

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdagande av spioneri m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 13 250 000 kr.

[54] 7. Norrbottens statliga poliskår: **Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	773 000	850 281
1962/63	833 000	
1963/64 (förslag)	961 000	

Yrkanden

Polischefen i Boden hemställer, att anslaget höjes med 211 200 kr.

	Ökn. el. minskn.
<i>Personalförstärkning:</i>	
1. 2 förste poliskonstaplar Ao 15.....	+ 45 314
2. 2 poliskonstaplar Ao 11.....	+ 36 796
<i>Lönereglering:</i>	
3. 1 förste polisassistent Ao 17 i st. f. förste polisassistent Ao 15.....	+ 1 383
4. 1 kansliskrivare Ao 11 i st. f. 1 kontorist Ao 9.....	+ 811
5. <i>Omräkning</i>	+ 197 296
6. <i>Minskat medelsbehov på grund av avtal med Bodens stad</i>	— 70 400
	+ 211 200

Motiv

1—2. Arbetsgruppen i Gammelstad inrättades den 1 juli 1957. Den består av 1 polisassistent, 1 förste poliskonstapel och 1 poliskonstapel. Personalstyrkan är oförändrad sedan arbetsgruppens tillkomst. Den betydande ökning av trafikflyget som skett de senaste åren har påtagligt ökat gruppens redan tidigare alltför stora arbetsbörda. Den kommunala poliskåren i Gammelstad är starkt underdimensionerad och arbetsgruppen kan inte räkna med någon hjälp från det hållet. Polischefen föreslår därför, att arbetsgruppen i Gammelstad utökas med 1 förste poliskonstapel och 1 poliskonstapel.

Arbetsgruppen i Kalix består av 1 förste polisassistent, 1 polisassistent, 2 förste poliskonstaplar och 3 poliskonstaplar. Personalstyrkan är oförändrad sedan 1952, bortsett från den organisatoriska förändringen att personalen vid förutvarande arbetsgruppen i Morjärv överförts till arbetsgruppen i Kalix. Sedan 1952 har arbetsuppgifterna för gruppen ökat i betydande grad, särskilt genom den omfattande turisttrafiken. Nuvarande personalstyrka medger icke ens lågt ställda krav på effektiv kontroll av trafiken. Personalstyrkan måste minst utökas med 1 förste poliskonstapel och 1 poliskonstapel.

3. Om den föreslagna personalförstärkningen medgives bör tjänsten som polisassistent i Ao 15 vid arbetsgruppen i Gammelstad automatiskt höjas till förste polisassistent i Ao 17.

4. Redan i anslagsäskandena för innevarande budgetår begärdes att tjänsten såsom kontorist vid Norrbottens statliga poliskår skulle utbytas mot en tjänst såsom kansliskrivare.

Departementschefen

Polischefens förslag till personalförstärkning och löneregleringar kan jag icke biträda.

Den automatiska utgiftsstegringen för vidtagna löneregleringar och löneklassuppflyttningar m. m. beräknar jag till 198 400 kr.

Polischefens beräkning av ersättningen från Bodens stad anser jag mig kunna godtaga. Medelsanvisningen för nästa budgetår torde sålunda böra minskas med 70 400 kr.

På grund av det anförda bör anslaget uppföras med 961 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Norrbottens statliga poliskår, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	785 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	275 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	401 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 100
Summa kr. 1 482 100;	

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Bodens stad	521 100
Summa kr. 961 000;	

b) till Norrbottens statliga poliskår: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 961 000 kr.

[55] 8. Norrbottens statliga poliskår: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	267 000	270 617
1962/63	283 000	
1963/64 (förslag)	342 000	

Yrkanden

Polischefen i Boden föreslår, att anslaget höjes med 112 700 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökn. el. minskn.
<i>Expenser:</i>				
1. Lyse och vatten.....	9 243	4 900	9 200	+ 4 300
2. Övriga expenser.....	175 997	165 300	184 900	+ 19 600
<i>Övriga utgifter:</i>				
3. Inköp av bilar och cyklar.....	19 989	23 500	79 500	+ 56 000
4. Underhåll av och drivmedel för motorfordon.....	59 990	60 000	77 000	+ 17 000
5. Inköp och underhåll av polisradio....	2 500	6 800	13 100	+ 6 300
6. Inköp och komplettering av polisteknisk utrustning.....	991	2 500	2 000	— 500
7. Bidrag till kostnader i samband med utbildning av rekryteringspersonal....	—	—	1 000	+ 1 000
8. Inköp av viss utrustning för trafikövervakning.....	—	—	9 000	+ 9 000
				+ 112 700

Motiv

2. *Övriga expenser.* Budgetåret 1961/62 uppgick kostnaderna för renhållning och städning till 18 387 kr. Lönerna för städerskorna har därefter höjts. Posten till renhållning och städning föreslås därför höjd från 19 000 kr. till 21 200 (+ 2 200) kr.

Posten till skrivmateriel, papper, blankettryck beräknas till oförändrat belopp, 7 300 kr.

Till telegram, telefon och annonsering har för innevarande budgetår beräknats 22 000 kr. Belastningen för budgetåret 1961/62 uppgick till 25 603 kr. Nu utgående belopp är alltså uppenbart otillräckligt, trots att den största sparsamhet iakttages. Posten föreslås till 26 000 (+ 4 000) kr.

Vid huvudstyrkan i Boden användes fortfarande av Bodens stad lånade och av staden kasserade möbler. För att i möjligaste mån avhjälpa ännu föreliggande brister i möbelutrustningen erfordras minst 10 000 kr. För inköp och underhåll av skriv- och räknemaskiner — bl. a. nyinköp av ytterligare en skrivmaskin till arbetsgruppen i Gammelstad — beräknas 6 500 kr. Posten till inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner bör därför enligt polischefen bestämmas till 16 500 (+ 4 500) kr.

Posten till bokinköp, inbindning av böcker och handlingar m. m. har sist-förflutna budgetår belastats med 18 362 kr. och det antages att minst samma belopp kommer att åtgå innevarande budgetår. Posten föreslås därför höjd till 18 500 (+ 7 500) kr.

Hyrona för kårens polislokaler i Boden, Gammelstad och Kalix torde komma att utgå med samma belopp som tidigare budgetår eller med 92 568 kr. Arbetsgruppen i Överkalix har den 1 december 1961 flyttat in i nya lokaler med ökade hyreskostnader som följd. Hyran i de nya lokalerna har prelimi-

närt beräknats till 2 700 (+ 1 350) kr. per år. Delposten till lokalhyror bör därför upptagas med 95 400 (+ 1 400) kr.

3. *Inköp av bilar och cyklar.* Ordningsavdelningens bevakningssektion vid huvudstyrkan i Boden förfogar över en bil som beräknas ha gått omkring 12 000 mil vid nästa budgetårsskifte. För utbyte av denna bil erfordras 15 700 kr. Skyddsområdessektionen vid huvudstyrkan i Boden disponerar en bil, som beräknas ha gått närmare 20 000 mil vid ingången av budgetåret 1963/64. Byteskostnaderna beräknas till 18 000 kr. Den ena av arbetsgruppens i Kalix två patrullbilar beräknas också komma att ha körts omkring 20 000 mil vid ingången av budgetåret 1963/64. Kostnaderna för utbyte torde komma att uppgå till 13 600 kr.

Vid fulltalig styrka består skyddsområdessektionen vid huvudstyrkan i Boden av 1 förste polisassistent, 1 polisassistent samt 10 konstaplar. Sektionen disponerar endast en bil. Ytterligare en bil bör inköpas och placeras vid skyddsområdessektionen. För ändamålet erfordras 16 100 kr.

Vid bifall till föreslagen utökning av arbetsgruppen i Gammelstad erfordras ytterligare en bil till gruppen. Kostnaderna härför beräknas till 16 100 kr.

4. *Underhåll av och drivmedel för motorfordon.* Under förutsättning att ytterligare två bilar får inköpas bör delposten ökas med i runt tal 17 000 kr. till 77 000 kr.

5. *Inköp och underhåll av polisradio.* Till underhåll av kårens polisradioanläggningar föreslås oförändrat belopp, 2 500 kr.

Nyanskaffning av radioapparat till kriminalavdelningens bil anses oundgängligen nödvändigt. Kostnaderna härför beräknas till 3 500 kr.

Radioanläggningar erfordras vidare i de två bilar, som föreslagits till inköp. Kostnaderna beräknas till 7 100 kr.

6. *Inköp och komplettering av polisteknisk utrustning.* För inköp av viss optisk utrustning (enklare mikroskop), instrument för mätning av elektriska ledningar vid brandundersökningar, skyddsklädsel för brandplats- och laboratorieundersökningar, koloxidprovare, tårgasutrustning, byte av ordningspolisens kamera m. m. föreslås en medelsanvisning av 2 000 kr.

7. *Bidrag till kostnader i samband med utbildning av rekryteringspersonal.* Bidragen till kostnader i samband med utbildning av rekryteringspersonal beräknas till 1 000 kr.

8. *Inköp av viss utrustning för trafikövervakning.* I trafikövervakningssammanhang intar Norrbottens statliga poliskår en med statspolisen i viss mån likartad ställning. Kårens materiella utrustning i trafikövervakningshänseende kan dock icke tillnärmelsevis jämföras med statspolisens. Den hastighetsmätare — s. k. slanghastighetsmätare — som kåren förfogar över har mycket begränsat användningsområde. För inköp av en hastighetsmätare av s. k. radartyp till huvudstyrkan i Boden föreslår polischefen en anvisning av 9 000 kr.

Departementschefen

Mot polischefens beräkning av posten till övriga expenser, som för innevarande budgetår upptagits med 165 300 kr., har jag i stort sett icke något att erinra. Medelstillsdelningen för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. m. bör dock bestämmas till oförändrat 12 000 kr. Ökningen av posten till övriga expenser kan därför begränsas till 15 000 kr.

Då en av de tre till utbyte föreslagna bilarna befunnits vara i så dåligt skick, att den snarast borde ersättas med en ny, har Kungl. Maj:t genom beslut den 14 december 1962 anvisat medel för utbyte av bilen. Kostnaderna för övriga till utbyte föreslagna bilar beräknar jag till 30 000 kr., varvid jag räknar med att bilar av medelstor typ skall anskaffas. Beträffande förslaget till utökning av poliskårens bilbestånd anser jag mig endast kunna tillstyrka, att skyddsområdessektionen tillföres ytterligare en bil. Emot beräkningen av anskaffningskostnaden för en sådan bil har jag icke något att erinra. Jag förutsätter, att polischefen kommer att undersöka möjligheterna att samordna bilinköpen med statspolisintendentens inköp av motorfordon. Posten till inköp av bilar och cyklar beräknar jag sålunda till 47 000 kr., vilket innebär en ökning med 23 500 kr.

Med hänsyn till vad jag föreslagit i fråga om anskaffningen av bilar för nästa budgetår kan ökningen av posten till underhåll av och drivmedel för motorfordon begränsas till 9 000 kr. och posten sålunda uppföras med 69 000 kr.

Posten till underhåll och ombyggnad av polisradio bör minskas med 300 kr. till 6 500 kr. Jag utgår därvid från att en radioanläggning skall anskaffas till den bil, varmed bilbeståndet vid kåren utökas enligt mitt förslag i det föregående. Jag har vidare räknat med 2 500 kr. till löpande kostnader för underhåll av kårens radioanläggningar. Kostnaden för radioutrustning till en befintlig bil vid kriminalavdelningen torde böra bestridas från anslaget för innevarande budgetår.

På grund av den ändrade ordning för rekrytering och grundläggande utbildning av polispersonal som numera genomförts bortfaller vissa kostnader för inköp och underhåll av uniformer. Anslaget torde därför kunna minskas med 2 000 kr.

Emot polischefens beräkning av anslaget i övrigt, innebärande en ökning med 13 800 kr., har jag icke något att erinra.

På grund av det anförda bör anslaget ökas med 59 000 kr. till 342 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Norrbottens statliga poliskår: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 342 000 kr.

[56] 9. Statens polisskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 305 000	1 279 735
1962/63	1 369 000	
1963/64 (förslag)	2 533 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 178 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

Styrelsen för statens polisskola hemställer, att anslaget höjes med 693 200 kr.

	Ökn. eller minskn.
<i>Personalförstärkning:</i>	
1. 1 biträdande rektor Bg 1	+ 32 964
2. 1 kanslibiträde Ag 7	+ 9 576
<i>Lönereglering:</i>	
3. 1 lektor Ao 25 i st. f. Ae 25	—
4. 1 lektor Ao 25 i st. f. Ae 25	—
5. 4 heltidslärare ABp 23 i st. f. 4 arvodesbefattningshavare	+ 102 144
	— 121 000
6. 1 förste byråsekreterare i Ae 23 i st. f. 1 tjänsteman i Ag 23, därvid en lärartjänst i Ae 21, som hållits obesatt, utgår	—
7. 1 förste laboratorieassistent Ao 13 i st. f. 1 institutionstekniker Ao 9	+ 1 344
8. 1 kontorist Ao 9 i st. f. Ae 9	—
9. 1 kanslibiträde Ag 7 i st. f. 1 kontorsbiträde Ao 6	+ 564
<i>Arvoden:</i>	
10. Ersättning till timlärare	+ 518 100
11. Arvoden till föreståndare för avdelningsskolorna	+ 16 600
12. Arvoden till expeditionella biträden vid avdelningsskolorna	+ 14 100
13. Arvode till bibliotekarie	+ 1 500
14. Omräkning	+ 117 308
	+ 693 200

Motiv

1. Den biträdande rektorn avses i första hand som rektors ställföreträdare under dennes semester, inspektionsresor etc. Han skall vidare handha vissa av de administrativa och kamerala arbetsuppgifter som f. n. närmast åvilar rektor och närmast under rektor ombesörja fördelningen av arbetet å skolans kansli. Vissa uppgifter, som äger samband med kuratorsverksamhet, borde anförtros honom. För vinnande av kännedom om skolelevernas studieverksamhet och i samband därmed stående förhållanden bör han meddela undervisning under minst 8 undervisningstimmar varje vecka, i medeltal för läsår räknat.

2. Den i skolans kansli anställda kontorsskrivaren handhar — närmast under rektor — skolans ekonomiska förvaltning och bokföring för såväl huvudskolan som avdelningsskolorna. Den omständigheten att skolan arbetar med ett stort antal timlärare medför att denna befattningshavares

arbetsuppgifter blivit mycket betungande. Då det är fråga om grannlaga och kvalificerade arbetsuppgifter, föreslår styrelsen, att ytterligare en kanslibiträdestjänst i Ag 7 inrättas.

3—4. Av de tre vid skolan anställda lektorerna är en placerad i Ao 25 och de två övriga i Ae 25. Då det får anses föreligga ett varaktigt behov av de två lektorstjänsterna i Ae 25 hemställer styrelsen, att de ändras till Ao 25.

5. Vid skolan finnes fyra arvodesanställda heltidslärare med kommissaries tjänstetitel. Två av lärarna undervisar i ordningspolistjänst och två i kriminalpolistjänst. Till envar av dessa fyra lärare skall enligt Kungl. Maj:ts beslut utgå dels ett arvode motsvarande de löneförmåner, fransett vikariatsersättning, vilka vederbörande i sin anställning som polisman gått miste om under tjänstledighet för fullgörande av uppdrag som lärare vid skolan, dels ock ett särskilt tillägg om 2 400 kr. för år. Det förhållandet att ersättningarnas storlek göres beroende av vederbörandes löneförhållanden i den ordinarie polistjänsten synes mindre tillfredsställande. Styrelsen hemställer, att nämnda lärartjänster placeras i högst lönegraden ABp 23.

6. Den vid skolan inrättade, med sekreterargöromål förbundna tjänsten i lönegraden Ag 23 bör ändras till en förste byråsekreterartjänst i Ae 23. Enligt styrelsens mening föreligger ett varaktigt behov av denna befattning, även om en tjänst såsom biträdande rektor inrättas vid skolan.

7. Vid huvudskolan finnes sedan år 1960 en tjänst såsom institutions-tekniker i lönegrad Ao 9. Förutom att omhänderha skötseln av och ansvaret för huvudskolans laboratorium åligger det tjänstens innehavare bl. a. att under lärarna i ämnet kriminalpolistjänst tjänstgöra såsom instruktör och handledare för eleverna i delämnena fotografering, spårlära, fingeravtrycks-lära samt laboratoriemetoder. De med tjänsten förenade arbetsuppgifterna kräver stor färdighet i fotografering och mörkrumsarbete samt mycket goda insikter i de kriminaltekniska arbetsmetoderna och dessas ändamål i större sammanhang. Styrelsen anser, att arbetsuppgifterna närmast är att jämföras med dem, som åvilar en förste laboratorieassistent i A 13.

8. Den ena av de vid skolan anställda kontoristerna är placerad i lönegrad Ae 9. Denna kontoristbefattning inrättades vid skolan den 1 juli 1954. Då ett stadigvarande behov av denna tjänst förefinnes, hemställes, att tjänsten ordinarie sättes.

10. För ersättning till timlärare i assistentklassen (10 avdelningar), kommissarieklassen (2 avdelningar) och polischefskursen (2 avdelningar) beräknar styrelsen 141 000 kr., 35 000 kr. resp. 51 000 kr.

Den förberedande teoretiska kursverksamheten förutsättes komma att draga en arvodeskostnad av 227 500 kr. Motsvarande tal för konstapelsklassens huvudkurs har styrelsen beräknat till 805 000 kr. Skolan räknar med att i den förberedande kursen och konstapelsklassen undervisa ungefär 700 elever i 35 avdelningar under nästa budgetår.

Såvitt angår den speciella kursverksamheten förordar styrelsen, att medel beräknas för följande kurser, nämligen

6 fortbildningskurser i polistjänst 27 000 kr., 4 kurser i brottsplatsundersökning 24 000 kr., 2 kurser i utredning av gäldenärsbrott m. m. 18 000 kr., 2 kurser i utredning av kvalificerade förmögenhetsbrott 18 000 kr., 2 kurser i färgfotografering 7 600 kr., 2 kurser i trafiksäkerhet och trafikövervakning 18 000 kr., 1 kurs i brandorsaksutredning 6 000 kr., 3 kurser i arbetsledning 15 000 kr., 2 kurser i socialpolislära 20 000 kr. och två kurser för handledare under de förberedande kurserna 4 000 kr.

11—12. För arvodering av föreståndare och expeditionella biträden vid de sex avdelningsskolorna disponeras innevarande budgetår 13 500 resp. 12 000 kr. Tillkomsten av konstapelsklassens förberedande teoretiska kurser och den väntade ökningen av antalet avdelningar i konstapelsklassens huvudkurs innebär att de redan förut mycket låga arvoden, som utgått för varje i avdelningsskolorna anordnad avdelning icke nämnvärt kan höjas inom den nuvarande anslagsramen. Svårigheterna att under sådana omständigheter behålla avdelningsskolornas personal är stora. Styrelsen anser, att arvoden skäligen bör utgå för varje avdelning av konstapelsklassens förberedande teoretiska kurser, konstapelsklassens huvudkurser och fortbildningskursen i polistjänst med, för föreståndare, 325 kr., 800 kr. resp. 325 kr., samt för expeditionellt biträde, 275 kr., 700 kr. resp. 275 kr. Arvoden till föreståndarna beräknas till sammanlagt 30 100 kr. och arvoden till de expeditionella biträdena till 26 100 kr. för nästa budgetår.

13. För att skolans bibliotek med i huvudsak juridisk och kriminalteknisk litteratur skall kunna fylla sin uppgift, måste en fortlöpande fackmässigt tillsyn ägnas detsamma. För fullgörande av denna uppgift hemställer styrelsen, att ett belopp av 1 500 kr. ställes till förfogande.

Departementschefen

Med hänsyn till att den undervisning som meddelas vid polisskolan är föremål för översyn av 1962 års polisutbildningskommitté, anser jag mig icke böra biträda styrelsens förslag till personalförstärkningar och löne-regleringar i annan mån än att jag — i anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor — beräknat medel för uppflyttning av en tjänst som kontorsbiträde i Ao 5 till kanslibiträde i Ao 7.

Fr. o. m. 1962 omfattar konstapelsutbildningen tre avsnitt, nämligen en åtta veckor lång förberedande kurs vid polisskolan, en i omedelbar anslutning till denna kurs anordnad praktisk utbildning under tre månader och därefter en avslutande utbildning i en teoretisk kurs om 21 veckor vid skolan. För konstapelsutbildningen måste skolan i stor utsträckning använda sig av tillfälliga lärare. Kostnaderna för arvoden till sådana lärare kommer till följd härav att uppgå till betydande belopp. Konstapelsutbildningen vid skolan måste givetvis anpassas till den nya rekryteringsordning, som infördes år 1962 och till de förutsebara behoven av rekryte-

ring av polispersonal. Jag anser mig därför i princip böra förorda styrelsens beräkning av antalet kurser för konstapelsutbildningen. Jag har heller icke något att erinra mot förslaget antal avdelningar i assistentklassen och polischefskursen. En av de frågor, som polisutbildningskommittén har att särskilt uppmärksamma, gäller principerna för uttagning av elever till kommissarieklassen. Jag är därför inte beredd att beräkna medel för mer än en avdelning av kommissarieklassen för nästa budgetår. Mot styrelsens förslag beträffande övrig kursverksamhet har jag i princip icke något att erinra.

Sedan styrelsen avgav sina äskanden för nästa budgetår, har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut genomfört viss arvodesreglering. Med hänsyn härtill förordar jag, att posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppräknas med 1 131 000 kr. till 2 146 000 kr. Denna uppräkning innefattar även en beräknad ökning av arvodena till avdelningsföreståndare och expeditionella biträden vid avdelningsskolorna med 30 700 kr. Förslaget om arvode till en bibliotekarie anser jag mig inte kunna biträda.

På grund av de av mig framförda förslagen samt för automatiska utgiftstegringar för lönerregleringar och löneklassuppflyttningar m. m. bör anslaget uppräknas med 1 164 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (1 369 000 + 1 164 000) 2 533 000 kr. Härav torde ett belopp av 330 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens polisskola, som föranledes av vad jag i det föregående föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens polisskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	103 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	2 146 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	168 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	110 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 000

Summa kr. 2 533 000;

c) till *Statens polisskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 533 000 kr., därav 330 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[57] 10. Statens polisskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	354 000	337 701
1962/63	360 000	
1963/64 (förslag)	428 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 47 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

Styrelsen för statens polisskola hemställer, att anslaget höjes med 76 000 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökning
1. Övriga expenser.....	53 894	57 000	65 000	8 000
2. Övriga utgifter.....	272 983	290 000	358 000	68 000
				76 000

Motiv

1. *Övriga expenser.* Med hänsyn till dels utökningen av antalet avdelningar i konstapelsklassens förberedande teoretiska kurser och huvudkurser, dels de allmänna kostnadsfördyringarna bör posten höjas med 8 000 kr.

2. *Övriga utgifter.* För inköp av undervisningsmateriel till konstapelsklassens förberedande teoretiska kurs beräknas åtgå 1 300 kr. för varje avdelning. För de 35 avdelningar som avses skola anordnas under budgetåret räknar styrelsen följaktligen med 45 500 kr.

Kostnaderna för undervisningsmateriel, studiebesök m. m. i skolans övriga ordinarie kurser beräknas till 254 000 kr. För budgetåret 1962/63 äskade styrelsen 219 000 kr. för motsvarande ändamål. Ökningen — 35 000 kr. — är helt beroende av att antalet avdelningar i konstapelsklassens huvudkurs kommer att utökas från 25 till 35 avdelningar.

För anskaffande av undervisningsfilmer, stipendier och premier till eleverna föreslår styrelsen oförändrade belopp, 10 000, 5 000 resp. 500 kr.

Expenskostnaderna för de föreslagna fortbildnings- och specialkurserna väntas uppgå till oförändrat belopp, 43 000 kr.

Departementschefen

Styrelsens beräkning av posten till övriga expenser anser jag mig böra godtaga med hänsyn till vad jag anfört vid anmälan av avlöningsanslaget för statens polisskola. Däremot förordar jag, att höjningen av posten till övriga utgifter begränsas till 60 000 kr. I övrigt har jag icke något att erinra mot beräkningen av medelsbehovet under anslaget.

Anslaget torde sålunda ökas med 68 000 kr. till 428 000 kr., varav 56 000

kr. bör avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens polisskola: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 428 000 kr., därav 56 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[58] 11. *Statens polisskola: Inredning och utrustning av nybyggnad.* Något anslag för detta ändamål finnes icke uppfört i riksstaten för innevarande budgetår.

Yrkanden

Styrelsen för statens polisskola hemställer, att till nyanskaffning av utrustning och inredning till nybyggnad för statens polisskolas huvudskola i Stockholm anvisas 1 843 393 kr.

Motiv

I enlighet med riksdagens beslut kommer en nybyggnad för statens polisskola att uppföras i Solna. Byggnaden avses skola tagas i bruk hösten 1964. Behovet av erforderlig nyanskaffning av utrustning och inredning samt kostnaderna härför har beräknats inom skolan. Enligt dessa beräkningar kommer kostnaderna att uppgå till 1 536 161 kr. enligt följande fördelning:

Elektriska anläggningar	399 000
Fotografisk och annan utrustning för undervisning i kriminalteknik	298 520
Möbler samt audiovisuella hjälpmedel m. m.	463 946
Textiler	90 905
Utrustning till skjutbana	25 500
Utrustning för gymnastik och idrott	83 123
Bibliotekslitteratur	147 000
Diverse utrustning	28 167

1 536 161

Enär utgifter för allmän varuskatt, frakt, emballage, expertisarvoden, eventuella kostnadsfördyringar m. m. inte ingår i nämnda summa, anser styrelsen, att den bör ökas med 20 procent till 1 843 393 kr.

Departementschefen

För innevarande budgetår har riksdagen anvisat ett investeringsanslag av 3 000 000 kr. för att uppförandet av en nybyggnad i Solna för statens polisskolas huvudskola i Stockholm skall kunna påbörjas. I det följande kommer jag att vid anmälan av frågor avseende kapitalbudgeten föreslå den ytterligare medelsanvisning som erfordras för ändamålet för nästa budgetår. Nybyggnaden beräknas stå klar för inflyttning hösten 1964.

För att byggnaden skall kunna förses med inventarier och annan utrustning i anslutning till att byggnadsarbetena fullbordas, bör medel för utrustningen anvisas för budgetåret 1963/64. Den i det föregående redovisade framställningen från skolans styrelse om medelsanvisning för anskaffning av utrustning till nybyggnaden är f. n. föremål för remissbehandling. Jag är därför icke beredd att nu taga slutlig ställning till utrustningsförslaget. Då jag emellertid finner det uppenbart, att ett belopp av 1 000 000 kr. under alla förhållanden ligger inom ramen för en för nybyggnaden ofrånkomlig utrustningskostnad, förordar jag, att nämnda belopp anvisas till bestridande av sådana kostnader under nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter remissbehandlingens slut taga ställning till utrustningsförslaget och inom ramen för 1 000 000 kr. ställa medel till förfogande för ändamålet. Frågan om den ytterligare medelsanvisning för utrustning av den nya skolbyggnaden som må visa sig erforderlig torde sedermera få underställas 1964 års riksdag. Av nämnda belopp om 1 000 000 kr. torde 130 000 kr. böra avräknas mot automobilskattemedlen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens polisskola: Inredning och utrustning av nybyggnad* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr., därav 130 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[59] 12. Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 338 000	1 203 752
1962/63	1 380 000	
1963/64 (förslag)	1 543 000	

Yrkanden

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt hemställer, att anslaget höjes med 178 254 kr.

Nya tjänster		Ökning
<i>Kansliet</i>		
1. 1 fotobiträde Af 2 till tryckeriet		10 571
<i>Laboratorieavdelningen</i>		
2. 1 tekniskt biträde Af 4		11 737
<i>Löneregleringar</i>		
<i>Laboratorieavdelningen</i>		
3. 1 byrådirektör Ao 27 i st. f. Ao 25		4 393
<i>Registraturavdelningen</i>		
4. 1 byrådirektör Ao 27 i st. f. Ae 25		4 393
5. 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. kontorsbiträde i reglerad befordringsgång		1 356
6. Ökat anslag till passregistret		10 000
7. Ökat anslag till extra skrivhjälp		3 500
8. Omräkning		132 304
		178 254

Motiv

1. Sedan 1957 trycker anstalten i allt större omfattning tidningen Polisunderrättelser i egen regi i en rotaprintanläggning. Härigenom har tryckningskostnaderna kunnat hållas nere. Framför allt har publikationerna kunnat tillställas mottagarna väsentligt tidigare än förut. Ur polisiär synpunkt kan denna tidsvinst icke nog värderas. Detta gäller speciellt efterlysningar av personer och gods. Det föreligger ofta behov av att i tidningen införa en bild av en efterlyst i samma nummer av tidningen som notisen om efterlysningen publiceras. Själva notisen kan som regel intagas i tidningen samma dag den inkommer. En bild kan nu tidigast intagas i Polisunderrättelser dagen efter inkomstdagen. Styrelsen finner detta dröjsmål synnerligen otillfredsställande. Vidare har antalet bilder måst begränsas med hänsyn till de höga kostnaderna för bildframställningen. Styrelsen anser att dessa olägenheter kan övervinnas om bilderna får framställas på anstalten. Kostnaderna vid egenframställning av negativ som erfordras för tryckningen överstiger icke — bortsett från apparatanskaffningskostnaderna ca 11 000 kr. — den nuvarande utgiften för negativen, och ökas antalet bilder utöver vad som nu publiceras, medför omläggningen ekonomisk vinst. Styrelsen föreslår därför, att ett specialutbildat fotobiträde i Af 2 skall anställas för att handha dels negativframställningen, dels monteringen av negativen å tryckplåtarna och dels själva tryckplåtframställningen. Fotobiträdet kommer att bli heltidssysselsatt.

2. På det kemiska laboratoriets biologiska sektion tjänstgör endast en tjänsteman, en förste byråingenjör. Denne har att själv utföra alla arbetsmoment i de undersökningar, som handlägges vid laboratoriet. Vid dessa förekommer ett stort antal tidskrävande arbeten av rutinkaraktär, vilka med fördel skulle kunna utföras av biträdespersonal och som vid likartade laboratorier allmänt betraktas som biträdessysslor.

3. För tjänsten krävs omfattande kunskaper i alla de olika grenar av verksamheten som ingår i laboratorieavdelningens arbetsuppgifter. Han är härjämte i förekommande fall ställföreträdare för föreståndaren. Allmänna löneläget för en tjänst av detta slag är i första hand B 1. Under hänsynstagande till den omorganisation som planerats för anstalten, begränsar styrelsen sitt yrkande till en höjning till minst A 27.

4. Då tjänsten inrättades placerades den i lönegrad över poliskommisarie i Stockholm. För sistnämnda befattningshavare har lönerna justerats 1954, 1960 och 1961, under det att byrådirektörens förblivit oförändrad. Utöver de kvalifikationer som fordras för kommissariatjänst måste byrådirektören ha språkkunskaper samt god förtrogenhet med utländskt polisväsende.

5. Vid anstalten tjänstgör f. n. 8 kanslibiträden och 18 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Då anställningar blir lediga möter ofta stora svårigheter att rekrytera dessa. Detta förhållande har sin orsak dels i den

låga lönesättningen sett i relation till öppna marknaden och dels i avsaknaden av beföringstjänster. Arbetet för biträdespersonalen är av speciell art och ett ombyte av personal medför avsevärda svårigheter. Omsättningen av personal har emellertid under senaste åren varit betydande och det är enligt styrelsens mening nödvändigt att snarast söka få en ändring till stånd.

6. För innevarande budgetår har för anställandet av extra personal vid det centrala passregistret lämnats en medelstilldelning av 43 500 kr. Vid 1962 års slut kan antalet pass beräknas till ca 250 000. Balansen den 1/1 1963 torde med nuvarande personal kunna uppskattas till 130 000. Ur säkerhetssynpunkt är det föga tillfredsställande med dylika balanser, som i hög grad försvårar arbetet å registraturen. En ytterligare medelstilldelning är därför nödvändig.

Departementschefen

Förslagen till nya tjänster anser jag mig icke böra biträda i vidare mån än att jag förordar, att laboratorieavdelningen förstärkes med en tjänst såsom institutionsbiträde i högst Ag 5. Härjämte vill jag förorda styrelsens förslag att anslaget uppräknas med 10 000 kr. för anställande av extra personal vid passregistret. För bestridande av kostnader för extra skrivhjälp tillstyrker jag en höjning med 2 000 kr.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör medel beräknas för uppflyttning av en tjänst såsom kontorsbiträde till tjänst som kansli-biträde i Ae 7.

Övriga förslag till lönereglering anser jag mig icke kunna biträda.

De av mig framförda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen med i runt tal 26 000 kr. Härtill kommer den automatiska utgiftsförändringen för vidtagna löneregleringar, löneklassuppflyttningar m. m. med i runt tal 137 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra ökas med 163 000 kr. och uppföras med 1 543 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens kriminaltekniska anstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	311 000
2. Arvoden till styrelsens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	700
3. Ersättningar till experter, <i>förslagsvis</i>	5 000
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal	775 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	430 000

6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förlagsvis	21 300
---	--------

 Summa kr. 1 543 000;

b) till *Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 543 000 kr.

[60] 13. *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	736 000	620 048
1962/63	729 000	
1963/64 (förslag)	703 000	

Yrkanden

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt föreslår, att anslaget minskas med 24 500 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökn. el. minskning
1. Sjukvård m. m.	3 914	4 000	5 000	+ 1 000
2. Lyse, gas och vatten.	4 356	5 000	4 500	— 500
3. Övriga expenser för eget behov.	176 236	279 000	293 500	+ 14 500
4. Expenser för annat än eget behov.	216 643	208 000	200 000	— 8 000
5. Publikationstryck.	128 921	208 000	182 500	— 25 500
6. Övriga utgifter.	14 483	37 000	31 000	— 6 000
				— 24 500

Motiv

3. *Övriga expenser för eget behov.* Städningsskostnaderna uppskattas med hänsyn till belastningen föregående budgetår till 36 000 kr. Skrivmateriel, papper och blankettryck m. m. beräknas komma att draga en kostnad av 15 000 kr. Posterna till telegram, telefon och annonsering har styrelsen upptagit med 225 500 kr. Styrelsen har därvid räknat med att ytterligare 6 telexanläggningar skall kunna anskaffas. Installationsavgifterna för dessa anläggningar kommer att uppgå till 6 600 kr. och abonnemangssavgifterna till 14 000 kr. För inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. m. beräknar styrelsen 5 500 kr. Riksarkivet har i samband med genomgång av anstaltens arkiv anmodat anstalten att låta ombinda vissa handlingar. Med hänsyn härtill beräknas utgifterna under posten till bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål komma att öka med 3 000 kr. till 11 500 kr.

4. *Expenser för annat än eget behov.* Omsättningen av pass uppgick under år 1961 till ca 230 000 st. Framställningskostnaden utgör 1 kr. 13 öre per styck. Med hänsyn till omsättningen och nu inneliggande lager av pass beräknar styrelsen delposten till 200 000 kr.

5. *Publikationstryck*. Även under sistlidet budgetår har tryckning av Polisunderrättelser kunnat ske i ökad omfattning å anstaltens tryckeri. Härigenom har kostnaderna kunnat nedbringas och tidningen kunnat distribueras snabbare till mottagarna än tidigare. Införandet i tidningen av bilder avseende efterlysta personer och stulet gods sker dock på ett alltför sent stadium då anstalten saknar utrustning för framställning av negativa till dessa bilder. Viss fotoutrustning måste anskaffas och ett fotobitråde anställas för att berörda olägenhet skall kunna elimineras. Kostnaderna för utrustningen beräknas till 11 443 kr. Om bildantalet i Polisunderrättelser ökas — något som enligt styrelsen är oundgängligen nödvändigt — kommer fotokostnaderna, investeringsbeloppet oräknat, att uppgå till lägre belopp än nu. Där-est anstalten själv framställer negativa kommer bilderna dessutom att kunna intagas i tidningen väsentligen tidigare än nu är fallet.

Kostnaderna för tryckning av tidningen Polisunderrättelser jämte tillhörande bilagor beräknas uppgå till 182 500 kr.

6. *Övriga utgifter*. För separerande av vätske- och gasblandningar och vissa fasta substanser i sina komponenter erfordras kompletterande utrustning för gaskromatografi. Kostnaderna beräknas till 15 000 kr. Speciellt för bläckundersökningar behöver anstalten viss apparatur för elektrofores för 3 000 kr. För anskaffning av viss fotografisk utrustning beräknas samma belopp. För förbrukningsmaterial föreslår styrelsen oförändrat belopp, 10 000 kr.

Departementschefen

Posterna till sjukvård m. m. och till lyse, gas och vatten torde med hänsyn till belastningen böra upptagas med oförändrade belopp.

Under posten till övriga expenser för eget behov förordar jag i huvudsaklig överensstämmelse med styrelsens förslag en ökning av medelsanvisningen med 14 000 kr. Jag räknar därvid med att fjärrskriftsnätet skall utbyggas med ytterligare sex anläggningar under nästa budgetår.

I enlighet med styrelsens förslag torde posterna till expenser för annat än eget behov och till övriga utgifter böra minskas med 8 000 kr. resp. 6 000 kr.

För att såsom styrelsen föreslagit bildantalet i tidskriften Polisunderrättelser skall kunna ökas något förordar jag, att posten till publikationstryck beräknas till 182 000 kr., innebärande en minskning med 26 000 kr.

På grund av vad jag sålunda anfört torde anslaget minskas med 26 000 kr. till 703 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 703 000 kr.

[61] 14. Polisväsendets organisationsnämnd

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	394 000	363 239
1962/63	413 000	
1963/64 (förslag)	452 000	

Yrkanden

Polisväsendets organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 39 500 kr.

	Ökning
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	4 000
2. Rörligt tillägg	35 000
3. Sjukvård m. m.	500
	39 500

Motiv

En minskning av antalet uppdrag avseende organisationsundersökningar har inträtt inför det förestående förstatligandet. Minskningen av dessa uppdrag torde med all sannolikhet komma att uppvägas av ett ökat ianspråktagande av arbetskraft vid nämndens kansli för uppdrag åt polisberedningen vid dess detaljplanering av polisorganisationen i samband med förstatligandet. Nämnden förutsätter att, därest nya arbetsuppgifter kommer att tillföras nämnden, medel skall ställas till nämndens förfogande för erforderlig förstärkning. Förslaget till höjning av anslaget hänför sig uteslutande till kostnadsökningar föranledda av löneklassuppflyttningar o. d.

Departementschefen

Nämndens beräkning av medelsbehovet föranleder i och för sig ingen erinran från min sida. Jag anser emellertid att höjningen av anslaget kan begränsas till 39 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (413 000 + 39 000) 452 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för polisväsendets organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Stat**Avlöningar**

1. Arvoden till nämndens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	16 000	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	256 000	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	110 000	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000	387 000

Omkostnader

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	65 000
	Summa kr. 452 000;

b) till *Polisväsendets organisationsnämnd* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 452 000 kr.

[62] 15. *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 450 000	1 208 499
1962/63	1 450 000	
1963/64 (förslag)	1 600 000	

Yrkanden

Statspolisintendenten hemställer, att anslaget höjes med 150 000 kr.

Motiv

Vid oförändrad numerär torde ersättningsbeloppet till städerna för avlöningskostnader komma att uppgå till i runt tal 1 220 000 kr. Genom generella löneökningar om sammanlagt 10 procent torde kostnaderna stiga med ytterligare cirka 122 000 kr. Till följd av ökat innevånareantal i Malmö uppkommer en kostnadsökning av i runt tal 2 500 kr. Ersättning för tjänstgöringskostnad samt ersättning för hållande av reservpolishästar torde böra uppskattas till i runt tal 266 000 kr.

De sammanlagda kostnaderna beräknas sålunda till i runt tal 1 600 000 kr.

Departementschefen

Anslaget torde böra uppföras med 1 600 000 kr. i enlighet med statspolisintendentens förslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

[63] 16. *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	27 000 000	27 383 476
1962/63	31 500 000	
1963/64 (förslag)	36 500 000	

Från polisväsendets organisationsnämnd har jag under hand erhållit en kostnadsberäkning för nästa budgetår. Enligt beräkningen, vilken upptager

3 413 polismanstjänster i de statsbidragsberättigade polisdistrikten och samtliga ifrågakommande förmåner, utgör medelsbehovet i runt tal 36 500 000 kr. Jag förordar, att anslaget uppräknas till detta belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 36 500 000 kr.

[64] 17. **Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 100 000	890 922
1962/63	1 200 000	
1963/64 (förslag)	1 300 000	

I enlighet med ett av länsstyrelsen i Norrbottens län avgivet förslag beräknar jag 24 000 kr. för utbyte av två bilar för gränsbevakningsuppgifter.

Nämnda länsstyrelse har vidare förordat ett av landsfogden i länet framfört förslag, att en polismanstjänst skall inrättas i Karesuando polisdistrikt jämlikt 4 § polislagen. Polisväsendets organisationsnämnd har i yttrande över framställningen förklarat, att det föreligger behov av ytterligare en polisman i distriktet, som nu är ett enmansdistrikt, och framhållit, att den nuvarande polismannen beräknas till mellan hälften och tre fjärdedelar av sin arbetstid syssla med exekutionsbiträdesgöromål. För egen del har jag blivit övertygad om behovet av tjänsten och förutsätter, att Kungl. Maj:t skall äga besluta om inrättande av en polismanstjänst i lönegrad Ao 11 i Karesuando polisdistrikt med stöd av 4 § polislagen.

Vid anmälan av förevarande anslag i 1962 års statsverksproposition framhölls, att Kungl. Maj:t jämlikt 4 § polislagen förordnat, att ett antal polismanstjänster skulle finnas inrättade i Knivsta-Skepptuna-Märsta polisdistrikt för passkontroll och bevakning på Arlanda flygplats. Härvid betonades, att Kungl. Maj:t inte tagit slutlig ställning till frågan om det antal tjänster som erfordrades för nämnda verksamhet fr. o. m. den 1 april 1962, då all utlandstrafik på Bromma flygplats skulle överflyttas till Arlanda. Det har sedermera visat sig nödvändigt att inrätta ytterligare sju tjänster för passkontroll- och bevakningsverksamheten på Arlanda i samband med att Arlanda övertog utlandstrafiken helt. Sammanlagt finns nu i nämnda polisdistrikt fjorton sådana polismanstjänster, för vilka fullt statsbidrag utgår, nämligen en förste polisassistent i Ao 17, tre kriminalassistenttjänster i Ao 15, fem förste poliskonstapelstjänster i Ao 13 och fem poliskonstapelstjänster i Ao 11.

På grund av vad jag sålunda anfört och med hänsyn till den låga belastningen å anslaget under budgetåret 1961/62 beräknar jag anslaget för nästa budgetår till 1 300 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kr.

[65] 18. **Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/61	650 000	949 971
1962/63	800 000	
1963/64 (förslag)	1 200 000	

I enlighet med ett av statspolisintendenten avgivet förslag förordar jag att medelsanvisningen för inköp av pistolammunition för polisväsendets behov höjes med 6 000 kr. till 87 000 kr.

Som jag vid anmälan av närmast föregående anslag framhållit har överflyttningen av den utrikes lufttrafiken från Bromma till Arlanda flygplats krävt en utökning av polispersonalen inom Knivsta-Skepptuna-Märsta polisdistrikt för passkontroll och bevakning på Arlanda. För passkontrollverksamheten på flygplatsen har vidare tre biträden måst anställas, varav ett kanslibitråde och två kontorsbiträden. I enlighet med uttalande i 1962 års statsverksproposition bestrides kostnaderna för dessa biträden från förevarande anslag.

Även kostnaderna för fjällräddningstjänsten i Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län bestrides enligt beslut av 1960 års riksdag från anslaget. Länsstyrelserna i nämnda län har nu anmält ett medelsbehov av i runt tal 62 000 kr. för de med denna verksamhet under budgetåret 1963/64 förenade kostnaderna, utryckningskostnaderna ej inräknade. Vidare har länsstyrelsen i Norrbottens län på förslag av landsfogden i länet hemställt, att medel beräknas för inköp av fyra polishundar jämte kostnader för hundarnas vård och skötsel. Hundarna avses skola placeras i Kiruna, Gällivare, Arvidsjaur och Pajala. Det har därvid framhållits, att länet till stora delar består av ödemarker, som är omtäckta turistmål och att det ofta förekommer att turister och bofast befolkning måste efterforskas. För egen del är jag icke beredd att tillstyrka förslaget om anskaffning av hundar i vidare mån än att jag förordar, att medel beräknas för två polishundar. För nästa budgetår torde kostnaderna härför uppgå till 4 750 kr., varav

1 000 kr. utgör inköpskostnad. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera bestämma i vilka polisdistrikt de skall placeras. Med hänsyn till att hundarna avses skola användas för räddningstjänsten i Norrbottens län anser jag att kostnaderna i sin helhet bör bestridas från förevarande anslag. Beträffande medelsäskandena avseende fjällräddningstjänsten i övrigt förordar jag, att 60 000 kr. beräknas för arvoden, utbildning och materiel m. m. Beloppet avser dock icke till någon del utryckningskostnader, vilka nu icke kan beräknas med någon säkerhet.

Under tiden fr. o. m. den 1 juli 1957 t. o. m. den 26 januari 1962 har länsstyrelsen i Stockholms län förskotterat sammanlagt 183 947 kr. 53 öre till sakkunniga i revisions- och upphandlingsspörsmål, vilka anlitats av särskilt förordnad åklagare i åtalsärenden rörande bestickning och tagande av muta m. m. Länsstyrelsen har i skrivelse den 16 oktober 1962 hemställt, att nämnda belopp ställes till länsstyrelsens förfogande för täckande av förskottet. Länsstyrelsen förmenar, att statsverket bör stå för dessa kostnader, och hänvisar härvidlag till att riksåklagarämbetet i skrivelse den 21 september 1962 som svar på en av länsstyrelsen gjord förfrågan angående berörda förskotterade kostnader till den del de avser tiden fr. o. m. den 1 juli 1957 t. o. m. den 30 juni 1961 uttalat samma uppfattning. Det torde enligt ämbetet icke vara möjligt att utreda hur de ifrågavarande kostnaderna bör fördelas på skilda polisdistrikt. Med hänsyn härtill och till beskaffenheten av de åtalsärenden, i vilka utredningskostnaderna uppkommit, bör statsverket enligt ämbetets mening stå för kostnaderna. Ämbetet har vidare överlämnat yttranden från Stockholms stads rätts- och polisdirektion, t. f. stadsfiskalen T. Rosenberg i egenskap av särskilt förordnad åklagare i berörda åtalsärenden och statsåklagaren i Stockholm, vilka även uttalat att kostnaderna borde stanna på statsverket.

Riksdagens under hösten 1962 fattade principbeslut angående förstatligande av polis-, åklagar- och exekutionsväsendet fr. o. m. den 1 januari 1965 innebär bl. a., att kostnaderna för dessa verksamhetsgrenar intill förstatligandet skall bestridas enligt hittillsvarande regler. Ehuru jag i princip inte är benägen att förorda några avsteg från denna ordning, föreligger dock i förevarande fall särskilda skäl härför. Svårigheterna att göra en fördelning av kostnaderna på de polisdistrikt som kan anses berörda är sålunda mycket stora och man har anledning att räkna med att utredningskostnaderna för en sådan fördelning kommer att bli betydande. Med hänsyn härtill och till övriga i ärendet föreliggande särskilda omständigheter förordar jag, att medel beräknas under förevarande anslag för nästa budgetår för täckande av förskottet. Länsstyrelserna i Gävleborgs och Värmlands län har före den 1 juli 1957 förskotterat belopp avseende kostnader av samma beskaffenhet som de av länsstyrelsen i Stockholms län aktualiserade. Enligt vad jag under hand inhämtat har ej heller dessa förskott, vilka uppgår till i runt tal 61 000 kr., kunnat täckas. Av samma skäl som beträf-

fande de av länsstyrelsen i Stockholms län förskotterade kostnaderna förordar jag att även sistnämnda förskott får täckas av medel från förevarande anslag.

På grund av vad jag sålunda anfört beräknar jag anslaget för nästa budgetår till 1 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

[66] 19. **Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	8 000 000	8 705 257
1962/63	8 300 000	
1963/64 (förslag)	9 000 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 1 472 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Med hänsyn till belastningen å anslaget torde detta böra uppräknas med 700 000 kr. till 9 000 000 kr. Härav torde 1 620 000 kr. böra avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 000 kr., därav 1 620 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[67] 20. **Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	600 000	626 251
1962/63	600 000	
1963/64 (förslag)	600 000	

Polisväsendets organisationsnämnd har nyligen lagt fram ett förslag som syftar till att förbilliga förpassningsresorna. Därmed har nämnden fullgjort ett av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag i anledning av ett uttalande av 1956 års riksdag (statsutskottets utlåtande nr 2, riksdagens skrivelse nr 2) om önskvärdheten av att kostnaderna för ifrågavarande fångtransporter förbilligas. I avvaktan på ett ställningstagande till förslaget förordar jag, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, 600 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

F. Civilförsvaret m. m.

Frågan om kostnadsutvecklingen för civilförsvaret för tiden efter budgetåret 1962/63 har i enlighet med givna direktiv prövats av 1962 års försvarskommitté.¹ Kommittén har härvid haft att utgå från de grundläggande besluten av 1959 års riksdag om en ny organisation för civilförsvaret m. m. Utredningsuppdraget har ännu inte helt slutförts. I en kommuniké den 22 november 1962 har emellertid kommittén meddelat, att den — med utgångspunkt i att civilförsvaret under fyraårsperioden 1963/67 skall utvecklas på grundval av 1959 års principbeslut — enats om en kostnadsram för civilförsvaret för nämnda tid om totalt 378 miljoner kr. Summan bör enligt kommittén fördelas på de fyra budgetåren med årliga belopp av 90, 94, 97 och 97 miljoner kr.

Med tillfredsställelse konstaterar jag att försvarskommittén uttalat, att utvecklingen av civilförsvaret skall grundas på de principiella ställningstagandena från år 1959. De föreslagna anslagsramarna för budgetåren 1963/1967, åtföljda av en medelsanvisning av samma storleksordning för de därpå följande tre budgetåren, torde i allt väsentligt möjliggöra en planlig uppbyggnad av den beslutade organisationen. Oaktat kommitténs slutliga förslag och beräkningar ännu inte föreligger, anser jag mig därför böra förorda, att den föreslagna kostnadsramen å 90 miljoner kr. lägges till grund för beräkningarna av anslagen till civilförsvaret för nästa budgetår. Från den sålunda givna utgångspunkten för bedömningen av takten i civilförsvarets fortsatta upprustning under nästa budgetår har jag funnit det möjligt att redan nu framlägga slutliga förslag beträffande medelsbehovet under flertalet anslag till civilförsvaret för budgetåret 1963/64. Anslagen till materielanskaffning samt bidrag till byggande av skyddsrum och branddammar torde dock, i avbidan på försvarskommitténs slutliga förslag, böra uppföras med endast preliminärt beräknade belopp.

Genom 1959 års riksdagsbeslut har en fast organisatorisk grund lagts för uppbyggnaden av ett tidsenligt civilförsvär. Tack vare den successiva höjning av anslagen till civilförsvaret, som skett de sista åren, har ett intensivt planerings- och uppbyggnadsarbete kunnat påbörjas. Vissa brister och inkonsekvenser i den budgetmässiga redovisningen av anvisade medel under olika anslag har därvid uppmärksamats. I syfte att nå en bättre överblick av de olika anslagen och en mera konsekvent redovisning av medlen allt

¹ Talmannen i andra kammaren G. F. Thapper, ordf., vice talmannen i första kammaren N. I. Johansson, ledamöterna av första kammaren A. K. Gillström och G. I. Virgin samt ledamöterna av andra kammaren B. G. Bohman, K. E. G. Boija, L. M. Eliasson, S. A. Mellqvist och M. D. E. Ståhl.

efter utgiftsändamålen upptages anslagen till civilförsvaret i det följande under delvis nya rubriker och med delvis förändrat innehåll. Innebörden av förändringarna torde jag få närmare utveckla i det följande vid behandlingen av de olika anslagen.

[68] 1. Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	3 258 000	3 327 561
1962/63	3 642 000	
1963/64 (förslag)	4 318 000	

Yrkanden

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 1 877 000 kr.

Personalförstärkningar

	Ökning
1. Organisationsbyrån	
materielsektionen:	
1 sektionschef Ag 27	42 708
1 förste byråinspektör Ag 23	34 740
1 assistent Ae 17	25 488
planeringssektionen:	
2 förste byråinspektörer Ae 23	69 480
1 byråassistent Ae 19	28 260
sektionen för skadeförebyggande åtgärder:	
1 förste byråinspektör Ae 23	34 740
1 byråinspektör Ae 21	31 320
personaldetaljen:	
1 byråassistent Ae 19	28 260
1 assistent Ae 15	22 992
2. Tekniska byrån	
1 kontraktsanställd tekniker	53 000
3. Utbildningsbyrån	
1 byrådirektör Ae 27	42 708
4. Administrativa byrån	
1 amanuens i reglerad befordringsgång	24 240
1 assistent Ae 19	28 260
1 assistent Ae 17	25 488
5. Centralplaneringen	
1 pressombudsman Ag 19	28 260
1 bildman Ag 17	25 488
1 kontorist Ag 9	16 884
6. Kontorspersonal	
1 kanslibiträde Ag 7	15 205
1 kanslibiträde, halvtid A 7	7 602
1 expeditiönsvakt Ae 7	15 204
3 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång	41 148
7. 25 tjänster för genomförande av ett av styrelsen föreslaget sjuårigt uppbyggnadsprogram i st. f. den i propositionen 1959: 114 avsedda tioåriga uppbyggnaden	654 948

Löneregleringar

8. Organisationsbyrån	
1 förste byråinspektör Ae 23 i st. f. byråinspektör Ae 21	3 060
9. Tekniska byrån	
4 ingenjörer Ae 17 i st. f. Ae 15	9 744

	Ökning
10. <i>Administrativa byrån</i>	
1 byrådirektör Ao 25 i st. f. förste byråingenjör Ao 23.....	3 772
1 byrådirektör Ae 25 i st. f. förste byråintendent Ae 23.....	2 331
1 byrådirektör Ao 25 i st. f. kamrer Ao 23.....	3 600
1 förrådsförvaltare Ae 19 i st. f. Ae 17.....	3 012
3 kontorister Ao 11 i st. f. Ao 9.....	3 990
1 kanslibiträde Ao 7 i st. f. kontorsbiträde Ao 5.....	852
11. <i>Ändrat anställningsförhållande</i>	
1 byråchef Be 1 st. f. Bg 1.....	—
9 förste byråinspektörer Ae 23 i st. f. Ag 23.....	—
2 förste byråingenjörer Ae 23 i st. f. Ag 23.....	—
1 förste byråsekreterare Ae 21 i st. f. Ag 21.....	—
1 byråinspektör Ae 21 i st. f. Ag 21.....	—
3 byråassistenter Ae 19 i st. f. Ag 19.....	—
1 assistent Ae 15 i st. f. Ag 15.....	—
2 kanslibiträden Ae 7 i st. f. Ag 7.....	—
1 tekniskt biträde Ae 7 i st. f. Ag 7.....	—
1 kontorsbiträde Ao 5 i st. f. Ae 5.....	—
4 kontorsbiträden intages i reglerad befordringgång.....	—
Ersättningar till särskilt tillkallade sakkunniga.....	55 000
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....	21 555
Omräkning.....	473 462
	1 877 000

Motiv

1. Styrelsen har funnit det nödvändigt att planeringen av materielanskaffningen och därmed sammanhängande frågor behandlas enhetligt och hålles organisatoriskt ihop. I samordningshänseende krävs närmast att planläggningen för anskaffning av materiel i form av utarbetade förslag (anskaffningsanmodan) till inköp hålles ihop på en enhet. Det kan också diskuteras att till denna enhet överföra själva inköpsverksamheten och förrådshållningen. Undersökningarna i sistnämnda hänseende är ej slutförda. I avbidan härpå vill styrelsen begränsa sig till att äska inrättande av en materielsektion på organisationsbyrån för den materielplanläggning, som skall resultera i anskaffningsanmodan. Detta betyder att sektionen för speciell teknisk materiel överflyttas till organisationsbyrån för att där ingå i en nyinrättad materielsektion. Densamma bör ledas av en byrådirektör, varigenom en sakkunnig som f. n. anlitas för materielfrågor kan indragas, samt i övrigt bestå av — förutom personalen från den nuvarande sektionen för speciell teknisk materiel — en förste byråinspektör och en assistent.

Förstärkning av planeringssektionen behövs dels med hänsyn till den allmänt ökade arbetsbördan, dels för att fullgöra undervisning på Rosersbergsskolan och dels för handhavandet av radiakärenden. Den kvalificerade undervisningen på Rosersbergsskolan kan knappast äga rum utan hjälp från organisationsbyråns personal. Under förra budgetåret fullgjorde personal från nämnda byrå 310 undervisningstimmar. Tillsammans med förberedelsearbetet för undervisningen representerar detta en avsevärd arbetsmängd med följd att viktiga sektionsärenden måste eftersättas. För un-

dervisningsverksamheten och den allmänt ökade arbetsbördan krävs en förste byråinspektör Ae 23 och en byråassistent Ae 19. Radiakärendena handläggs för närvarande av en sakkunnig. Det är angeläget att dessa ärenden permanent hänföres till planeringssektionen och där handhas av en förste byråinspektör (härigenom kan sakkunnigtjänsten upphöra).

Styrelsen har genom Kungl. Maj:ts beslut den 4 maj 1962 ålagts att planlägga för mottagning av flyktingar. Verksamheten skall beredas av den skadeförebyggande sektionen. Härigenom ökar dess redan förut tunga arbetsbörda. Sålunda skall riktlinjer för mottagandet vid gränserna utarbetas, transportsituationen överses, transportmedel säkras samt inkvarteringsområden uttagas och den materiella inkvarteringsberedskapen tillgodoses. Förverkligandet av programmet för byggande av befolkningskyddsrum kommer att ställa sektionen inför nya arbetskrävande uppgifter. På sektionen ankommer i detta hänseende att göra upp en plan över behovet av dylika skyddsrum, att tid efter annan anpassa denna plan till förändringar i behoven samt att lokalisera skyddsrummen inom de orter, där skyddsrummen skall byggas. För här angivna arbetsuppgifter erfordras förstärkning å sektionen med en förste byråinspektör och en byråinspektör.

Personaldetaljen utgörs för närvarande av en byråinspektör och en assistent. Assistenten är praktiskt taget helt sysselsatt med ärenden som rör fördelning, krigsplacering, anstånd med tjänstgöring m. m. beträffande civilförsvaret tilldelade vapenfria värnpliktiga. Övriga ärenden inom detaljen faller helt på byråinspektören. Dessa utgöres av svårare ärenden rörande de vapenfria och vid ledighet för assistenten dennes arbetsuppgifter, rekrytering och registrering av personal för civilförsvaret samt befälsanställningsfrågor, samråd med bl. a. arbetsmarknadsstyrelsen och centrala militära myndigheter, ävensom med ett flertal andra myndigheter för att lösa rekryteringsfrågor, som berör totalförsvaret i sin helhet, och slutligen bearbetning av från länsstyrelserna infordrade statistiska uppgifter om rekryterings- och utbildningsläge med flera förhållanden rörande civilförsvarets personal. De angivna ärendena har inte kunnat behandlas i tillräcklig omfattning. Särskilt allvarligt är att detaljen ej hunnit med att bedriva statistikarbetet så, att tillräckliga överblickar av personalförhållandena vunnits och fullgott underlag för olika bedömanden kunnat skaffas. Den otillräckliga personalen på detaljen har också medfört, att byråchefen till förfång för andra arbetsuppgifter måst ägna detaljens ärenden större tid än som bör vara normalt. En förstärkning med en byråassistent och en assistent är nödvändig för att detaljen skall kunna arbeta tillfredsställande.

2. En av huvuduppgifterna för tekniska byrån är att medverka vid lokalisering och utformning av befolkningskyddsrum. Detta förutsätter bl. a. en intim samverkan med de kommuner, som skall bygga skyddsrummen. Denna samverkan syftar främst till att initiera lämpliga byggobjekt. För

ledningen av arbetet fordras en väl kvalificerad stadsplanetekniker. Den föreslagna kontraktslönen motsvarar i stort sett lönen i lönegrad B 3.

3. Administrationen av utbildningen vid centrala skolor och lokalt har visat sig kräva en mycket större arbetsinsats än vad som förutsetts. Vid Rosersbergsskolan och fältskolorna sysselsätts f. n. tillhopa i runt tal 100 personer. Elevantalet per år uppgår till ca 5 000 och antalet elevdagar till ca 66 000. För den lokala utbildningen erfordras ca 400 instruktörer. Visserligen sköts den så att säga löpade administrationen av personal vid skolorna eller länsstyrelserna. Dit hör emellertid i huvudsak endast utbetalande av löner och annan egentlig driftverksamhet samt ifråga om den lokala utbildningen tillhandahållande av lokaler och materiel samt utnyttjande av instruktörer. Centralt måste direktiv utarbetas för administrationen, såsom kostbestämmelser, marketenteriföreskrifter, tjänstgöringsföreskrifter för personal och elever samt instruktioner rörande fordon och andra utbildningsanordningar. Vidare skall personal, lärare och instruktörer anställas, budgetberäkningar uppgöras, förläggning av fältskolor förberedas, avtal härom fortlöpande följas samt utbildningsanordningar byggas eller eljest anskaffas. För att självständigt under byråchefen handha verksamheten erfordras en byrådirektör.

4. De administrativa ärendena har på grund av verksamhetens allmänna expansion ökat med ca 25 procent. Ökningen faller främst på personalärenden. Genom överförande av reservofficerare till befälsanställning vid civilförsvaret har ärenden om premieutbetalning till dem tillkommit. Den starka ansvällningen av anställnings- och andra personalärenden vid Rosersbergsskolan har ytterligare belastat den administrativa sektionen. En arbetskraftsförstärkning är nödvändig och en amanuens bör tillföras sektionen.

Styrelsen förbereder uppläggning av materielplanen för civilförsvaret med hjälp av automatisk databehandling (ADB-system). Även lagerbokföringen skall redovisas med ADB-system. För att kontinuerligt uppsamla och mata matematikmaskinen med erforderliga data erfordras en assistent.

På den kamerala sektionen granskas för närvarande ca 6 000 räkningar om totalt ca 20 000 folier per år. Styrelsen beräknar att upphandlingsverksamheten under budgetåret 1963/64 kommer att nå en sådan omfattning, att detaljen måste tillföras ytterligare en befattningshavare för kvalificerad räkningsgranskning.

5. Vid skilda tillfällen, senast i petitaskrivelsen den 21 augusti 1961, har styrelsen begärt förstärkning av informationssidan. Styrelsen framför ånyo detta önskemål.

6. Genom registratoret passerar f. n. per år ca 13 000 in- och utgående skrivelser och ca 6 000 räkningar. Arbetsbelastningen är f. n. så stor, att övertid måste tas ut i det närmaste permanent och ändock medhinnas ej arbetsuppgifterna. Långa väntetider uppstår i fråga om diarieföringen. Registratoret behöver därför förstärkas med ett kontorsbiträde.

Verksamhetens omfattning vid centralförrådet i Malmby och där förekommande kontorsgöromål kräver anställning av ett kanslibiträde på halvtid.

Genom splittringen av styrelsens lokaliteter på fyra olika platser men framförallt genom verksamhetens ökning har expeditionsvaktstyrkan blivit otillräcklig. Stark eftersläpning råder f. n. på detta område trots att övertid uttages i betydande omfattning. Ytterligare en expeditionsvakt erfordras därför. Ytterligare tre kontorsbiträden behövs på grund av att antalet kvalificerade befattningshavare ökas.

8. Tjänsten avser befattningen som chef för personaldetaljen. På detaljen handläggs ärenden om rekrytering, inskrivning och fördelning av civilförsvarspersonal. Såsom en ny uppgift har tillkommit frågor om befälsanställning av reservofficerare. Arbetsuppgifterna innefattar utarbetande av föreskrifter för länsstyrelsernas verksamhet på området och kräver kvalificerat samråd med arbetsmarknadsstyrelsen och krigsmaktens personalmyndigheter.

9. Erfarenheterna har visat, att ingenjörstjänster i 15 lönegraden ej kan besättas utom i undantagsfall och då endast för kort tid. Av de fyra tjänsterna i denna lönegrad på tekniska byrån har två varit praktiskt taget ständigt vakanta och de övriga två bytt innehavare mycket tätt.

10. På administrativa byrån finns fem sektioner: en administrativ sektion, en inköpssektion, en förrådssektion, en kameral sektion och en kontorsteknisk sektion. Den föreslagna löneregleringen avser cheferna för inköpssektionen, förrådssektionen och kamerala sektionen.

Chefen för inköpssektionen har förordnats att själv avgöra inköpsärenden, som var för sig avser högst 100 000 kr. Det ansvar, som åvilar sektionsschefen, och sektionens personella uppbyggnad anses motivera tjänstens ombildning till byrådirektör.

Under förrådssektionen lyder de båda centrala verkstäderna och förråden i Hyllstofta och Malmby. Den lagerhållna materielen är i övrigt placerad i sammanlagt 203 olika orter. Ett ständigt rationaliseringsarbete pågår för att få fram godtagbara förråd och en godtagbar förrådsberedskap. Det ansvar, som åvilar sektionsschefen, och sektionens personella uppbyggnad anses motivera tjänstens ombildning till byrådirektör.

Den kamerala sektionen ledes f. n. av en kamrer. Omsättningen uppgår per år till ca 20 miljoner kr. och väntas öka till det dubbla under närmast kommande år. Härtill kommer utbetalningar, som sker av länsstyrelser och skolor och vilka utbetalningar i en eller annan form granskas kameralt i styrelsen. På sektionen granskas årligen ca 6 000 räkningar om totalt ca 20 000 folier. Det ansvar, som åvilar sektionsschefen, anses motivera tjänstens ombildning till byrådirektör.

Förrådsförvaltaren är chef för styrelsens centralförråd i Malmby med tillhörande annex. Under de närmast kommande åren väntas verksamheten

vid centralförrådet komma att starkt växa i samband med förpackning av materiel för räddningskårer och undsättningskårer.

För de tre kontoristerna, av vilka en är generaldirektörens handsekreterare, och för kontorsbiträdet har styrelsen tidigare, senast i anslagsskrivelsen den 22 augusti 1961, begärt lönegreglering. Dessa befattningshavare utför ett arbete som motiverar höjd lönegradsplacering.

11. Utvecklingen har visat, att ifrågavarande tjänster behövs stadigvarande. Fyra av dem inrättades vid styrelsens omorganisation den 1 juli 1959 och de övriga hösten 1961. Det synes styrelsen skäligt att tjänsterna nu ombildas.

För innevarande budgetår har anvisats 120 000 kr. till sakkunniga. Med hänsyn till beräkningen av nya tjänster och framför allt till behovet av förstärkning med teknisk personal anses sakkunnigbeloppet böra upptagas med 175 000 kr. för nästa budgetår.

Yttrande

Statskontoret har yttrat sig över civilförsvarsstyrelsens förslag i vad gäller personalbehovet vid ett bibehållet tioårigt uppbyggnadsprogram. Ämbetsverket erinrar om att styrelsens nuvarande organisation genomfördes den 1 juli 1959. Organisationen grundades på förslag av 1953 års civilförsvarsutredning och statens organisationsnämnd och innebar, att personalen skulle utgöras av omkring 130 tjänstemän. I föreliggande anslagsäskanden begär styrelsen bl. a. dels extra-ordinariesättning av 21 extra tjänster, som tillkommit hösten 1961, dels inrättande av ytterligare 24 nya befattningar. Skulle dessa önskemål tillgodoses, komme personalkadern att ökas med cirka 35 procent i förhållande till vad statsmakterna beslutade så sent som 1959. Det synes knappast möjligt att med föreliggande anslagsäskanden som underlag bedöma, om och i vad mån dessa vittsyftande krav bör tillgodoses. Statskontoret finner det erforderligt, att en närmare undersökning göres och har under hand tagit upp med civilförsvarsstyrelsen frågan om att följa upp den tidigare organisationsundersökningen med ledning av vunna erfarenheter. En dylik översyn kommer nu att göras.

Från dessa förutsättningar synes det statskontoret naturligt att behandla de framställda yrkandena restriktivt. Ämbetsverket kan sålunda icke tillstyrka, att förenämnda 21 tjänster extra-ordinariesättes. Å andra sidan har ämbetsverket intet att erinra mot att medel för dessa befattningar beräknas även för budgetåret 1963/64. Beträffande de 24 nya tjänsterna har statskontoret genom undersökningar, som på grund av tidsskäl måst bli summariska, sökt bilda sig en uppfattning om angelägenhetsgraden. I den mån medel anvisas för att möjliggöra en mindre ytterligare utbyggnad av personalkadern, synes i främsta rummet följande verksamhetsgrenar böra tillgodoses, nämligen organisationsbyråns undervisningsverksamhet och planläggningsarbete för mottagning av flyktingar, utbildningsbyråns administration av utbildningen samt den kamerala verksamheten på administra-

tiva byrån. Civilförsvarsstyrelsens begäran om en nyinrättad materielsektion bör bedömas i samband med den förestående översynen.

Statskontoret tillstyrker, att en tjänst i Bg 1, en tjänst i Ag 23, en tjänst i Ag 21 och en tjänst i Ag 15, vilka samtliga inrättades vid styrelsens omorganisation 1959, ombildas till extra ordinarie tjänster.

Departementschefen

I 1962 års statsverksproposition framhöll jag angelägenheten av att civilförsvarsstyrelsen under det nuvarande uppbyggnadsskedet, då anspråken på administrationen av verksamheten är särskilt stora, fick vissa ökade resurser för sina uppgifter. En genomgång av olika beredskapsfrågor, som jag företagit under hösten 1961 med anledning av dåvarande utrikespolitiska läge, hade nämligen visat, att viktiga avsnitt av verksamheten, såsom inköpsverksamhet, olika slag av planeringsuppgifter samt utbildnings- och övningsverksamhet inte hanns med. För dessa och andra ändamål gavs med riksdagens medgivande styrelsen möjlighet att tillfälligt anställa högst 21 extra befattningshavare under resten av budgetåret 1961/62 samt under innevarande budgetår.

Det aktuella arbetsläget för styrelsen är enligt min bedömning sådant, att ifrågavarande tillfälliga förstärkning måste tills vidare bibehållas. Jag är dock inte beredd att biträda styrelsens förslag om att fr. o. m. nästa budgetår omändra tjänsterna i fråga till extra ordinarie. Enligt vad jag inhämtat har statskontoret på styrelsens begäran numera inlett en översyn av den nuvarande organisationen för styrelsen. Härvid torde jämsides med översynen av själva organisationen också komma att närmare prövas i vad mån de ifrågavarande tjänsterna fortsättningsvis erfordras för uppgifter av stadigvarande art.

Oaktat statsmakernas år 1959 fattade principbeslut om en tioårig uppbyggnadstid för civilförsvaret har styrelsen nu framlagt förslag, vilka vilar på förutsättningen att uppbyggnaden skall vara avslutad redan år 1967. Beträffande de av styrelsen föreslagna personalförstärkningarna för nästa budgetår kan jag för egen del inte biträda förslaget om en utökning av organisationen för att genomföra en snabbare utbyggnad än vad jag förordade i 1959 års principproposition. En dylik förstärkning ligger för övrigt ej heller i linje med den kostnadsram för civilförsvaret, som föreslagits av 1962 års försvarskommitté. Jag delar vidare statskontorets uppfattning, att det finns anledning att tills vidare iakttaga återhållsamhet i fråga om inrättandet av nya tjänster hos styrelsen.

För vissa särskilda arbetsuppgifter synes det emellertid angeläget att för nästa budgetår tillföra styrelsen en begränsad personalförstärkning. Sålunda finner jag det erforderligt, att en extra tjänst som förste byråinspektör i Ag 23 inrättas för uppgiften att bereda ärenden rörande radiakskyddet, varvid hittillsvarande arvode till en sakkunnig för dylika uppgifter kan indragas. Ökade uppgifter har tillkommit för styrelsen på detta ar-

betsområde, sedan Kungl. Maj:t uppdragit åt styrelsen att utfärda anvisningar för planläggningen i länen och civilområdena av åtgärder i händelse av radiakbeläggning och att även i övrigt verka för samordning av förberedelserna för radiakskyddet vid krig eller krigsfara. Vidare finner jag skäl förstärka administrationen av utbildningen med en extra byrådirektör i Ag 25. För kamerala och administrativa uppgifter i övrigt m. m. föreslår jag inrättandet av följande tjänster, nämligen en bokhållare i Ae 15, ett kanslibitråde på halvtid i Ag 7, en expeditionsvakt i Ag 7 och ett kontorsbitråde i reglerad befördringsgång.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor räknar jag medel för uppflyttning av en tjänst som byråinspektör i Ae 21 till förste byråinspektör i Ae 23 samt en tjänst som kontorsbitråde i Ao 5 till kanslibitråde i Ao 7.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit angående inrättandet av nya tjänster samt lönereglering av tjänster anser jag mig med hänsyn till bl. a. den pågående översynen av organisationen icke kunna biträda.

Posten till ersättningar åt särskilt tillkallade sakkunniga föreslår jag för nästa budgetår uppräknad med 30 000 kr. för att möjliggöra för styrelsen att i ökad utsträckning anlita sakkunniga för tillfälliga uppdrag.

Antalet kontorsbiträdetsjänster på personalförteckningen för styrelsen bör ökas med en.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen med cirka 134 000 kr. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för vidtagna löneregleringar m. m. med omkring 542 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (3 642 000 + 676 000) 4 318 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för civilförsvarsstyrelsen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	617 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	14 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 425 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 204 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	58 000

Summa kr. 4 318 000;

c) till *Civilförsvarsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 318 000 kr.

[69] 2. Civilförsvarsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	587 000	992 000
1962/63	708 000	
1963/64 (förslag)	1 046 000	

Yrkanden

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 524 000 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	11 942	11 000	14 000	+ 3 000
2. Reseersättningar	139 865	140 000	240 000	+ 100 000
3. Övriga expenser för eget behov.	264 711	299 000	635 000	+ 336 000
4. Expenser för annat än eget behov.	38 601	90 000	130 000	+ 40 000
5. Publikationstryck.	546 264	150 000	200 000	+ 50 000
6. Särskilda uppbördsmedel: Inkomst av försålda tryckalster.	30 205	10 000	15 000	— 5 000
				+ 524 000

Motiv

1. *Sjukvård m. m.* Posten torde med hänsyn till den begärda personalförstärkningen uppräknas med cirka 30 procent.

2. *Reseersättningar.* Posten bör uppräknas med hänsyn till att personalen hösten 1961 utökats med 14 befattningshavare i lönegrad 19 och högre. För nästa budgetår begär styrelsen 27 nya befattningshavare i dessa lönegrader. Sammanlagt behövs alltså resemöjligheter för ytterligare 41 befattningshavare.

3. *Övriga expenser för eget behov.* För ändamålet torde böra beräknas 635 000 kr. enligt följande. För bevakning av styrelsens lokaler beräknas 56 250 kr. och för renhållning och städning 49 000 kr. Medelsbehovet för skrivmateriel m. m. bör upptagas med 60 000 kr., vartill kommer 200 000 kr. i kostnader för systemmän, programerare och maskintid m. m. i statistiska centralbyråns datamaskinanläggning, där materielanskaffningsplanen beräknas och på vilken anläggning också lagerbokföringen skall uppläggas. För telegram, telefon och annonser uppskattas kostnaderna till 97 000 kr. Härav beräknas 10 000 kr. motsvara ytterligare behov på grund av begärda personalökningar. Inom ramen för det angivna beloppet skall också täckas abonnemangsavgifter för de telefonförbindelser som installerats i styrelsens lokaler för beredskapen mot radioaktivt nedfall till följd av kärnvapenprov. Medelsbehovet till inköp och underhåll av möbler m. m. beräknas till 131 000 kr. Härav erfordras 8 000 kr. för hyra av maskiner och 6 000 kr. för underhåll av kontorsmaskiner. För inköp av möbler och underhåll krävs normalt 15 000 kr. Härtill kommer 90 000 kr. för utrustning åt de föreslagna nya befattningshavarna. Vidare förutsätter styrelsen, att det påbörjade utbytet av skriv- och räknemaskiner, vilka måste utrangeras, får fortsätta. Genom medelstilldelningen för budgetåret 1962/63 kommer åtta skrivmaskiner och sju räknemaskiner att kunna utrangeras.

Kvar står härefter behovet av att kunna utrangera ytterligare 28 skrivmaskiner, som är äldre än 15 år. Kostnaden för anskaffning av åtta el-skrivmaskiner uppgår till 11 704 kr. och för två räknemaskiner till 1 954 kr. Försäljningsvärdet för tio gamla maskiner är 1 200 kr. Under förutsättning att styrelsen medges disponera sistnämnda medel för nyanskaffningen uppgår det totala medelsbehovet för maskiner till 12 458 kr. För bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål erfordras 42 000 kr. Genom medelstilldelningen för budgetåret 1962/63 kommer styrelsen att i samråd med försvarsstaben kunna taga fram en ny indelningskarta för försvaret. De totala kostnaderna för kartan för civilförsvarets vidkommande uppgår till 113 000 kr. Av detta belopp har styrelsen erhållit 48 000 kr. Det återstår alltså 65 000 kr. Styrelsen anser liksom tidigare att 5 000 kr. bör bestridas av styrelsens egna expensmedel och resterande belopp, 60 000 kr., av posten till expenser för annat än eget behov. Vidare erfordras 9 000 kr. för driftkostnader till styrelsens tjänstebil. För flyttning m. m. av utbildningsbyrån erfordras 3 000 kr.

4. Från *Expenser för annat än eget behov* bestrides kostnaderna för centralt upphandlade blanketter och dylikt för den administrativa civilförsvarsverksamheten inom länen. För budgetåret 1963/64 förutser styrelsen ett medelsbehov av minst 70 000 kr. Därjämte upptas under denna rubrik 60 000 kr. för i det föregående nämnda indelningskartor, avsedda för de regionala civilförsvarsinstanserna.

5. Beräkningar rörande *publikationstryck*, som skall tas fram nästa budgetår, visar ett medelsbehov av 200 000 kr.

Departementschefen

Civilförsvarsstyrelsens omkostnader torde för nästa budgetår böra beräknas till något högre belopp än för innevarande budgetår med hänsyn till den i viss mån ökade inspektionsverksamheten, som styrelsen instruktionsenligt bedriver, ökade kostnader för databehandling av materiel- och förrädsplaner m. m. samt intensifiering av verksamheten över huvud taget.

Anslagsposten till sjukvård m. m. beräknar jag till 12 000 (+ 1 000) kr.

Till reseersättningar bör upptagas ett belopp av 180 000 (+ 40 000) kr.

Jag delar styrelsens uppfattning, att den påbörjade databehandlingen av materielplanerna för civilförsvaret bör fullföljas, så att man med hjälp härav kan rationalisera också lagerbokföring och planering av förrädsbeståndet för lagerhållningen. Posten till övriga expenser för eget behov bör med hänsyn härtill uppräknas med 200 000 kr. Ett ökat medelsbehov föreligger också för de löpande kostnaderna för bevakning av styrelsens ämbetslokaler, städning, inköp och underhåll av inventarier samt flyttningskostnader m. m. Jag beräknar det sammanlagda medelsbehovet under posten till övriga expenser för eget behov till 531 000 (+ 232 000) kr.

Kostnaderna för expenser för annat än eget behov beräknar jag till 120 000 (+ 30 000) kr.

Till publikationstryck torde för nästa budgetår böra upptagas ett belopp av 190 000 (+ 40 000) kr.

Inkomsterna från försålda tryckalster beräknar jag under nästa budgetår komma att öka med 5 000 kr.

I övrigt har jag intet att erinra med anledning av de av styrelsen gjorda beräkningarna.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (708 000 + 338 000) 1 046 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civilförsvarsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 046 000 kr.

[70] 3. Statens civilförsvarsskolor: Avlöningar

	Anslag
1963/64 (förslag)	2 337 000

Yrkanden

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget upptages med 3 462 000 kr.

Personalförstärkningar

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Befälsskolan</i>	
1 förste civilförsvarslärare Ae 23	+ 23 136
1 förste civilförsvarslärare Ag 23	+ 23 136
1 civilförsvarslärare Ag 21	+ 20 676
1 skolassistent Ag 19	+ 18 456
1 kontorsbiträde Ae 5	+ 8 520
2. <i>Undsättningskårskolan</i>	
7 bitr. civilförsvarslärare, befordringsgång A 9—13	+ 91 980
1 kanslibiträde Ae 7	+ 9 444
3. <i>Förvaltningsavdelningen (Rosersberg)</i>	
1 kansliskrivare Ae 11	+ 11 088
1 bitr. köksföreståndare Ae 10	+ 11 088
1 vaktmästare Ag 7	+ 9 444
1 ekonomibiträde Ag 6	+ 8 964
4 ekonomibiträden Ag 5	+ 34 080
1 sjukvårdsbiträde Ae 5	+ 8 520
1 förrådsförmän Ae 9	+ 11 088
2 förrådsmän Ag 7	+ 18 888
1 reparatör Ag 9	+ 11 088
4. <i>Fältskolorna</i>	
<i>Ordinarie skolor:</i>	
3 lärare Ae 17	+ 54 172
4 förrådsförmän Ae 9	+ 37 776
<i>Provisoriska skolor:</i>	
3 skolchefer Ag 23	+ 62 028
6 lärare Ag 19	+ 98 928
6 lärare Ag 17	+ 88 344
3 förrådsmän Ag 9	+ 28 332
3 förrådsmän Ag 7	+ 25 560
3 kanslibiträden Ag 7	+ 25 560

Löneregleringar		Ökn. el. minskn.
5. Befälsskolan		
1 skolchef Ae 27 i st. f. civilförsvarslärare Ae 23.....	+	5 232
1 förste civilförsvarslärare Ae 23 i st. f. civilförsvarslärare Ae 21	+	2 220
2 civilförsvarslärare Ae 21 i st. f. Ae 19.....	+	2 976
6. Undsättningskårskolan		
1 skolchef Ae 25 i st. f. civilförsvarslärare Ae 23.....	+	1 428
7. Förvaltningsavdelningen (Rosersberg)		
1 intendent Ae 21 i st. f. Ae 19.....	+	2 220
1 förrådsförvaltare Ae 17 i st. f. Ag 17.....	—	—
1 verkmästare Ae 15 i st. f. Ag 15.....	—	—
2 reparatörer Ae 9 i st. f. Ag 9.....	—	—
1 kamrer Ae 19 i st. f. assistent Ag 17.....	+	1 008
1 köksföreståndare Ae 14 i st. f. Ae 12.....	+	1 584
8. Fällskolorna		
5 lärare Ae 17 i st. f. Ag 19.....	—	8 820
4 skolchefer Ae 23 i st. f. Ag 23.....	—	—
8 lärare Ae 19 i st. f. Ag 19.....	—	—
4 förrådsmän Ae 7 i st. f. Ag 7.....	—	—
4 kanslibiträden Ae 7 i st. f. kontorsbiträden A 5.....	+	3 360
	+	751 504
		Förslag
Ersättningar till tillfälliga lärare.....		263 000
Särskilda arvoden		25 200
Kollektivavtalsanställd personal		156 000
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....		43 000
Rörligt tillägg		993 000

Motiv

Oberoende av frågan om en förkortad uppbyggnadstid kräver verksamheten vid statens civilförsvarsskolor en fastare personalorganisation. Härvid avses särskilt att tillfälliga lärare och timlärare utbytes mot heltidsanställd personal. Det har erfarenhetsmässigt visat sig svårt att anskaffa tillfälliga lärare och timlärare. Det behövs, att tre nya heltidstjänster inrättas i stället för deltidstjänster. Härigenom kvarstår endast ett reducerat behov av tillfälliga lärare och timlärare.

1 och 5. Styrelsen anser befälsskolan jämförbar med vissa militära skolor eller förband för vilka chefskapet utövas av regementsofficer med majors eller överstelöjtnants grad. För dessa befattningshavare utgår numera lön enligt 25 resp. 27 lönegraden. Vid jämförelse inom den statliga förvaltningen i övrigt torde skolchefens uppgifter närmast motsvara dem som ankommer på byrådirektör i A 27. Skolchefen, som i personalplanen nu redovisas såsom civilförsvarslärare i Ae 23, bör vara placerad i lönegrad 27.

De kurser, som genomförts under budgetåret 1961/62, har visat att förberedelserna för en kurs är mycket omfattande och har med den personal som stått till förfogande icke kunnat genomföras på ett tillfredsställande sätt. Likaså har bristen på en samordnande kraft för varje kurs varit påtaglig, varigenom bristande konsekvens i utbildningen uppstått. Gränsdragning mellan olika ämnesområden har saknats, vilket medför luckor inom vissa

områden och upprepningar inom andra. Dessa brister i undervisningen bör avhjälpas på så sätt att skolchefen enligt gällande kursplaner i stort lägger upp kursen i samarbete med en civilförsvarslärare och att denne därefter i detalj förbereder kursens genomförande i samråd med de lärarkrafter, som skall undervisa, och under kursens gång ansvarar för dess följdriktiga genomförande. Denne civilförsvarslärare bör med hänsyn till den extra uppgift, som ålägges honom och som kräver höga kvalifikationer, placeras i lönegrad 23 och ges tjänstetiteln förste civilförsvarslärare. Tre sådana lärare erfordras. De två nuvarande civilförsvarslärartjänsterna i 19:e lönegraden bör uppflyttas i lönegrad 21. Det har visat sig omöjligt att utan särskilda åtgärder anställa personer med erforderlig kompetens i nu gällande lönegrad.

2 och 6. Vid undsättningskårskolan kommer utbildningen liksom vid befälsskolan att pågå från omkring den 1 augusti till den 20 juni. Varje år skall fyra kårer om sammanlagt 1 900 man utbildas. Behovet av lärare har beräknats på följande sätt. Den schemabundna undervisningsskyldigheten per vecka är 30 timmar. Återstående 12 timmar bör användas för förberedelsearbete av olika slag. En utbildningsomgång kan med hänsyn till personalens tjänstplacering i undsättningskåren hänföras till endera av grupperna ledningstjänst (stabs- och underhållstjänst), räddningstjänst och brandtjänst. Grupperna i varje utbildningsomgång består av cirka 50, 100 resp. 50 man. Räddningsgruppen kan således uppdelas i två avdelningar om 50 personer. Varje avdelning uppdelas i sin tur i utbildningsenheter om cirka 15 man. Antalet utbildningsenheter per omgång blir då 12—13. Med en utbildningstid om 45 timmar per vecka erfordras 1,5 lärare per grupp eller sammanlagt 19 lärare.

Skolchefen, som nu är civilförsvarslärare i Ae 23, bör placeras i Ae 25. Utbildningens omfattning, art och krav på auktoritet motsvarar vad som krävs av bataljonschef inom krigsmakten. I konsekvens härmed bör skolchefen vara placerad i lönegrad motsvarande majors. Ifråga om lärarnas lönegradsplacering synes det lämpligt att ansvaret för utbildningen av varje enhet om cirka 50 man ges åt en civilförsvarslärare i lönegrad 19. Av vad förut sagts framgår att fyra sådana enheter finns och att följaktligen fyra lärare i 19:e lönegraden fordras. Ansvaret för och samordningen av utbildningen inom ledningstjänsten, som omfattar ett stort antal olika befattningar, bör dock ligga hos civilförsvarsläraren i Ae 21 med biträde av en civilförsvarslärare i Ae 19. På dessa båda bör också läggas ansvaret för förberedelser för den tillämpningsövning, som avslutar varje utbildningsomgång. Inom varje enhet om 50 man bör dessutom tjänstgöra en eller flera lärare i lönegrad 15. För vissa av dem krävs särskild yrkeskunskap, t. ex. brandkunnighet. Återstoden av lärarbehovet kan utgöras av personal i lägre lönegrad. Enligt styrelsens mening borde det vara ändamålsenligt att här inrätta en befördringsgång, som slutar i lönegrad 13. Det kan vara

möjligt att rekrytera blivande civilförsvarslärare i viss omfattning från krigsmakten och vid en tidpunkt då instruktörsskola II följts av något eller några års praktisk utbildningsverksamhet. Begynnelselönen bör vara lönegrad 9 med en befordringsgång via lönegraderna 10 och 11 så att lönegrad 13 uppnås efter 3½ års tjänst.

3 och 7. Förvaltningsavdelningen behöver förstärkas i olika avseenden. Verksamhetens omfattning motiverar att intendentstjänsten i lönegrad 19 utbytes mot en tjänst i lönegrad 21. Denna löneställning har ansetts motiverad redan med den verksamhet som bedrevs under budgetåret 1961/62 enligt en undersökning angående handläggning av förvaltningsärendena, som under hösten 1961 verkställdes av expertis från försvarets civilförvaltning. Likaså vitsordades genom denna undersökning behovet av ett biträde åt intendenten. Med hänsyn till den delegering av beslutanderätten i förvaltningsärenden, som skett från styrelsen till skolan och omfattningen av dessa ärenden, bör tjänsten som assistent i Ag 17 omändras till en kamrerstjänst i Ae 19. Den på undsättningskårsskolan placerade assistenttjänsten i Ag 17 bör överföras till förvaltningsavdelningen och extra ordinariesättas. Härigenom kommer alla ärenden angående elevernas ekonomiska förmåner att handläggas i nära anslutning till varandra. Det är önskvärt att vissa andra ärenden, som bland annat berör elevernas förhållande på skolan, handlägges inom samma avdelning. Sålunda bör förläggningen av eleverna och tillsynen över förläggningslokalernas dagliga skötsel ombesörjas härifrån. För trivseln på skolan bör dessa uppgifter handhas av en värdinna (kansliskrivare). Förvaltningsexpeditionen bör vidare förstärkas med ett kontorsbiträde. Köksföreståndaren bör placeras i lönegrad 14 med hänsyn till att i befattningshavarens åliggande ingår inköp av proviantartiklar samt överinseende av verksamheten även i befälsskolans matsal och kök. En bättre överensstämmelse i löneställningen med motsvarande tjänster inom försvaret skulle vinnas på detta sätt. I och med att befälsskolans matsal tages i bruk under hösten 1962 erfordras ytterligare en biträdande köksföreståndare i lönegrad 10. Styrelsen föreslår att tjänsten från och med budgetåret 1963/64 uppföres på extra ordinarie stat. Det utökade portionstagareantalet och förplägnadens tillhandahållande i två matsalar medför ett behov av ytterligare ekonomibiträden. Behovet beräknas till ett biträde i lönegrad 6 och fyra i lönegrad 5. De tidigare inrättade tjänsterna bör samtliga uppföras på extra ordinarie stat. För sjukstugan bör tillkomma ytterligare ett sjukvårdsbiträde i A 5. Förrådstjänsten, som under hittillsvarande verksamhet icke kunnat fullgöras på ett tillfredsställande sätt, erfordrar ytterligare en förrådsförmån i Ae 9, två förrådsmän i Ae 7 och fem förrådsarbetare med anställning enligt kollektivavtal. Tjänsten som förvaltare bör överföras på extra ordinarie stat. För fastighetsavdelningen upptar styrelsen på nytt kravet om inrättande av en extra ordinarie tjänst som verkmästare. Den motivering för tjänstens inrättande som tidigare

lämnats äger alltså giltighet. Löneställningen bör vara lönegrad 15, dit tjänsteinnehavaren nu hänföres såsom tillfälligt anställd. Två reparatörs-tjänster i Ag 9 på motoravdelningen bör överföras på extra ordinarie stat.

4 och 8. Fältskolorna bör drivas på fyra permanenta avdelningar och tre provisoriska avdelningar. De senare är avsedda för den utökade kapacitet, som blir en följd av en förkortad uppbyggnadstid. Alla avdelningar fordrar samma organisation, dock att personalen vid de provisoriska avdelningarna bör vara extra anställd. Erfarenheterna från den hittills bedrivna utbildningen har gett vid handen, att behovet av lärare icke kan tillgodoses genom tillfällig anställning. Styrelsen har därför på prov under första halvåret 1962 heltidsanställt två lärare utöver skolchefen på Tylösands- och Katrineholmsskolorna. Sedan denna anordning visat sig medföra betydande fördelar och lägre kostnader har styrelsen för innevarande budgetår anställt fyra lärare vid vardera tre skolor. Vid den fjärde skolan har på grund av kursernas art anställts endast en lärare. Anställningen som begränsats till budgetårets utgång har skett som extra tjänsteman i lönegrad 19.

Styrelsen föreslår att skolchef och fyra lärare heltidsanställs vid varje skola. Därvid bör löneställningen vid fasta skolor för skolchefen vara lönegrad Ae 23 och för lärarna två i lönegrad Ae 19 och två i lönegrad Ae 17. Därutöver erfordras i viss utsträckning tillfälligt anställda lärare (timlärare). För närvarande är vid varje skola anställt ett kontorsbiträde A 5. De arbetsuppgifter, som skall fullgöras av detta biträde är av den art, att kontorsbiträdestjänsten bör utbytas mot en tjänst såsom kanslibiträde Ae 7. Behovet av handräckningspersonal har för varje skola beräknats till 10 man, vilka skall utgöras av vapenfria värnpliktiga. För ledningen av förrådsverksamheten och skötseln av övningsfältet bör därför inrättas en tjänst såsom förrådsförmän i Ae 9, varjämte behövs en förrådsman i Ae 7.

Kostnaden för tillfälliga lärare har vid befälsskolan beräknats efter 600 undervisningstimmar à 45 kr. och vid undsättningskårskolan efter 300 lärardagar à 80 kr. samt vid övningar med undsättningskårer 5 lärare under 1 månad för varje övning ($5 \times 2\,400 \times 4$) 48 000 kr.

Vid fältskolorna behövs ersättningar till tillfällig personal med 163 800 kr. Härvid beräknas för var och en av de sju avdelningarna för tillfälliga lärare 180 lärardagar à 80 kr. och för timlärare 200 timmar à 45 kr.

Särskilda arvoden bör utgå till ställföreträdande rektor med 1 200 kr., brandchef med 3 000 kr. och till läkare med 12 000 kr. Härjämte bör arvode utgå till befattningshavare, som svarar för jourtjänst vid skolan. Det har nämligen visat sig nödvändigt, att en befattningshavare under icke tjänstetid finns till hands för att svara för ordning och säkerhet vid skolan samt även i övrigt representera skolans ledning. En dylik jourtjänst beräknas kosta 9 000 kr. per år.

Departementschefen

För utbildning och övning har under förslagsanslaget till utbildnings- och övningsverksamhet för budgetåret 1962/63 anvisats 12 872 000 kr. Från anslaget bestrides samtliga kostnader för utbildningen, såväl den centralt anordnade utbildningen vid civilförvarsskolan i Rosersberg och till denna anslutna regionala fältskolor som den lokala utbildnings- och övningsverksamhet, som äger rum i länen. Fr. o. m. nästa budgetår bör utbildningskostnaderna lämpligen uppdelas på skilda anslag allt efter utgifter-
nas art, så att i fortsättningen en större överskådlighet ernås över utgifts-
behoven. I det följande upptages därför medelsbehovet för utbildnings- och
övningsverksamheten under fyra olika anslag, samtliga av förslagskarak-
tär, nämligen Statens civilförvarsskolor: Avlöningar, Statens civilförvars-
skolor: Omkostnader, Avlöningar till civilförvarsppliktiga m. m. samt Vis-
sa kostnader för civilförvarsutbildning m. m. Under sistnämnda anslag
beräknas också kostnaderna för den frivilliga verksamheten. Det å riksstaten
för innevarande budgetår uppförda anslaget till Bidrag till vissa frivilliga or-
ganisationer kan härigenom utgå.

Civilförvarsstyrelsen har i sin anslagsframställning för nästa budgetår
beräknat kostnaderna för utbildnings- och övningsverksamheten till
25 282 000 kr. Beräkningarna grundar sig, liksom äskandena i övrigt, på
förutsättningen att uppbyggnaden av den nya organisationen för civilför-
svaret skulle vara avslutad den 1 juli 1967 i stället för inom den av riks-
dagen i 1959 års principbeslut (prop. 114) bestämda tioåriga uppbyggnads-
tiden fram till den 1 juli 1970. Som jag inledningsvis anført bör emeller-
tid till grund för anslagsberäkningarna för nästa budgetår ligga de av riks-
dagen gjorda uttalandena i principbeslutet. Härtill har också 1962 års för-
svarskommitté anslutit sig, då kommittén angivit kostnadsutvecklingen
för civilförsvaret för de närmaste åren.

Av det sagda framgår, att styrelsens anslagsframställning i väsentliga
delar inte kunnat läggas till grund för bedömandet av erforderliga anslag för
utbildningen för nästa budgetår. Jag har därför låtit inhämta komplette-
rande uppgifter från de nyss angivna utgångspunkterna och med ledning
därav gjort de omräkningar under olika anslag och anslagsposter, som varit
erforderliga.

Den årliga omfattningen av utbildningsverksamheten bestämmes av stor-
leken av krigsorganisationen, den för varje år erforderliga rekryteringen av
personal i olika befattningar samt utbildningstiderna för dessa. Sedan
Kungl. Maj:t på grundval av riksdagens principbeslut fastställt personal-
ramen för de olika kårerna i det lokala allmänna civilförsvaret och und-
sättningskårerna samt härjämte prövat utbildningstidernas längd för de in-
skrivna, som skall undergå utbildning, är grunderna för beräkningen av
den årliga utbildningsvolymen i allt väsentligt givna. Därest ej särskilda
beredskapsskäl föranleder en annan bedömning, skulle från nyss angivna

utgångspunkter omkring 20 000 personer ur det lokala allmänna civilförsvaret samt cirka 1 000 resp. 5 000 personer ur undsättningskårer och verkskydd behöva utbildas varje år. Den större delen härav, huvudsakligen personal i icke-befälsställning, utbildas ortsvis inom respektive civilförvarsområden. Befäl med plutonchefs eller gruppchefs uppgifter, kommunvis uttagna civilförvarsombud, visst verkskyddsbefäl m. fl. utbildas vid fyra regionala fältskolor i Katrineholm och trakten av Halmstad, Härnösand och Skövde. Vid skolan i Rosersberg utbildas dels det högre befälet i det lokala civilförsvaret och dels personal uttagen till undsättningskåren.

För budgetåret 1963/64 beräknas utbildningen för en planerad uppbyggnad av den nya organisationen under perioden fram till 1970 omfatta 500 kursdeltagare vid Rosersbergsskolans befälsdel, 1 000 vid dess del för undsättningskåren, 4 000 vid fältskolorna och 18 000 i den ortsvis bedrivna lokala utbildningen. Omräknat i kurstid motsvarar dessa utbildningsbehov cirka 110 000 elevdagar och 550 000 elevtimmar.

Den här redovisade utbildningsvolymen, vilken ligger inom ramen för den uppbyggnad av organisationen, som försvarskommittén räknat med, bör enligt min mening läggas till grund för beräkningen av medelsbehovet för utbildningsverksamheten under budgetåret 1963/64. Härtill kommer, som jag har anledning att beröra i det följande, kostnaderna för övningsverksamheten i länen.

Beträffande anslaget till avlöningar vid civilförvarsskolorna har civilförvarsstyrelsen föreslagit inrättandet av 26 nya tjänster vid Rosersbergsskolan och 31 nya tjänster vid fältskolorna, alltså tillsammans 57 tjänster. Härav är 31 tjänster att hänföra till den av styrelsen föreslagna förkortade uppbyggnadsperioden fram till 1967. Men även ett fullföljande av utbildningen med mål att ha organisationen för civilförsvaret uppsatt till 1970 kräver enligt styrelsen en personell förstärkning av utbildningsapparaten. Av det ifrågavarande personalbehovet kommer 19 tjänster på Rosersbergsskolan och 7 på fältskolorna. Antalet anställda, lärare och förvaltningspersonal, är f. n. 63 vid Rosersbergsskolan och 25 vid fältskolorna, den kollektivavtalsanställda personalen ej inräknad.

Den nya utbildningsorganisationen har under den tid, den hittills verkat, visat sig fungera på ett i stort sett tillfredsställande sätt. Uppenbarligen visar emellertid erfarenheterna samtidigt, att resurserna är hårt ansträngda. En förstärkning av personalen har sålunda ansetts angelägen för att verksamheten skall flyta smidigt och utbildningstiderna bli rätt tillvaratagna. Möjligen kan också vissa ändringar i den interna organisationen behöva vidtagas. På grund härav och för att få organisationens ändamålsenlighet prövad har Kungl. Maj:t uppdragit åt statskontoret att med ledning av de hittills vunna erfarenheterna göra en översyn av den nuvarande organisationen för Rosersbergsskolan och de fyra fältskolorna.

Med hänsyn härtill bör några förslag om nya tjänster eller löneregleringar vid skolorna icke framläggas i detta sammanhang. För att tillgodose det omedelbara personalbehovet för verksamheten under nästa budgetår förordar jag, att i stället medel beräknas för anställning av viss extra personal till förstärkning av den nuvarande personalen. Jag beräknar för detta ändamål ett belopp av 104 000 kr., varigenom möjliggöres anställning av i första hand biträdande lärarpersonal samt viss förvaltningspersonal. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att med ledning av den pågående organisationsundersökningen meddela närmare bestämmelser om medlens användning.

Till ersättningar åt tillfälliga lärare beräknar jag 156 000 kr., till arvodet åt biträdande skolchefen m. fl. och kostnader för viss jourhållning vid Rosersbergsskolan 25 000 kr. samt till kollektivavtalsanställd personal 135 000 kr.

Vid bifall till mina här framförda förslag och under beaktande av de automatiska utgiftsstegringarna på grund av vidtagna löneregleringar samt löneklassuppflyttningar m. m. bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 2 337 000 kr. Anslaget bör fördelas på anslagsposter i enlighet med mitt i det följande framförda förslag till avlöningsstat.

På personalförteckning för statens civilförvarsskolor bör uppföras fyra redan inrättade tjänster såsom civilförvarslärare, därav två i lönegrad Ae 23 och två i lönegrad Ae 21.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning för statens civilförvarsskolor i enlighet med vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens civilförvarsskolor att tillämpas tills vidare fr. o. in. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Ersättningar åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	156 000
2. Avlöningar till kollektivavtalsanställda, <i>förslagsvis</i>	135 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 408 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	612 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	26 000

Summa kr. 2 337 000;

c) till *Statens civilförvarsskolor*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 337 000 kr.

[71] 4. Statens civilförsvarsskolor: Omkostnader

	Anslag
1963/64 (förslag)	3 685 000

Yrkanden

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget upptages med 5 868 000 kr.

	Förslag
1. Sjukvård.....	6 500
2. Reseersättningar.....	117 000
3. Expenser.....	463 000
4. Övriga utgifter.....	3 128 000
5. Anskaffning av inventarier m. m.....	2 154 000
	5 868 500

Motiv

Behovet av medel under posterna 1—4 är särskilt specificerat i bilagor till styrelsens äskanden. Till inventarier m. m. för Rosersbergsskolan erfordras 450 000 kr. Härav belöper 165 000 kr. på komplettering av förläggningsinventarier, inventarier till expeditioner och lärarrum, kompletteringsutrustning i lektionssalar samt förbättringar av befintliga förläggningsbaracker. Det ökade antalet elever nödvändiggör en dubbling av vissa utbildningsanordningar på övningsfältet till en kostnad av 85 000 kr. Slutligen skall enligt planen ruingatan utbyggas med etapp 4 och 5 till en kostnad av 200 000 kr. För fältskolorna erfordras nyanskaffning av speciell utbildningsmateriel för 150 000 kr. Härjämte behövs för dessa skolor komplettering av övningsfält med etapp 2 och 3 i ruingatorna ($4 \times 170\,000$) 680 000 kr., gas och brandövningshus ($3 \times 44\,000$) 132 000 kr., belysningsanordningar ($4 \times 15\,000$) 60 000 kr. samt vissa övriga utbyggnader ($4 \times 10\,000$) 40 000 kr. För de provisoriska skolorna erfordras övningsfält till en kostnad av 642 000 kr.

Departementschefen

Omkostnaderna för verksamheten vid statens civilförsvarsskola i Rosersberg och de fyra fältskolorna i Katrineholm, Halmstad, Härnösand och Skövde bestrides f. n. från förslagsanslaget till Utbildnings- och övningsverksamhet, varunder beräknats medel till bl. a. skolornas driftkostnader och anskaffning av inventarier. Sedan nu erfarenheter för bedömning av medelsbehovet vunnits av den hittillsvarande verksamheten, bör medel för ifrågavarande utgifter av omkostnadskaraktär, med undantag av avlöningar och andra ersättningar till civilförsvarspiktiga, fortsättningsvis beräknas och upptagas under ett särskilt anslag. Jag utgår vid min beräkning i det följande av omkostnaderna för utbildningsverksamheten vid statens civilförsvarsskolor under nästa budgetår från att utbildningen kommer att ha den omfattning, som framgått av min redogörelse under närmast föregående punkt.

Med ledning härav beräknar jag medelsbehovet till sjukvård m. m. till 13 000 kr. Utgifterna hänför sig till kostnader för sjukvård åt befattningshavare, omkostnader för medicin, förbandsartiklar och annan utrustning m. m. till verksamheten vid skolans sjukstuga i Rosersberg, remisser av civilförsvarspåbudspliktiga till sjukhus m. m.

Till reseersättningar åt befattningshavare, som har att fullgöra inspektion av utbildningsverksamhet eller tjänsteförrättningar i övrigt för undervisning m. m., torde böra upptagas ett belopp av 90 000 kr.

Under expenser för eget behov beräknar jag till bränsle, lyse och vatten 160 000 kr. och till övriga expenser för renhållning, städning, skrivmateriel, telefonkostnader, bokinköp m. m. 220 000 kr.

Till övriga utgifter torde böra beräknas följande belopp, nämligen till mark- och vägunderhåll vid skolan i Rosersberg 40 000 kr., till inköp och underhåll av inventarier för utbildningsverksamheten 200 000 kr., till anskaffning och underhåll av utbildningsanordningar och utbildningsmateriel m. m. 1 500 000 kr., till mathållning vid Rosersbergsskolan 190 000 kr., till kost och logi m. m. enligt avtal för verksamheten vid fältskolorna 930 000 kr., till driftkostnader för fordon m. m. 187 000 kr. samt till diverse utgifter 155 000 kr.

Till stor del är utgifterna under anslagsposten till övriga utgifter av automatisk natur som en direkt följd av verksamhetens omfattning eller på grund av löpande kostnader i övrigt för verksamheten. De beräknade kostnaderna för inköp och underhåll av inventarier avser huvudsakligen kompletteringsanskaffning och underhåll av köksinventarier, förlägningsutrustning samt inventarier till sjukstuga, lektionssalar, expedition, lärarum, fritidslokaler och verkstadsutrustning m. m. Anskaffning och underhåll av utbildningsanordningar och utbildningsmateriel, som utgör den största posten i sammanhanget, avser det materiella underhållet av utbildningsanordningar på de anlagda övningsfälten till följd av förslitning eller behov av ersättningsmateriel, inköp av särskild utbildningsmateriel, som inte lämpligen kan tagas ur mobiliseringsförråden, vidare ersättning av förbrukad sådan materiel, service och underhållskostnader för fordon samt övningsmateriel av förbrukningskaraktär m. fl. ändamål. Härjämte ingår i denna post beräknade medel för viss begränsad utbyggnad av s. k. ruingator för övningsändamål vid Rosersbergsskolan (200 000 kr.) och av liknande övningsanordningar samt brand- och gasövningshus vid fältskolorna (912 000 kr.). Under diverse utgifter beräknas kostnaderna för tvätt och rengöring av förlägningslokaler m. m.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med 3 685 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens civilförsvarsskolor: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 685 000 kr.

[72] 5. Avlöningar till civilförsvarspiktiga m. m.

	Anslag
1963/64 (förslag)	3 800 000

Yrkanden

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget upptages med 6 200 000 kr.

	Förslag
1. Penningersättningar.....	4 575 000
2. Reseersättningar.....	950 000
3. Premier till befälsanställda.....	200 000
4. Familjebidrag.....	475 000
	6 200 000

Motiv

Beräkningen av posterna 1 och 2 framgår av särskilda bilagor till anslags-
äskandena. Posten 3 har varit svår att fastställa och har endast uppskat-
tats. Posten 4 har i samråd med försvarets civilförvaltning beräknats efter
ett genomsnittligt familjebidrag för dag av 7 kr. 25 öre.

Departementschefen

Nya grunder för avlöning och andra ersättningar åt civilförsvarspiktiga
m. m. har av riksdagen fastställts att gälla fr. o. m. den 1 januari 1963
(proposition 1962: 101). Sammanfattningsvis innebär bestämmelserna, att
civilförsvarspiktiga i de värnpliktiga åldrarna i princip skall ha samma
förmåner vid tjänstgöring i civilförsvaret, som skulle ha tillkommit dem
om de tjänstgjort vid krigsmakten. Bland annat utgår penningbidrag, tjänst-
göringspremie, utbildningspremie och familjebidrag. För civilförsvarspik-
tiga över värnpliktsåldern skall i viss mån gynnsammare förmåner gälla,
i det att till dem utbetalas s. k. civilförsvarspenning, i princip bestämd med
hänsyn till vederbörandes inkomstläge. I övrigt utgår förmånerna till de
civilförsvarspiktiga vid resor till och från tjänstgöring samt vid sjukdom,
inkvartering och förplägnad m. m. efter praktiskt taget samma regler som
gäller för värnpliktiga enligt värnpliktsavlöningskungörelsen. Endast vissa
smärre jämkningar har gjorts med hänsyn till de särskilda förhållanden,
varunder civilförvarstjänstgöringen fullgöres. Sålunda utgår vid tjänst-
göring under kortare tid än sju timmar i följd i allmänhet endast fömån-
nen av fria resor. Vidare har beträffande rätt till familjebidrag införts den
begränsningen, att bidrag endast utgår under förutsättning att tjänstgö-
ring fullgjorts minst sex dagar i följd. Bestämmelserna gäller både män
och kvinnor och är i första hand avsedda att tillämpas under fredsfor-
hållanden. Jag räknar med att de nya reglerna ej skall medföra några kost-
nadsökningar i förhållande till de förmåner, som utgått enligt tidigare
avlöningsreglemente och härtill anknutna tillämpningsföreskrifter. De nya
bestämmelserna ligger i det följande till grund för beräkningarna av me-
delsbehovet för nästa budgetår.

Civildéforsvarsstyrelsen har i sina yrkanden under anslaget till Vissa kostnader för civilförsvarsutbildning m. m. (s. 198) tagit upp frågan om att i ökad omfattning anordna utbildning av personal i icke-befälsbefattningar i form av heldagsundervisning i stället för kurser under fritid på kvällarna. Den utbildning som det här gäller anordnas lokalt av länsstyrelserna med anlåtande av timanställda instruktörer till skillnad från den internatmässigt anordnade utbildning, som äger rum vid civilförsvarsskolan i Rosersberg och fältskolorna.

Som jag förut nämnt begränsas förmåner till de civilförsvarspåiktiga under utbildning, då inte hela dagar tages i anspråk, till i stort sett förmånen av fria resor. Vid heldagsutbildning återigen åtnjuter den civilförsvarspåiktiga antingen penningbidrag m. fl. förmåner av samma slag som gäller vid värnpliktstjänstgöring eller civilförsvarspenning som i viss mån kompenserar för inkomstbortfall. Heldagsutbildningen ställer sig följaktligen dyrare än utbildning som sker på fritid. Emellertid får häremot vägas det otvivelaktigt bättre resultat av undervisningen som uppnås, om utbildningen kan äga rum koncentrerat hela dagar i stället för under korta utbildningspass på kvällstid. I propositionen 1959:114 anslöt jag mig till denna uppfattning och förordade, att vissa möjligheter borde finnas att i manskapsutbildningen, exempelvis som avslutning på kurserna, lägga in heldagsundervisning. De skäl för en vidgad tillämpning av heldagsundervisning i den lokala utbildningen som civilförsvarsstyrelsen anført finner jag mig böra godtaga. Härigenom öppnas möjligheter till att i en ökad, fastän fortfarande begränsad utsträckning anordna heldagsundervisning, då avstånden omöjliggör eller starkt försvårar för kursdeltagarna att närvara vid kvällsutbildning eller vederbörande på grund av skiftesarbete har svårt att regelbundet följa undervisning i denna form. Jag finner det också betydelsefullt, att såväl instruktörer som utbildningsanordningar utnyttjas på det effektivare sätt som är möjligt, om utbildningen anordnas som heldagsundervisning.

Den av styrelsen föreslagna omfattningen av heldagsutbildningen, motsvarande högst 25 procent av utbildningsbehovet, finner jag mig kunna biträda. I övrigt bör den lokala utbildningen tills vidare i huvudsak anordnas som hittills under kvällar och på fritid. Jag räknar i det följande med att vid tillämpning av dessa riktlinjer omkring 25 000 elevdagar kommer att anordnas i den lokala utbildningen för nästa budgetår.

Sammanlagt torde för civilförsvarsutbildningen för nästa budgetår till penningersättning (penningbidrag, premier och civilförsvarspenning) böra upptagas ett belopp av 2 700 000 kr.

Till reseersättningar beräknar jag medelsbehovet för nästa budgetår till 600 000 kr.

För att tillgodose civilförsvarets behov av kvalificerad befälspersonal har i enlighet med de av riksdagen antagna riktlinjerna för den nya organisa-

tionen för civilförsvaret (propositionen 1959: 114) ett 60-tal reservofficerare vid armén under år 1962 överförts till civilförsvaret såsom befälsanställda i dess krigsorganisation. Under 1963 beräknas ytterligare omkring 90 reservofficerare kunna befälsanställas. För reglering av anställningsförhållandena m. m. för denna personal har Kungl. Maj:t i kungörelse den 15 september 1961 om befälsanställning i civilförsvarets krigsorganisation (SFS 1961: 491) meddelat bestämmelser om bl. a. avlöning och premier. Tjänstgöringsskyldighet och förmåner reglerades härvid i sak så att de motsvarade vad som gällde för reservofficerare vid armén. I anslutning till att ny reservbefälskungörelse för krigsmakten utfärdats (jfr proposition 1962: 78) har den nämnda kungörelsen rörande befälsanställda fr. o. m. den 1 januari 1963 ersatts av en ny kungörelse (SFS 1962: 578), som möjliggör befälsanställning även av vissa av marinens och flygvapnets reservofficerare. Då det principiellt är fråga om en överföring av reservofficerare till befälsanställning i civilförsvaret har reglerna om förmåner m. m. utformats så, att de befälsanställda alltså i sak tillförsäkras samma förmåner och åläggs samma tjänstgöringsskyldighet som reservofficerare.

Medelsbehovet för ersättningar till befälsanställda beräknar jag i anslutning till det anförda till 200 000 kr. för budgetåret 1963/64.

Till familjebidrag beräknar jag för nästa budgetår ett medelsbehov av 300 000 kr.

Medelsbehovet för här berörda ändamål torde sålunda böra beräknas till sammanlagt 3 800 000 kr. Medlen bör anvisas under ett särskilt, förslagsvis upptaget anslag till Avlöningar till civilförsvarspliktiga m. m. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöningar till civilförsvarspliktiga m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 000 kr.

[73] 6. Vissa kostnader för civilförsvarsutbildning m. m.

	Anslag
1963/64 (förslag)	7 252 000

Yrkanden

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget upptages med 9 752 000 kr.

	Förslag	Ökning
1. Lokal utbildning och övning	7 635 000	4 185 000
2. Upplysningsmöten	10 000	—
3. Kostnader för studier och deltagande i utbildningskurser i utlandet	20 000	—
4. Kostnader för instruktörsarvoden och förbrukningsmateriel vid skolundervisning i olycksfallsvård och brandskydd	250 000	—
5. Bidrag till självskyddsutbildning	1 400 000	400 000
6. Bidrag till vissa frivilliga organisationer	437 000	227 000
	9 752 000	4 812 000

Motiv

1. För den lokala utbildningen i främst räddnings-, brand- och sjukvårdstjänst avsåg styrelsen att inledningsvis iordningställa 18 övningsfält i huvudsak i anslutning till de största städerna, där utbildningsunderlaget är störst. Kostnaderna beräknades till 1 600 000 kr.

Enligt nu gjorda beräkningar uppstår en merkostnad för varje fält av 30 000 kr. eller sammanlagt för 18 fält 540 000 kr. Fälten kommer således sammanlagt att kosta 2 140 000 kr. I anslag har beviljats 1 210 000 kr. Ytterligare behövs alltså 930 000 kr. Styrelsen har i dagens läge svårt att överblicka behovet av övningsfält utöver de 18, som från början planlagts, och gör därför inte framställning om anslag för ytterligare nybyggnader. Behovet av de 18 fälten är emellertid trängande. Underhålls- och driftkostnaderna för övningsanordningarna uppskattas till 290 000 kr.

Under våren 1962 har i fråga om den lokala utbildningen, som nu bedrivs på kvällar och fritid, en undersökning gjorts angående behovet av heldagsutbildning. Länsstyrelserna har därvid inkommit med uppgifter, som motiverar en betydande heldagsutbildning främst i form av internatkurser. De viktigaste orsakerna, som tvingar fram övergång till utbildning på internat i vissa län, är av sådan natur, att de ej kan åsidosättas. Den tyngst vägande orsaken är de stora avstånden, som hindrar kursdeltagarna att hinna fram till kursen efter arbetets slut. Heldagsutbildning möjliggör dessutom, att tillgängliga instruktörer utnyttjas effektivare. Under nuvarande förhållanden måste kurser i vissa fall inställas, emedan kursunderlaget är för litet. Viss utbildning (räddning, bevakning, skydd) kräver särskilda utbildningsanordningar, som inte kan iordningställas på alla de platser, där rekrytering av civilförsvarspiktiga personer sker. En del av kursdeltagarna har också svårt att regelbundet följa kvällsundervisning på grund av skiftesarbete. Internatkurser bör alltså få anordnas i den utsträckning som betingas av de stora avstånden, behovet av övningsfält och särskilda utbildningsanordningar, dåliga kommunikationer, förekomst av skiftesarbete och ett fullständigare utnyttjande av tillgängliga instruktörskrafter. Styrelsen föreslår, att under nästa budgetår 36 446 elevdagar (cirka 25 % av utbildningsbehovet) bedrivs såsom heldagsutbildning och att det återstående utbildningsbehovet 765 363 elevtimmar bedrivs såsom deltidstudier. Driftkostnaderna blir då för heldagsutbildningen 2 186 760 kr. och för deltidstudier 1 722 066 kr., tillsammans 3 910 000 kr.

Den årliga utbildningskontingenten av 18-åriga kvinnor uppgår enligt senaste beräkningar till 25 000 personer, motsvarande 300 000 elevtimmar vid kurser om 12 timmar. Med en utbildningskostnad av 1: 25 kr. per timme blir den totala kostnaden 375 000 kr. Den tidigare utbildningskostnaden 1: 10 kr. per timme har höjts till 1: 25 kr. med tanke på beräknad höjning av instruktörsarvode samt övriga administrationskostnader.

Den med hänsyn till omedelbara beredskapskrav angelägnaste övningsverksamheten — bl. a. ledningsövningar och vissa övningar med enheter som skall medverka vid utrymning och inkvartering — vilken under olika former bedrivits de senaste åren, kommer att fullföljas under hösten 1962 för att därefter successivt följas av en bredare upplagd övningsverksamhet. Härvid avses övningar anordnas med civilförsvarsenheter enligt en särskild övningsserie, omfattande bl. a. ledningsövningar, praktiska övningar inom gruppens ram samt utrycknings- och grupperingsövningar i större förband. De sistnämnda övningarna kan i vissa fall behöva föregås av kaderövningar för befäl och ledningsorgan. Härutöver kommer särskilda större mobiliseringsövningar — främst för utrymningsorganisationen — att genomföras samt i vissa fall utrymningsövningar, d. v. s. övningar med allmänhetens deltagande. Övningsverksamhetens omfattning sammanhänger bl. a. med det antal personer, som överförts från 1953 års organisation, och det antal nyrekryterade som efter hand utbildas och krigsplaceras. Med ledning av inhämtade uppgifter från länsstyrelserna om antalet krigsplacerade per den 1 mars 1962 och med hänsynstagande till riktlinjerna för utbildningen under budgetåret 1962/63 torde övningsverksamheten under budgetåret 1963/64 komma att beröra cirka 40 000 personer ur den lokala allmänna civilförsvarsorganisationen. Kostnaderna beräknas till 1 000 000 kr., större mobiliseringsövningar, utrymningsövningar samt övningar med frivilliga flygkåren oräknade. I fråga om mobiliseringsövningar och utrymningsövningar bedömer styrelsen på grundval av sina erfarenheter från hittills genomförda övningar av detta slag, att det även framdeles torde vara önskvärt att genomföra övningar med allmänhetens deltagande i vissa orter, även om detta deltagande måhända bör ges andra former än hittills. I andra orter kan begränsning ske till övningar avseende mobilisering m. m. för den vid utrymning och inkvartering medverkande organisationen. Sistnämnda övningstyp kan i och för sig inpassas i den regelmässiga lokala övningsverksamheten men har visat sig medföra kostnader utöver för de lokala övningarna vanliga. För två sådana mobiliseringsövningar beräknas 300 000 kr. och för en utrymningsövning 700 000 kr. I skrivelse till civilförsvarsstyrelsen har svenska aeroklubben föreslagit bl. a. övningsverksamhet med 26 flyggrupper. Styrelsen delar aeroklubbens uppfattning härvidlag och föreslår att denna verksamhet kommer till stånd, under förutsättning att flygkårens organisatoriska uppbyggnad sker i avsedd takt. Vid dessa övningsstillfällen tillkommer kostnader för den kvalificerade ledningspersonal ur civilförsvaret, som avses utnyttja flygkårens resurser för olika rekognoseringsuppdrag m. m. Kostnaderna beräknas till 30 000 kr. I fråga om stabsövningar med andra myndigheter äskas för styrelsens del däri 100 000 kr.

5. Styrelsen räknar med att 140 000 personer skall genomgå kurs i självskydd. Kostnaden härför, inbegripet utgifter för centralt anskaffad utbildningsmateriel, blir 1 400 000 kr.

6. Till Sveriges civilförsvarsförbunds verksamhet utgår statsbidrag med sammanlagt 130 000 kr. Beloppet bör ökas med 47 000 kr., varav till riksförbundet för bidrag till administrationen och till upplysnings- och propagandaverksamhet 39 000 kr., samt till länsförbunden för bidrag till avlöning av chefsinstruktörer, expenser m. m. 8 000 kr.

För bidrag till svenska aeroklubben för upprättande av en frivillig flygkår i civilförsvarets tjänst äskas 240 000 kr., d. v. s. en ökning med 180 000 kr. För att pröva och upprätthålla frivilliga flygkårens beredskap samt skapa kårkänsla och känsla av ansvar för uppgiften synes det nödvändigt att åtminstone en gång under året länsvis sammandraga kårens flyggrupper till en kort övning i enlighet med av kårledningen uppgjord plan. För övning av 26 flyggrupper beräknas 130 000 kr.

För bidrag till Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund och riksförbundet Sveriges lottakårer beräknas oförändrat 20 000 kr.

Departementschefen

Utöver de under närmast föregående tre punkter redovisade kostnaderna för verksamheten vid statens civilförvarsskolor och avlöningar till civilförsvarspiktiga m. m. föreligger vissa ytterligare utgiftsbehov för civilförsvarsutbildningen, vilka för innevarande budgetår täckes från förslagsanslaget till Utbildnings- och övningsverksamhet och anslaget till Bidrag till vissa frivilliga organisationer. Medel för ifrågavarande ändamål bör fortsättningsvis upptagas under ett särskilt förslagsanslag till Vissa kostnader för civilförsvarsutbildning m. m.

Den största utgiftsposten under anslaget utgöres av kostnaderna för lokal utbildning och övning. För innevarande budgetår har härtill anvisats ett belopp av 3 400 000 kr. För nästa budgetår har civilförsvarsstyrelsen räknat med ett avsevärt högre utgiftsbehov beroende på bl. a. att verksamheten väntas få ökad omfattning och att den lokala utbildningen i större utsträckning än tidigare beräknas kunna äga rum som heldagsundervisning i stället för undervisning under fritid på kvällarna (deltidsundervisning).

Som jag tidigare framhållit bör som grund för beräkningen av utgiftsbehoven för nästa budgetår gälla, att den nya organisationen för civilförsvaret skall vara uppbyggd till den 1 juli 1970. Det årliga utbildnings- och övningsbehovet i den lokala utbildnings- och övningsverksamheten blir härigenom betydligt mindre än enligt styrelsens beräkningar, som avsett en genomförd uppbyggnad till år 1967.

För utbildningsverksamhet torde under anslaget medel böra beräknas till dels kostnaderna för deltidundervisning och dels kostnader för inkvartering och förplägnad samt instruktörer m. m. vid heldagsundervisning, dock ej penning- och reseersättningar till civilförsvarspiktiga, vilka utgifter bör belasta anslaget till avlöningar åt civilförsvarspiktiga m. m. Jag beräk-

nar för nästa budgetår medelsbehovet för den lokala utbildningen till 2 000 000 kr., motsvarande en utbildningsvolym av cirka 550 000 elevtimmar vid deltidsundervisning och 25 000 elevdagar vid heldagsundervisning.

Till utbildning av 18-åriga kvinnor beräknar jag ett belopp av 375 000 kr. Jag förutsätter, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser rörande instruktörsarvoden m. m.

Övningsverksamheten synes i allt väsentligt lämpligen kunna uppläggas efter de av styrelsen redovisade principerna, avseende praktiskt upplagda övningar inom gruppens ram och vissa övningsmoment i större förband. Bl. a. med hänsyn till att viss personal ingår i organisationen utan föregående civilförsvarsutbildning och alltså först i samband med övning blir insatt i sina uppgifter är det angeläget, att utrymme finns för en övningsverksamhet i lämplig omfattning. Även för organisationens beredskap i övrigt är övningsverksamheten av stor betydelse. Jag beräknar för ändamålet under nästa budgetår ett medelsbehov av 1 000 000 kr.

För särskilt anordnade övningar för höjning av mobiliserings- och utrymningsberedskapen m. m. beräknar jag ett belopp av 750 000 kr.

Till utbyggnaden av övningsfält m. m. för den lokala utbildnings- och övningsverksamheten har för budgetåren 1961/62 och 1962/63 anvisats tillsammans 1 210 000 kr. Enligt styrelsens beräkningar erfordras för nästa budgetår ytterligare 930 000 kr. för att fullfölja den ursprungliga planen att iordningställa 18 övningsfält för verksamheten i de största civilförsvarsområdena. Enligt vad jag inhämtat föreligger numera detaljritningar fastställda med beskrivning av övningsanordningarnas omfattning och utförande. Underlaget för beräkning av kostnaderna torde härigenom vara säkrare än tidigare. Enligt min mening är det av vikt att såväl utbildning som övning bedrivs så praktiskt och verklighetsbetonat som möjligt. Med de nu avsedda övningsanordningarna kan praktisk övning äga rum i röjning av rasmassor, stöttning av väggar, håltagning och murgenombrott med tryckluftverktyg och handverktyg, hantering av motorredskap av olika slag, hissning och firning av skadade på bår och åtgärder över huvud taget för räddning av innestängda. Jag förordar därför, att ett belopp av 930 000 kr. anvisas för att iordningställa ifrågavarande övningsfält. Till underhålls- och driftkostnader för övningsanordningarna beräknar jag 200 000 kr.

I enlighet med det anförda torde för nästa budgetår till lokal utbildning och övning böra upptagas ett belopp av sammanlagt 5 255 000 (+ 1 855 000) kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att göra den omfördelning mellan olika poster som må visa sig erforderlig.

För styrelsens deltagande i stabsövningar med andra myndigheter torde för den övningsverksamhet, som enligt vad jag inhämtat blir aktuell under nästa budgetår, böra upptagas ett oförändrat belopp av 50 000 kr.

Den frivilligt anordnade självskyddsutbildningen omfattas alltjämt av ett stort intresse från allmänhetens sida. Enligt vad jag inhämtat anordnades

under verksamhetsåret 1961/62 kurser i självskydd för cirka 120 000 deltagare. Jag förordar, att för nästa budgetår för detta ändamål anvisas 1 400 000 (+ 400 000) kr.

Bidrag av statsmedel till Sveriges civilförsvarsförbund och härtill anslutna länsförbund har under senare år utgått med i det närmaste oförändrat belopp. Jag finner det på grund av vad civilförsvarsstyrelsen anfört skäligt, att bidraget höjes för nästa budgetår till 177 000 (+ 47 000) kr.

Beträffande bidrag till Svenska aeroklubben finner jag det f. n. angelägnast att stödja administrationen för uppbyggnaden och vidmakthållandet av de frivilliga flygggrupperna, vilka är avsedda att vid beredskap och krig stå till civilförsvarets förfogande, samt utbildningen av dem. Jag förordar, att för dessa ändamål för nästa budgetår upptages ett belopp av 70 000 (+ 10 000) kr.

I övrigt biträder jag de av civilförsvarsstyrelsen under anslaget gjorda beräkningarna, innebärande oförändrad medelsanvisning under ifrågakommande poster.

Anslaget bör i enlighet med det anförda uppföras med 7 252 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för civilförsvarsutbildning m. m.*
för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av
7 252 000 kr.

[74] 7. **Civilförsvarsfilm**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	100 000	24 126
1962/63	100 000	
1963/64 (förslag)	150 000	

Yrkanden

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kr.

Motiv

Medelsbehovet för en rullande plan för filmverksamheten för åren 1962/63—1963/64 uppgår till 390 000 kr. Härav disponeras i form av reservationer 190 000 kr.

Departementschefen

Enligt redovisad plan för filmverksamheten under innevarande och nästa budgetår räknar styrelsen med att kunna spela in fyra filmer om utrymning avsedda för utbildning inom utrymningsorganisationen och för allmän upplysning om utrymning. Vidare upptager planen inspelning av ett antal instruktionsfilmer om atomskydd, gasskydd, brandtjänst, taktik m. m. För

att möjliggöra att vissa filmer, som är angelägna ur utbildningssynpunkt, snabbare blir färdigställda förordar jag, att medelsanvisningen för förevarande ändamål höjes för nästa budgetår. Jag beräknar härför under rubricerade anslag ett medelsbehov av 150 000 kr., vilket innebär en ökning med 50 000 kr. i förhållande till det för motsvarande ändamål för innevarande budgetår anvisade anslaget till Inspelning av instruktionsfilm.

Till anslaget för nästa budgetår torde överföras å reservationsanslaget till Inspelning av instruktionsfilm vid utgången av budgetåret 1962/63 befintlig reservation.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civildéforsvarsfilm* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kr.

[75] 8. *Försöksverksamhet*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	400 000	262 041
1962/63	400 000	
1963/64 (förslag)	400 000	

Yrkanden

Civildéforsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

För förverkligandet av styrelsens plan för forsknings- och försöksverksamhet 1962/63—1964/65 beräknas för nästa budgetår 400 000 kr.

Departementschefen

Jag förordar, att medel anvisas för fortsatt forsknings- och försöksverksamhet för budgetåret 1963/64 med samma belopp som för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försöksverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

[76] 9. **Anskaffning av civilförsvarsmateriel.** För ifrågavarande ändamål är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag med beteckningen Engångsanskaffning av materiel. Anslaget torde i fortsättningen i stället böra benämnas Anskaffning av civilförsvarsmateriel. Som jag inledningsvis anført är jag icke beredd att nu framlägga närmare förslag om medelsbehovet under ifrågavarande anslag. Mot bakgrunden av den av 1962 års försvarskommitté förordade kostnadsramen för civilförsvaret

för nästa budgetår anser jag, att anslaget bör preliminärt beräknas till 41 406 000 kr. Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Anskaffning av civilförsvarsmateriel* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 41 406 000 kr.

[77] 10. Förvaring och underhåll av civilförsvarsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	4 798 000	4 438 754
1962/63	5 383 000	
1963/64 (förslag)	8 896 000	

Yrkanden

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 5 228 000 kr.

	Förslag
1. Avlöningar och andra ersättningar till kollektivavtalsanställda.....	2 140 000
2. Lokalhyror.....	1 300 000
3. Uppförande av förrådsbyggnader.....	1 075 000
4. Underhåll och reparation av materiel samt driftkostnader för förråden.....	1 086 500
5. Drift av alarmerings- och radioanläggningar.....	510 000
6. Fraktkostnader.....	4 500 000
	10 611 000

Motiv

1. Omläggningen av förrådsverksamheten i enlighet med den nya civilförsvarsorganisationen fortsätter. Innevarande budgetår är medel till avlöningar och andra ersättningar till kollektivavtalsanställda anvisade med tillsammans 1 873 000 kr. De avtalsmässiga löneökningarna under våren 1962 medför en automatisk ökning av kostnaderna för förrådspersonalens avlöning med 184 000 kr. Under posten äskar styrelsen även ett uppskattat belopp om 145 000 kr. för övriga ersättningar till kollektivavtalsanställda, i huvudsak rese- och traktamentskostnader.

2. För innevarande budgetår har till lokalhyror anvisats 1 150 000 kr. Länsstyrelsernas äskanden för nästa budgetår uppgår till 1 415 700 kr. Härtill kommer styrelsens behov av 45 000 kr., sålunda en ökning med 310 000 kr. Under året har utbyte av undermåliga förrådslokaler fortgått och länsstyrelserna har på vissa håll genom förhyrning lyckats avsevärt förbättra förrådsbeståndet, vilket medför en naturlig kostnadsstegring. Styrelsen anser att skäl talar för en fortsatt uppräknings av denna anslagspost men vill begränsa sina äskanden till en höjning med 150 000 kr.

3. För byggnad av förrådslokaler har för innevarande budgetår anvisats 630 000 kr. Såsom styrelsen i annat sammanhang redovisat har kostnaderna för att bygga förråd i radiakskyddat utförande blivit något högre än som

ursprungligen beräknats. Kostnaderna för ett radiakskyddat förråd beräknas f. n. uppgå till 215 000 kr. För innevarande år anvisade medel var avsedda för fyra sådana förråd. Styrelsen anser angeläget att åtminstone fem förråd per år får uppföras.

4. Under anslagsposten till underhåll och reparation av materiel samt driftkostnader för förråden äskar styrelsen 637 500 kr. för länsstyrelsernas löpande underhåll och reparation av civilförsvarmateriel, 204 000 kr. för driften av styrelsens centralförråd och centralverkstad samt 245 000 kr. för anskaffning av förbrukningsmateriel, emballage och smärre maskiner för förrådshanteringen. Under anslagsposten har upptagits kostnader, för vilka tidigare medel äskats särskilt, såsom anskaffning av reservmateriel, kontroll av vapen och ammunition, materiel för särskilda skyddsåtgärder samt kontroll och efterbesiktning av gasskyddsmateriel.

5. Styrelsen bedömer att i denna anslagspost bör inräknas ett belopp om ca 250 000 kr. för vissa kostnader för underhåll och reparation och flyttning av statsägda el- och radioanläggningar, vilka kostnader tidigare gått på annan anslagspost.

6. Under fraktkostnader äskar styrelsen medel för civilförsvarets samtliga frakter oberoende av om frakterna är att hänföra till anskaffning av materiel, förrådshållning eller utbildnings- och övningsverksamhet. Anledningen härtill är att styrelsen träffat överenskommelse med statens järnvägar om ett rabattavtal för civilförsvarets frakter. Arbetet med kontering av frakterna kommer i hög grad att underlättas om frakterna därvid icke behöver debiteras olika anslag. Fraktkostnaderna under anslagsposten beräknas för anskaffning av materiel uppgå till cirka 4 milj. kr., för förrådsfrakter ca 200 000 kr. och lika mycket för utbildning och övningsverksamhet.

Departementschefen

Anslaget, som i riksstaten för innevarande budgetår är uppfört under rubriken Förvaring och underhåll av viss materiel m. m., torde fortsättningsvis böra benämnas Förvaring och underhåll av civilförsvarmateriel m. m.

I likhet med civilförsvarsstyrelsen förordar jag, att medelsbehovet för avlöningar till såväl fast anställd som tillfällig förrådspersonal beräknas under en och samma anslagspost fr. o. m. nästa budgetår. Från anslagsposten bör också bestridas kostnaderna för andra slag av ersättningar till nämnda personal. Jag beräknar för ändamålen med hänsyn till inträffade löneförändringar m. m. för nästa budgetår ett belopp av 2 140 000 (+ 267 000) kr.

Till uppförande av förrådsbyggnader torde med hänsyn till beräknade högre byggnadskostnader böra upptagas 860 000 (+ 230 000) kr.

Jag förordar vidare, att för de av styrelsen angivna ändamålen under

anslagsposten till underhåll och reparation av materiel samt driftkostnader för förråden beräknas ett belopp av 1 086 000 kr., innebärande en minskning i förhållande till motsvarande poster för innevarande budgetår med 184 000 kr.

Utgifter för frakter bestrides f. n. från olika anslag. Sålunda är i anslaget till materielanskaffning inräknat även kostnader för fraktutgifter. Jag biträder civilförsvarsstyrelsens förslag, att samtliga fraktutgifter för verksamheten i fortsättningen upptages under här ifrågavarande anslag för förrådsverksamheten. Härigenom möjliggöres en förenklad debitering och bokföring av utgifterna. Med hänsyn till den beräknade omfattningen av civilförsvarsverksamheten under nästa budgetår beräknar jag för ändamålet ett belopp av 3 000 000 kr., vilket innebär en ökning av medelsanvisningen under förevarande anslag med 2 800 000 kr.

Styrelsens förslag rörande beräkning av medelsbehoven för lokalhyror (+ 150 000 kr.) samt drift av alarmerings- och radioanläggningar (+ 250 000 kr.) anser jag mig böra biträda.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (5 383 000 + 3 513 000) 8 896 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj: t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaring och underhåll av civilförsvarmateriel*
m. m. för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av
8 896 000 kr.

[78] 11. **Bidrag till byggande av skyddsrum.** Något anslag under denna rubrik finnes icke uppfört å riksstaten för innevarande budgetår.

Civilförsvarsstyrelsen har föreslagit, att huvuddelen av de utgifter, vilka å riksstaten för innevarande budgetår bestrides från dels reservationsanslagen till Kostnader för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. och Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförsvarsområdena och dels förslagsanslaget till Bidrag till kommuner för anordnande av vissa trafik- och skolskyddsrum, fr. o. m. nästa budgetår täckes från ett särskilt anslag med angivna rubricering. Jag biträder detta förslag. Anslaget torde böra uppföras såsom reservationsanslag. Som jag inledningsvis anfört är jag inte beredd att nu framlägga slutligt förslag om medelsbehovet för ifrågavarande ändamål. Mot bakgrunden av den av 1962 års försvarskommitté förordade kostnadsramen för civilförsvaret för nästa budgetår anser jag, att anslaget preliminärt bör beräknas till 14 500 000 kr. Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj: t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till byggande av skyddsrum* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 14 500 000 kr.

[79] 12. Drift av skyddsrum

	Anslag
1963/64 (förslag)	660 000

Anslaget är nytt. Till detsamma har överförts vissa poster från anslaget Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet i civilförvarsområdena.

Yrkanden

Civilförvarsstyrelsen hemställer, att anslaget upptages med 661 000 kr.

	Förslag
1. Abonnemang av telefoner.....	600 000
2. Ersättning för intrång i skyddsrumms fredsmässiga utnyttjande och kostnader i övrigt enligt 7 kap. civilförvarslagen.....	11 000
3. Kostnader för demontering av skyddsrum.....	50 000
	661 000

Motiv

1. Belastningen under budgetåret 1961/62 uppgick till 304 569 kr. För innevarande budgetår är upptaget ett belopp om 300 000 kr. Länsstyrelserna har för nästa budgetår äskat 408 000 kr. Telestyrelsen har meddelat, att från och med den 1 juli 1963 slopas abonnemangsformerna beredskapsabonnemang och evakueringsabonnemang. Befintliga och nytecknade huvudabonnemang kommer sålunda från sagda dag att abonneras enligt de villkor, som gäller för fortlöpande abonnemang. Härigenom fördubblas de avgifter, som hittills utgått. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen att posten upptages med 600 000 kr.

2. Utgifterna för budgetåret 1961/62 uppgick till 21 585 kr. För 1962/63 har anvisats tillhoppa 11 000 kr. Länsstyrelserna har för budgetåret 1963/64 äskat 16 050 kr. Styrelsen föreslår, att posten upptages med oförändrat belopp 11 000 kr.

3. Vid den genomgång av befintliga skyddsrumsanläggningar, som ägt rum, har det konstaterats att ett betydande antal anläggningar inte kan inrymmas i den nya organisationen. Det kan förutsättas att dessa anläggningar kommer att successivt demonteras. Som en följd härav torde en ökad medelsanvisning bli erforderlig. Styrelsen föreslår, att 50 000 kr. anvisas.

Departementschefen

I enlighet med vad civilförvarsstyrelsen föreslagit torde de löpande kostnaderna för driften av civilförsvarets skyddsrum, vilka f. n. bestrides från anslaget till Vissa löpande kostnader för civilförsvarets verksamhet inom civilförvarsområdena, böra sammanföras under ett särskilt förslagsvis belecknat anslag till Drift av skyddsrum. Till allra största delen utgöres

kostnaderna av utgifter för telefonabonnemang. I övrigt bör av anslaget bestridas ersättningar för intrång i det fredsmässiga utnyttjandet av allmänna skyddsrum, vilka anordnats i enskilda tillhöriga byggnader, samt ersättningar enligt 7 kap. civilförsvarslagen. Mot de av civilförsvarsstyrelsen gjorda beräkningarna av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Drift av skyddsrum* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kr.

[80] 13. **Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål.** För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 500 000 kr. Som jag inledningsvis anfört är jag inte beredd att nu framlägga förslag beträffande medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår. Mot bakgrunden av den av 1962 års försvarskommitté förordade kostnadsramen för civilförsvaret för nästa budgetår anser jag, att anslaget preliminärt bör beräknas till 500 000 kr. Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål* för budgetåret 1963/64 beräkna ett reservationsanslag av 500 000 kr.

[81] 14. **Viss sambandsverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	900 000	840 697
1962/63	940 000	
1963/64 (förslag)	1 302 000	

Yrkanden

Statens signalskyddsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 518 000 kr.

En redogörelse för innebörden av nämndens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 1 302 000 (+ 362 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss sambandsverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 302 000 kr.

[82] 15. **Anskaffning av viss sambandsmateriel**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	550 000	298 017
1962/63	650 000	
1963/64 (förslag)	935 000	

Yrkanden

Statens signalskyddsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 400 000 kr. samt att bemyndiganden lämnas att utöver anslaget utlägga beställningar å materiel för ett belopp av 1 000 000 kr.

En redogörelse för innebörden av nämndens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag förordar, att bemyndiganden att utlägga beställningar å materiel för nästa budgetår utverkas till ett belopp av 1 000 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma om anskaffningsverksamhetens inriktning, varvid förutsättes att utbetalningarna på grund av lämnade bemyndiganden i huvudsak utfaller under budgetåren 1964/66. Jag föreslår, att för nästa budgetår anslaget uppföres med ett belopp av 935 000 (+ 285 000) kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggandet av beställningar å materiel inom en kostnadsram av 1 000 000 kr.;

b) till *Anskaffning av viss sambandsmateriel* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 935 000 kr.

[83] 16. **Vissa teleanordningar.** Något anslag under förevarande rubrik finnes icke uppfört i gällande riksstat.**Yrkanden**

Totalförsvarets telenämnd hemställer, att medel anvisas för nästa budgetår till vissa teleanordningar för den civila försvarsberedskapen. Nämnden beräknar medelsbehovet till 6 500 000 kr.

En redogörelse för innebörden av nämndens förslag bör med hänsyn till ärendets natur icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Vissa eftersläpningar råder f. n. i beredskapsplanläggningen rörande anordnandet av erforderliga teleanordningar för den civila försvarsberedskapen. Att i möjligaste mån söka avhjälpa dessa brister synes mig vara en angelägen uppgift. Jag förordar därför, att för ändamålet för budgetåret 1963/64 till Vissa teleanordningar anvisas ett reservationsanslag av 1 000 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare bestämma rörande medlens användning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa teleanordningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

[84]. 17. **Kostnader för anskaffande av identitetsbrickor m. m.**

	Anslag
1962/63	550 000
1963/64 (förslag)	400 000

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört under avdelningen F. Diverse. Jag beräknar med ledning av kostnadsberäkningar, vilka framlagts av statistiska centralbyrån, medelsbehovet för nästa budgetår till 400 000 kr. Jag räknar härvid med att av organisatoriska skäl vissa kostnader, som varit avsedda att belasta innevarande års anslag, kommer att förskjutas till nästa budgetår och således medföra en merbelastning på anslaget i förhållande till vad som beräknats vara normal årlig medelsförbrukning. Från anslaget torde även få bestridas kostnader för upplysningsverksamhet och andra åtgärder för att underlätta frivillig anskaffning av brickor för dem som ej kommer att omfattas av den obligatoriska anskaffningen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för anskaffande av identitetsbrickor m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kr.

[85] 18. **Statens brandinspektion: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	201 000	195 836
1962/63	374 000	
1963/64 (förslag)	442 000	

Yrkanden

Statens brandinspektion hemställer, att anslaget höjes med 83 000 kr.

Personalförstärkning	Ökning
1. 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång	12 372
Löneregleringar	
2. 1 riksbrandinspektör Bp 4 i st. f. Bp 3	2 748
3. 1 brandingenjör Ae 21 i st. f. Ae 19	2 772
4. 2 kanslibiträden Ao 11 i st. f. Ae 11	—
Arvoden åt länsbrandinspektörer m. fl.	30 000
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	400
Omräkning	35 048
	83 340

Motiv

1. Brandinspektionen bedömer situationen ofrånkomligen kräva en förstärkning av biträdespersonalen. Någon skrivhjälp utöver de två kanslibiträdena finns f. n. inte. Kanslibiträdena skall förutom sedvanliga skrivgöromål svara för registrering av brandinspektionens ärenden, handha distributionen av cirkulär och meddelanden samt svara för bibliotek, tidskrifter och arkiv (inklusive ett särskilt s. k. kommunarkiv). Ett av biträdena är därjämte riksbrandinspektörens sekreterare. Då särskild växeltelefonist icke finns anställd på brandinspektionen, ankommer även på den angivna biträdespersonalen telefonpassning etc. Enbart skrivarbetet på brandinspektionen är normalt tillräckligt att hålla två biträden fullt sysselsatta. Det erinras om att efter den 1 juli 1962 brandinspektionen icke längre kan utnyttja civilförsvarsstyrelsens skrivcentral, vilket tidigare varit möjligt.

2. Statens brandinspektion har från den 1 juli 1962 omorganiserats till ett i allt väsentligt självständigt ämbetsverk med därav föranlett ökat ansvar och mera krävande och omfattande arbetsuppgifter för i första hand verkets chef. Denne är vidare — utan att härför särskilt arvode utgår — ledamot av civilförsvarsstyrelsen. Enligt föreliggande förslag till ny stadga för statens brandskola skall riksbrandinspektören också vara ledamot av skolans styrelse. Nu angivna förhållanden motiverar enligt brandinspektionens uppfattning ändrad lönesättning till lönegrad Bp 4.

3. Tillgången på kvalificerat brandbefäl är så begränsad i förhållande till efterfrågan från kommunalt, statligt och industriellt håll, att det är nära nog omöjligt att erhålla och i varje fall för mer än kortare perioder behålla nu ifrågavarande kategori brandbefäl i lönegraden 19. I synnerhet i samband med genomförandet av den nya brandlagstiftningen, är det av vikt, att lönesättningen är tillräckligt hög för att locka och göra det möjligt att behålla kvalificerad personal.

4. De ifrågavarande kanslibiträdena har varit anställda från 1940 respektive 1941 eller sålunda under mer än 20 år och därunder fortlöpande tjänstgjort inom brandförsvarets område. Det stadigvarande behovet av ifrågavarande båda befattningshavare måste anses vara mycket väl styrkt.

Beträffande länsbrandinspektörsorganisationen föreslår inspektionen en måttlig arvodesökning närmast med tanke på att få till stånd en rimlig kompensation för långvarig eftersläpning på grund av penningvärdesförändringarna under en följd av år.

Departementschefen

Statens brandinspektion har i särskild skrivelse den 31 oktober 1962 framhållit, att den nya brandlagstiftningen, som genomfördes vid 1962 års riksdag, medfört nya arbetsuppgifter för länsbrandinspektörerna och att arvoden å dem borde regleras med hänsyn härtill. I avvaktan på ytterligare erfarenheter av verksamheten har dock inspektionen ansett sig böra för nästa budgetår föreslå endast en justering av de nuvarande ersättningarna, så att en anpassning av dem kan ske till de allmänna förändringarna i löneläget. Jag beräknar för detta ändamål för nästa budgetår ett ökat medelsbehov av 30 000 kr. Inspektionens förslag i övrigt angående personalförstärkning och lönereglering av tjänster m. m. anser jag mig icke kunna biträda.

För den automatiska utgiftsstegringen för vidtagna löneregleringar m. m. torde böra beräknas en höjning av anslaget med cirka 38 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (374 000 + 68 000) 442 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	70 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	125 000
3. Arvoden åt sakkunniga	8 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	85 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 000
6. Arvoden åt länsbrandinspektörer m. m.	150 000

Summa kr. 442 000;

b) till *Statens brandinspektion*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 442 000 kr.

[86] 19. Statens brandinspektion: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	78 000	61 921
1962/63	101 000	
1963/64 (förslag)	102 000	

Yrkanden

Statens brandinspektion hemställer, att anslaget höjes med 4 500 kr.

	Anslag 1962/63	Förslag	Ökning
1. <i>Expenser</i>	15 500	18 500	3 000
2. <i>Tryckningskostnader m. m.</i>	16 000	17 500	1 500
			4 500

Motiv

En uppräknig bör ske med hänsyn till pågående och väntad stegring av de allmänna omkostnaderna för inspektionen. Det är av vikt att inspektionens resurser under det förestående uppbyggnadsskedet i fråga om brandförsvaret icke försämras då det gäller att lämna erforderlig service eller att utgiva viktiga cirkulär och meddelanden på brandförvarsområdet. Kraven på brandinspektionen i dessa hänseenden kommer under de närmaste åren att bli stora.

Departementschefen

Jag förordar med hänsyn till verksamhetens omfattning, att anslagsposten till tryckningskostnader m. m. för nästa budgetår uppräknas med 1 000 kr. Posterna i övrigt å anslaget torde i avvaktan på ytterligare erfarenheter av verksamheten vid inspektionen, vilken omorganiserats från ingången av innevarande budgetår, böra upptagas med oförändrade belopp.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (101 000 + 1 000) 102 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 102 000 kr.

[87] 20. **Statens brandskola: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	218 000	189 231
1962/63	221 000	
1963/64 (förslag)	352 000	

Yrkanden

Styrelsen för statens brandskola hemställer, att anslaget ökas med 141 000 kr.

	Ökning
Personalförstärkning	
1. 1 lektor Ae 25.....	24 252
2. 1 vaktmästare Ae 7.....	9 576
Lönereglering	
3. 1 rektor Bp 3 i stället för Bp 1.....	3 500
4. 1 kontorsskrivare Ae 13 i stället för kanslsskrivare Ae 11.....	1 500

Arvoden m. m.

5. Arvoden till styrelsens ledamöter och suppleanter	1 500
6. Arvoden till handledare av brandingenjörselever m. m.	16 600
Ti mlärare	50 200
Omräkningar	34 200
	141 000

Motiv

Äskandena grundar sig på de förslag beträffande brandskolans framtida organisation, som i promemorior den 14 mars och den 4 juli 1962 framlagts av tillkallad sakkunnig för utredning av vissa frågor rörande statens brandskola. Med anledning av att ny brandstadga träder i kraft den 1 januari 1963 finner styrelsen det nödvändigt, att brandskolan erhåller erforderliga resurser för att utbildningsverksamheten vid skolan från och med den 1 juli 1963 skall kunna ges den kapacitet och utformning, som de nya kompetensbestämmelserna enligt stadgan förutsätter. Främst beroende av att den föreslagna brandmannautbildningen vid skolan kan beräknas böra upptagas på skolans utbildningsprogram först under budgetåret 1964/65 bedömer styrelsen det möjligt att genomföra brandskolans upprustning fördelad på budgetåren 1963/64 och 1964/65. Förutsättningar härför är dock att vissa av de av den sakkunnige föreslagna nya tjänsterna (bl. a. lektorstjänsten) inrättas den 1 juli 1963, att skolans nuvarande lokaler kan genom förhyrning provisoriskt utökas med ytterligare en à två lektionssalar under budgetåret 1963/64 samt att skolans lokalfråga kan bringas till sin slutgiltiga lösning senast till höstterminen 1964.

I fråga om utbildningsverksamhetens omfattning bygger styrelsens förslag på den sakkunniges utbildningsprogram. I fråga om brandbefälskurs A beräknar styrelsen det dock vara tillfyllest med två sådana klasser under budgetåret 1963/64. Sakkunnigförslaget om fyra klasser per läsår hänför sig nämligen till förhållandena vid en genomförd ändrad kommunindeling av riket. De regionala brandbefälskurserna B och C bör i gengäld anordnas till något större antal. Den del av utbildningsprogrammet, som utgöres av särskilda kurser, bedömes ej kunna utökas utan bör ges den i nuläget gällande omfattningen. De för inträde i vissa brandbefälskurser avsedda brevkurserna i förebyggande brandförsvar bör påbörjas under budgetåret 1963/64.

1—2. Styrelsen föreslår att en tjänst som lektor i brandtekniska läroämnen och en tjänst som vaktmästare inrättas vid statens brandskola från och med den 1 juli 1963. Av den sakkunnige föreslagna ytterligare tjänster (institutionstekniker, kontorsbiträde m. m.) förutsätter styrelsen bli inrättade från och med den 1 juli 1964.

4. Uppflyttning av tjänsten som kansliskrivare till en tjänst som kontorsskrivare bör ske med hänsyn till att skolans omorganisation medför ökat ansvar av ekonomisk och annan art för innehavaren av tjänsten.

6. Medelsbehovet föranledes av den handledda utbildning av brandingenjörsklassens elever, som enligt det föreslagna utbildningsprogrammet avses äga rum under klassens första skede och av att brevkurserna i förebyggande brandförsvar påbörjas under budgetåret 1963/64.

Med undantag för den undervisning, som åvilar rektor samt heltidsläraren, upprätthålles undervisningen vid brandskolan med timlärare. I den del av utbildningsverksamheten, som är förlagd till Stockholm, är ett 50-tal timlärare engagerade. Antalet timlärare vid kurserna i landsorten uppgår i runt tal till 200. För undervisningens enhetlighet är det av betydelse att den kader av kvalificerade timlärare, som har knutits till skolan och som samlat för undervisningen vid brandskolan värdefulla erfarenheter, ej utsättes för alltför stora förändringar. Med de timlärararvoden, som nu utgår vid brandskolan kan man ej räkna med att i längden få behålla de hittills anlitade lärarkrafterna eller kunna anställa andra med motsvarande kvalifikationer. Styrelsen föreslår att frågan om timlärararvodena vid statens brandskola upptages till omprövning och beräknar arvoden ått timlärarna i de skilda klasserna och kurserna enligt timlärarkungörelsen (timarvoden efter i genomsnitt AT 17 med undantag för brandingenjörsklassen, där beräkningen skett med utgångspunkt från AT 24).

Departementschefen

Genom den nya brandlagstiftningen (prop. 1962: 12) och utfärdandet av ny brandstadga (SFS 1962: 91) har nya kompetensföreskrifter införts beträffande brandbefäl och skorstensfejare. De nya bestämmelserna innebär, att fordringarna ökat beträffande utbildning och tillträde till olika förekommande typer av befattningar. För verksamheten vid statens brandskola har föreskrifterna medfört behov av en allmän översyn av de gällande utbildningsbestämmelserna och formerna för undervisningen. Förslag härom har på Kungl. Maj:ts uppdrag framlagts av en härför tillkallad sakkunnig i promemorior den 14 mars 1962 (angående utbildningen vid statens brandskola m. m.) och den 4 juli 1962 (angående stadga för statens brandskola). Sakkunnigförslaget bygger i allt väsentligt på erfarenheterna av den nuvarande verksamheten vid statens brandskola och utgår beträffande utbildningens innehåll och längd för olika grupper av heltidsanställd och deltidsanställd brandpersonal samt skorstensfejare från de i propositionen och förarbetena till denna angivna riktlinjerna. Utbildningstiden för brandingenjörsexamen föreslås utgöra 83 utbildningsveckor, varav omkring 28 veckor handledd utbildningstjänstgöring vid brandkår, för brandmästar-examen 19 undervisningsveckor och för brandförmänsexamen 10 veckor. För deltidsanställt brandbefäl föreslås utbildningskurser av olika längd, den högsta kursen med en utbildningstid av 8 veckor (brandbefälskurs A). Mästarklassen för skorstensfejare upptar en utbildningstid av 10 veckor och gesällklassen 8 veckor. Allt som allt beräknas mellan 250 och 300 brand-

befäl och skorstensfejare årligen bli utbildade vid den centrala delen av statens brandskola. Skolans regionala verksamhet vid kurser anordnade ute i länen beräknas fortsättningsvis omfatta cirka 250 brandbefäl i deltidsbefattningar samt specialkurser för fortbildning m. m.

Som jag anfört vid framläggandet av mitt förslag till ny brandlag och brandstadga hade vid remissbehandlingen av brandlagsrevisionens betänkande delade meningar framkommit rörande ordningen för utbildning av brandmän. I första hand gällde frågan de heltidsanställda brandmännen. Jag fann det därför lämpligt att genom den sakkunnige låta ytterligare utreda frågan, innan slutligt förslag framlades om utbildningen i denna del. Enligt det nu föreliggande förslaget bör brandmannautbildning av personal, som heltidsanställes vid brandkårerna, i fortsättningen anordnas vid statens brandskola och omfatta en utbildningstid av fem veckor. Fyra sådana utbildningskurser föreslås anordnade varje år, motsvarande en utbildningsvolym av cirka 100 brandmän. Med hänsyn till att brandpersonalen erhåller denna grundutbildning, har utredningsmannen ansett sig böra föreslå, att utbildningstiden för brandförmansklassen avkortas från 14 till 10 veckor.

De här i korthet återgivna förslagen rörande brandutbildningens ordnande har i vederbörlig ordning remitterats för yttranden av berörda myndigheter och organisationer. Samtliga remissinstanser har härvid med endast mindre avvikelser lämnat förslagen utan erinran och förklarat sig kunna biträda deras genomförande.

Jag finner den sakkunniges förslag i vad avser utbildningens innehåll och utbildningsbestämmelser i övrigt väl ägnade att läggas till grund för den fortsatta undervisningsverksamheten vid statens brandskola. Föreslagna lärotider och läroplaner m. m. för brandbefäl och skorstensfejare finner jag motsvara kraven på en ändamålsenlig anpassning till den nya brandlagstiftningen och vad i brandlagspropositionen anförts rörande kompetensbestämmelser m. m. Jag finner det också lämpligt, att frågan om brandmannautbildningen i huvudsak får den lösning, som förslaget innebär. Påtagliga fördelar kan härigenom ernås med hänsyn till utnyttjandet av lärarpersonal och utrustning för undervisningen samt enhetlighet i utbildningen. I enlighet med förslaget förordar jag, att brandmannautbildningen vid statens brandskola endast skall omfatta heltidsanställda brandmän. Liksom för utbildningen i övrigt torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i stadgan för statens brandskola meddela närmare bestämmelser om utbildningen av brandmän.

Vid brandskolan har hittills anordnats särskilda kurser för specialutbildning och fortbildning av personal. Dylik kursverksamhet erfordras även i fortsättningen. Omfattningen härav torde få prövas i samband med att ställning toges till de årliga medelsanvisningarna till verksamheten.

Beträffande behovet av lärarpersonal vid skolan föreslår utredningsman-

nen, att en utökning sker med en lärare i brandtekniska läroämnena. Härigenom kommer utöver rektor att finnas två heltidsanställda lärare vid skolan. Ytterligare heltidslärartjänster anses icke erforderliga. I stället bör såsom hittills timanställda speciallärare utnyttjas för de i undervisningen ingående skilda läroämnena. I övrigt förordas inrättandet av en tjänst som institutionstekniker jämte erforderlig biträdespersonal.

De av styrelsen för statens brandskola framlagda äskandena för skolans verksamhet för nästa budgetår ansluter sig till det här redovisade utbildningsprogrammet. Den s. k. särskilda kursverksamheten föreslås dock begränsad i förhållande till verksamheten på längre sikt. Vidare beräknas den nya brandmannautbildningen vid skolan kunna påbörjas först under budgetåret 1964/65.

Jag biträder styrelsens förslag rörande utbildningsverksamhetens omfattning under nästa budgetår och tillstyrker, att den personella och övriga upprustningen av skolan för den nya verksamheten fördelas på två budgetår. Enligt vad jag inhämtat kan lokalfrågan för skolans verksamhet, i avbidan på att frågan får sin slutliga lösning, under nästa budgetår ordnas provisoriskt, så att utbildningen kan genomföras i föreslagen omfattning. För nästa budgetår torde böra inrättas en tjänst som vaktmästare i Ae 7 samt beräknas medel till en extra tjänst som lärare i brandtekniska ämnen i lönegrad Ag 25. Förslagen om lönereglering av vissa tjänster anser jag mig icke kunna biträda. Jag beräknar kostnadsökningen för de nya tjänsterna till cirka 50 000 kr.

Till arvoden åt styrelsens ledamöter och suppleanter beräknar jag 3 000 (+ 1 100) kr. samt till arvoden åt handledare vid utbildningstjänstgöringen för brandingenjörselever och anordnandet av brevkurser m. m. 17 000 kr.

Till arvoden åt timlärare beräknar jag med hänsyn till verksamhetens omfattning m. m. ett medelsbehov av 165 000 (+ 50 000) kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma rörande medlens användning.

Vad jag sålunda har föreslagit föranleder en ökad medelsanvisning av 117 000 kr. För den automatiska utgiftsstegringen för vidtagna löneregleringar m. m. torde böra beräknas en höjning av anslaget med cirka 14 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (221 000 + 131 000) 352 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlönningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlönningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	35 000
2. Arvoden till styrelsens ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	3 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	265 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	47 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000
Summa kr. 352 000;	

b) till *Statens brandskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 352 000 kr.

[88] 21. *Statens brandskola: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	101 000	90 296
1962/63	115 000	
1963/64 (förslag)	129 000	

Yrkanden

Styrelsen för statens brandskola hemställer, att anslaget ökas med 24 500 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökning
1. Sjukvård.....	211	100	500	400
2. Reseersättningar.....	3 915	6 500	10 000	3 500
3. <i>Expenser</i> :				
a) Bränsle, lyse och vatten.....	858	800	1 000	200
b) Övriga <i>expenser</i>	68 443	81 100	98 500	17 400
4. Diverse utgifter.....	13 966	19 000	22 000	3 000
				24 500

Motiv

1. *Sjukvård*. Ökningen sammanhänger med styrelsens förslag om inrättande från och med den 1 juli 1963 av två nya tjänster vid skolan.

2. *Reseersättningar*. Ökningen sammanhänger med *dels* behov av medel för reseersättningar till lärare vid de regionala kurserna, *dels* en förutsedd ökning av belastningen på anslaget beroende av att antalet i landsorten bosatta ledamöter och suppleanter i skolans styrelse är större än tidigare.

3. *Övriga *expenser** bör uppräknas på grund av löneförhöjning för städningsspersonal och ökade priser på rengöringsmateriel (+ 1 900 kr.) samt ökade kostnader för skrivmateriel, papper, tryck m. m. i samband med skolans omorganisation (+ 3 100 kr.), för telegram, telefon och annonser (+ 500 kr.), för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner ningsspersonal och ökade priser på rengöringsmateriel (+ 1 900 kr.) samt band med utbildningsprogrammets utformning (+ 9 900 kr.).

4. *Diverse utgifter*. Ökade kostnader förutses för elevernas resor vid stu-

diebesök, skolans transporter m. m. och betingas främst av utbildningsprogrammets utformning.

Departementschefen

Omkostnaderna för statens brandskola torde för nästa budgetår böra beräknas till något högre belopp än för innevarande budgetår med hänsyn till den utökade verksamheten vid skolan fr. o. m. den 1 juli 1963. Jag förordar, att till reseersättningar upptages ett belopp av 8 500 (+ 2 000) kr. Till övriga expenser bör med hänsyn till bl. a. behovet av ökade inköp av läroböcker upptagas ett belopp av 91 500 (+ 10 400) kr. För diverse utgifter beräknar jag 20 000 (+ 1 000) kr. I övrigt biträder jag de av skolans styrelse gjorda beräkningarna under anslaget, innefattande höjningar av postererna till sjukvård m. m. samt till bränsle, lyse och vatten med 400 resp. 200 kr.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (115 000 + 14 000) 129 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandskola: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 129 000 kr.

[89] 22. Bidrag till förebyggande och släckning av brand

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	975 000	813 901
1962/63	1 150 000	
1963/64 (förslag)	1 190 000	

Yrkanden

Statens brandinspektion hemställer, att anslaget höjes med 375 000 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Skogsbrandbevakning:	327 129	300 000	350 000	+ 50 000
2. Nybyggnad och underhåll av brandtorn	27 207	50 000	40 000	— 10 000
				+ 40 000

Motiv

Skogsbrandbevakningen företages numera till största delen med flygplan (sportflygplan). Denna bevakningsform är, såvitt hittills kunnat utrönas, den både effektivaste och ur kostnadssynpunkt förmånligaste. Kostnaderna har emellertid — som en följd bl. a. av den allmänna kostnadsutvecklingen — stegrats i sådan grad att en ökning av anslagsposten med minst 50 000 kr. är ofrånkomlig. Från länsstyrelsernas sida har för budgetåret 1963/64 enligt till brandinspektionen inkomna uppgifter begärts sammanlagt 385 150 kr. för ändamålet.

220 Statsverkspropositionen år 1963: Bil. 13: Inrikesdepartementet

Departementschefen

Jag förordar, att till skogsbrandbevakning för nästa budgetår upptages ett belopp av 350 000 (+ 50 000) kr. I likhet med brandinspektionen anser jag, att posten till nybyggnad och underhåll av brandtorn kan minskas med 10 000 kr.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (1 150 000 + 40 000) 1 190 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 190 000 kr.

G. Diverse

[90] 1. Statens utlänningskommission: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	3 232 000	3 086 901
1962/63	3 248 000	
1963/64 (förslag)	3 784 000	

Yrkanden

I. Statens utlänningskommission hemställer, att anslaget höjes med 543 000 kr.

	Ökning
1. Ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner.....	7 000
2. Arvoden åt ordförande, vice ordförande och ledamöter.....	7 000
3. Arvoden till ledamöter och suppleanter i utlänningsnämnden	2 000
4. Lönerregleringar	
a) 5 byrådirektörer Ae 25 i st. f. 5 förste byråsekreterare Ae 23.....	13 134
b) 5 amanuenser h Ae 19 i st. f. 5 assistenter Ae 15.....	11 490
c) 1 amanuens h Ae 19 i st. f. 1 amanuens h Ag 19.....	—
d) 3 kontorister Ae 9 i st. f. 3 kanslibiträden Ae 7.....	1 872
e) 4 kansliskrivare Ae 11 i st. f. 4 kontorister Ae 9 på sektionsexpeditionerna	4 728
f) 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. 1 kontorsbiträde på första sektionen.....	1 104
g) 1 kassör Ae 15 i st. f. Ae 13.....	1 656
h) 1 kontorsskrivare Ae 13 i st. f. 1 kansliskrivare Ae 11 på centralregistret...	1 500
i) 1 kontorist Ae 9 i st. f. 1 kanslibiträde Ae 7 på centralregistrets sorteringsavdelning.....	624
j) 1 kontorsskrivare Ae 13 i st. f. 1 kansliskrivare Ae 11 på expeditiönsavdelningen.....	1 500
k) 2 kontorister Ae 9 i st. f. 2 kanslibiträden A 7 på expeditionen för allmänheten	1 248
l) 1 kansliskrivare Ae 11 i st. f. 1 kontorist Ae 9 på kontrollregistret	1 344
m) 1 kontorist Ae 9 i st. f. 1 kanslibiträde Ae 7 på kontrollregistret.....	624
n) 1 kontorist Ae 9 i st. f. 1 kanslibiträde A 7 på adress- och intygsavdelningen..	624
o) Rörligt tillägg samt kompensation för höjda folkpensionsavgifter avseende a—n).....	18 652
5. Omräkning.....	466 900
	543 000

II. Utlänningsnämnden hemställer, att tjänsten såsom förste byråsekreterare i Ae 23 hos nämnden uppflyttas till tjänst såsom byrådirektör i Ae 25.

Motiv

I. Av de uppehålls- och arbetstillstånd, som under budgetåret 1961/62 beviljats icke-nordbor, var 15 196 förstagångstillstånd. Under samma budgetår har 3 482 icke-nordbor förvärvat svenskt medborgarskap. Antalet icke-nordbor med uppehållstillstånd uppgick den 1 juli 1962 till 49 630, vilket är 2 144 fler än vid motsvarande tidpunkt 1961.

Antalet arbetsanmälda utlänningar — såväl nordbor som icke-nordbor — uppgick den 1 juli 1962 till 127 016, vilket innebär en ökning med 9 767 i förhållande till motsvarande tidpunkt 1961. Av tillskottet kommer 4 160 från icke-nordiska stater.

Kommissionen har även under budgetåret 1961/62 medverkat vid överförandet till Sverige av flyktingar från läger i Europa. Under budgetåret har överförts sammanlagt 1 443 flyktingar. Dessa aktioner torde komma att fortsätta även under kommande år.

1. För budgetåret 1963/64 beräknas kostnaderna med utgångspunkt i det rörliga tillägg, som fastställts att utgå under 1963, till 49 716 kr. Kommissionen föreslår, att posten höjes med 7 000 kr. till 50 000 kr.

2. Arvodesbeloppen är oförändrade sedan den 1 juli 1957. Statstjänstemännens löner kommer att den 1 juli 1963 ha stigit med cirka 27 procent sedan den 1 juli 1957. Kommissionen föreslår därför att arvodesbeloppen höjes i samma mån och fastställs att utgå med följande belopp, nämligen till ordföranden 750 kr. per månad, till vice ordföranden 1 900 kr. per år, till ledamöterna 1 900 kr. per år jämte 20 kr. per sammanträdesdag samt till suppleanterna 40 kr. per sammanträdesdag. Anslagsposten bör därför höjas med 7 000 kr. till 30 000 kr.

3. Med samma motivering som angivits under punkt 2 föreslås att arvoden under förevarande punkt fastställs att utgå med följande belopp, nämligen till ordföranden 4 500 kr. per år, till ledamöterna 1 900 kr. per år jämte 40 kr. per sammanträdesdag samt till suppleanterna 75 kr. per sammanträde. På grund härav bör posten höjas med 2 000 kr. till 12 000 kr.

4. Under den tid, som förflutit efter genomförandet av kommissionens omorganisation år 1953, har endast ett fåtal tjänster hos kommissionen blivit föremål för lönegradsuppflyttning. Kommissionen anser, att dess tjänstemän icke längre rimligtvis kan undanhållas de löneförbättringar, som kommer tjänstemän med likvärdiga arbetsuppgifter till del inom andra verksamhetsgrenar av statsförvaltningen. Kommissionen framför därför följande förslag om löneregleringar.

a) Samtliga fyra sektionschefer på fackbyråerna och den förste byråsekreterare i Ae 23 på tredje byrån, som är byråchefens ställföreträdare, bör uppflyttas till byrådirektörer i Ae 25. Arbetsuppgifterna för förste byråsekreteraren är mycket ansvarsfulla och kvalificerade. Inom den statliga förvaltningen förestås numera varje sektion av någon betydelse av en byrådirektör i A 25 eller 27. Arbetsuppgifterna för de fyra sektionscheferna är likartade. Kommissionen föreslår därför att sektionschefstjänsterna och angivna förste byråsekreteraretjänst uppflyttas till byrådirektörstjänster i lönegrad Ae 25.

På grund av den stora betydelse som tillmätas kommissionens verksamhet och ej minst med hänsyn till utlänningsärendenas ömtåliga natur anser kommissionen det icke försvarbart att genomgående behöva rekrytera

sina föredragande assistenter från biträdespersonalen. Det har visat sig nästan omöjligt att till kommissionens assistenttjänster locka utomstående sökande, vilka besitter erforderliga kvalifikationer för befordran till högre tjänst inom kommissionen. Vid uppstående vakanser på högre tjänster hos kommissionen kommer vidare efter hand allt större svårigheter att uppstå. Antalet extra ordinarie assistenter i lönegrad Ae 15 hos kommissionen uppgår f. n. till 10. Kommissionen föreslår, att fem av dessa tjänster utbytes mot extra ordinarie amanuens tjänster.

c) Den extra amanuens tjänst, som tillkom 1957 i samband med överförandet av ungerska flyktingar till Sverige och sedermera på grund av den stora omfattningen av resandetrafiken från öststaterna fått behållas efter medgivande av Kungl. Maj:t för ett år åt gången, bör omvandlas till extra ordinarie.

d) De tjänstemän som tjänstgör som sekreterare åt kommissionens byråchefer skall främst handha byråns diarium och tillse att till byrån inkommande handlingar vidarebefordras enligt byråchefens direktiv. Med hänsyn till att de handlingar, som inkommer till kommissionen, i många fall är avfattade på främmande språk och att den sökande allmänheten ofta utgöres av utlänningar, som icke talar svenska, är det vidare önskvärt att byråchefens sekreterare förstår och kan göra sig förstådd på något eller några av de vanligen förekommande främmande språken. Med nuvarande lönesättning är det emellertid svårt att erhålla lämpliga personer till dessa tjänster. Kommissionen föreslår därför, att de tre kanslibiträdets tjänster, vilkas innehavare tjänstgör som byråchefernas sekreterare, uppflyttas till kontoristtjänster i Ae 9.

e) Envar av kommissionens fyra sektioner består, förutom av ett antal föredragande, av en expeditiionsavdelning. Å denna tjänstgör 1 kontorist, 1 kanslibiträde samt 3—6 kontorsbiträden beroende på arbetsuppgifternas kvantitativa omfattning. Kontoristen åligger att leda arbetet på expeditiionsavdelningen och har därvid att bedöma hur det vidare skall förfaras med inkomna ansökningar, i vissa fall avfattade på tyska, engelska eller franska språket. I de fall en till sektionen inkommen viseringsansökan även angår annan sektion ankommer det på kontoristen att samordna handläggningen. Arbetsuppgifterna för föreståndarna för kommissionens fyra sektionsexpeditioner måste anses vara så ansvarsfulla och kvalificerade, att dessa kontoristtjänster bör uppflyttas till kansliskrivartjänster i Ae 11.

f) Den första sektionsexpeditionen består f. n. av 1 kontorist och 4 kontorsbiträden och är den enda sektionsexpedition, som saknar kanslibiträdestjänst. En kontorsbiträdestjänst på denna expedition bör därför utbytas mot en kanslibiträdestjänst i Ae 7.

g) Kassören hos kommissionen har en mycket självständig ställning, enär kamrer saknas. Kassören ansvarar sålunda för alla in- och utbetalningar, uträknar de aktuella lönebeloppen för kommissionens tjänstemän

och städningspersonal samt utför ensam all kommissionens bokföring och upprättar bokslut. Kommissionen föreslår, att tjänsten uppflyttas från Ae 13 till Ae 15.

h) Kommissionens s. k. centralregister förestås av en kansliskrivare i Ae 11 och är organiserat på fyra registergrupper om vardera en kontorist, 2—3 kanslibiträden samt 9—10 kontorsbiträden. Hit hör även en sorteringsavdelning med ett kanslibitråde samt 9 kontorsbiträden ävensom en avdelning med ett kanslibitråde samt 3 kontorsbiträden för uppläggande av centraldossierer. Verksamheten på centralregistret är av fundamental betydelse för kommissionen vid utövandet av dess kontrollfunktion. Ansvaret för att verksamheten riktigt fullgöres åvilar registrets föreståndare. Med hänsyn härtill och till att föreståndaren är arbetsledare för ej mindre än 66 tjänstemän synes det kommissionen skäligt, att tjänsten uppflyttas från kansliskrivare i Ae 11 till kontorsskrivare i Ae 13.

i) Med hänsyn till att föreståndaren för den sorteringsavdelning som organisatoriskt lyder under centralregistret är arbetsledare för 9 kontorsbiträden anser kommissionen, att tjänsten bör uppflyttas från kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9.

j) Kansliskrivaren på expeditionsavdelningen är chef för 1 kontorist, 4 kanslibiträden samt 5 kontorsbiträden. Med hänsyn till de ansvarsfulla uppgifter, som åligger föreståndaren för expeditionsavdelningen, bör tjänsten uppflyttas från kansliskrivare i Ae 11 till kontorsskrivare i Ae 13.

k) På expeditionen för allmänheten tjänstgör 1 kontorist och 2 kanslibiträden. Med beaktande av de kvalifikationer, som erfordras av ifrågavarande tjänstemän, uttalar kommissionen, att alla tre tjänsterna bör vara placerade i lönegrad Ae 9 och föreslår därför, att två kanslibiträdestjänster på expeditionen för allmänheten uppflyttas till kontoristtjänster i Ae 9.

l—m) På kommissionens kontrollregister tjänstgör en kontorist i Ae 9, 2 kanslibiträden i Ae 7 samt 3 kontorsbiträden. Med hänsyn till det stora ansvar, som åvilar föreståndaren för denna arbetsenhet, anser kommissionen, att tjänsten bör uppflyttas till kansliskrivare i Ae 13. Vid bifall härtill bör även den kanslibiträdestjänst, vars innehavare har att vid förfall för föreståndaren vikariera för denne, uppflyttas till kontoristtjänst i Ae 9.

n) På adress- och intygsavdelningen tjänstgör 2 kanslibiträden och 6 kontorsbiträden. De arbetsuppgifter som åvilar innehavaren av en av de två kanslibiträdestjänsterna är ofta av ömtålig natur och motiverar väl en uppflyttning av tjänsten till kontoristtjänst i Ae 9.

II. Utlänningsnämnden anser att sekreterartjänsten bör vara jämställd med de högsta befattningarna inom utlänningskommissionen närmast under byråchef med hänsyn till dels den självständiga och ansvarsfulla ställning och de krävande arbetsuppgifter som sekreteraren har såsom

chef för nämndens kansli, dels ock nämndens intresse av att kunna åtnjuta trygghet mot besvärande ombyten av sekreterare.

Departementschefen

Sedan 1962 års riksdag i allt väsentligt godtagit propositionen 1962: 148 angående huvudmannaskapet för polisväsendet m. m., har polisberedningen, som tillsatts i anledning av nämnda proposition för att göra upp detaljerade förslag till omorganisation av polisväsendet, bl. a. att överväga frågan, huruvida viss utlänningskontroll bör hänföras till den centrala polismyndighet som enligt statsmakternas beslut skall inrättas i samband med förstatligandet och omorganisationen av polisväsendet. Vidare är vissa frågor rörande inresekontroll och efterlevnaden av föreskrifterna om uppehållstillstånd under utredning av en nordisk expertgrupp. Utredning pågår också om utformningen av utlänningskontrollen jämte därmed sammanhängande frågor.

Vad angår kommissionens anslagsframställning för nästa budgetår förordar jag, att den extra amanuens tjänst, som nu finnes hos kommissionen, får kvarstå, så länge tjänsten prövas oundgängligen erforderlig. Beträffande den föreslagna arvodesregleringen vill jag erinra om att vissa arvoden höjts under hösten 1962 med stöd av riksdagens beslut. En längre gående arvodesreglering anser jag mig icke kunna förorda. Ej heller anser jag mig kunna biträda kommissionens förslag till lönereregleringar.

På grund av redan beslutade löneökningar torde posten till ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner böra räknas upp med 7 000 kr. i enlighet med kommissionens förslag. Härtill kommer övriga automatiska utgiftsstegringar till följd av höjt rörligt tillägg m. m. med i runt tal 529 000 kr. Med hänsyn härtill beräknar jag anslaget till 3 784 000 kr. enligt följande fördelning: ersättning till ordföranden för mistade avlöningsförmåner 50 000 kr., arvoden åt ordförande, vice ordförande och ledamöter 26 000 kr., ersättningar till av kommissionen anlitade sakkunniga 2 000 kr., arvoden till ledamöter och suppleanter i utlänningsnämnden 11 000 kr., avlöningar till icke-ordinarie personal 2 551 000 kr., rörligt tillägg 1 093 000 kr. och kompensation för höjda folkpensionsavgifter 51 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 3 784 000 kr.

[91] 2. Statens utlänningskommission: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	281 000	275 818
1962/63	291 000	
1963/64 (förslag)	294 000	

Yrkanden

Statens utlänningskommission hemställer, att anslaget höjes med 9 000 kr.

	Utgifter 1961/62	Anslag 1962/63	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar	4 660	12 000	12 000	—
2. Bränsle och lyse	30 089	29 000	30 000	1 000
3. Övriga expenser	222 000	232 000	240 000	8 000
				9 000

Motiv

1. *Reseersättningar.* Under 1961/62 har kostnaderna för resor inom Sverige uppgått till 805 kr. och för internordiska resor till 3 855 kr. Även kommande budgetår måste anslaget tagas i anspråk för resor, som föranledes av Sveriges anslutning till den internordiska passkontrollöverenskommelsen. Att nu beräkna i vilken utsträckning detta blir nödvändigt är icke möjligt. Kostnadernas storlek är också beroende av det antal sammanträden Nordiska utlänningsutskottet avhåller och var dessa hålles. Kommissionen föreslår, att anslaget bibehålles oförändrat och att gränsen för dess ianspråktagande för internordiska resor icke sättes lägre än 8 000 kr.

2. *Bränsle och lyse.* Med utgångspunkt i de verkliga kostnaderna för budgetåret 1961/62 uppskattar kommissionen anslagsbehovet för denna delpost till 30 000 kr.

3. *Övriga expenser.* Med hänsyn till beslutade löneökningar beräknas att utgifterna för löner till städerskor, vilka 1961/62 uppgick till 42 519 kr., kommer att stiga med cirka 4 000 kr. och uppskattas med hänsyn här till den totala kostnaden för renhållning och städning under budgetåret 1963/64 till 52 300 kr.

Redan förutsedda löneökningar kommer att fördyra kostnaderna för kommissionens tryck. De senaste årens utveckling mot ett ökat antal utlåningar i Sverige kommer sannolikt att medföra en ökad åtgång på blanketter. Kommissionen beräknar enbart tryckningskostnaderna under budgetåret 1963/64 till cirka 60 000 kr. och kostnaderna för skrivmaterialier, papper, blankettryck o. dyl. till totalt 88 000 kr.

Teleprinterkostnaderna har ökat med cirka 2 400 kr. under sistförflutna budgetår. Kommissionen har använt sin telexanläggning i ökad utsträckning allt eftersom det svenska telexnätet byggts ut. Kommissionen beräknar de totala kostnaderna för telegram, telefon, teleprinter och annonsering för budgetåret 1963/64 till 65 000 kr.

Vissa av kommissionens kontorsmaskiner måste utbytas under budgetåret 1963/64. En del av kommissionens möbler måste även bli föremål för renovering och utbyte. Nya arkivhyllor och kortregisterskåp måste också anskaffas. Kommissionen beräknar utgifterna för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier till 18 000 kr.

Kommissionen tillhandahåller svenska beskickningar och konsulat er-

forderliga stämplor för deras viseringsverksamhet. I enlighet med Nordiska utlänningsutskottets rekommendation ersättes en tidigare i bruk varande speciell viseringsstämpel successivt med en tvåspråkig stämpel med för de nordiska staterna enahanda innehåll. Kostnaderna härför beräknas under budgetåret 1963/64 belöpa sig till cirka 1 500 kr. Posten till bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål påverkas vidare av den allmänna löneutvecklingen. Kommissionen beräknar kostnaderna under denna utgiftspost till 13 000 kr.

Huvudsakligen på grund av höjda löner ökade kostnaderna för kommissionens bevakning från 2 104 kr. under budgetåret 1960/61 till 2 889 kr. budgetåret 1961/62. Kommissionen beräknar kostnaden för bevakningen av lokalerna till 3 000 kr.

Utgiftsposten för de lokala passkontrollerna slutligen beräknas med hänsyn till ökade priser till 700 kr.

Departementschefen

I likhet med kommissionen förordar jag, att anslagsposten till reseersättningar upptages med oförändrat belopp, 12 000 kr. Härav beräknar jag 8 000 kr. för internordiska resor.

Med hänsyn till belastningen bör delposten till bränsle och lyse ökas med 1 000 kr. till 30 000 kr.

Höjningen av posten till övriga expenser anser jag böra begränsas till 2 000 kr. Jag har därvid räknat med 12 000 kr. för inköp och underhåll av inventarier.

Anslaget torde sålunda uppföras med (291 000 + 3 000) 294 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens utlänningskommission: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 294 000 kr.

[92] 3. Vissa kostnader i anledning av allmänna val

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	150 000	79 954
1962/63	1 500 000	
1963/64 (förslag)	100 000	

Några allmänna val skall icke äga rum under nästa budgetår. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1961/62, då ej heller sådana val förekom, torde anslaget böra uppföras med 100 000 kr. för nästa budgetår. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i anledning av allmänna val* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

[93] 4. Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	30 000	27 998
1962/63	30 000	
1963/64 (förslag)	30 000	

För bidrag till anordnande av internationella kongresser på sådana ämnesområden, som fr. o. m. den 1 juli 1963 kommer att höra under inrikesdepartementet, förordar jag, att anslaget uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår, och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kr.

[94] 5. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kr.

[95] 6. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till denna delfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 15 324 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

[96] 1. **Byggnadsarbeten för länsstyrelserna.** Till ändamålet har för innevarande år anvisats ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Byggnadsstyrelsen hemställer, att 6 100 000 kr. anvisas för ändamålet för budgetåret 1963/64. Behållningen på anslaget vid utgången av budgetåret 1962/63 beräknas uppgå till 964 000 kr. För budgetåret 1963/64 uppskattas medelsförbrukningen till 7 106 000 kr. Erforderlig medelsanvisning skulle sålunda uppgå till 6 142 000 kr. eller avrundat 6 100 000 kr.

De under senare år genomförda reformerna inom statsförvaltningen har medfört ett betydligt ökat lokalbehov för de regionala förvaltningsorganen i alla residensstäder. På grund härav och med hänsyn till de speciella lokalproblem, som kan komma att uppstå i samband med inrättandet av de vid länsstyrelserna föreslagna databehandlingscentralerna, har styrelsen funnit det nödvändigt att igångsätta en generalinventering av lokalförhållandena.

Byggnadsstyrelsens förslag till utbyggnaden av länsstyrelserna under nästa budgetår omfattar företag i Nyköping, Falun och Härnösand. I Nyköping föreslår styrelsen en om- och tillbyggnad av länsresidensets annexbyggnad för erhållande av lokaler bl. a. för ett distriktslantmäterikontor. I Falun bör etapp 5 av det nya landsstatshuset igångsättas och i Härnösand bör vissa ändringsarbeten i de äldre förvaltningsbyggnaderna utföras.

Byggnadsstyrelsens äskanden avser, förutom redan påbörjade företag, de beslutade nybyggnaderna i Härnösand för vägförvaltningen och i Luleå för ett nytt landsstatshus. Beträffande företagen i Härnösand och Luleå beräknar styrelsen att dessa skall påbörjas under innevarande budgetår till en kostnad av 1 000 000 kr. för företaget i Härnösand och 1 200 000 kr. för företaget i Luleå. För nästa budgetår äskar styrelsen 1 800 000 kr. för vardera företaget. För påbörjande under nästa budgetår av företagen i Nyköping, Falun och Härnösand äskar styrelsen resp. 600 000, 1 400 000 och 775 000 kr.

Om de aktuella byggnadsfrågorna har byggnadsstyrelsen i övrigt anfört bl. a. följande.

Nyköping

I skrivelse den 30 augusti 1961 har byggnadsstyrelsen framlagt ett preliminärt förslag dels till en om- och tillbyggnad av länsresidensets annexbyggnad för erhållande av lokaler för ett distriktslantmäterikontor i anslutning till det i nämnda byggnad befintliga länslantmäterikontoret och dels till utförande av en garagebyggnad för landshövdingens bil och tre av

länsförvaltningens tjänstebilar, varvid det i residensbyggnaden nu befintliga garageutrymmet skulle ombyggas till kontors- eller arkivlokaler. Garagebyggnaden avsågs att förläggas i slänten mellan gamla residensbyggnaden och lantmäterikontoret.

Med anlitande av medel som Kungl. Maj:t genom beslut den 16 juni 1961 ställt till förfogande för här ifrågavarande ändamål från investeringsanslaget Vissa projekteringskostnader m. m. har byggnadsstyrelsen nu låtit utarbeta huvudhandlingar till byggnadsföretaget och med dessa som underlag beräknat byggnadskostnaderna till sammanlagt 720 000 kr. enligt prisläget 1 juli 1962.

Byggnadsarbetet beräknas kunna igångsättas hösten 1963, i vilket fall styrelsen räknar med en medelsförbrukning under budgetåret 1963/64 av cirka 600 000 kr.

Falun

Genom beslut den 7 juli 1960 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra projektering fram till och med färdigställande av huvudritningar samt verkställa kostnadsberäkning av etapp 5 av det nya landsstatshuset i Falun samt att därefter underställa ärendet Kungl. Maj:ts förnyade prövning.

I enlighet härmed har styrelsen, efter att ha verkställt den anbefallda projekteringen, i underdånig skrivelse den 7 november 1960 meddelat, att kostnaderna för byggnadsföretagets genomförande beräknats uppgå till 2 360 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1960.

Enligt den tidigare framlagda planen för länsstyrelsens utbyggnad är etapp 5 avsedd att påbörjas omedelbart efter färdigställandet av etapp 4 och sedan verksamheten i gamla landsstatshuset — vilken byggnad måste rivras för att ge plats åt etapp 5 — överflyttats till de nybyggda lokalerna.

Då denna överflyttning beräknas kunna ske omkring årsskiftet 1963/64, vid vilken tidpunkt etapp 5 sålunda torde kunna påbörjas, räknar byggnadsstyrelsen med en medelsförbrukning under budgetåret 1963/64 för detta byggnadsföretag av cirka 1 400 000 kr.

Härnösand

I Härnösand pågår för närvarande uppförande av ett nytt landsstatshus inom kvarteret Adjunkten, vilket beräknas bli färdigställt vid årsskiftet 1962/63. Härjämte beräknas att en nybyggnad för vägförvaltningen skall kunna påbörjas i januari 1963.

I samband med tillkomsten av dessa byggnader kommer en avsevärd omflyttning av länsstyrelsens olika avdelningar att äga rum. Med anledning härav har byggnadsstyrelsen låtit utarbeta ett preliminärt förslag till sådana ändringsarbeten i de äldre förvaltningsbyggnaderna, som är nödvändiga för lokalernas omdisposition efter de nya förhållandena. Vad beträffar det gamla landsstatshuset med tillhörande flygelbyggnader i kvarteret Juristen omfattar förslaget även en omläggning av ventilationssystemen samt installation av en personhiss. Vidare har styrelsen låtit upprätta ett förslag till centralisering av värmesystemet för de norr om Nybrogatan liggande landsstatshusen samt landsarkivet. Värmecentralen i nybyggnaden inom kvarteret Adjunkten har dimensionerats med tanke på en sådan centralisering, som ställer sig förmånlig ur driftsekonomisk synpunkt.

Kostnaderna för genomförandet av dessa byggnadsåtgärder har av bygg-

nadsstyrelsen uppskattats till cirka 875 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962. Styrelsen uppskattar medelsförbrukningen under budgetåret 1963/64 till cirka 700 000 kr.

Styrelsen har även låtit upprätta ett preliminärt förslag till en enhetlig planering av områdena kring såväl de gamla som de nya förvaltningsbyggnaderna med anordnande bl. a. av för länsförvaltningen erforderliga parkeringsplatser. Medelsbehovet för denna planering — utöver vad som för ändamålet redan finnes anvisat för nybyggnaderna i kvarteren Adjunkten och Ädelstenen — har av styrelsen uppskattats till cirka 75 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962.

Investeringsplan för landsstatsbyggnader

Enär medelsanvisningen för nästa budgetår till ifrågakvarande ändamål synes böra begränsas till 6 000 000 kr., har i samråd med byggnadsstyrelsen uppgjorts följande reviderade byggnadsprogram.

Byggnadsföretag	Kostnad efter prisläget 1.7.62	Medelsförbrukning		
		Faktisk t. o. m. 30.6.62	Beräknad för	
			1962/63	1963/64
I. Företag påbörjade före 1.7.62				
Slutredovisade	—	28 524	—	—
Kristianstad, omb. för länsarbetsnämnden	800	779	21	—
Kristianstad, landsstatshus, etapp I ..	3 300	3 080	220	—
Halmstad, landsstatshus	2 700	2 563	137	—
Örebro, inredningsarbeten i slottet ..	315	212	20	50
Västerås, inkl. lokaler för lantmäteriet	4 200	3 949	251	—
Falun, tillbyggnad för vägförvaltningen	2 140	2 059	81	—
Falun, landsstatshus, etapp IV	2 220	224	1 500	496
Gävle, landsstatshus	2 310	2 278	32	—
Härnösand, landskontor m. m.	4 050	1 365	2 500	185
	22 035	45 033	4 762	731
II. Företag avsedda att påbörjas 1962/63				
Härnösand, vägförvaltningen	2 985	—	1 000	1 800
Luleå, landsstatshus	4 120	—	1 200	1 800
	7 105	—	2 200	3 600
III. Företag avsedda att påbörjas 1963/64				
Nyköping, tillbyggnad av lantmäterikon- tor	720	—	—	600
Falun, landsstatshus, etapp V	2 520	—	—	1 400
Härnösand, ombyggnad av landstats- hus och vissa planeringsarbeten ..	950	—	—	650
	4 190	—	—	2 650
IV. Företag under utredning				
Linköping, landsstatshus	—	32	—	—
Växjö, landsstatshus	—	7	—	—
Karlstad, landsstatshus	—	5	—	—
Örebro, landsstatshus	—	25	—	—
	—	69	—	—
Summa I—IV	33 330	45 102	6 962	6 981

Departementschefen

De regionala förvaltningsorganens verksamhetsområden har under allra senaste åren betydligt utvidgats. I takt med denna utveckling har behovet av nya eller utvidgade lokaler ökat. För att lösa dessa många gånger hastigt uppkommande lokalfrågor har i de flesta fall tillfälliga förhyrningar fått tillgripas, och på många håll har till följd härav stor lokalsplittring uppstått. Ur tjänstesynpunkt medför lokalsplittringen stora olägenheter, särskilt för de organ, som har behov av nära samarbete. Det får därför anses vara synnerligen angeläget att i den utsträckning som är möjligt söka samla den regionala förvaltningen å en ort i byggnader, som är belägna i närheten av varandra. Inom byggnadsstyrelsen pågår f. n. en generalinventering av lokalförhållandena. På grundval av denna utredning torde en långsiktig plan avseende lokalbehovens tillgodoseende kunna uppgöras.

Byggnadsstyrelsens äskanden för nästa budgetår föranleder ingen annan erinran från min sida än att uppräkningsen av anslaget synes kunna avrundas till 6 000 000 kr.

Jag föreslår, att den nyss redovisade investeringsplanen godkännes. Inom ramen för tillgängliga medel bör byggnadsstyrelsen ha möjlighet att modifiera densamma i den mån så erfordras för att bestrida merkostnader, som föranledes av eventuellt kommande allmän byggnadskostnadsstegring. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för länsstyrelserna* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 6 000 000 kr.

[97] **2. Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 350 000 kr. Anslaget avser att möjliggöra för byggnadsstyrelsen att, när tillfälle gives, kunna förvärva sådana bebyggda eller obebyggda tomter, vilka är lämpade att tillgodose aktuella eller förväntade behov av lokaler för förvaltningsändamål. Anslaget får användas endast efter Kungl. Maj:ts bemyndigande i varje särskilt fall.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 21 augusti 1962 föreslagit, att medel för ändamålet för nästa budgetår upptages med 1 600 000 kr. Vid ingången av nu löpande budgetår uppgick det disponibla beloppet till omkring 1 095 000 kr. F. n. pågår förhandlingar om förvärv av fastigheter i enskild ägo i Växjö, Falun och Halmstad. Under tiden fram till utgången av nästa budgetår torde dessutom, såvitt styrelsen kan bedöma, inköp av fastigheter i Mariestad och Karlskrona komma att aktualiseras. Sedermera har styrelsen i skrivelse den 30 oktober 1962 efter fortsatta utredningar i syfte att söka klarlägga länsförvaltningarnas markbehov på längre sikt funnit, att behov av ytterligare betydande markförvärv föreligger och att vissa sådana förvärv från såväl enskilda som kommuner och landsting kan bli

aktuella redan nästa budgetår. Sålunda räknar styrelsen med inköp av fastigheter även i Nyköping, Visby, Vänersborg, Örebro, Västerås och Umeå. Skulle samtliga i de båda skrivelserna nämnda förvärven komma till stånd, kommer de tillgängliga medlen icke att förslå till bestridande av de beräknade köpeskillingarna, totalt beräknade till 7 205 000 kr. Styrelsen äskar därför för ändamålet ett anslag av i runt tal 6 000 000 kr.

Departementschefen

För att kunna tillgodose behovet av ökade lokalutrymmen inom statsförvaltningen är det angeläget att medel ställes till byggnadsstyrelsens förfogande i sådan utsträckning, att för statsverket erforderliga fastighetsförvärv kan säkerställas. Anslagsbeloppet torde dock för nästa budgetår böra begränsas till 4 000 000 kr. Liksom förut bör anslaget få användas endast efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kr.

[98] 3. **Nybyggnad för statens polisskolas huvudskola i Stockholm.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Byggnadsstyrelsen hemställer, att 4 500 000 kr. anvisas för budgetåret 1963/64.

Styrelsen erinrar om att kostnadsramen för byggnadsföretaget beräknats till 8 000 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Av detta belopp avser 300 000 kr. en utbyggnad av panncentralen vid statens bakteriologiska laboratorium för att denna skall kunna tillgodose även polisskolans värmebehov.

Styrelsen förklarar, att projekteringen följt de uppgjorda tidsplanerna och att nybyggnaden torde kunna stå färdig att tagas i bruk under hösten 1964. För att kunna bedriva byggnadsarbetena enligt tidsplanerna erfordras enligt styrelsen ett anslag av 4 500 000 kr. för nästa budgetår.

Departementschefen

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört, förordar jag, att 4 500 000 kr. anvisas för ifrågavarande ändamål. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nybyggnad för statens polisskolas huvudskola i Stockholm* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 4 500 000 kr.

[99] 4. **Vissa skyddsrumsanläggningar.** För detta ändamål har för budgetåret 1962/63 anvisats ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

Telestyrelsen hemställer, att för nästa budgetår 5 000 000 kr. anvisas för viss teleteknisk utrustning m. m.

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att 11 613 000 kr. anvisas för nästa budgetår, varav 11 433 000 kr. för utbyggnad av vissa skyddsrumsanläggningar för telestyrelsen m. fl. statliga myndigheter och 180 000 kr. för komplettering av stötvågsskyddet i vissa anläggningar.

Byggnadsstyrelsen hemställer, att 217 980 kr. anvisas för fullföljandet av vissa kompletteringsarbeten.

Slutligen har *vissa länsstyrelser* hemställt, att för vissa ändamål tillsammans 435 000 kr. anvisas under ifrågakvarande anslag för nästa budgetår.

Med hänsyn till ärendets natur bör en redogörelse för de upptagna frågorna icke lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

För viss teleteknisk utrustning m. m. beräknar jag 4 300 000 kr., för utbyggnad av telestyrelsens m. fl. statliga myndigheters andelar i vissa skyddsrum 3 655 000 kr., för kompletteringar av stötvågsskyddet i vissa anläggningar 180 000 kr. samt för vissa anläggningar för länsstyrelser 265 000 kr. Till vissa kompletteringsarbeten i byggnadsstyrelsens regi beräknar jag 200 000 kr.

Under återopande av vad jag sålunda anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa skyddsrumsanläggningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 8 600 000 kr.

[100] 5. **Anordnande av en civilförvarsskola m. m.** För detta ändamål, som avser iordningställandet av civilförvarsskolan i Rosersberg, har för budgetåren 1959/1963 anvisats investeringsanslag å sammanlagt 3 000 000 kr. Uppbyggnaden har nu planenligt fullföljts och anläggningen helt tagits i bruk.

Byggnadsstyrelsen hemställer att 300 000 kr. anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår för täckandet av vissa merkostnader, vilka uppkommit på grund av indexmässiga kostnadsstegringar (303 000 kr.) och vissa icke förutsedda förstärknings- och kompletteringsarbeten (77 000 kr.). Styrelsen anser, att en medelsanvisning av 300 000 kr. förslår för att täcka kostnaderna i fråga.

Departementschefen

Jag finner icke anledning till erinran mot de av byggnadsstyrelsen gjorda beräkningarna men anser att medel för ändamålet bör anvisas å riksstaten för budgetåret 1963/64.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av en civilförsvarsskola m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kr.

[101] 6. **Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret.** För detta ändamål har för budgetåret 1962/63 anvisats ett investeringsanslag av 1 050 000 kr.

Civilförsvarsstyrelsen hemställer, att för nästa budgetår anvisas 1 250 000 kr. till nybyggnad av förråd för fem undsättningskårer samt 90 000 kr. till uppförande av ett centralt sprängämnesförråd.

Departementschefen

Medel har för innevarande budgetår anvisats till fyra förråd för undsättningskårens materiel. Enligt de uppgjorda tidsplanerna för kårens organisering och materielanskaffningen härför uppkommer under nästa budgetår behov av ytterligare förrådslokaler. Liksom de förråd som nu är under uppförande bör de utformas så, att de i krigstid kan utnyttjas som skyddad förlägningsplats för en del av kårens personal. Jag beräknar för nästa budgetår 750 000 kr. till uppförandet av tre förråd.

Styrelsens förslag om att uppföra ett centralt förråd för förvaring av sprängämnen anser jag mig icke kunna biträda.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 750 000 kr.

Statens utlåningsfonder

[102] 7. **Lånefonden för bostadsbyggande.** Från fonden, till vilken medel anvisas i den mån så erfordras för utbetalning av beviljade lån, utlämnas bostadslån, förbättringslån och tvätterilån utom till den del dessa lån är ränte- och amorteringsfria. Vidare utbetalas från fonden tertiärlån och egnahemslån enligt tidigare gällande bestämmelser. För varje budgetår fastställs en ram för långivningen. För innevarande budgetår har anslaget till fonden uppförts med 740 000 000 kr.

Bostadsbyggandets omfattning

Bostadsstyrelsen har anfört, att tillskottet av nya bostadslägenheter år 1961 uppgick till 73 800. Häri ingår bostäder i ålderdomshem. Frånräknas dessa utgör produktionsökningen från närmast föregående år 4 000 lägenheter.

Ökningen av lägenhetstillskottet hänför sig väsentligen till småhusbyggandet. De tre åren närmast före 1961 färdigställdes i småhus ca 18 000 lägenheter per år. Under 1961 färdigställdes 20 400 lägenheter i dessa hus typer.

Av de under 1961 färdigställda lägenheterna tillkom 93,8 % med statligt stöd. Andelen lägenheter med statligt stöd tenderar att sjunka. För åren 1959 och 1960 var motsvarande procenttal 95,5 resp. 94,7. Totalt tillkom 1961 ca 4 500 lägenheter utan statligt stöd, varav 1 900 i småhus och 2 600 i flerfamiljshus.

Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under år 1962 beräknas överstiga 1961 års produktion och uppgå till över 75 000 lägenheter. Antalet färdigställda lägenheter i flerfamiljshus torde bli ungefär oförändrat, medan tillskottet av nybyggda småhus kommer att öka i förhållande till 1961.

Påbörjandet av nya byggnadsföretag beräknas för budgetåren 1959/60, 1960/61 och 1961/62 ha omfattat resp. 67 800, 75 700 och 80 300 lägenheter.

För budgetåret 1962/63 har riksdagen fastställt ett bostadsbyggnadsprogram omfattande 75 000 lägenheter. Under våren 1962 bedömdes risker för en nedgång i sysselsättningen inom byggnadsindustrin under denna vinter. Såsom anförts i 1962 års kompletteringsproposition bemyndigades med hänsyn härtill vederbörande myndigheter att medge igångsättning i sådan omfattning, att bostadsbyggandet under vintern skulle bli större än som tidigare beräknats.

I enlighet med nämnda bemyndigande har bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna före budgetårsskiftet i betydligt större utsträckning än under tidigare år lämnat dispens att påbörja företag, oaktat lånebeslut inte kunde meddelas förrän efter budgetårsskiftet. Vidare har låneorganen under tiden 1 juli—1 november 1962 varit bemyndigade att genom dispens medverka till att företag påbörjats i den omfattning, som befunnits angeläget av arbetsmarknadsskäl.

Till följd av nämnda åtgärder har påbörjandet av nya lägenheter ökat kraftigt. I reviderade beräkningar, som styrelsen ingivit i december 1962, uppskattas igångsättningen under kalenderåret 1962 till ca 90 000 lägenheter.

För att bedöma frågan om det behövliga och möjliga bostadsbyggandet har styrelsen i samråd med länsbostadsnämnderna företagit en enkät beträffande bostadsbyggnadsbehovet och produktionsmöjligheterna t. o. m. budgetåret 1964/65. Uppgifter har inkommit från ca 500 kommuner. Möjligheterna att bygga har bedömts med hänsyn till den beräknade tillgången

på mark samt tidpunkterna för planarbetets och exploateringsarbetenas avslutande. Beträffande de kommuner, för vilka inte har begärts särskilda uppgifter, har länsbostadsnämnden i resp. län gjort en motsvarande bedömning. Av kommunerna lämnade uppgifter har granskats och bedömts av nämnden. För kommunerna i Storstockholm och i Storgöteborg har resp. kommunala samarbetsorgan svarat för bedömningarna och sammanställningarna.

Enligt de gjorda bedömningarna skulle för vart och ett av budgetåren 1962/63, 1963/64 och 1964/65 behöva påbörjas något över 100 000 lägenheter. Innebörden av beräkningarna framgår av följande tablå.

Behövligt antal påbörjade lägenheter ¹						
budgetår	hela riket	småhus	fler-familjs-hus	Stor-stock-holm	Stor-göte-borg	riket i övrigt
1962/63	100 600	29 400	71 200	17 400	9 300	73 900
1963/64	103 800	31 700	72 100	21 000	9 100	73 700
1964/65	104 300	32 300	72 000	21 400	10 200	72 700

¹ För Storstockholm och Storgöteborg avser uppgifterna möjligt påbörjande.

Det av kommunerna som behövligt redovisade bostadsbyggandet överstiger med ca 3 000 lägenheter per budgetår det som kommunerna anser vara möjligt att påbörja med hänsyn till tillgången på byggklar mark. Även om resultatet av denna enkät i viss utsträckning torde innebära en alltför optimistisk bedömning av byggmöjligheterna, pekar det enligt styrelsens uppfattning på att påbörjandet, såvitt gäller de tekniska förutsättningarna, under de närmaste åren kommer att kunna överstiga nivån 85 000 lägenheter.

Beträffande behovet av ett ökat bostadsbyggande anför styrelsen vidare att, enligt styrelsens senaste enkät avseende vid årsskiftet 1961—1962 hos de kommunala bostadsförmedlingarna registrerade sökande, antalet kvarstående sökande något ökat under år 1961. I den mån förändringen i antalet sökande kan tolkas som ett uttryck för förändringar i bostadsmarknadsläget, har sålunda bostadsefterfrågan under år 1961 varit så stor, att skälen för en ökad bostadsproduktion förstärkts.

Styrelsen utgår från, att den under år 1962 uppnådda nivån för igångsättning av nya bostadsbyggen, 90 000 lägenheter, skall bibehållas under 1963. För år 1964 beräknar styrelsen en igångsättning av 91 000 lägenheter.

Vissa ändringar i lånevillkoren

Upphävande av hyreskontrollen beträffande garage

Bostadsstyrelsen har erinrat om, att lagen om hyresreglering m. m. fr. o. m. den 1 februari 1962 upphört att äga tillämpning i fråga om garage.

Styrelsen anför, att enligt gällande lånebestämmelser lägenheter i byggnad som tillkommit, ombyggt eller förvärvat med stöd av statligt lån och som inte ägs av kommun eller allmännyttigt eller kooperativt företag skall underkastas hyreskontroll från det lånebeviljande organets sida. Denna bestämmelse tillämpas så, att alla bostadslägenheter och lokaler åsättes hyra av det lånebeviljande organet, även om viss del av byggnaden inte blir föremål för statlig långivning.

I fråga om sådana byggnader, som inrymmer lokaler och för vilka preliminärt lånebeslut har meddelats efter den 1 juli 1956, utgår inte räntebidrag för lokaldelen. Om preliminärt lånebeslut har lämnats före nämnda dag utgår dock alltså räntebidrag för såväl bostäder som lokaler. Det sistnämnda gäller även den grupp byggnader, som har tillkommit med stöd av statslån enligt kungörelsen 1941: 636 angående tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet och kungörelsen 1942: 569 om tertiärlån och tilläggs-lån för vissa bostadsbyggnadsföretag. Sistnämnda grupp är numera inte underkastad någon som helst kontroll av garagehyran, eftersom bostadsstyrelsens hyreskontroll enligt nämnda kungörelser var begränsad till tio år.

Styrelsen har funnit praktiska skäl tala för att samtliga garage undantages från de lånebeviljande organens hyreskontroll oavsett tillämpade lånebestämmelser och utgående subvention. Kontrollen bör upphöra fr. o. m. den 1 juli 1963.

Övertagande av bostadsanskaffningslån

Bostadsstyrelsen har erinrat om, att styrelsen, när den så prövar skäligt, äger låta köpare av egethem, som tillkommit med stöd av bostadsanskaffningslån, få övertaga lånet, oaktat köparen inte uppfyller de författningsenliga villkoren för sådant lån. Återstående del av bostadsanskaffningslån omlägges därvid till amorteringslån. Överlåtelse till en ej barnrik och mindre bemedlad köpare får medgivas endast där förlust på lånet eljest sannolikt skulle uppkomma.

Styrelsen anför, att det har visat sig förenat med svårigheter att i varje särskilt fall utröna, om förlust på lånet skulle uppkomma, därest den tilltänkte köparen inte medgavs rätt att övertaga lånet. Försäljningen föranledes ofta av, att ägaren av fastigheten avflyttat från densamma. I vissa fall kan dröjsmål med avgörande av ärendet innebära risk för vanvård av huset.

Berörda olägenheter skulle upphöra, om övertagande av lånet finge medges utan sådan prövning som nu måste företagas i varje särskilt ärende. Lånet bör i sådant fall omläggas till amorteringslån och åsättas en ränta av tills vidare 4 % samt sluthetalas inom den ursprungligen fastställda amorteringstiden. Förmedlingsorganet bör liksom hittills i första hand utreda om någon barnrik, mindre bemedlad familj har behov av och kan förvärva fastigheten.

Bostadsstyrelsens anslagsberäkning m. m.

Ramen för bostadslångivning under budgetåret 1962/63 har fastställts till 1 120 000 000 kr. Ramen har beräknats under antagande att statliga lån beviljas till 49 000 lägenheter i flerfamiljshus med i genomsnitt 10 300 kr. per lägenhet samt till 22 000 lägenheter i småhus med i genomsnitt 22 500 kr. Långivningen till ombyggnads- och förbättringsföretag samt till tvätterier har antagits komma att uppgå till 60 000 000 kr. Vid beräkning av ramen har vidare beaktats de fr. o. m. den 1 januari 1962 gällande nya grunderna för beräkning av låneunderlag för småhus.

Lån för flerfamiljshus uppgick under budgetåret 1961/62 till i genomsnitt 10 480 kr. per lägenhet. Då grunderna för beräkning av låneunderlaget ändrats år 1962, bör beloppet höjas till 11 200 kr. för företag, som påbörjats efter den 1 juli 1962. Lån för småhus har efter förutnämnda ändring av bestämmelserna om låneunderlag uppgått till i genomsnitt drygt 26 000 kr. I avvaktan på närmare erfarenhet av möjligheterna att erhålla bottenkrediter för småhus upp till 70 % av låneunderlaget bör enligt styrelsens mening oförändrat genomsnittsbetopp för småhus antagas.

För budgetåret 1962/63 har riksdagen godtagit ett bostadsbyggnadsprogram om 75 000 lägenheter varav 71 000 i statligt belånade hus. Som förut anförts räknar bostadsstyrelsen numera med att ca 90 000 lägenheter påbörjats under år 1962. Om denna igångsättningsnivå skall bibehållas även under år 1963, behöver bostadsbyggnadsprogrammet för budgetåret 1962/63 utvidgas till 93 000 lägenheter. Av dessa antages 87 000 lägenheter komma att finansieras med statliga lån, varav 64 000 lägenheter i flerfamiljshus och 23 000 i småhus.

Genom dispensgivning vid slutet av budgetåret 1961/62 har före ingången av budgetåret 1962/63 påbörjats ca 11 000 lägenheter, för vilka lån inte kunnat rymmas inom låneramen för 1961/62. Om under budgetåret 1962/63 skall kunna lämnas beslut om lån till de 87 000 lägenheter, som beräknas bli igångsatta under budgetåret, måste ramen totalt medge beslut om lån till (87 000 + 11 000) 98 000 lägenheter.

Med dessa utgångspunkter beräknar styrelsen låneramens storlek under budgetåret 1962/63 enligt följande.

Lån till flerfamiljshus som påbörjats före budgetåret 1962/63	$10\,750 \times 10\,400$	112 000 000
Lån till flerfamiljshus som påbörjas under budgetåret 1962/63	$64\,250 \times 11\,200$	720 000 000
Lån till småhus (23 000 × 26 000)		598 000 000
Lån till ombyggnader samt förbättrings- och tvätterilån		60 000 000
Summa kr. (avrundat)		1 490 000 000
		(+ 370 000 000)

Styrelsen anför vidare, att försöksverksamheten med bostadsbyggandets planering har aktualiserat behov att beträffande *tidsperioden för statsmakternas bostadsbyggnadsprogram* övergå från budgetår till kalenderår.

Ny regleringsperiod börjar f. n. vid en tidpunkt på året, då igångsättningen har stor omfattning. En stor del av småhusproduktionen påbörjas under våren och sommaren. Flerfamiljshusföretag behöver i stor omfattning igångsättas under andra och tredje kvartalen för att sysselsättningen skall kunna bli hög påföljande vinter. På grund av svårigheterna att rätt avväga medelsramens omfattning har företag i stor utsträckning givits tillstånd att sätta igång före budgetårsskiftet. Sökandena har därför fått vänta på sina lånebeslut till efter denna tidpunkt. Detta system medför administrativa olägenheter samt osäkerhet för byggnadsföretagarna och ibland svårigheter att få byggnadskreditiv. En viss försening av påbörjandet i förhållande till den med hänsyn till sysselsättningen mest lämpliga tidpunkten inträffar också.

Dessa olägenheter kan i mycket stor utsträckning undanröjas, om övergången mellan två regleringsperioder sker vid en tidpunkt, då påbörjandet är av ringa omfattning, dvs. vid kalenderårsskiftena. En sådan ändring skulle också medföra andra fördelar. Vid fastställandet av bostadsbyggnadsprogram för kalenderår och fördelning av dessa på län och kommuner erhålles ett samband med den kommunala ekonomiska planeringen.

Styrelsen föreslår, att statsmakterna fastställer särskilda *ramar för bostadslångivning under andra halvåret 1963 samt år 1964*. För hösthalvåret 1963 bör enligt styrelsens förslag fastställas ett program omfattande 51 000 lägenheter, motsvarande ett årsprogram på 90 000 lägenheter, och för år 1964 tills vidare ett program omfattande 91 000 lägenheter. Den beräknade fördelningen på hustyper framgår av följande tablåer.

	Antal lägenheter i påbörjade företag		
	Småhus	Flerfamiljshus	Totalt
<i>Andra halvåret 1963</i>			
Med statliga lån finansierade företag	12 000	36 000	48 000
Övrigt bostadsbyggande	1 000	2 000	3 000
Totalt	13 000	38 000	51 000

Kalenderåret 1964

Med statliga lån finansierade företag	25 000	60 000	85 000
Övrigt bostadsbyggande	2 000	4 000	6 000
Totalt	27 000	64 000	91 000

I enlighet härmed beräknas låneramar för andra halvåret 1963 och för kalenderåret 1964 på följande sätt.

Andra halvåret 1963

Lån till nya flerfamiljshus (36 000 × 11 200)	403 000 000
Lån till nya småhus (12 000 × 26 000)	312 000 000
Lån till ombyggnader samt förbättrings- och tvätterilån	30 000 000
	Summa kr. 745 000 000

Kalenderåret 1964

Lån till nya flerfamiljshus (60 000 × 11 200)	672 000 000
Lån till nya småhus (25 000 × 26 000)	650 000 000
Lån till ombyggnader samt förbättrings- och tvätterilån	75 000 000
	Summa kr. 1 397 000 000

Som motiv för höjning av lånebeloppet för ombyggnader m. m. hänvisar styrelsen till genomförd höjning av belåningsvärdena för småhus och till möjlig ökning av ombyggnadsverksamheten avseende flerfamiljshus till följd av gynnsammare lånevillkor.

Beträffande *anslagsbehovet* för nästa budgetår beräknar styrelsen, att utbetalningen av tertiärlån kommer att avse 53 000 lägenheter. Den ökning av bostadsbyggandet, som ägde rum i fjol, antages således inte nämnvärt påverka utbetalningarna under nämnda budgetår. Lånebeloppet per lägenhet beräknar styrelsen till 12 000 kr.

De egna hemslån för nybyggnad som kommer att utbetalas under budgetåret 1963/64 torde till större delen vara sådana lån, som beviljats efter den 1 januari 1962. Lån beviljade enligt den bostadslånekungörelse, som gäller fr. o. m. den 1 januari i år, torde utbetalas endast i ett fåtal fall. Lånebeloppet beräknas till 25 000 kr. per lägenhet. Med hänsyn till ökningen av småhusbyggandet räknar styrelsen med att lån kommer att utbetalas för företag med sammanlagt 20 000 lägenheter. Utbetalningen av lån till ombyggnad samt räntebärande förbättringslån och tvätterilån beräknas till oförändrat 60 000 000 kr. Den sammanlagda utbetalningen av lån beräknas alltså till $(53\,000 \times 12\,000 + 20\,000 \times 25\,000 + 60\,000\,000)$ 1 195 000 000 kr.

Då inflytande amorteringar beräknas till 300 000 000 kr. och utbetalningarna av förskott på lån antages komma att balanseras av inflytande förskottsbelopp skulle anslagsbelastningen bli 895 000 000 kr. Ett av styrelsen framlagt förslag angående statliga lån för kommunala markförvärv har beräknats medföra ett medelsbehov av 70 000 000 kr.

Lånefonden beräknas ha en behållning av 150 000 000 kr. vid budgetårets ingång den 1 juli 1963. Anslagsbehovet beräknas därför till avrundat $(895\,000\,000 + 70\,000\,000 - 150\,000\,000)$ 815 000 000 kr.

Föredraganden

Såsom framgått av den föregående redogörelsen har *bostadsbyggandets omfattning* undergått en kraftig ökning på grund av den utvidgade igångsättningen under år 1962. Bostadsstyrelsen beräknar, att byggen inrymmande ca 90 000 lägenheter påbörjats under året. Denna höga siffra, innebarande en ökning av igångsättningsvolymen från 1961 med ca 15 000 lägenheter, förklaras bl. a. av att påbörjandet av nya byggen särskilt under årets senare hälft påskyndats av arbetsmarknadsskäl. Till följd härav torde man få räkna med att igångsättningen av nya byggnadsföretag under första halvåret 1963 blir något lägre än som eljest skulle ha blivit fallet.

Med hänsyn till läget på bostadsmarknaden är det önskvärt, att bostadsbyggandet hålles på en hög nivå. En förnyad undersökning av bostadsefterfrågan på något längre sikt utföres f. n. inom bostadsbyggnadsutredningen. När utredningens material i sinom tid föreligger, torde ett bättre underlag erhållas för att bedöma bostadsbyggandets utveckling under några år framåt. Även den kommunala flerårsplanering, som under bostadsstyrelsens ledning påbörjats såsom försöksverksamhet, torde komma att ge säkrare utgångspunkter för en sådan bedömning.

Bostadsstyrelsens undersökningar av det behövliga bostadsbyggandet liksom de beräkningar 1959 års långtidsutredning lagt fram (SOU 1962: 10) synes visa, att bostadsförsörjningsläget motiverar en årlig nyproduktion av åtminstone omkring 85 000 lägenheter. En försiktig bedömning av konjunkturutvecklingen synes även ge vid handen, att ett bostadsbyggande av denna omfattning är möjligt att upprätthålla under de närmaste åren. I det följande utgår jag därför från att bostadsbyggandet kommer att hållas vid en nivå av ca 85 000 lägenheter under såväl 1963 som 1964.

Det bör framhållas, att bedömningen av konjunkturen grundar sig på åtskilliga osäkra faktorer. Om arbetsmarknadsläget skulle möjliggöra ett större byggande, bör igångsättningen ökas utöver 85 000 lägenheter. Antagandet om igångsättningen under år 1964 bör betraktas som preliminärt. Det är min avsikt att, om utvecklingen skulle motivera en jämkning, anmäla denna fråga i sådan tid att nya förslag i ämnet kan föreläggas riksdagen.

Bostadsstyrelsen har i samband med sin anslagsframställning tagit upp vissa *markpolitiska frågor*. Styrelsen har redovisat en på Kungl. Maj:ts uppdrag företagen prövning av frågan, huruvida staten med förskott på bostadslån bör underlätta för kommunerna att anskaffa mark för bostadsbyggande och förvärva fastigheter med saneringsmogen bebyggelse. I denna fråga har styrelsen kommit till uppfattningen, att låneförskott bör lämnas och har lagt fram förslag till regler för sådan långivning.

I samband därmed har styrelsen också föreslagit, att staten skall främja upplåtelse av mark med tomträtt genom att i fall där sådan upplåtelse för bostadsändamål förekommer bevilja vederbörande kommun lån för täckan-

de av viss del av kommunens tomtkostnad. Slutligen har styrelsen föreslagit en ändrad procedur för behandling av ärenden rörande försäljning av staten tillhörig mark till kommunerna.

Styrelsens förslag har remissbehandlats. Därvid har delade meningar angående förslagen kommit till uttryck i remissyttrandena.

Jag vill understryka, att kommunernas insatser är av stor betydelse för en aktiv markpolitik. Inte minst viktigt är det, att kommunerna i god tid förvärvar mark, som kan ställas till förfogande för ett bostadsbyggande av erforderlig omfattning.

Syftet med styrelsens förslag är att underlätta kommunernas markpolitiska handlande. Förslagen innefattar emellertid spörsmål av delvis invecklad och kontroversiell natur. Behovet av statliga krediter för kommunernas markförvärv och för främjande av tomträttsupplåtelser bör bedömas bl. a. mot bakgrund av utvecklingen på kapitalmarknaden. F. n. torde kapitalanskaffningen för ifrågavarande ändamål inte erbjuda kommunerna några allvarigare problem. I sammanhanget bör också erinras om att mindre kommuner har beretts ökad tillgång till obligationsmarknaden genom tillkomsten av AB Kommunkredit.

Av dessa skäl är jag ej beredd att nu ta upp styrelsens förslag i dessa ämnen till prövning. Under sådana förhållanden bör även ställningstagandet till styrelsens förslag angående proceduren för statlig markförsäljning anstå.

Under erinran om att hyresregleringslagen upphört att tillämpas i fråga om garage har bostadsstyrelsen föreslagit, att även den till de statliga lånen knutna *hyreskontrollen* skall slopas i fråga om sådana utrymmen. Detta förslag kan jag biträda. Såsom styrelsen föreslagit bör kontrollen upphöra med utgången av juni 1963.

Styrelsen har vidare föreslagit viss jämkning i gällande bestämmelser om *övertagande av bostadsanskaffningslån*. Förslaget innebär, att sådant lån vid förvärv av belånat hus skall få överlätas på köparen, även om denne inte är barnrik och mindre bemedlad, utan prövning av sannolikheten för att förlust uppkommer på lånet, därest ansökan om övertagande skulle avslås. Även detta förslag kan godtagas.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att Näringslivets byggnadsdelegation i november 1961 överlämnat en skrift innehållande utredningar och förslag med syfte att främja en ökning av *ombyggnadsverksamheten*. I skriften föreslås bl. a. ändrade riktlinjer för den statliga långivningen.

Över framställningen har yttranden inhämtats från byggnadsstyrelsen och bostadsstyrelsen. Byggnadsstyrelsen anför, att ombyggnad under vissa förutsättningar är ett ändamålsenligt medel i stadsförnyelsen. En förbättring av finansieringsbetingelserna för ombyggnader är därför enligt byggnadsstyrelsens mening motiverad. Även bostadsstyrelsen uttalar sig till förmån för en vidgad ombyggnadsverksamhet. Ämbetsverket erinrar

om, att förslag till nya riktlinjer för statlig långivning till ombyggnadsföretag förelagts 1962 års riksdag.

Ny regler för statslån till ombyggnader beslöts av 1962 års riksdag i enlighet med förslag i 1962 års statsverksproposition. Dessa regler innebär, att förutsättningarna för lån till ombyggnadsföretag har mjukats upp väsentligt. Denna lånefråga torde därmed ha fått en tillfredsställande lösning. Ifrågavarande förslag i den nämnda skriften synes numera inte påkalla någon åtgärd.

Jag övergår härfter till frågan om beräkningen av *medelsramar och anslog*. Frågan om en utvidgad ram för långivningen under budgetåret 1962/63 kommer senare denna dag att anmälas av chefen för socialdepartementet.

Bostadsbyggnadsprogram antages av riksdagen varje år för det närmast följande budgetåret. På grundval av detta program fastställs en ram för långivningen under budgetåret. Bostadsstyrelsen har föreslagit, att bostadsbyggnadsprogram och ram för långivningen i stället skall bestämmas för kalenderår.

Med hänsyn främst till bostadsbyggandets betydelse för den kommunala planeringsverksamheten kan jag biträda styrelsens förslag. Övergångsvis bör låneramar fastställas för såväl hösthalvåret 1963 som år 1964. Såsom jag förut framhållit bör bostadsbyggnadsprogrammet och därmed även ramen för år 1964 betraktas som preliminära.

Jag har förut anfört, att jag räknar med en igångsättning under vart och ett av åren 1963 och 1964 av ca 85 000 nya lägenheter. Av dessa antas 79 000 komma att inrymmas i statsbelånade hus, därav i småhus 24 000 år 1963 och 25 000 år 1964. Liksom hittills bör lån till småhus beviljas i en omfattning, som svarar mot de faktiska bygginiciativen.

Bostadsstyrelsen har föreslagit, att det belopp, som beräknas för lån till ombyggnader samt förbättrings- och tvätterilån skall höjas till 75 milj. kr. för år 1964. Detta förslag kan jag godtaga.

För lån till småhus har bostadsstyrelsen beräknat ett genomsnittligt belopp av 26 000 kr. Jag vill erinra om, att nya bestämmelser om bostadslån till småhus gäller fr. o. m. den 1 januari 1963. Enligt de nya reglerna förutsättes bl. a. att den undre gränsen för statslån skall höjas från 50 till 70 % av låneunderlaget. Höjningen antas äga rum successivt. Med hänsyn härtill förutsätter jag, att genomsnittsbeloppet för lån till småhus blir lägre än bostadsstyrelsen antagit. Med dessa utgångspunkter beräknar jag de erforderliga låneramarna för hösthalvåret 1963 samt år 1964 enligt följande uppställning:

<i>Andra halvåret 1963:</i>	Milj. kr.
Lån till nya flerfamiljshus ($34\,000 \times 11\,200$)	380
Lån till nya småhus ($12\,000 \times 25\,000$)	300
Lån till ombyggnader samt förbättrings- och tvätterilån	30
	710

År 1964:	Milj. kr.
Lån till nya flerfamiljshus (54 000 × 11 200)	605
Lån till nya småhus (25 000 × 23 500)	590
Lån till ombyggnader samt förbättrings- och tvätterilån	75
	1 270

Ramen för långivning bör alltså fastställas till följande belopp, nämligen 710 milj. kr. för andra halvåret 1963 samt 1 270 milj. kr. för år 1964.

Vad angår anslaget till Lånefonden för bostadsbyggande kan jag i huvudsak godta styrelsens beräkningar. På grund av vad jag anfört i anledning av styrelsens förslag beträffande statlig långivning för kommunala markförvärv bör dock medel för detta ändamål ej beräknas. Jag föreslår, att anslaget uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår, 740 milj. kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig i det föregående förordade ändringar i bestämmelserna om ifrågavarande lån;

b) medgiva att lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, må beviljas intill 710 000 000 kr. under tiden 1 juli—31 december 1963 samt 1 270 000 000 kr. under år 1964;

c) till *Lånefonden för bostadsbyggande* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 740 000 000 kr.

[103] 8. **Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien.** Från fonden utlämnas lån till anskaffande av byggnadsmaskiner m. m. Till fonden har för innevarande budgetår anvisats ett formellt anslag av 1 000 kr.

Bostadsstyrelsen har anfört, att under budgetåret 1961/62 beviljades lån till 143 maskiner med ett sammanlagt lånebelopp av 4 975 000 kr.

Vid oförändrad inriktning av långivningen torde medelsbehovet inte bli större än att det täcks av inflytande amorteringar och inlösen av lån. Styrelsen föreslår därför, att anslaget för budgetåret 1963/64 liksom under föregående år anvisas med endast ett formellt belopp av 1 000 kr.

Föredraganden

Jag har inte funnit anledning till erinran mot bostadsstyrelsens förslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

[104] 9. **Lånefonden för allmänna samlingslokaler.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 9 000 000 kr. Från fonden utlämnas lån enligt kungörelsen den 24 maj 1957 (nr 367; ändr. 1960: 316) om statslån för anordnande av allmänna samlingslokaler m. m.

Statens nämnd för samlingslokaler har anført, att vid tiden för anslagsframställningens avlåtande innelåg hos nämnden obehandlade ansökningar avseende ett sammanlagt lånebelopp av inemot 9 milj. kr. Det belopp som står till förfogande för utlåning uppgår också till 9 milj. kr., vartill kommer belopp av kapitalavbetalningar, som tillförts och tillföres lånefonden. Intill den 1 juli 1962 inlevererade amorteringsbelopp uppgår till drygt 4 milj. kr., varav cirka 1,1 milj. kr. influtit sistlidna budgetår. Med ledning av uppgifter som inhämtats av riksorganisationerna för samlingslokaler beräknar nämnden dessutom, att det finns en dold efterfrågan på lån till ett uppskattat belopp av omkring 80 milj. kr.

Nämnden föreslår, att anslag för nästa budgetår anvisas med samma belopp som för innevarande budgetår.

Föredraganden

I överensstämmelse med vad nämnden föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lånefonden för allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 9 000 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

[105] 10. **Räntefria lån till bostadsbyggande.** Från anslaget, till vilket medel anvisas i den mån så erfordras för utbetalning av beviljade lån och bidrag, utlämnas tilläggs lån till studentbostäder, vinterbidrag, räntefria tvätterilån samt under en övergångstid även tilläggs lån till flerfamiljshus och räntefria, stående delar av egnahemslån. För varje budgetår fastställs en ram för preliminära beslut om lån. För budgetåret 1962/63 utgör ramen 15 000 000 kr., under det att 18 000 000 kr. anvisats i anslag.

Bostadsstyrelsen anför, att den preliminära långivningen avseende studentbostäder torde komma att omfatta ca 1 800 studentrum under andra halvåret 1963 samt ca 2 700 rum under kalenderåret 1964. Den övervägande delen av dessa studentrum inryms i särskilda studentbostadshus. Räntefritt lån kommer därför att i huvudsak utgå med 5 000 kr. per rum. Ramen för preliminära beslut om räntefria lån skulle sålunda, med en marginal för räntefria tvätterilån, böra fastställas till 10 000 000 kr. för andra halvåret 1963 samt till 15 000 000 kr. för kalenderåret 1964.

Styrelsen anför vidare, att efterfrågan på utbetalning från förevarande anslag under budgetåret 1961/62 varit större än som kunnat tillgodoses med

tillgängliga medel. Beträffande vissa ansökningar om utbetalning av egnahemslån, som inkom under senare delen av budgetåret, har därför utbetalningen av det räntefria, stående lånebeloppet fått anstå till efter budgetårsskiftet. Av samma skäl har även utbetalningen av andra lån och bidrag kommit att fördröjas. Utbetalning av lån och bidrag till ett sammanlagt belopp av i runt tal 7 000 000 kr. har på detta sätt kommit att förskjutas från budgetåret 1961/62 till innevarande budgetår.

Styrelsen har tidigare beräknat utbetalningen av lån och bidrag under budgetåret 1962/63 till 18 000 000 kr., varav 5 000 000 kr. i räntefria, stående delar av egnahemslån. För att inte förskjutningen av utbetalningen skall få en störande inverkan på utbetalningarna under innevarande budgetår bör ett belopp motsvarande de fördröjda utbetalningarna tillföras fonden i form av tilläggsanslag. Styrelsen föreslår, att ett anslag på 10 000 000 kr. anvisas på tilläggsstat.

Styrelsen räknar med, att räntefritt lån till studentbostäder under budgetåret 1963/64 kommer att utbetalas med ett sammanlagt belopp av 10 000 000 kr. Utbetalning av vinterbidrag beräknas avse tillhoppa 4 000 000 kr. Med beaktande jämväl av medelsbehovet för räntefria, stående delar av egnahemslån och räntefria tvätterilån föreslår styrelsen, att anslaget uppföres med 20 000 000 kr.

Föredraganden

Såsom jag anfört vid anmälan av anslag till räntebidrag (punkten 43) vill jag förorda, att utestående oreglerade kapitalsubventioner i form av räntefria tilläggs lån till flerfamiljshus samt räntefria stående delar av egnahemslån efterskänkes. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga föreskrifter i ämnet.

Med hänsyn till vad jag anfört under punkten 102 bör ramen för ny långivning i fortsättningen bestämmas för kalenderår i stället för budgetår. I enlighet härmed bör riksdagen nu föreläggas förslag beträffande långivningens omfattning under hösthalvåret 1963 samt år 1964.

Bostadsstyrelsens beräkningar av anslagsbehovet under nästa budgetår samt av behövliga ramar för ny långivning föranleder ingen erinran från min sida.

Frågan angående anslag på tilläggsstat för innevarande budgetår kommer att anmälas senare denna dag av chefen för socialdepartementet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig i det föregående framlagda förslag angående utestående kapitalsubventioner till flerfamiljshus och egnahem;

b) medgiva att beslut om lån, som skall utgå från ansla-

get till räntefria lån till bostadsbyggande, må meddelas intill belopp av 10 000 000 kr. under tiden den 1 juli—31 december 1963 samt 15 000 000 kr. under år 1964;

c) till *Räntefria lån till bostadsbyggande* för budgetåret 1963/64 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Erik Andersson

Register

Driftbudgeten

Sid.		Kronor
1	Översikt	
	A. Inrikesdepartementet m. m.	
	Inrikesdepartementet:	
8	Avlöningar	2 099 000
10	Omkostnader	368 000
11	Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar	47 000
11	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	2 000 000
12	Extra utgifter	150 000
		4 664 000
	B. Överståthållarämbetet och landsstaten	
	Överståthållarämbetet:	
14	Avlöningar	11 684 000
20	Omkostnader	850 000
	Länsstyrelserna:	
22	Avlöningar	99 700 000
35	Sjukvård m. m.	220 000
36	Reseersättningar	3 000 000
36	Expenser	12 586 000
42	Publikationstryck	260 000
	Landsfogdarna m. fl.:	
42	Avlöningar	3 605 000
46	Omkostnader	549 000
	Häradsskrivarna m. fl.:	
47	Avlöningar	21 860 000
49	Omkostnader	2 120 000
	Landsfiskalerna m. fl.:	
50	Avlöningar	36 570 000
52	Omkostnader	5 010 000
		198 014 000
	C. Arbetsmarknad m. m.	
	Arbetsdomstolen:	
54	Avlöningar	253 000
55	Omkostnader	21 000
	Förlkningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
55	Avlöningar	200 000
55	Omkostnader	25 000

250 *Statsverkspropositionen år 1963: Bil. 13: Inrikesdepartementet*

Sid.		Kronor
	Arbetsmarknadsstyrelsen:	
56	Avlöningar.....	10 516 000
66	Omkostnader.....	2 328 000
	Arbetsförmedlingen:	
68	Avlöningar.....	52 005 000
75	Omkostnader.....	12 803 000
77	Vissa sysselsättningspolitiska åtgärder.....	300 000 000
91	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet....	1 000
94	Omskolning m. m.....	135 000 000
101	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor.....	62 000 000
104	Bidrag till anordnande av verkstäder för handikappade.....	7 600 000
104	Bidrag till driften av verkstäder för handikappade.....	3 100 000
104	Bidrag till vanförelanstalter m. m.....	7 720 000
108	Omhändertagande av flyktingar.....	4 500 000
111	Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar.....	9 000
		598 081 000

D. Bostadshyggande m. m.

	Bostadsstyrelsen:	
113	Avlöningar.....	4 568 000
116	Omkostnader.....	980 000
	Länsbostadsnämnderna:	
117	Avlöningar.....	7 205 000
120	Omkostnader.....	901 000
	Statens hyresråd:	
120	Avlöningar.....	937 000
121	Omkostnader.....	89 000
122	Statens nämnd för samlingslokaler.....	87 000
122	Räntebidrag.....	240 000 000
128	Bidrag till viss bostadsförbättringsverksamhet.....	9 000 000
130	Byggnadsforskning.....	800 000
131	Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.....	30 000
132	Rekonstruktionsbidrag till allmänna samlingslokaler.....	600 000
		265 197 000

E. Polisväsendet

134	Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar.....	2 464 000
	Statspolisorganisationen:	
138	Inköp av motorfordon m. m.....	1 837 000
141	Underhålls-, drift- och expeditionskostnader.....	4 422 000
145	Gottgörelse till polisdistrikten.....	32 512 000
150	Polisradioväsendet.....	339 000
151	Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och upp- dagande av spioneri m. m.....	13 250 000
	Norrbottnens statliga poliskår:	
152	Avlöningar.....	961 000
153	Omkostnader.....	342 000

Sid.		Kronor
	Statens polisskola:	
157	Avlöningar	2 533 000
161	Omkostnader	428 000
162	Inredning och utrustning av nybyggnad	1 000 000
	Statens kriminaltekniska anstalt:	
163	Avlöningar	1 543 000
166	Omkostnader	703 000
168	Polisväsendets organisationsnämnd	452 000
169	Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.	1 600 000
169	Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m..	36 500 000
170	Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.	1 300 000
171	Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.	1 200 000
173	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.	9 000 000
173	Länsstyrelsernas kostnader för fängstransport	600 000
		112 986 000

F. Civilförsvaret m. m.

	Civilförsvarsstyrelsen:	
175	Avlöningar	4 318 000
183	Omkostnader	1 046 000
	Statens civilförsvarskolor:	
185	Avlöningar	2 337 000
193	Omkostnader	3 685 000
195	Avlöningar till civilförsvarspliktiga m. m.	3 800 000
197	Vissa kostnader för civilförsvarsutbildning m. m.	7 252 000
202	Civilförsvarsfilm	150 000
203	Försöksverksamhet	400 000
203	Anskaffning av civilförsvarsmateriel	*41 406 000
204	Förvaring och underhåll av civilförsvarsmateriel m. m.	8 896 000
206	Bidrag till byggande av skyddsrum	*14 500 000
207	Drift av skyddsrum	660 000
208	Bidrag till kommuner för anordnande av branddammar för civilförsvarsändamål	*500 000
208	Viss sambandsverksamhet	1 302 000
209	Anskaffning av viss sambandsmateriel	935 000
209	Vissa teleanordningar	1 000 000
210	Kostnader för anskaffande av identitetsbrickor m. m.	400 000
	Statens brandinspektion:	
210	Avlöningar	442 000
212	Omkostnader	102 000
	Statens brandskola:	
213	Avlöningar	352 000
218	Omkostnader	129 000
219	Bidrag till förebyggande och släckning av brand	1 190 000
		94 802 000

* Beräknat belopp.

Sld.		Kronor
	G. Diverse	
	Statens utlänningskommission:	
221	Avlöningar	3 784 000
225	Omkostnader	294 000
227	Vissa kostnader i anledning av allmänna val	100 000
228	Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige	30 000
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
228	Slottsbyggnadernas delfond	90 000
228	Byggnadsstyrelsens delfond	15 324 000
		19 622 000
	Totalsumma driftbudgeten	1 293 366 000

Kapitalbudgeten

	Statens allmänna fastighetsfond	
229	Byggnadsarbeten för länsstyrelserna	6 000 000
232	Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål	4 000 000
233	Nybyggnad för statens polisskolas huvudskola i Stockholm	4 500 000
234	Vissa skyddsrumsanläggningar	8 600 000
234	Anordnande av en civilförsvarsskola m. m.	300 000
235	Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret	750 000
		24 150 000
	Statens utlåningsfonder	
235	Lånefonden för bostadsbyggande	740 000 000
245	Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien	1 000
246	Lånefonden för allmänna samlingslokaler	9 000 000
		749 001 000
	Fonden för låneunderstöd	
246	Räntefria lån till bostadsbyggande	20 000 000
		769 001 000
	Totalsumma kapitalbudgeten	793 151 000

CIVILDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 jan-
nuari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för civildepartementet, statsrådet Lindholm, anmäler de frågor som gäller utgifterna för budgetåret 1963/64 inom civildepartementets verksamhetsområde och anför därvid följande.

ÖVERSIKT

Frågan om statstjänstemännens förhandlingsrätt har under 1962 varit föremål för fortsatt beredning inom civildepartementet. Avsikten är att under 1963 remittera en departementspromemoria i ärendet med förslag till lagändringar.

Förhandlingsverksamheten visar en fortskridande ökning inom departementets område. För att bemästra de till följd härav ökade arbetsuppgifterna har en viss personalförstärkning bedömts nödvändig.

I syfte att skapa garantier för en enhetlig och följdriktig tillämpning av de statliga pensionsbestämmelserna föreslås fr. o. m. den 1 juli 1963 en centralisering av beviljandet av statliga pensionsförmåner genom en utbyggnad av statens pensionsanstalt till ett nytt verk, statens personalpensionsverk (SPV). Det nya pensionsverket föreslås skola överta de arbetsuppgifter beträffande pensionsbeviljandet, som nu åvilar statens affärsdrivande verk. Delegationen för pensionsutbetalning föreslås skola upphöra. Den i delegationen ingående arbetsgruppen ingår som en särskild byrå i pensionsverket.

Kravet på olika personalpolitiska åtgärder inom den statliga sektorn av arbetsmarknaden gör sig gällande med ständigt ökad styrka. Inom departe-

mentet har det därför bedömts som angeläget att på olika sätt stimulera statsmyndigheterna att vidta anställningsunderlättande åtgärder för partiellt arbetsföra, äldre arbetskraft och personer som inte kan åta sig heltidsanställning. För insatser på dessa områden talar främst hänsynen till de enskilda människorna. Vidare pekar dagens arbetsmarknadsläge och de samhällsekonomiska vinster, som är förknippade med ett effektivt tillvaratagande av tillgängliga arbetskraftsreserver, på behovet av statlig aktivitet ifråga om personalpolitiken.

Verksamheten inom företagsnämnderna, vilka bör vara det personalpolitiska forum där bl. a. frågor rörande partiellt arbetsföra och annan handikappad personal främst bör behandlas, har stimulerats genom kursverksamhet för nämndledamöterna. Beträffande nämndverksamheten i övrigt bör framhållas, att företagsnämnder numera finns inrättade hos ett stort antal statsmyndigheter. Nämnderna har bidragit till att ge ökade insikter om myndighetens uppgifter och betingelser samt främjat en aktiv medverkan från de anställdas sida. En viss tröghet ifråga om såväl införandet av nämnder som nyttjandet av deras möjligheter har, delvis naturligen betingad av verksamhetens art, präglat vissa områden av statsförvaltningen. Fortlöpande kursverksamhet synes vara en lämplig väg till aktivisering. Frågan om arbetsplatsens samarbetsformer har under senare tid aktualiserats på den enskilda arbetsmarknaden. För att berika och främja nämndverksamheten inom den statliga sektorn bör denna fråga följas med uppmärksamhet även från statens sida.

Den personalpolitiska aktivitet, som består i vidareutbildning i statens regi av befattningshavare på olika nivåer inom företrädesvis den centrala statsförvaltningen, har under det gångna året ytterligare accentuerats. Den betydelse för effektivitet och rationell hushållning med arbetskraft som ändamålsenligt ordnad vidareutbildning bör tillmätas har motiverat en stark expansion av kursverksamheten. För relativt nyanställda amanuenser i administrativ tjänst har två kurser i praktisk förvaltning genomförts. Fortsatta försök i större skala planeras under beaktande av möjligheten till samordning med en på lämpligaste sätt anordnad cirkulationstjänstgöring. Under året har vidare nära 100 befattningshavare genomgått kanslistutbildning. Fyra kanslistkurser om vardera inemot fyra månader har sålunda genomförts. Dessa har delvis haft speciell inriktning och avsett arbetsuppgifter hos bl. a. de statistikproducerande verken samt hos skolväsendets och arbetsmarknadsverkets länsorgan. Utbildningsformen synes vara av stort värde och bör främst med hänsyn till rationaliseringssträvandena på skilda statliga områden bli av betydande omfattning. Tio introduktionskurser om vardera en vecka har anordnats för sammanlagt omkring 300 nyanställda skrivbiträden. Försöken föreslås fortsätta under beaktande jämväl av de lokala statsorganens förhållanden. Det kraftigt markerade behovet av grundutbildning på vissa avsnitt av den statliga anstaltsvården har föranlett försök med en tio veckors gemensam grundkurs för vårdar- och vaktpersonal. Även på detta område synes fortsatta försök

vara väl motiverade. För den högre anstaltspersonalen planeras gemensam utbildning på försök. Administrativ vidareutbildning för vissa chefskategorier inom statsförvaltningen bör prövas under 1963. De särskilda, korta kurser för företagsnämndernas ledamöter, vilka efter samråd med personalorganisationerna anordnats av departementet, skall fortlöpande upprepas. Frågan om hur den nu angivna expanderande vidareutbildningen organisatoriskt skall utformas behandlas med all möjlig skyndsamhet. För administrerandet av här nämnda kurverksamhet svarar till större delen en utbildningsnämnd. Planläggning och utredning av i första hand vidareutbildningsåtgärder åligger den 1961 tillsatta personalutbildningsberedningen.

Beträffande tolfte huvudtitelns litteraindelning bör påpekas, att anslagen till pensionsväsendet nu är fördelade på två littera, nämligen C. för statliga pensionsväsendet och D. för statsunderstödda pensionsväsendet. Då anledning numera saknas för en sådan uppdelning har samtliga anslag rörande pensionsväsendet sammanförts under rubriken Pensionsväsendet.

Den nya litteraindelningen kommer som en följd härav att bli:

- A. Civildepartementet m. m.
- B. Vissa myndigheter
- C. Pensionsväsendet
- D. Allmänna indragningsstaten
- E. Diverse

Under littera C. uppförs ett anslag till personalpensionsförmåner till vilket samtliga pensionsanslag, som nu står till statens pensionsanstalts förfogande, sammanförs. I avvaktan på särskild proposition angående ändrade grunder för SPA-finansieringen upptas detta anslag med preliminärt beräknat belopp.

Sammanställning

Förändringarna inom civildepartementets verksamhetsområde i förhållande till riksstaten för budgetåret 1962/63 framgår av följande sammanställning (tusental kr.):

DRIFTBUDGETEN	Anvisat 1962/63	Förslag 1963/64	Ökning eller minskning
<i>Tolfte huvudtiteln</i>			
A. Civildepartementet m. m.	1 767	2 024	+ 257
B. Vissa myndigheter	3 655	7 492	+ 3 837
C. Pensionsväsendet	491 392	623 980	+ 132 588
D. Allmänna indragningsstaten	320	250	— 70
E. Diverse:			
Täckning av beräknade merkostnader för löner och pensioner m. m.	353 000		— 353 000
Övrigt	125 729	171 289	+ 45 560
Totalt för civildepartementet	975 863	805 035	— 170 828

DRIFTBUDGETEN

Tolfte huvudtiteln

A. Civildepartementet m. m.

[1] 1. Civildepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	1 308 000	1 347 690
1962/63	1 396 000	
1963/64 (förslag)	1 644 000	

Till följd av den ökande förhandlingsverksamheten är det erforderligt med en förstärkning av civildepartementets personalresurser. Detta synes böra ske genom att den byrå, som finns inrättad för frågor om lönegrads-placering och vissa arvoden m. m. i anslutning till förhandlings- och bud-getarbetet, organiseras såsom en särskild avdelning under ledning av en avdelningschef i Br 4. Vad jag här föreslagit medför ett ökat medelsbehov under anslaget om 57 600 kr.

För automatiska kostnadsökningar beräknar jag under anslaget ett ökat medelsbehov om 190 400 kr.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till departementschefen 53 700 (+ 2 700) kr.;

avlöningar till ordinarie tjänstemän 678 000 (+ 63 600) kr.;

ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft oförändrat 120 000 kr.;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 319 300 (+ 13 700) kr.;

rörligt tillägg 452 000 (+ 163 700) kr.;

komensation för höjda folkpensionsavgifter 21 000 (+ 4 300) kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för civildepartementet uppföra ytterligare en tjänst som avdelningschef i Br 4;

b) godkänna följande avlöningsstat för civildepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöning till departementschefen	53 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	678 000
3. Ersättningar till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	120 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	319 300

5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	452 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 000
	Summa kr. 1 644 000

c) till *Civildepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 644 000 kr.

[2] 2. Civildepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	41 000	426 873
1962/63	41 000	
1963/64 (förslag)	50 000	

Vid anmälan till 1961 års riksdag av civildepartementets omkostnadsanslag (prop. 1961: 1, bil. 14) upplystes bl. a., att nya lokaler då iordningställdes för civildepartementets förhandlingsverksamhet samt för statens lönenämnd och statens avtalsnämnd. De nya lokalerna har i huvudsak färdigställt under 1961. Lokalernas utrustning i fråga om möbler m. m. avslutades dock först under 1962.

Riksdagen lämnade utan erinran i förenämnda proposition gjort uttalande att kostnaderna för engångsanskaffning av möbler och inventarier m. m., vilka uppskattningsvis kunde röra sig om sammanlagt ca 500 000 kr., skulle få bestridas genom överskridande av civildepartementets, lönenämndens och avtalsnämndens omkostnadsstater.

För löpande utgifter av expensnatur för de nya lokalerna, vilka nu i full utsträckning tagits i bruk, beräknar jag ett ökat medelsbehov om 9 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Civildepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

[3] 3. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	400 000	441 968
1962/63	300 000	
1963/64 (förslag)	300 000	

Anslaget bör upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

[4] 4. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	50 000	30 147
1962/63	30 000	
1963/64 (förslag)	30 000	

Med hänsyn till beräknade utgifter under budgetåret 1963/64 synes anslaget kunna uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Extra utgifter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kr.

B. Vissa myndigheter

[5] 1. Statens lönenämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	296 000	291 632
1962/63	293 000	
1963/64 (förslag)	345 000	

Statens lönenämnd föreslår, att anslaget höjes med 52 000 kr.

	Ökning
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	6 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	14 800
3. Rörligt tillägg	30 900
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	300
	52 000

Motiv

1. Statens lönenämnd föreslår, att ordinarieposten höjes med avrundat 6 000 kr. på grund av riksdagens beslut om revision av löneplan B.

2. Under icke-ordinarieposten hemställer lönenämnden att det under anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal beräknade beloppet av 1 000 kr. för tillfällig biträdeshjälp m. m. uppräknas med 6 000 kr., motsvarande de beräknade kostnaderna för att anställa en extra föredragande i A 23 under två månader. Härvid framhåller nämnden bl. a. följande.

Om man enbart toge hänsyn till den antalsmässiga ökningen av nämndens arbetsuppgifter, skulle inrättande av ytterligare en föredragandetjänst vara fullt motiverad. Nämnden har emellertid under det sistförflutna budgetåret de facto lyckats bemästra den uppkomna situationen med tillgänglig personal. Att så kunnat ske får åtminstone delvis tillskrivas det förhållandet, att nämndens medverkan i petitaärendena vilka av föredragandena kräva förhållandevis vidlyftigt förberedelsearbete — minskat under de senaste åren, ävensom att vissa kanslibetonade arbetsuppgifter, vilka icke komma till sy-

nes i ärendantalet, kunnat tillfälligt eftersättas. Personalramen är dock för närvarande så pressad, att även en tämligen liten ytterligare ökning av nämndens arbetsuppgifter skulle innebära en successivt ökande balans. Nämnden finner det därför nödvändigt att möjlighet beredes nämnden att anlita extra föredragandehjälp under en kortare tid, om så skulle visa sig erforderligt.

Automatiska kostnadsökningar på grund av riksdagens beslut om ändring i lönenämndens personalförteckning påkallar uppräknig av icke-ordinarieposten med 8 760 kr. eller avrundat 8 800 kr.

3. Anslagsposten till rörligt tillägg bör enligt lönenämnden höjas med 30 900 kr.

4. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar lönenämnden avrundat 4 100 kr., innebärande ökat medelsbehov med 300 kr.

Departementschefen

Vad lönenämnden förordat angående uppräknig av beloppet för tillfällig biträdeshjälp m. m. föranleder ingen erinran från min sida. Jag tillstyrker lönenämndens förslag om uppräknig av ordinarieposten med 6 000 kr., av icke-ordinarieposten med 14 800 kr., av posten till rörligt tillägg med 30 900 kr. och av posten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 300 kr.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med $(293\,000 + 6\,000 + 14\,800 + 30\,900 + 300)$ 345 000 kr.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 102 100 (+ 6 000) kr.;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 42 800 kr.;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 108 600 (+ 14 800) kr.;

rörligt tillägg 87 400 (+ 30 900) kr.;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 4 100 (+ 300) kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens lönenämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	102 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	42 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	108 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	87 400
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	4 100

Summa kr. 345 000

b) till Statens lönenämnd: Avlöningar för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 345 000 kr.

[6] 2. Statens lönenämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	6 000	5 178
1962/63	6 000	
1963/64 (förslag)	6 000	

Statens lönenämnd föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I överensstämmelse med lönenämndens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lönenämnd: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 kr.

[7] 3. Statens avtalsnämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	324 000	337 065
1962/63	427 000	
1963/64 (förslag)	512 000	

Statens avtalsnämnd hemställer, att anslaget höjes med avrundat 83 700 kr.

	Ökning
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän	4 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t..	6 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	24 500
4. Rörligt tillägg	48 500
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	600
	83 700

Motiv

1. Statens avtalsnämnd föreslår, att ordinarieposten höjes med avrundat 4 100 kr. till följd av riksdagens beslut om revision av löneplan B.

2. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t föreslås uppräknad med 6 000 kr. med anledning av företagen arvodesreglering.

3. Avtalsnämnden hemställer om uppflyttning från Ae 19 till högst Ae 21 av en tjänst som städningskonsulent. Innehavaren av ifrågavarande tjänst har bl. a. att dels tillhandagå såväl myndigheter inom civilförvaltningen och försvaret som de affärssdrivande verken med råd och upplysningar i städningsfrågor samt att i mån av behov deltaga i förhandlingar om upprättande av lokala städningsavtal och lämna biträde vid avtals-tolkning, dels biträde såväl vid förarbetet som vid själva förhandlingsar-

betet i samband med de centrala förhandlingarna rörande kollektivavtal (ramavtal), dels ock att genom besök på arbetsplatserna göra sig underkunnig om städningsarbetets anordnande och bedrivande. — Då nuvarande innehavare, som har en personlig tjänst i Ae 21, under innevarande budgetår avgår med pension och den nye innehavaren beräknas få en löneklassplacering, som är lägre än företrädarens, medför ett bifall till avtalsnämndens förslag i denna del en nettominskning av icke-ordinarieposten med 2 724 kr.

Avtalsnämnden hemställer vidare om utbyte av en tjänst som biträde för skriv- och kontorsgöromål (telefonist) i reglerad befordringsgång mot tjänst som telefonist i Ae 7. Innehavaren av denna tjänst har bl. a. att betjäna civildepartementets förhandlingslokaler, statens lönenämnd, riksskattenämnden och avtalsnämnden. — Bifall till nämndens förslag i denna del påkallar höjning av icke-ordinarieposten med 948 kr.

Städning av lokalerna i förhandlingshuset, Slottsbacken 6, ombesörjes f. n. av ett heltidsanställt och två halvtidsanställda ekonomibiträden, vilka avlönas från ifrågavarande anslagspost. Avtalsnämnden föreslår att med hänsyn till ökad arbetsbelastning för ekonomibiträdespersonalen medel beräknas för ytterligare ett ekonomibiträde med full tjänstgöringstid. Vid bifall till detta förslag skulle medelsbehovet under icke-ordinarieposten öka med 10 080 kr.

För tillfälligt arbetskraft och för kostnader för opartisk ordförande och tillfälligt anlitade sakkunniga på grund av att de statliga bolagen främdeles i ökad omfattning kommer att anlita avtalsnämnden samt därför att såväl arbetsstudierådet som statsverkens yrkesråd i sitt arbete måste utnyttja sakkunniga i olika sammanhang beräknas under anslagsposten ytterligare 8 500 kr.

Automatiska kostnadsökningar påkallar uppräknings av icke-ordinarieposten med 7 714 kr.

4. Anslagsposten till rörligt tillägg bör enligt avtalsnämnden höjas med 48 500 kr.

5. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknas ytterligare 600 kr.

Departementschefen

Under hänvisning till vad jag föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör under icke-ordinarieposten beräknas medel för uppflyttning av en tjänst som städningskonsulent från Ae 19 till högst Ae 21 och en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång (telefonist) till kanslibiträde i Ae 7.

Vad avtalsnämnden föreslagit under icke-ordinarieposten föranleder ej heller i övrigt någon erinran från min sida. Anslagsposten bör därför uppräknas med avrundat 24 500 kr.

Jag tillstyrker avtalsnämndens förslag om uppräknings av ordinarieposten med avrundat 4 100 kr., av anslagsposten till arvoden och särskilda

ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t med 6 000 kr. Posten till rörligt tillägg bör uppräknas med 48 800 kr. och posten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 600 kr.

Såsom jag redovisade vid anmälan av motsvarande anslag i 1962 års statsverksproposition har avtalsnämnden för statsägda bolag upphört med utgången av förra budgetåret. Med anledning härav bortfaller den inkomstpost som redovisats såsom särskilda uppbördsmedel under avtalsnämndens avlöningsstat. Dessa uppbördsmedel är för innevarande budgetår uppförda med ett formellt belopp av 1 000 kr.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (427 000 + 4 100 + 6 000 + 24 500 + 48 800 + 600 + 1 000) 512 000 kr.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 82 000 (+ 4 100) kr.;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 26 000 (+ 6 000) kr.;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 258 800 (+ 24 500) kr.;

rörligt tillägg 138 600 (+ 48 800) kr.;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 6 600 (+ 600) kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens avtalsnämnd, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens avtalsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	82 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	26 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	258 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	138 600
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	6 600
Summa kr. 512 000	

c) till *Statens avtalsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 512 000 kr.

[8] 4. Statens avtalsnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	48 000	51 261
1962/63	48 000	
1963/64 (förslag)	66 000	

Statens avtalsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 18 000 kr.

1. Reseersättningar	3 200
2. Expenser	14 800
	18 000

Motiv

1. En höjning av anslagsposten till reseersättningar med 3 200 kr. anser avtalsnämnden erforderlig bl. a. med hänsyn till att nämndens förhandlingspersonal utökats och att taxehöjningar skett för resor bl. a. på järnväg. Vidare förväntas de statliga bolagen i ökad omfattning ta avtalsnämndens tjänster i anspråk, varför antalet resor som nämndens personal i olika sammanhang måste företaga torde komma att öka.

2. Från anslagsposten till expenser bestrides samtliga kostnader för telefonväxel i de under föregående punkt nämnda förhandlingslokalerna. Med hänsyn till att dessa lokaler i fortsättningen kommer att utnyttjas i större omfattning, sedan de nu helt färdigställts, beräknar avtalsnämnden ett medelsbehov av ytterligare 10 000 kr. för ökade telefonkostnader.

Härutöver hemställer avtalsnämnden om 4 800 kr. för viss anskaffning av bl. a. möbler och moderna kontorsmaskiner.

Departementschefen

Jag har ingen erinran mot avtalsnämndens beräkningar och föreslår därför uppräknig av anslaget med sammanlagt 18 000 kr. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (48 000 + 3 200 + 14 800) 66 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens avtalsnämnd: Omkostnader för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kr.

[9] 5. Statens personalpensionsverk: Avlöningar

Enligt beslut av 1961 års riksdag har förutvarande statskontorets pensionsbyrå den 1 juli 1961 provisoriskt inordnats i statens pensionsanstalt. I avvaktan på ett slutligt ställningstagande till frågan om den statliga pensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter för verksamheten vid pensionsanstalten under budgetåret 1961/62. Detta provisorium i fråga om statens pensionsanstalt har genom beslut av 1962 års riksdag fått gälla även för budgetåret 1962/63.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 januari 1961 tillkallades, såsom tidigare anmälts för riksdagen, samma dag en utredningsman med uppdrag att utreda frågan om den statliga personalpensioneringens

ordnande i organisatoriskt hänseende. Vid utredningen skulle härvid beaktas vad som i ämnet anförts i 1961 års statsverksproposition (bil. 14, p. 9).

Utredningsmannen, generaldirektören A. E. V. Swartling, har den 31 augusti 1962 avgivit betänkande (stencilerat) angående den statliga personalpensioneringens organisation m. m.

Jag anholder nu att under förestående rubrik Statens personalpensionsverk: Avlöningar få anmäla förslagen i betänkandet.

I. Inledning

Såsom bakgrund till sina ståndpunktstaganden ger utredningsmannen en redogörelse för den nuvarande organisationen av den statliga personalpensioneringen inom statens pensionsanstalt, generalpoststyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och domänstyrelsen samt inom delegationen för pensionsutbetalning. Utredningen föreslår en centralisering fr. o. m. den 1 juli 1963 av beviljandet av statliga personalpensionsförmåner genom en utbyggnad av statens pensionsanstalt, som föreslås få benämningen statens personalpensionsverk (SPV). Vidare redovisas förslag rörande samordnings- och utbetalningsverksamhetens förläggning, rörande vissa pensionsfrågor och beslutsformer vid pensionsbeviljande, varjämte vissa kamerala frågor behandlas. Slutligen redovisas i utredningen en av statens pensionsanstalt på utredningens initiativ och i samråd med delegationen för pensionsutbetalning verkställd preliminär beräkning av avlönings- och omkostnadsanslag för det nya personalpensionsverket för nästkommande budgetår.

Yttranden över utredningsmannens förslag har, efter remiss, avgivits av försvarets civilförvaltning, riksförsäkringsverket, statskontoret, riksrevisionsverket, statens pensionsanstalt, delegationen för pensionsutbetalning, generalpoststyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och domänstyrelsen. Vidare har yttranden avgivits av Statstjänarkartellen, Statstjänstemännens riksförbund (SR), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO), vilka beretts tillfälle att uttala sig.

Jag ämnar i det följande ge en översikt över utredningsmannens förslag och remissinstansernas synpunkter samt till Kungl. Maj:ts prövning förelägga härav föranledda förslag.

II. Nuvarande organisation

Beviljandet av statliga personalpensionsförmåner är — bortsett från riksdagens verk — anförtrott dels statens pensionsanstalt (SPA), dels generalpoststyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och domänstyrelsen. Motsvarande uppdelning förekommer inte i fråga om pen-

sionsutbetalningen och den därmed förbundna samordningen med socialförsäkringsförmåner. Denna del av pensionsverksamheten har i avvaktan på ett slutligt ståndpunktstagande till frågan om vilket organ som skall handha gemensam utbetalning av personalpensionsförmån och folkpension m. m. anförtratts ett provisoriskt utbetalningsorgan, delegationen för pensionsutbetalning. Denna handhar också samordning och utbetalning av personalpensionsförmåner, beviljade av riksdagens verk.

Statens pensionsanstalt. Statens pensionsanstalt och statskontorets pensionsbyrå sammanslogs den 1 juli 1961 till en central pensionsmyndighet, som övertog namnet statens pensionsanstalt.

Statens pensionsanstalt utgöres av en ordförande och chef (generaldirektör i B 6) samt såsom ledamöter tre byråchefer ävensom en av Kungl. Maj:t särskilt förordnad ledamot. Personalstyrkan vid pensionsanstalten utgöres av 105 tjänstemän förutom dem som tjänstgör i delegationen för pensionsutbetalning.

Pensionsanstaltens verksamhet är fördelad mellan en kansli- och utredningsbyrå, en pensioneringsbyrå och en försäkringsbyrå.

Kansli- och utredningsbyrån svarar för större utredningar, för s. k. reservpensionsärenden samt för pensionsanstaltens remissverksamhet frånsett remisser i vissa speciella ärenden, närmast beträffande de icke-statliga SPA-grupperna, som behandlas på försäkringsbyrån. Till byrån hänföres även verkets anslagsberäkningar samt personal- och kameralärenden.

Inom pensioneringsbyrån handlägges ärenden angående egen- och familjepensioner samt livränteförmåner åt statlig tjänstemannapersonal utom vid de pensionsbeviljande affärsverken. Byrån är indelad i tre sektioner.

Försäkringsbyrån är forum för bland annat frågor angående pensionering av folkskolans lärare, lärare vid högre kommunala skolor, icke-statliga personalgrupper, som tidigare var underkastade SPA-reglementet, samt statligt anställda arbetare utom vid de pensionsbeviljande affärsverken. Försäkringsbyrån har vidare att svara för pensionsanstaltens befattning med aktivbeståndet inom ramen för gällande bestämmelser (registerföring, debitering av avgifter m. m.). Äliggandet avser icke-statlig personal, som har statlig tjänstepensionsrätt, med undantag av sådana personalkategorier, som tidigare hade pensionsrätt enligt reglementena för folkskolan och de högre kommunala skolorna.

Försäkringsbyrån består av två sektioner, pensioneringssektionen och försäkringssektionen.

Statens affärsdrivande verk. Pensionsbeviljande myndighet är ifråga om anställning vid postverket, televerket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och domänverket vederbörande verksstyrelse. Den personal vid de affärsdrivande verken som handlägger ärenden rörande den statliga personalpensioneringen uppgår till ca 29.

Delegationen för pensionsutbetalning. Delegationen består av fem ledamöter. Dess arbetsuppgifter är att förbereda samordning och gemensam utbe-

talning av personalpensionsförmån och folkpension m. m., att efter hand som förutsättningar därför föreligger besluta om utbetalning av sådana förmåner, att fastställa storleken av de belopp, som skall utbetalas, samt att handha de arbetsuppgifter i övrigt, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Det åligger de pensionsbeviljande myndigheterna att enligt vissa normer ställa erforderlig personal till delegationens förfogande för att biträda delegationen vid fullgörande av dess arbetsuppgifter. Jämväl riksförsäkringsverket har att lämna biträde med personal. Den delegationen sålunda tillhandahållna personalen har — med bibehållande av anställningen hos den myndighet, som ställt vederbörande till förfogande — sammanförts till en arbetsgrupp under delegationens arbetsledning. Arbetet inom arbetsgruppen är i huvudsak fördelat på två sektioner, sektionen för manuell resp. automatisk databehandling. Arbetsgruppen består av 80 tjänstemän.

III. Centraliserat pensionsbeviljande. Inrättande av statens personalpensionsverk (SPV)

Utredningsmannen.

De pensionsbeviljande myndigheterna har numera var och en inom sitt område att tillämpa ett och samma reglemente, SPR. Fördelen med att till skapa ett enda reglemente gemensamt för alla anställda, för vilka en pensionering genom statens försorg finnes ordnad, består bl. a. i att sådana komplikationer i pensionshänseende, som ofta varit förbundna med en övergång från ett verksamhetsfält till ett annat inom denna allmänna sektor, numera i stor utsträckning eliminerats. Syftet med en enhetlig pensionsreglering skulle emellertid i viss mån bli förfelat, om inte den praktiska tillämpningen av densamma leder till en någorlunda likformig och följdriktig behandling av pensionsfrågorna över hela fältet. Med den mängd bedömningsfrågor och tolkningsproblem som det nya reglementet inrymmer, lär det knappast kunna undvikas att likartade frågor blir behandlade på olika sätt, därest pensioneringen såsom för närvarande handhaves av skilda myndigheter.

Det förefaller uppenbart, att en enhetlig tillämpning av pensionsbestämmelserna bäst skulle ernås, om de skilda pensionsmyndigheterna sammanfördes till ett centralt pensionsverk. En dylik åtgärd synes medföra fördelar även ur andra synpunkter. Ett visst mått av dubbelarbete, vilket med nuvarande organisation knappast kan undvikas, bör därigenom kunna elimineras. Samtidigt skapas större möjligheter att rationellt organisera hela detta arbetsfält. Då pensionsväsendet får anses vara ett specialistområde, vars fulla behärskande kräver en långvarig och omfattande utövning, måste det innebära påtagliga fördelar att till en gemensam organisation kunna samla sådan sakkunskap och därmed även underlätta en lämplig personalpolitik inom detta specialgebit.

Ett centralt ämbetsverk skulle på ett bättre sätt än med nuvarande system kunna tillhandagå myndigheter och organisationer och de av den stat-

liga personalpensioneringen omfattade arbetstagarna och pensionärerna med upplysningar och vägledning i pensionsfrågor.

Å andra sidan kan skäl anföras också emot en centralisering av pensionsbeviljandet. Det är sålunda uppenbart, att en speciell förtrogenhet med vederbörande affärsverks förhållanden är värdefull för bl. a. tjänstårsberäkningsfrågorna. Även om en centralisering genomföres, kommer verket inte att helt frigöras från pensionsspörsmål. Ett inte obetydligt samarbete måste etableras med det centrala pensionsverket. Detta minskar eventuella rationaliseringsvinster av sammanslagningen. Ett visst praktiskt intresse kan också ifrågavarande affärsverk ha att inom sig självt ha tillgång till den pensionsexpertis, som verket i särskilda fall kan behöva anlita.

Utredningen kan inte finna, att dessa skäl emot en centralisering bör tillmätas avgörande betydelse. I själva verket borde de i så fall föranleda, att pensionsbeviljandet splittrades på ett betydligt större antal myndigheter än vad som nu är fallet. Redan nu är pensionsbeviljandet i mycket betydande utsträckning centraliserat till en enda myndighet och erfarenheterna härav är goda. De fördelar, som en fullständigare centralisering skulle medföra, måste anses vara så betydande, att utredningen inte tvekar att förorda, att en sådan nu genomföres.

Utredningen förordar sålunda att beviljandet av statliga personalpensioner med vissa undantag sammanförs till ett särskilt ämbetsverk, *statens personalpensionsverk* (SPV).

Jämlikt beslut av 1959 års riksdag skall SPR och därtill anslutande föreskrifter med vissa smärre modifikationer tillämpas för anställningshavare vid riksdagens verk. Beträffande handläggningen av pensionsfrågor för sådana anställningshavare gäller liksom inom statsförvaltningen i övrigt, att pensionsutbetalning och därmed förbunden samordning med förmåner på grund av socialförsäkring m. m. handhaves av delegationen för pensionsutbetalning. Pensionsbeviljandet ankommer däremot på riksdagens verk. Utredningen finner det naturligt, att — efter centralisering av den statliga personalpensioneringen till ett pensionsverk — även denna sida av pensionsverksamheten överlåtes till detta verk. Något formellt förslag härom framlägges icke av utredningen, som emellertid vill erinra om att en utveckling i antydd riktning förutsattes i samband med tillkomsten av berörda riksdagsbeslut (se BoU 1959: 42, s. 32).

Yttrandena

Utredningsmannens förslag angående centralisering av pensionsbeviljandet och inrättande av statens personalpensionsverk har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissmyndigheterna.

Endast telestyrelsen och vattenfallsstyrelsen har redovisat avvikande synpunkter på förslaget. *Telestyrelsen* framhåller härvid bl. a., att det är tvivelaktigt om de fördelar, som kan vinnas genom en centralisering är så väsentliga, att de uppväger de med det föreslagna systemet förknippade särskilda olägenheterna. Icke ens om handläggningen av administrativa frågor är

centraliserad till en instans kan en absolut enhetlighet garanteras. Styrelsen har svårt att tro, att en överflyttning till central myndighet i och för sig skulle vara påkallad med hänsyn till eljest uppkommande vådor beträffande den praktiska tillämpningen av gällande pensionsreglemente och andra bestämmelser. Det behövs att säkra en ensartad behandling i betydelsefulla hänseenden, som må finnas på detta område, skulle mycket väl kunna fyllas genom att den centrala myndigheten tilldelas uppgiften att för de affärsdrivande verken fungera som enbart rådgivande och samordnande organ. För styrelsen framstår det dessutom som högst diskutabelt om en centralisering av pensionsbeviljandet medför en personalbesparing, totalt sett, inom området för den statliga pensioneringsverksamheten.

Vattenfallsstyrelsen anser sig icke kunna instämma i vad utredningsmannen anfört som motivering för en central handläggning av pensionsärendena inom statsförvaltningen. Styrelsen anser att centraliseringen bl. a. skulle medföra en påtaglig försämring i fråga om service och information. Vidare framhåller styrelsen att den eventuella besparingen av administrationskostnaderna för styrelsens vidkommande skulle bli så ringa att den icke kan anses uppväga nackdelarna samt att kostnaderna för statsverket i sin helhet skulle stiga. Endast om det genom de avgivna remissvaren skulle framkomma för hela statsverket påtagliga fördelar, om vilka styrelsen inte har någon kännedom, vill styrelsen icke motsätta sig att en centralisering av beviljandet av statliga personalpensionsförmåner genomföres fr. o. m. den 1 juli 1963 på sätt utredningsmannen föreslagit.

IV. Undantag från centraliseringen

Utredningsmannen

Av särskilda skäl bör pensioneringen av vissa grupper åtminstone tills vidare undantas från centraliseringen.

Skogsarbetare vid domänverkets skogsförvaltning är visserligen underkastade SPR, men genom Kungl. Maj:ts brev till domänstyrelsen den 30 juni 1959 har meddelats särskilda bestämmelser angående tillämpningen av reglementet på denna personal. Särbestämmelserna, som har sin grund i de speciella och skiftande tjänstgöringsförhållandena för personalen i fråga, avviker i stora delar från vad som eljest gäller enligt SPR med därtill anslutande föreskrifter och innefattar även bemyndigande för domänstyrelsen att i en del fall vidta jämkningar i de meddelade särbestämmelserna. Utredningen har funnit det lämpligast, att pensioneringen av denna kategori tills vidare bibehålles hos domänstyrelsen. För en sådan ordning talar enligt utredningens mening även det förhållandet, att för närvarande pågår utredning om organisationen av statens skogsförvaltande och skogsindustriella verksamhet m. m., därvid frågan om ombildning av domänverket till aktiebolagsform kommer att aktualiseras.

För personalen vid televerkets växelstationer är SPR inte gällande. Särskilda föreskrifter har av Kungl. Maj:t meddelats rörande

pensionering av sådan personal liksom även i fråga om ersättning åt den samma vid en växelstations automatisering. Handläggningen av dessa pensions- och ersättningsfrågor förutsätter oftast medverkan av personal, som är speciellt förtrogen med arbetsförhållandena på de olika tjänstställena. Härtill kommer, att den fortlöpande automatiseringen beräknas medföra, att ärenden av denna art helt upphör inom en relativt kort tidrymd.

Enligt åtagande i samband med statens övertagande av de enskilda järnvägarnas pensionsinrättningar ombesörjer järnvägsstyrelsen sedan mitten av 1940-talet pensioneringen av delägare i Enskilda järnvägar *n e s p e n s i o n s k a s s a*. Pensionsverksamheten handhas av en särskild tjänsteman, som övergick från kassan till styrelsen vid övertagandet. Pensioneringen grundar sig på bestämmelserna i kassans reglemente och är av annan art än SPR-pensioneringen. Den bör därför icke omfattas av den föreslagna centraliseringen. Framhållas må även, att utredning för närvarande pågår rörande frågan om pensioneringen genom nämnda kassa efter införandet av den allmänna tilläggpensioneringen.

Före år 1944 handlades frågor om pension åt försvarets reservstats- och reservpersonal inom de olika försvarsgrenarnas centrala förvaltningar. I samband med omorganisationen av dessa och tillskapandet av försvarets civilförvaltning övervägdes att inordna dessa ärenden under sistnämnda myndighet. Statsmakterna stannade emellertid för att överföra dessa göromål till statskontoret. Detta ställningstagande motiverades främst av att statskontorets pensionsbyrå hade hand om pensioneringen av den aktiva personalen, varför det befanns naturligt och lämpligt att dit även hänföra reservstatspersonalens pensionsfrågor, vilka i allt väsentligt var av samma natur. Ehuru det konstaterades, att reservpensionsärendena var av annan art, ansågs det likväl då lämpligast att överflytta även dessa till statskontoret — främst av det skälet att pensionsärenden ansågs böra handhas av en och samma myndighet.

Reservpension utgör inte en tjänstepension i vedertagen mening utan är av helt annan karaktär.

Enligt beslut av 1960 års riksdag har reservinstitutionen vid försvaret radikalt ändrats bl. a. i fråga om reservpersonalens ekonomiska förmåner. För personal, som numera anställs i reserven, utgår sålunda premier i stället för pension. Ärenden rörande premier handhas av försvarets civilförvaltning, som även skall ombesörja utbetalning av ersättningen.

Det viktigaste momentet i ett reservpensionsärende — prövningen av att föreskriven tjänstgöring vederbörligen fullgjorts — är av samma art som den befattning med premieärenden, som åvilar försvarets civilförvaltning. Under detta verks ämbetsområde faller all personal vid försvarsväsendet och ämbetsverket handlägger bland annat frågor rörande reservpersonalens löneförmåner o. dyl.

Utredningen har kommit till den uppfattningen, att det skulle vara mindre rationellt att bibehålla reservpensionsärendena hos ett centralt pensionsverk och förordar, att beviljandet av reservpensionsförmåner överföres till

försvarets civilförvaltning. Efter en sådan överflyttning synes utbetalningen av engångsbelopp, vilken nu åvilar SPA, böra ombesörjas av försvarets civilförvaltning, medan däremot utbetalningen av årlig reservpension bör ske av det organ, som utbetalar statliga personalpensionsförmåner i allmänhet.

Yttrandena

Vad utredningsmannen föreslagit ifråga om undantag från centraliseringen har i samtliga remissyttranden lämnats utan erinran.

Försvarets civilförvaltning har dock anmält, att ett överförande av reservpensionsärendena till civilförvaltningen måste medföra en förstärkning av dess kanslibyrå med en förste byråsekreterare i A 21 samt ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Järnvägsstyrelsen framhåller, att den av utredningsmannen redovisade utredningen angående pensioneringen genom Enskilda järnvägarnes pensionskassa kan väntas leda till en huvudsaklig avveckling av pensionskassans verksamhet i vad den avser ej pensionerade delägare. Med anledning härav tillstyrker styrelsen såtillvida utredningens förslag i denna del, att styrelsen anser, att någon överföring ej bör ske den 1 juli 1963. Styrelsen hävdar dock att det — när avvecklingen av den genom pensionskassan bedrivna verksamheten, i vad den avser ej pensionerade delägare, i stort sett är slutförd — synes böra prövas om inte samtliga med kassans verksamhet sammanhängande ärenden bör överföras till pensionsverket.

Vattenfallsstyrelsen erinrar om att jämväl inom statens vattenfallsverk skogsarbetare finnes anställda på enahanda villkor och med samma arbetsförhållanden som gäller för motsvarande personal hos domänverket.

V. Samordnings- och utbetalningsverksamhetens förläggning

Utredningsmannen

Eftersom inrättandet av delegationen för pensionsutbetalning från början endast varit avsett att utgöra ett provisorium, har utredningen funnit skäl taga upp frågan om vilken myndighet, som slutligt bör ha att administrera ifrågavarande samordnings- och utbetalningsverksamhet.

Några andra alternativ än att inordna verksamheten antingen i riksförsäkringsverket eller i det föreslagna pensionsverket synes enligt utredningens mening knappast kunna komma ifråga.

Redan f. n. har statens pensionsanstalt och övriga pensionsbeviljande myndigheter ett intimt samarbete med delegationen för pensionsutbetalning. Detta är i och för sig också fullt naturligt, eftersom beviljandet av personalpensionsförmåner å ena sidan samt samordningen och den gemensamma utbetalningen av sådana förmåner och folkpension m. m. å andra sidan i stort endast utgör olika delar av personalpensionsverksamheten. Genom sammanförande av pensionsbeviljandet samt samordnings- och utbetalningsverksamheten till ett enda verk kommer det ömsesidiga behovet av kontakter och samarbete att kunna tillgodoses på ett enklare och smidigare sätt. Utredningen har funnit, att övervägande skäl talar för att delegationen bör an-

knytas till pensionsverket. Utredningen föreslår sålunda, att detta verks styrelse övertager delegationens arbetsuppgifter samt att arbetsgruppen hos delegationen ingår i det nya verket som en särskild byrå, utbetalningsbyrån.

Om utbetalningsorganet hänföres till pensionsverket, kvarstår dock ett behov av ingående samarbete mellan detta organ och riksförsäkringsverket. Med hänsyn till pensionssamordningen måste man nödvändigtvis räkna med att detta samarbete, som bl. a. fått formen av ett reguljärt rapporterings- och aviseringssystem, måste finnas även i fortsättningen och i vissa avseenden utbyggas.

Yttrandena

Vad utredningsmannen föreslagit i denna fråga har tillstyrkts eller lämnats utan erinran i samtliga remissyttrandena.

VI. Statens personalpensionsverks organisation och verksamhet

Utredningsmannen

Statens personalpensionsverk bör tillkomma genom en utbyggnad av statens pensionsanstalt.

Personalpensionsverkets arbetsuppgifter kommer i huvudsak att omfatta *dels* att bevilja personalpensioner till statens tjänstemän och arbetare (med undantag av pensioner till anställda vid riksdagens verk, såvida inte annorlunda beslutas i vederbörlig ordning) och fullgöra därmed sammanhängande frågor, *dels* att bevilja personalpensioner till en del grupper icke-statligt anställda, vilka före den 1 juli 1961 pensionerades av statens pensionsanstalt, samt i anslutning härtil fullgöra viss matrikelföring, avgiftsdebitering och avgiftsuppbörd, *dels* att samordna statliga personalpensionsförmåner med vissa socialförsäkringsförmåner *dels* ock att utbetala statliga personalpensionsförmåner och vissa därmed samordnade socialförsäkringsförmåner.

Såsom centralmyndighet för den statliga personalpensioneringen kommer det dessutom att åligga pensionsverket att — i frågor, som faller inom verkets arbetsområde — hos Kungl. Maj:t göra erforderliga framställningar samt avgiva utlåtanden och verkställa utredningar, som i vederbörlig ordning påkallas. I sin verksamhet skall pensionsverket samarbeta med andra organ för statlig eller icke-statlig pensionering samt tillhandagå myndigheter, inrättningar och enskilda med råd och upplysningar i personalpensionsfrågor.

Verksledningen. Verket bör enligt utredningens förslag ledas av en styrelse, bestående av verkschefen, generaldirektör i B 6, som ordförande och chef samt som ledamöter cheferna för verkets byråer.

Ärendenas handläggning. Generaldirektören bör äga ensam beslutanderätt i alla ärenden, i vilkas prövning han deltar, med undantag av frågor, som avses i 23—26 §§ allmänna verksstadgan. Sådana ärenden bör avgöras av verksstyrelsen genom omröstning i den ordning, som sägs i stadgan.

Samtliga styrelsens ledamöter bör närvara vid avgörande av ärenden av större vikt eller principiell betydelse. Till handläggning i sådan ordning bör hänskjutas viktigare författnings- och tolkningsfrågor, viktigare frågor rörande verkets organisation och arbetsordning, anslagsäskanden och tillsättning av högre tjänster.

Genom arbetsordning eller särskilt meddelat beslut bör åt chef för byrå eller annan tjänsteman kunna överlämnas att avgöra ärende, som inte är av beskaffenhet att böra avgöras av generaldirektören. Beslut i ärende om beviljande av pensionsförmån bör normalt fattas av förste byråsekreterare eller byrådirektör.

Det bör ankomma på ledningen för pensionsverket att i arbetsordning eller på annat lämpligt sätt meddela föreskrifter angående gränsdragning mellan enklare ärenden och sådana, där en mera kvalificerad beslutsform skall tillämpas. Dessa föreskrifter kan allt efter vunnen erfarenhet behöva jämkas från tid till annan.

Den normala ordningen för behandling av pensionsärenden bör vara följande. Den förberedande handläggningen av såväl enkla som mera komplicerade ärenden bör i regel ankomma på tjänsteman i mellangrad. Det förefaller lämpligt att härför anlita personal i kanslistkarriären. För bl. a. kollationering av rena räkneoperationer bör sådan tjänsteman biträdas av kontorist. Någon ytterligare kontroll av själva räkneoperationerna torde endast i undantagsfall vara erforderlig.

Ärendet överlämnas därefter till förste byråsekreterare för vidare handläggning. Därest denne vid sin genomgång av detsamma finner, att givna förutsättningar för tillämpning av den kortare handläggningsformen — »tvåmansärenden» — är uppfyllda, företar han ärendet till beslut. I annat fall skall han föredraga saken för byrådirektör, som beslutar i ärendet.

Avvikelser från den normala handläggningsordningen kan förekomma för vissa ärenden eller ärendegrupper, som i arbetsordning eller annorledes föreskrivits skola avgöras av byråchef eller verkschefen. Även utan sådan föreskrift bör givetvis ett pensionsärende, då så finnes påkallat, underställas i första hand byråchef. Utredningsmannen har även framlagt vissa synpunkter och förslag i frågor om fördelningen av ärenden mellan pensionsbyråernas olika sektioner. I denna fråga får jag hänvisa till det avgivna betänkandet.

Byråindelningen. Personalpensionsverket bör under generaldirektören vara organiserat på fyra byråer, första och andra pensionsbyråerna, utbetalningsbyrån och kanslibyrån, var och en företrädd av en byråchef i B 1. En av byråcheferna bör förordnas som generaldirektörens ställföreträdare och uppbära ställföreträdararvode.

Pensionsbyråerna. Första pensionsbyrån skall enligt utredningens förslag handha pensioneringsverksamheten avseende statstjänstemän i allmänhet med undantag av personal vid läroverk, lärarhögskolor och folkskoleseminarier. Till denna byrås arbetsområde bör också hänföras ärenden angående tjänstemännen vid statens affärsdrivande verk.

Byrån föreslås skola arbeta på fyra sektioner, vardera under ledning av en byrådirektör.

Utöver nu nämnda tjänstemän föreslås första pensionsbyrån få 27 tjänstemän, nämligen på varje sektion två förste byråsekreterare och tre kanslist i reglerad befordringsgång samt en kontorist i A 9. Ett biträde för skriv- och kontorsgöromål bör anlitas för allmänna biträdesgöromål och ej vara placerad på viss sektion. Slutligen redovisas två amanuenser i reglerad befordringsgång på byrån som normal rekryteringsbas för högre tjänster och som reserv under ledigheter samt vid arbetsanhopning.

Andra pensionsbyråns arbetsområde föreslås omfatta statligt anställda arbetare vid såväl de affärsdrivande verken som övriga myndigheter. Byrån bör vidare svara för den pensioneringsverksamhet avseende sådan icke-arbetarpersonal (delvis utgörande s. k. avgiftspersonal), som före den 1 juli 1961 omhänderhades av statens pensionsanstalt. Till byråns verksamhet bör slutligen hänföras ärenden angående tjänstemannapersonalen vid läroverken, lärarhögskolorna och folkskoleseminarierna samt polispersonalen.

Med den föreslagna ärendefördelningen kommer första pensionsbyrån per år att få behandla cirka 55 procent av hela antalet pensioneringsärenden medan övriga 45 procent skall handläggas på andra pensionsbyrån. Den något ojämna fördelningen av antalet ärenden uppväges av att andra byrån föreslås svara för registerföring samt beräkning och uppbörd av pensionsavgifter.

Liksom första byrån föreslås andra byrån uppdelad på fyra sektioner vardera under ledning av en byrådirektör.

Tre av dessa sektioner föreslås få samma personaluppsättning som varje sektion på första pensionsbyrån.

Den fjärde sektionen inom andra pensionsbyrån föreslås få en särskild organisation. Denna sektion skall svara för debitering och uppbörd av avgifter i de fall detta skall förekomma samt för erforderlig matrikelföring. Den kommer att övertaga de arbetsuppgifter som nu ankommer på försäkringssektionen inom nuvarande försäkringsbyrån. Sektionen föreslås vidare skola ha hand om pensionsbeviljandet för de personalgrupper som tidigare hänförts till SPA-reglementet.

Då arbetsuppgifterna för sektionen i huvudsak blir desamma som nu ankommer på försäkringssektionen föreslår utredningsmannen i stort sett oförändrad personalorganisation. Utredningsmannen framhåller dock att det synes sannolikt att en detaljöverstyrning av arbetsrutiner m. m. inom sektionen kan ge anledning till vissa ändringar. Utredningsmannen anser det med hänsyn bl. a. härtill nödvändigt med viss försiktighet vid beredande av fastare anställning åt personalen inom sektionen.

Sektionen föreslås få 35 tjänstemän. Såsom chef för sektionen föreslås en byrådirektör fungera. Under denne uppdelas sektionen i en räkneexpedition, en avdelning för personregistrering och en för tjänsteregistrering. Räkne-

expeditionen föreslås få följande personaluppsättning, nämligen en förste byråsekreterare i A 21, två amanuenser i reglerad befordringsgång, en kanslist i reglerad befordringsgång, en kontorist i A 9, ett kanslibitråde i A 7 samt ett biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång. För personregistrering föreslås en förste byråsekreterare i A 21, en kansliskrivare i A 11, fyra kanslibiträden i A 7 samt 11 biträden för skriv- och kontorsgöromål. Såsom gemensam chef under byrådirektören för nu nämnda enheter föreslås en förste byråsekreterare i A 23. Avdelningen för tjänstregistrering, slutligen, föreslås få följande personal, nämligen en förste byråsekreterare i A 23, en förste byråsekreterare i A 21, tre amanuenser i reglerad befordringsgång, en kontorist i A 9, ett kanslibitråde i A 7 samt två biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

Såsom reservpersonal bör även andra pensionsbyrån erhålla två amanuenser i reglerad befordringsgång. Dessutom föreslås ett biträde för skriv- och kontorsgöromål utan placering på viss sektion.

Utbetalningsbyrån förutsättes skola övertaga de arbetsuppgifter, som f. n. åligger arbetsgruppen hos delegationen för pensionsutbetalning. Byrån föreslås uppdelad på tre sektioner, dels hittillsvarande sektionen för manuell resp. automatisk databehandling, dels en ny sektion, kontrollsektionen. De två förstnämnda sektionerna föreslås vardera förestås av en byrådirektör i A 25 och kontrollsektionen av en förste byråsekreterare i A 23.

Sektionen för manuell databehandling föreslås indelad i kvartals- och månadsgrupper. Inom varje månadsgrupp bör arbetet uppdelas på tre tjänstemän. Enligt utredningsmannens förslag skulle sektionen få följande personaluppsättning under byrådirektören, nämligen en förste byråsekreterare i A 21, fem byråassistenter i A 19, fem assistenter i A 15, 13 kontorskrivare i A 13, en förman i A 11, en kansliskrivare i A 11, 14 kontorister i A 9, två expeditionsvakter i A 7, ett kanslibitråde i A 7, 15 biträden för skriv- och kontorsgöromål och en telefonist i reglerad befordringsgång.

Inom sektionen för automatisk databehandling föreslås skola finnas en ADB-grupp samt en berednings- och stansningsgrupp. Personaluppsättningen på denna sektion föreslås under byrådirektören utgöras av en byråingenjör i A 19, en assistent i A 17, en assistent i A 15, en förste maskinoperatör i A 12, en kansliskrivare i A 11, en kontorist i A 9, en maskinoperatör i A 9, ett kanslibitråde i A 7, fyra maskinoperatörer i A 7 samt två biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång.

Kontrollverksamheten inom utbetalningsbyrån föreslås skola omhändertas av en fristående kontrollsektion. Till denna verksamhet beräknar utredningen, förutom förste byråsekreteraren två kontorsskrivare i A 13 och en kansliskrivare i A 11.

Till byråchefens förfogande bör finnas en förste byråsekreterare i A 23 för allmänna utredningar, samordningsfrågor, återkravs- och avskrivningsfrågor samt för utarbetande av arbetsinstruktioner avseende byråns verksamhet.

Utöver den fasta personalstyrkan måste utbetalningsbyrån enligt utred-

ningens mening tidvis även disponera tillfällig arbetskraft. Detta är fallet under perioden november—februari, då extra personal måste anställas för arbetet med infordrandet och bearbetningen av debetsedlar för slutlig och preliminär skatt (ca 250 000 debetsedlar).

K a n s l i b y r å n. Den nuvarande kansli- och utredningsbyrån vid statens pensionsanstalt föreslås i fortsättningen skola benämnas kanslibyrån. Dess arbetsområde blir i huvudsak oförändrat med undantag av att reservpensionsärendena föreslås överflyttade till försvarets civilförvaltning.

Kanslibyrån föreslås uppdelad på två sektioner. Till sektion 1 hänföres utrednings- och remissärenden, frågor rörande intern och extern information samt utbildning av verkets personal. Bland sektionens arbetsuppgifter kommer utbildnings- och remissärendena att utgöra en väsentlig del. Sektionen kommer vidare bl. a. att få handha sådan utredningsverksamhet som lämpligen inte kan hänföras till annan arbetsenhet. Personal från sektionen bör kunna lämna sakkunnigt biträde vid förhandlingar.

Utbildnings- och informationsverksamheten skall även administreras av sektion 1. Utredningen framhåller nödvändigheten av att personalstyrkan dimensioneras så, att såväl den interna som externa informationsverksamheten kan bedrivas ändamålsenligt. Personaluppsättningen på sektionen föreslås bestå av en byrådirektör och sex förste byråsekreterare, varav tre i A 23 och tre i A 21.

På sektion 2 avses övriga administrativa ärenden komma att handläggas. Bland dessa må nämnas personalfunktionen inom verket och de kamerala uppgifterna. Sektionen skall även svara för rationaliseringsverksamheten inom verket. Under sektionen redovisar utredningsmannen pensionsverkets kassaexpedition, registratorsexpedition, arkiv, telefonväxel, skrivexpedition och vaktmästarpersonal. Den på sektionen redovisade personalen utgöres av en byrådirektör, en kamrerare i A 23, en assistent i A 17, två kansliskrivare i A 11, en förste expeditionsvakt i A 9, en kontorist i A 9, en expeditionsvakt i A 7, två kanslibiträden i A 7, sju biträden för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång och en telefonist i reglerad befordringsgång. Byrådirektören på sektionen föreslås vara organisationsföredragande i verket.

På kanslibyrån skall dessutom såsom gemensam personal finnas två amanuenser i reglerad befordringsgång, varjämte generaldirektörens handsekreterare, en kontorist i A 9, redovisas på byrån.

Utredningens förslag innebär, att personalpensionverkets samlade personal under generaldirektören uppgår till 202 tjänstemän.

Vissa speciella frågor i anslutning till personalförslaget. Utredningen har inte tagit ställning till vilka tjänster, som bör placeras å ordinarie resp. icke-ordinarie stat utan denna fråga har ansetts böra hänskjutas till statsmakternas prövning. Utredningen har emellertid understrukt vikten av att ett relativt stort antal tjänster inom SPV blir ordinarieatta. Härigenom ökas möjligheterna för verket att få behålla sin personal, vilket är särskilt angeläget med tanke på SPV:s karaktär av »spe-

cialistverk» och den till följd härav långa upplärningstiden för nyanställd personal.

Vad gäller inplaceringen i lönegrad av byrådirektörs- och förste byråsekreterartjänsterna upptar förslaget i flertalet fall inte någon fixerad lönegradsplacering utan i stället har angivits alternativa lönegrader (25/27 resp. 21/23). Utredningen har nämligen för här ifrågavarande tjänster funnit det vara fördelaktigt med en i viss mån flexibel lönegradsplacering, som inte är direkt beroende av arbetsuppgifterna och som möjliggör att hänsyn i de enskilda fallen kan tagas till vederbörandes kunnande, erfarenhet och tjänstålder. Eftersom en befordran inte behöver föranleda ett byte av arbetsuppgifter, skapas också förutsättningar för att verksledningen skall kunna utnyttja personalen på ett mera effektivt sätt.

Fördelningen av antalet byrådirektörstjänster mellan A 27 och A 25 och förste byråsekreterartjänster mellan A 23 och A 21 bör alltså kunna växla. Vid ikraftträdandet av den nya organisationen, den 1 juli 1963, föreslår utredningen att sex av de 12 byrådirektörstjänsterna inplaceras i A 27 och sex i A 25. Av de 28 föreslagna förste byråsekreterartjänsterna bör vid samma tidpunkt 14 hänföras till A 23 och 14 till A 21. Fördelningen av tjänsterna förutsättes ske genom personalförteckningen.

Yttrandena

I fråga om pensionsverkets organisation och verksamhet godtages utredningsmannens förslag i stort av samtliga remissmyndigheter.

Sålunda har inget remissorgan redovisat någon avvikande mening ifråga om personalpensionsverkets arbetsuppgifter eller ärendenas handläggning. Ej heller ifråga om byråindelningen har några erinringar framförts.

Vad däremot beträffar verksledningen och personaluppsättningen, främst beträffande pensionsbyråerna och kanslibyrån, har i vissa utlåtanden föreslagits ändringar i förhållande till utredningsmannens förslag.

Vad först verksledningen angår har de fyra personalorganisationerna *Statstjänarkartellen*, *SR*, *SACO* och *TCO* föreslagit att i styrelsen skall ingå representanter för personalorganisationerna. Även *statskontoret* har som sin åsikt framfört att representanter för de statsanställdas huvudorganisationer bör ingå i styrelsen. Statskontoret har även föreslagit, att staten såsom arbetsgivare skall vara representerad i styrelsen.

Beträffande utredningsmannens förslag till personalorganisation har *statskontoret* ansett att det bör vara möjligt att relativt snart nå fram till ett förenklat handläggningsförfarande, som kräver en mindre personalorganisation än den utredningsmannen räknat med. Härom anför statskontoret bl. a.

En förutsättning härför är emellertid att övergångsskedet med dess svårigheter passerats och att i olika avseenden föreliggande brister blivit botade. Således bör framförallt grundmaterialet för pensionsbestämmandet förbättras genom utförlig information till ledning för anställningsmyndigheter-

nas matrikelföring samt personalen hos pensionsverket specialutbildas för sina arbetsuppgifter. Vidare torde erfordras att praxis beträffande beviljandet av pension enligt SPR hinner utbildas och att det löpande arbetet ej förrycks av besvärande balanser.

Statskontoret understryker vidare angelägenheten av att en detaljjustering av personalorganisationen kommer till stånd, då viss erfarenhet vunnits. I avvaktan på en sådan undersökning och på närmare erfarenheter av hur personalorganisationen kommer att fungera bör den fasta personalorganisationen enligt statskontorets mening så begränsas, att en av undersökningen föranledd eller av annan orsak planerad justering ej försvåras.

Statens pensionsanstalt anser, att utredningens förslag i detta hänseende inte är godtagbart utan vissa kompletteringar. Pensionsanstaltens personalresurser har inte, hävdar pensionsanstalten, avpassats efter utvecklingen av myndighetens åligganden. Om därför, såsom utredningen föreslagit, pensionsanstaltens personalorganisation utan komplettering läggs till grund för det nya verkets organisation på beviljandesidan, kommer det nya verket redan från början att lida av personalbrist. De av utredningen föreslagna rationaliseringsåtgärderna kan icke minska behovet av ökad arbetskraft men väl möjliggöra, att denna ökning nu väsentligen begränsas till kanslist- och personal i lägre biträdesgrad. För att fungera måste organisationen då, utöver den för pensionsbeviljandet erforderliga personalstyrkan, tillföras personal, som i lämplig form kan bedriva en intensiv utbildningsverksamhet inom pensionsmyndigheten, en uppgift som hittills varit försummad på grund av personalbrist.

Pensionsanstalten understryker även att, därest pensionsbeviljandet beträffande riksdagens verk kommer att överföras till pensionsverket, det måste beaktas att en dylik överföring påverkar personalbehovet hos den centrala pensionsmyndigheten.

Vidare framhåller pensionsanstalten att eventuellt behov av personal hos pensionsverket för handhavande av grupplivförsäkring icke beaktats.

I fråga om pensionsbyråernas organisation har kritiska synpunkter på utredningsförslaget framförts av statskontoret, statens pensionsanstalt och SACO.

Statskontoret anser att utredningen överdimensionerat personalorganisationen på pensionsbyråerna. Härom anför statskontoret bl. a:

För denna verksamhet har utredningen föreslagit två särskilda pensionsbyråer under ledning av var sin byråchef. Inrättandet av dessa byråchefstjänster, vilkas innehavare odelat skall ägna sig åt den pensionsbeviljande verksamheten, innebär enligt statskontorets mening en betydande förstärkning av den härmed sysselsatta kvalificerade arbetskraften. Enligt den av utredningsmannen förordade ordningen skall handläggningen av pensionsärenden inom pensionsbyråerna normalt ankomma på personal i kanslistkarriären, förste byråsekreterare och byrådirektörer, varvid en kortare eller längre handläggningsform skall tillämpas. Statskontoret håller före att den förenklade handläggningsformen — »tvåmansärenden» — bör komma till användning så långt är möjligt utan att säkerheten i pensionsbestämmandet eftersätts.

Det torde vara möjligt för en förste byråsekreterare att normalt medhinn-granskning och justering av ett så stort antal ärenden som kan förbered-as av två kanslister. Med en dylik fördelning av pensionsärendena skulle på första pensionsbyrån endast behövas tre sektioner med sammanlagt 12 kanslister, 6 förste byråsekreterare och 3 byrådirektörer. I likhet med ut-redningsmannen räknar statskontoret med 4 kontorister vid byrån men an-ser att dessa ej bör vara bundna till viss sektion utan stå till förfogande för de sektioner, där behov av biträdeshjälp föreligger. På andra pensionsbyrån, där ärendena i allmänhet ej torde vara av samma svårighetsgrad som på första pensionsbyrån, bör det vara tillräckligt med två — i stället för före-slagna tre — pensionssektioner, omfattande inalles 8 kanslister, 4 förste by-råsekreterare och 2 byrådirektörer. Även för denna byrå beräknar statskon-toret samma antal kontorister som utredningsmannen eller 3. Nämda orga-nisation förutsätter emellertid att ett ökat antal ärenden avgöres av förste byråsekreterare. Detta bör vara möjligt genom bl. a. den hjälp vid hand-läggningen som kan lämnas av byråchefen, vilken bör kunna hinna att själv företaga ett icke ringa antal svårare ärenden till beslut.

Det möter självfallet vissa initialsvårigheter att föra samman ärenden från flera olika verk till ett enda organ. Med hänsyn härtill torde den av stats-kontoret förordade personalorganisationen på pensionsbyråerna ej räckta till under övergångsskedet utan då kräva viss förstärkning. Utredningsmannen har föreslagit att det vid var och en av de båda pensionsbyråerna skall fin-nas 2 amanuenser och 1 kontorsbiträde för att fungera som reserv under le-digheter för kvalificerad personal samt vid arbetsanhopningar. Enligt stats-kontorets mening bör den av utredningsmannen förordade »reservpersona-len» övergångsvis utökas med 1 förste byråsekreterare och 1 kanslibiträde vid var och en av pensionsbyråerna, därest den fasta personaluppsättningen på byråerna skulle erhålla den omfattning som statskontorets förut angiv-na förslag innebär.

Statens pensionsanstalt framhåller vad beträffar sektionerna på pensions-byråerna förutom försäkringssektionen bl. a., att ett närmare studium av det antal ärenden och de arbetsuppgifter som skall åvila varje tjänsteman ger klart vid handen att på varje sektion måste finnas ytterligare ett biträ-de, förslagsvis i kanslibiträdesgrad. I annat fall skulle säkerligen de vinster i fråga om behovet av högt kvalificerad personal, som det förenklade hand-lägningsförfarandet avses skola ge, icke uppkomma. Vidare anser pen-sionsanstalten, att på vardera pensionsbyrån skulle erfordras ytterligare en sektion. Pensionsanstalten har emellertid kommit till att man — i vart fall under uppbyggnadsskedet — i stället för att inrätta ytterligare sektioner, bör pröva en anordning med en i förhållande till förslaget förstärkt kanslist-organisation. På grund härav föreslår pensionsanstalten, att varje sektion skall förfoga över fyra i stället för enligt utredningens förslag tre kanslis-ter. Med sektioner som sålunda förstärkts med kanslister och kanslibiträ-den anser pensionsanstalten att pensioneringsorganisationen blir dimensio-nerad så att den kan bemästra det antal ärenden, som vid fortlöpande steg-ring i hittillsvarande takt är att påräkna under den första tiden efter om-organisationen. Behov av särskild förstärkning under övergångstiden kan dock erfordras men torde få tillgodoses genom anlitande av tillfälligt perso-nal.

Vidare anför pensionsanstalten bl. a. följande.

Den av pensionsanstalten föreslagna sektionsorganisationen torde på grund av förstärkningen i biträdes- och kanslistgraderna komma att ställa större krav på förste byråsekreterarna och byrådirektörerna i vad avser antalet ärenden än som förelegat under hittillsvarande förhållanden och även jämfört med vad som skulle följa av utredningens förslag. Med hänsyn härtill och då organisationen inte prövats i praktiken är det angeläget att verksamheten särskilt under den första tiden noga följes och att korrigeringar får vidtagas om erfarenheterna motiverar sådana. För att inte organisationen skall bli alltför sårbar vid tillfälliga arbetsanhopningar eller vakanser, bör vid sådana tillfällen kunna avdelas en förste byråsekreterare såsom särskild förstärkning åt berörda sektioner. Detta bör möjliggöras genom att var och en av pensionsbyråerna förstärkes med en förste byråsekreterare. Denna bör emellertid huvudsakligen ha att stå till byråchefens och sektionsschefens förfogande för biträde med allmänna utredningar, uppgörande av arbetsrutiner i samråd med kanslibyråns organisationssektion m. m. Nu ifrågakommande förste byråsekreterartjänster, som har en nära motsvarighet i utredningens förslag beträffande utbetalningsbyrån, skulle fylla ett behov, som gjort sig starkt kännbart inom statens pensionsanstalt.

Vad den av utredningen föreslagna försäkringssektionen beträffar föreslår pensionsanstalten att denna skall uppdelas på två sektioner, sektion 4 och försäkringssektionen, vardera under ledning av en byrådirektör. Pensionsanstalten anför härom i huvudsak följande.

De nuvarande resurserna är otillräckliga för att arbetsuppgifterna skall kunna bemästras utan risk för en alltmer ökande eftersläpning; för närvarande föreligger drygt 500 oavgjorda registreringsärenden (därav drygt 200 inkomna före 1/1 1962) varjämte ännu ej medhunnits granskning av årsuppgifter för år 1961 från omkring 1 200 huvudmän. Skulle försäkringssektionen lämnas att ingå i det nya verket med oförändrad personalorganisation, måste dessutom befaras, att sektionen i och med det nya verkets inrättande glider in i en sådan personalsituation, att upprätthållandet av dess verksamhet kommer att väsentligen äventyras. Genom att SPA-utredningens arbete nu fortskridit längre än då betänkandet avläts torde också förutsättning finnas för att man skall kunna bedöma vilken inverkan SPA-utredningens arbete kommer att få på omfattningen av verksamheten och personalbehovet. Anledning finnes förutsätta, att utredningsförslaget först efter avsevärd tid kan få någon egentlig inverkan på personalbehovet. Det förtydjar att i sammanhanget understrykas, dels att vid ett förstatligande av polisväsendet nuvarande försäkringssektionens verksamhet bör tillföras pensionering av städernas polispersonal och att förberedelser för detta överlagande bör vidtagas snarast möjligt, dels att om det oaktat viss personal inom försäkringssektionens motsvarighet i det nya verket sedermera skulle kunna friställas för andra uppgifter detta är av värde för att man skall kunna med erfaren personal möta den ökning i personalbehovet, som kan förutses efter hand komma att göra sig gällande inom verkets övriga delar till följd av pensionsbeviljandets fortgående ökning.

De pensions- och livränteärenden, som avgöres på försäkringssektionen, gäller i avsevärd omfattning sådana grupper av anställda, beträffande vilka de mera komplicerade delarna av pensionsbestämmelserna är tillämpliga. Då dessa ärenden på grund av sin speciella beskaffenhet ej heller i övrigt annat än mera undantagsvis är lämpade för s. k. förenklad handläggning, medför detta att sektionsschefen inte vid sidan av sina bestyr med pensions-

beviljandet kan ägna erforderlig tid åt verksamheten i övrigt, bortsett från vissa ärenden, som intimt sammanhänger med själva pensionsbeviljandet.

Enligt pensionsanstaltens mening kräver därför en ändamålsenlig organisation att denna del av verksamheten får ankomma på en pensionssektion, som bör vara organiserad i stort sett på samma sätt som övriga motsvarande sektioner. Med hänsyn till ärendenas invecklade beskaffenhet kan likväl en överflyttning på kanslistpersonal här ej ske i samma utsträckning som i fråga om övriga sektioner.

SACO framhåller att personalstaterna för pensionsbyråerna ger intryck att vara för knappt tilltagna för att tillåta den erforderliga marginal, som behövs för att arbetet skall kunna löpa ostört under semestrar, sjukdomar eller annan frånvaro. Eftersom arbetet är av sådan natur, att pensionsbeviljande måste kunna verkställas fortlöpande och balanser inte får uppstå, föreslår SACO, att ytterligare en förste byråsekreterartjänst i A 23 tillföres vardera pensionsbyrån för disposition. Dessa två tjänster bör naturligtvis inte vara förbehållna de två pensionsbyråerna utan även vid behov kunna utnyttjas på annat håll inom verket.

Ifråga om kanslibyråns organisation framhåller *statens pensionsanstalt* såsom sin åsikt att föredragningsärendena bör hänföras till en särskild sektion, dit även kännedom om annan pensionering ävensom förhandlingsmedhjälp bör hänföras. Härom anför pensionsanstalten bl. a.

För att den externa och interna informationsverksamheten, redigeringen av statsliggarbihanget, i vad gäller dess materiella innehåll i fråga om pensioneringen, m. fl. arbetsuppgifter vid sidan av föredragningsverksamheten skall bli tillfredsställande skötta anser pensionsanstalten oundgängligen erforderligt att en byrådirektör får koncentrera sina arbetsinsatser på dessa uppgifter. Till sitt förfogande bör han ha minst två av de förste byråsekreterare, som av utredningen avsetts för sektion 1. Pensionsanstalten anser mest ändamålsenligt, att dessa tre genom att bilda en egen sektion avskiljes från de tjänstemän, som har att svara för remiss- och utredningsverksamheten. Pensionsanstalten är nämligen helt övertygad om att de arbetsuppgifter, som enligt utredningen skulle åvila byrådirektören på sektion 1, är alltför mångskiftande för att annars bli utförda på önskvärt sätt. Enligt ämbetsverkets mening skulle utredningens i och för sig mycket goda intentioner bli förfuskade inom en snar framtid. De löpande arbetsuppgifterna skulle få ges företräde framför utbildnings- och informationsverksamheten, varigenom verket snart skulle vara i samma situation som i dag.

Pensionsanstalten tillstyrker utredningens förslag att möjligheter till kontinuerlig rationalisering skapas genom att en för ändamålet kvalificerad tjänsteman avdelas främst för sådana arbetsuppgifter. Likaså tillstyrker pensionsanstalten att en tjänsteman i byrådirektörsgrad svarar för flertalet personalfrågor inom verket.

Vad angår utredningens förslag till registratorskontor och skrivcentral föreslår pensionsanstalten, med utgångspunkt i nuvarande behov av skrivpersonal, en utökning med fyra kontorsbiträden.

SACO föreslår att en byrådirektörstjänst i A 27 inrättas på kanslibyrån utöver det antal som angivits i betänkandet samt att denna tjänst besättes med en tjänsteman, som har erfarenhet av arbetsuppgifter, som f. n. hand-

lägges på försäkringsbyråns försäkringssektion i den nuvarande organisationen. Här om anför SACO bl. a.

Den personal som i betänkandet föreslagits på kanslibyråns sektion för utredningsärenden torde knappast räcka till för handläggande av alla de skiftande ärenden, som hänförs till denna sektion. Samtliga remisser och utredningar av större omfattning avses skola behandlas av denna sektion även om de hänför sig till ärenden, som normalt handlägges av exempelvis första eller andra pensionsbyrån.

Andra pensionsbyrån skall handha pensionering av huvudsakligen icke-statlig personal samt bl. a. registrering (pensionsreglering) av anställningar hos kommunala och privata huvudmän ävensom avgiftsfrågor och tjänstårsberäkning av mycket speciell art. För att besvara remisser och verkställa utredningar i sådana ärenden torde kanslibyrån böra taga i anspråk tjänstemän, som äger direkt erfarenhet av dylika frågor. Dessa arbetsuppgifter torde inte vara av sådan omfattning att de medför heltidsarbete för en tjänsteman, men kan likväl motivera inrättande av en ny byrådirektörstjänst i lönegrad A 27 med hänsyn till överbelastningen i övrigt på utredningssektionen. Detta bör inte medföra att någon föreslagen tjänst på andra pensionsbyrån indrages. Även på denna byrå torde arbetsuppgifterna mer än väl ta i anspråk den upptagna personalstyrkan.

TCO föreslår att en särskild arbetsgrupp för upplysning organiseras på kanslibyrån. Erfarenheterna ger, framhåller TCO, vid handen att behovet av särskild upplysningscentral ökat i samband med pensionsärendenas allt mer komplicerade natur och frågornas koncentration till ett pensionsverk, som saknar de naturliga kontakter affärsverken tidigare haft med sina anställda.

Vad utredningsmannen behandlat under avsnittet vissa speciella frågor i anslutning till personalförslaget har föranlett vissa uttalanden.

Riksrevisionsverket anför i denna fråga bl. a. följande.

Utredningens organisationsförslag torde trots centralisering och förenkling av pensionsärendenas handläggning komma att medföra ökade administrationskostnader för det statliga och statsunderstödda pensionsväsendet närmast på grund av de av utredningen föreslagna tjänsteförändringarna i den eljest till antalet i stort sett oförändrade personaluppsättningen. Då viss arbetsbalans för närvarande finnes hos statens pensionsanstalt och då fördelarna av de enhetliga pensionsbestämmelserna icke kan utvinna i form av arbetsbesparing förrän efter viss övergångstid, bör enligt riksrevisionsverkets mening det nya verket ges en fastare organisation först sedan personalbehovet efter vunnen erfarenhet blivit föremål för ytterligare prövning.

Statens pensionsanstalt har ej samma åsikt som riksrevisionsverket i denna del utan föreslår att större delen av pensionsverkets tjänstemän placeras på ordinarie stat.

Pensionsanstalten framhåller att, därest statsmakterna skulle godkänna förslaget om en flexibel lönesättning för byrådirektörer och förste byråsekreterare, det på ett tydligare sätt måste klargöras, att ändringar i proportionen mellan lönegraderna förutsättes få ske från tid till annan, då detta är motiverat med hänsyn till tjänstinnehavarnas kvalifikationer.

Beträffande utredningens förslag angående löneställningen för byrådirektörer och förste byråsekreterare anför SACO följande:

Av betänkandet framgår att en avsevärd delegering av beslutanderätten i olika hänseenden skall ske från generaldirektörs- och byråchefsnivån ned till byrådirektörs- och förste byråsekreterarnivån. Sålunda skall förste byråsekreterare, efter det att ett pensionsärende förberetts för beslut av tjänstemän i mellangrad, ensam fatta beslut i ärendet om han vid sin genomgång finner att givna förutsättningar härför föreligger. Detta innebär att tjänstemän i lönegrader, som vanligtvis utnyttjas för personal med föredragandefunktioner och mera undantagsvis med beslutsfunktioner, i detta ämbetsverk regelmässigt skall fatta beslut å ämbetsverkets vägnar i pensionsärenden. Under sådana förhållanden finner SACO att även högre lönegrad än A 23 skall komma ifråga. Men i avsaknad av närmare erfarenhet hur handläggnings- och beslutsformerna i praktiken kommer att utformas, vill SACO nu nöja sig med att kraftigt understryka att den lägre förste byråsekreterargraden, A 21, inte får utnyttjas för tjänster med dessa arbetsuppgifter utan vill bestämt kräva att samtliga sådana tjänster placeras i A 23.

Av organisationsplanen framgår, att byrådirektörstjänsterna genomgående skall vara cheftjänster för sektioner. På sektionschefen skall ankomma att mottaga föredragning av förste byråsekreterare i pensionsärenden av mera svårbemästrad och principiell natur och tillsammans med förste byråsekreteraren fatta beslut å ämbetsverkets vägnar. Sektionschefen skall vidare svara för kontinuiteten vid handläggningen inom sektionen. Den vidsträckta delegering från byråchefen ned till sektionscheferna, som här föreslagits, uppfyller enligt SACO de krav, som för närvarande ställes för att en tjänst skall vara placerad i A 27. SACO föreslår därför, att samtliga byrådirektörstjänster placeras i A 27.

VII. Frågor i samband med genomförandet

Utredningsmannen

Den nya organisationen av den statliga personalpensioneringen bör genomföras den 1 juli 1963. Från denna tidpunkt bör statens pensionsanstalt benämnas statens personalpensionsverk.

Centraliseringen av beviljandet av statliga personalpensionsförmåner får till följd, att de särskilda arbetsenheter inom de affärsdrivande verken, som nu handlägger pensionsärenden, kan avvecklas. Man måste emellertid räkna med att vissa befattningshavare inom dessa verk även i fortsättningen behöver avdelas för göromål, som har samband med pensioneringsverksamheten. Sålunda bör inom varje affärsverk finnas en kvalificerad befattningshavare, som — vid sidan av andra arbetsuppgifter — har till åliggande att översiktligt följa utvecklingen på det statliga personalpensionsområdet och lämna verksledningen erforderliga informationer härom. Samme befattningshavare bör också fungera som verkets kontaktman med pensionsverket. Vidare måste finnas viss personal för behandling av pensionsärenden avseende tidigare nämnda särgrupper, som undantas från centraliseringen, för handläggning av frågor rörande de anställdas intagning på pensionsreglementet, för beredning av sjukpensionsärenden och skötsel av vissa register m. m.

Utredningen har överslagsvis beräknat, att av de tjänster i affärsverken, som nu är avsedda för handläggning av pensionsärenden (frånsett utbetalningsärenden), åtta å nio behöver disponeras av dessa verk i fortsättningen, medan återstoden kan indragas.

I arbetsgruppen hos delegationen för pensionsutbetalning ingår f. n. förutom byråchefen sammanlagt 79 tjänstemän. Av dessa har 27 ställts till förfogande av de pensionsbeviljande affärsverken och sju av riksförsäkringsverket, medan återstoden kommer från statens pensionsanstalt. I samband med omorganisationen kan av ovan nämnda tjänster inrättade hos andra myndigheter än statens pensionsanstalt de indragas, som ursprungligen avsetts för göromål, vilka övertagits av delegationen för pensionsutbetalning (utbetalningsbyrån).

Större delen av den personal inom affärsverken och riksförsäkringsverket, vilken beröres av omorganisationen, bör kunna övertagas av pensionsverket. Det är särskilt angeläget, att sådana tjänstemän överflyttas till pensionsverket, som nu sysslar med pensionsuträkningar eller som ingår i arbetsgruppen hos delegationen för pensionsutbetalning. Med tanke på tjänstemännens nuvarande lönegradsplaceringar kan det i enstaka fall visa sig nödvändigt att inrätta personliga tjänster för vederbörande, varvid motsvarande tjänster, som ingår i den normala organisationen, förutsättes inte skola uppehållas. Överflyttningen till pensionsverket bör grunda sig på frivillig ansökan i varje särskilt fall.

För säkerställande av arbetet under övergångsskedet kan det måhända även bli nödvändigt att till viss del tillgodose verkets arbetskraftsbehov på samma sätt som skett beträffande delegationen för pensionsutbetalning. De pensionsbeviljande affärsverken bör därför åläggas, att — om så visar sig nödvändigt — efter överenskommelse med pensionsverket ställa lämplig personal till dess förfogande. Detta åläggande bör för varje verk avse högst så många befattningshavare, som svarar mot verkets andel i pensions- och utbetalningsverksamheten. Jämväl riksförsäkringsverket bör ha att efter överenskommelse med pensionsverket lämna biträde med personal. Affärsverken och riksförsäkringsverket bör icke äga uppbära någon ersättning för den personal, som i förekommande fall övergångsvis måste disponeras av pensionsverket. Självfallet bör sådana övergångsanordningar, varom är fråga, avvecklas så snart som det är möjligt.

För att det nya pensionsverkets behov av kanslisters skall kunna tillgodoses inom en inte alltför avlägsen framtid finner utredningen det synnerligen angeläget att en särskild utbildningskurs anordnas snarast möjligt.

Utredningen har beträffande utbetalningsbyrån bedömt det realistiskt att utgå från att byrån kommer att ha sin verksamhet förlagd till nuvarande lokaler även efter den 1 juli 1963. Även om det förefaller mindre sannolikt, att gemensamma lokaler för verket i sin helhet kan anskaffas omedelbart, vill utredningen kraftigt understryka önskvärdheten av att övriga byråer (kanslibyrån och de två pensionsbyråerna) får arbetslokaler i samma byggnad. Personalförslaget har utarbetats under denna förutsättning.

Yttrandena

I fråga om tidpunkten för genomförandet av omorganisationen anför *statens pensionsanstalt* bl. a. följande.

Även om det i och för sig hade varit av värde med en något längre förberedelsestid har pensionsanstalten med hänsyn bl. a. till den ovisshet, som under en lång följd av år rått rörande den statliga personalpensioneringens slutliga organisation, funnit sig kunna godtaga den föreslagna tidpunkten för utbyggnaden och delegationens upphörande. Det nya verkets personalorganisation bör också till den del som gäller affärsverkspensioneringen — inklusive tjänstetillsättningar respektive den av utredningen förordade placeringen av affärsverkstjänstemän till tjänstgöring hos pensionsverket — vara klar vid samma tidpunkt. Vad angår den faktiska överflyttningen finner emellertid pensionsanstalten olämpligt och även praktiskt ogenomförbart att vid en tidpunkt, då toppbelastning råder på beviljandesidan (stora kategorier lärare avgår den 30 juni), samtidigt som det är semestertid genomföra dels flyttning till nya lokaler, dels övertagande av affärsverkens pensionsbeviljande. För att garanti skall finnas för en smidig övergång anser pensionsanstalten erforderligt, att det nya verket erhåller medgivande att etappvis under viss tid övertaga pensionsbeviljandet från de affärsdrivande verk, om vilka här är fråga. Ett dylikt successivt övertagande har exempelvis fått tillämpas av delegationen för pensionsutbetalning med mycket gott resultat. Riktpunkten bör vid en successiv centralisering av pensionsbeviljandet vara, att överföringen om möjligt skall göras inom loppet av en kortare period, förslagsvis omkring ett halvår, men takten i överföringen måste självfallet bli beroende av vilka personella resurser med erforderliga kvalifikationer, som kan komma att finnas tillgängliga. Intill dess det faktiska övertagandet skett bör de affärsdrivande verken ha att fortsätta sin pensioneringsverksamhet såsom hittills varit fallet. Detta bör också inbegripa att pensionsbeslut i vanlig ordning meddelas beträffande personer, som skall avgå med pension efter övertagandet. Det är vidare angeläget att balanser i all möjlig utsträckning avarbetas innan övergången sker till det nya verket. Härutöver bör den faktiska övergången till detta föregås av förberedelsearbete, exempelvis rörande överflyttning av erforderligt arkivmaterial, i nära samråd med det centrala verket.

Även beträffande övriga frågor i samband med genomförandet har remissmyndigheterna framlagt vissa synpunkter.

Riksförsäkringsverket framhåller att verket i sin anslagsskrivelse för budgetåret räknat med att delegationen för pensionsutbetalning kommer att knytas till ett centralt statligt pensionsverk, som redan från budgetårets ingång skall förfoga över en personalstat, som täcker dess behov. Riksförsäkringsverket har till följd härav icke räknat tjänster och medel för någon del av delegationens verksamhet.

Statens pensionsanstalt framlägger vissa synpunkter beträffande genomförandet av utredningens förslag och anför därvid bl. a.:

Vid varje omorganisation plägar i samband med personalens omplacering uppkomma frågor dels om vissa ordinarie tjänsters förande å övergångsstat, dels andra övergångsfrågor av mer eller mindre ömtålig karaktär.

Vad den förstnämnda frågan angår finnes hos *statens pensionsanstalt* vissa ordinarie tjänster, vilka ej återfinnes i den nya organisationen och

vilkas innehavare uppehåller högre icke-ordinarie tjänster. Kungl. Maj:t torde böra inhämta riksdagens bemyndigande att, för de fall tjänsternas innehavare ej erhåller annan ordinarie tjänst i samma eller högre lönegrad, få uppföra sådana tjänster å övergångsstat.

Övriga övergångsfrågor torde bli förhållandevis komplicerade med hänsyn till att arbetsuppgifter överflyttas från de affärsdrivande verken med sin i förhållande till den allmänna civilförvaltningen hittills vitt skilda personalorganisation, att för vissa arbetsuppgifters fullgörande inrättas en ny typ av tjänster, kanslister, till ett förhållandevis stort antal, samt att samtidigt för andra arbetsuppgifters fullgörande — pensionsanstalten äsyftar här utbetalningsbyrån — föreslås inrättande av ett antal tjänster i den normala högre biträdeskarriären med minst lika hög löneställning som för kanslist utan att kanslistutbildning förutsättes. Utredningen har räknat med att för viss personal, som överflyttas från affärsverken, kan bliva erforderligt med inrättande av personliga tjänster samtidigt som ett motsvarande antal tjänster inom det nya verket vakantsättes. För statens pensionsanstalts del gör sig samma spörsmål gällande såtillvida, att inom verket finnes ett antal mycket kunniga tjänstemän, vilka med hänsyn till sin ålder icke kunnat ifrågakomma för kanslistutbildning. Utredningens påpekande om behov av ytterligare en kanslistkurs för här avsedd personal är självfallet i och för sig riktigt. Med hänsyn till de stora svårigheter som kan förväntas uppkomma i fråga om personalresurserna i samband med den föreslagna omorganisationen, bedömer pensionsanstalten det ur verksamhetens synpunkt som synnerligen angeläget att en dylik kurs inte anordnas förrän hösten 1964. Härtill kommer att, såvitt pensionsanstalten kan finna med utgångspunkt från nuläget, en viss nyrekrytering av för en sådan kurs lämplig personal är erforderlig. En intensifierad utbildning inom det egna verket är enligt ämbetsverkets mening en lämpligare utbildningsväg just nu. Ämbetsverket får därför hemställa, att någon kanslistkurs ej anordnas för här avsedd personal förrän tidigast under hösten 1964.

Såsom tidigare framhållits, är det nya verkets funktionsduglighet i hög grad beroende av de personella resurser, som kan ställas till verkets förfogande. I likhet med utredningen finner statens pensionsanstalt det därför erforderligt, att de pensionsbeviljande affärsverken liksom riksförsäkringsverket åläggas att — om och i den mån så visar sig nödvändigt — efter överenskommelse med SPV ställa lämplig personal till SPV:s förfogande under en övergångstid.

Telestyrelsen framhåller att styrelsen även efter omläggningen kommer att å sin pensionssektion behöva i vart fall tre befattningshavare jämte en ersättare, samtliga utbildade inom pensionsområdet. Styrelsen utgår ifrån såsom givet att överflyttning av befattningshavare från affärsdrivande verk till statens pensionsverk icke kommer till stånd annat än då överflyttningen grundar sig på frivillig ansökan.

Även *järnvägsstyrelsen* framlägger vissa synpunkter på genomförandet av förslaget och framhåller bl. a.

Utredningen framhåller, att överflyttningen av befattningshavare från bl. a. SJ till SPV hör grunda sig på frivillig ansökan i varje särskilt fall. Under ett övergångsskede bör de pensionsbeviljande affärsverken åläggas, att — om så visar sig nödvändigt — efter överenskommelse med SPV ställa lämplig personal till SPV:s förfogande. Det är av vikt, att denna fråga upp-

tages i god tid och behandlas med omsorg. Erfarenheter av liknande personalutlåning från SJ till annan verksamhet visar på en del svårigheter. Obenägheten att byta miljö plägar vara särskilt framträdande, då det — som här — gäller personer med längre anställningstid vid verket.

Vattenfallsstyrelsen framhåller att styrelsens möjligheter till besparing av administrationskostnaderna på grund av den föreslagna centraliseringen torde vara skäligen ringa.

Statstjänarkartellen framhåller ändamålsenligheten i att de tjänstemän, som övergår från nuvarande pensionsbeviljande verk och myndigheter till pensionsverket, så långt möjligt placeras inom de sektioner där deras specialkunskaper och kännedom om området kan komma till användning. Vidare understryker *Statstjänarkartellen* betydelsen av att en särskild kanslistkurs anordnas snarast möjligt.

Med anledning av utredningens förslag om en särskild kanslistkurs understryker *TCO* betydelsen av fortgående skolning och utbildning genom statsverkets försorg av all den personal, som ingår i det nya verket.

Vad slutligen lokalfrågan angår framhåller *statens pensionsanstalt* att en förutsättning för att centraliseringen skall bli möjlig är att verkets lokalfråga kan lösas. Det slutliga målet härvidlag synes böra vara, att såväl pensionsbeviljandet som utbetalningen kan ske i gemensamma lokaler. Då emellertid utbetalningsavdelningen nu har i och för sig ändamålsenliga lokaler och det ej behöver innebära alltför allvarlig olägenhet att den ytterligare någon tid är lokalt åtskild från verket i övrigt, anser pensionsanstalten dock att kravet på gemensamma lokaler till en början kan begränsas till att avse beviljandesidan och kanslibyrån. Pensionsanstalten framhåller dock angelägenheten av att frågan om gemensamma lokaler för verket i sin helhet göres till föremål för övervägande utan längre dröjsmål.

VIII. Kamerala frågor

Utredningsmannen

I princip förefaller det riktigt, att affärsverken ersatte pensionsverket för på dem belöpande del av administrationskostnaderna, eftersom pensionsverket genom centraliseringen övertar vissa arbetsuppgifter från dessa verk. Då emellertid ifrågavarande kostnader inte nämnvärt kan påverka affärsverkens rörelseresultat, synes det praktiskt olämpligt att belasta statsverksamheten med interna bokföringstransaktioner av denna art. Av liknande skäl torde också böra bortses från att viss del av det nya verkets administrationskostnader kan anses åvila riks försäkringsverket.

Annorlunda förhåller det sig med de till en helt annan storleksordning uppgående pensionskostnaderna. För utbetalade personalpensionsförmåner bör därför utgå ersättning från affärsverken. På motsvarande sätt bör ersättning lämnas pensionsverket för av verket utbetalade socialförsäkringsförmåner.

Pensionsverket bör liksom för närvarande statens pensionsanstalt vara s. k. huvudförvaltning. Som sådan bör det nya verket kunna få förfoga även över riksstatsanslag omfattande socialförsäkringsförmån, som utbetalas av verket. Här avses närmast anslaget till bidrag till folkpensioner m. m. under femte huvudtiteln.

Själva utbetalningen av förmånerna förutsättes böra ske genom förmedling av postgirokontoret, i regel med utbetalningskort eller efter särskild framställning genom girering till postgirokonto.

Utfärdandet av utbetalnings- och gireringskortet jämte erforderliga listor bör anförtros utbetalningsbyrån, som till kanslibyrån har att lämna uppgift om det belopp, som skall utbetalas. Det bör åligga kanslibyrån att utanordna beloppet. Det vore lämpligt om pensionsverket därvid finge disponera en särskild »förskottstitel», från vilken även utbetalningar avseende personalpensionsförmåner från affärsverken och socialförsäkringsförmåner borde ske. Sedan utbetalningsbyrån lämnat uppgift om aktuella belopp, bör affärsverken och, beträffande allmän tilläggspension, riks-försäkringsverket anmodas att snarast möjligt till pensionsverket å konto inbetala lämpligt avvägda belopp. Efterhand som dessa belopp inflyter, bör de återföras till ovan nämnd förskottstitel för reglering av de gjorda utanordningarna. Slutreglering av beloppen synes böra ske fyra gånger om året.

Såsom framgår av 1962 års statsverksproposition (bil. 14, s. 13) har utredningen i skrivelse den 23 oktober 1961 till chefen för civildepartementet anfört, att frågan om bl. a. statens pensionsanstalts nuvarande fondförvaltning lämpligen borde lösas vid genomförandet av centraliseringen rörande beviljandet av de statliga personalpensionsförmånerna. Enligt utredningens mening synes därvid i första hand kunna komma i fråga att överföra nämnda fondförvaltning till någon central fondförvaltande myndighet, närmast till statskontorets fondbyrå. Emellertid har utredningen, eftersom frågan om placeringen av sistnämnda byrå alltjämt är föremål för övervägande inom organisationskommittén för den statliga centrala rationaliserings- och revisionsverksamheten, ansett sig inte böra taga ställning till hur statens pensionsanstalts fondförvaltning i fortsättningen skall ordnas.

Yttrandena

Försvarets civilförvaltning anser det icke nödvändigt att i detta sammanhang ställning toges till frågan om ordnandet av utbetalningen av pensionsförmånerna. Ämbetsverket föreställer sig nämligen, att de överväganden, som f. n. äger rum angående utbetalningsformerna för lön och övriga förmåner i såväl fred som krig, kan inverka på valet av utbetalningssystem för pensionsförmånerna.

Riksförsäkringsverket kan icke tillstyrka utredningens förslag att riks-försäkringsverket till pensionsverket å konto skall inbetala lämpligt avvägda belopp, avseende den allmänna tilläggspensioneringens andel i av pensionsverket utbetalda pensioner. Det vore mera rationellt, hävdar riksförsäkrings-

verket, att överföring av belopp avseende allmän tilläggspension skedde direkt från allmänna pensionsfonden till pensionsverket.

Statskontoret framhåller att statens pensionsanstalts fond uppgår till relativt stort belopp men att förvaltningen av medlen är av ringa omfattning och lär förorsaka anstalten endast obetydligt arbete. Det torde enligt statskontorets mening ej vara ändamålsenligt att det centrala pensionsverket handhar denna från dess verksamhet i övrigt helt avskilda arbetsuppgift. Det synes lämpligt att överväga en avveckling av ifrågavarande fond.

Riksrevisionsverket förordar i likhet med statskontoret att frågan om förvaltningen av statens pensionsanstalts fond löses genom att en avveckling av fonden kommer till stånd.

Riksrevisionsverket ifrågasätter om icke ersättning bör utgå från respektive affärsverk enligt schablonmässigt beräknade grunder för på dem belöpande andelar av administrationskostnaderna. Inflytande ersättningsbelopp bör i så fall redovisas å särskilda uppbördstitlar under pensionsverkets avlönings- och omkostnadsanslag. Frågan huruvida allmänna pensionsfonden bör lämna statsverket ersättning för de kostnader som kan föranledas av en mera allmänt tillämplad samordning mellan personalpension och allmän tilläggspension anser sig riksrevisionsverket i detta sammanhang icke behöva ingå på.

Med anledning av utredningens förslag om särskild förskottstitel för interimistisk bokföring av utbetalade personalpensions- och socialförsäkringsförmåner vill riksrevisionsverket framhålla angelägenheten av att denna förskottstitel utjämnas månadsvis även om så endast kan ske med preliminär fördelning på vederbörliga anslag.

Statens pensionsanstalt framhåller som sin mening att dess nuvarande fondförvaltning fr. o. m. den 1 juli 1963 bör överföras till statskontorets fondbyrå, oavsett frågan om denna byrås slutliga placering blir löst till dess eller ej. En sådan anordning måste, framhåller pensionsanstalten, under alla förhållanden med hänsyn till statens pensionsanstalts fondförvaltnings ringa omfattning och pågående avveckling vara bättre än om ett centralt pensionsverk skulle ha en sådan för verksamheten i övrigt främmande arbetsuppgift.

IX. Utredningens kostnadsberäkningar för statens personalpensionsverk

På utredningens initiativ har statens pensionsanstalt i samråd med delegationen för pensionsutbetalning verkställt följande preliminära beräkning av bl. a. avlöningsanslaget för pensionsverket för budgetåret 1963/64:

Avlöningsanslaget bör upptagas till	4 645 000 kr.
Beloppet fördelar sig på följande poster:	
Grundlöner	3 153 400 kr.
Rörligt tillägg	1 356 000 kr.
Ställföreträdararvode	2 100 kr.

Tillfällig personal (inkl. övertidsersättning och vikariats- ersättning, tillhopa 20 000 kr.)	70 400 kr.
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	63 100 kr.
Summa kr. 4 645 000 kr.	

Någon fördelning av tjänsterna på ordinarie och icke-ordinarie har inte kunnat göras.

X. Vissa pensionsfrågor

Under rubriken vissa pensionsfrågor har utredningsmannen framlagt vissa förslag angående sättet för förberedande utredning i sjukpensioneringsfrågor och beslutanderätten i fråga om rätt till egenpension. Dessa frågor är av sådan natur att det torde ankomma på Kungl. Maj:t att taga ställning därtill.

XI. Departementschefen

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1959 tillkallades sakkunniga för att verkställa utredning rörande nytt finansieringssystem för den s. k. SPA-pensioneringen och vissa därmed sammanhängande spörsmål.

I direktiven för denna utredning, som antagit namnet SPA-utredningen, berördes frågan om den statliga pensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende. Härmed avsågs främst om anledning fanns att låta den av staten omhänderhavda personalpensioneringen i samma utsträckning som då vara fördelad på skilda ämbetsverk eller om ej en koncentration av verksamheten med fördel skulle kunna åvägabringas. Enligt föredragande departementschefens mening kunde emellertid denna fråga svårigen lösas utan avvaktan av dels resultatet av den fortsatta utredningen om SPA-finansieringen och därmed sammanhängande spörsmål, dels närmare erfarenheter av anordningen med gemensam utbetalning av personalpension samt folkpension och annan allmän pension.

På grundval av den redovisning av det pågående arbetet med utformningen i olika avseenden av den statliga personalpensioneringen, som lämnades i 1961 års statsverksproposition (bil. 14, s. 10), framhölls det i denna proposition, att det syntes vara realistiskt att räkna med att detta arbete i allt väsentligt skulle vara slutfört under 1961 och att hithörande frågor skulle kunna slutligt underställas 1962 års riksdag. Bl. a. mot bakgrunden härav befanns det lämpligt att övervägandena om pensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende upptogs med sikte på ett genomförande den 1 juli 1962.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades sedermera den 20 januari 1961 en utredningsman med uppdrag att utreda frågan om den stat-

liga personalpensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende. Vid utredningen skulle härvid beaktas vad som i ämnet anförts i 1961 års statsverksproposition.

I skrivelse den 23 oktober 1961 anförde utredningsmannen bl. a., att han haft överläggningar med representanter för statskontoret, statens pensionsanstalt, generalpoststyrelsen, telestyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, domänstyrelsen och delegationen för pensionsutbetalning samt med ordföranden i SPA-utredningen och representanter för kompetensutredningen. Av vad som härvid framkommit samt av ett närmare studium av gällande statliga personalpensionsbestämmelser hade utredningsmannen funnit övervägande skäl tala för en ytterligare centralisering av beviljandet av de statliga personalpensionsförmånerna. Hur långt denna ytterligare centralisering borde sträcka sig hade emellertid ännu inte hunnit klarläggas. Utredningsmannen hade vidare funnit, att i dåvarande läge övervägande skäl talade för att delegationen för pensionsutbetalning anknöts till det centrala statliga personalpensionsverket. Enligt utredningsmannens mening var givetvis personalpensionsverkets organisation bl. a. beroende av den pågående SPA-utredningens resultat.

Vid angivna förhållanden fann utredningsmannen att förutsättningar saknades för utredningsuppdragets slutförande i så god tid att ärendet — efter erforderlig remissbehandling — kunde föreläggas 1962 års riksdag. Med anledning härav nödgades jag i 1962 års statsverksproposition (bil. 14, s. 13) föreslå ett uppskov med behandlingen av frågan om personalpensioneringens ordnande i organisatoriskt hänseende.

SPA-utredningen har i december 1962 avlämnat sitt betänkande. Beredningen av denna fråga har ännu icke hunnit avslutas, varför proposition till 1963 års riksdag med förslag angående ändrade grunder för SPA-finansieringen först senare kan framläggas. Av SPA-utredningens betänkande framgår dock, att däri framlagda förslag först efter avsevärd tid kan få någon egentlig inverkan på personalbehovet i ett statens personalpensionsverk. Anledning torde därför saknas att avvakta den slutliga beredningen av SPA-utredningens förslag, innan ställning tas till frågan om den statliga personalpensioneringens organisation.

Jag övergår nu till att närmare granska det aktuella utredningsförslaget och upptar först till behandling frågan om centraliserat pensionsbeviljande och inrättande av statens personalpensionsverk.

Utredningsmannen har i denna fråga framhållit, att en enhetlig tillämpning av pensionsbestämmelserna bäst skulle ernås, om de skilda pensionsmyndigheterna sammanfördes till ett centralt pensionsverk. Utredningsmannen har vidare redovisat synpunkter både för och mot en centralisering men ansett att de fördelar, som en fullständigare centralisering skulle medföra, måste anses vara så betydande att han inte tvekar att förorda en sådan. Utredningsmannen har därför förordat, att pensioneringen med vissa undantag genom en utbyggnad av statens pensionsanstalt skall centraliseras till ett

nytt verk och att detta verk skall inrättas fr. o. m. den 1 juli 1963 och få benämningen statens personalpensionsverk.

I likhet med flertalet remissmyndigheter delar jag utredningsmannens uppfattning att en fullständigare centralisering av beviljandet av statlig personalpensionering bör genomföras. Jag vill i detta sammanhang erinra om att de pensionsbeviljande myndigheterna numera har att tillämpa ett och samma reglemente, SPR. I samband med centraliseringen bör enligt min mening statens pensionsanstalt upphöra och ersättas med ett centralt verk, benämnt statens personalpensionsverk.

Vad utredningsmannen förordat angående förläggningen av samordnings- och utbetalningsverksamheten tillstyrker jag. Sålunda bör delegationen för pensionsutbetalning upphöra och dess arbetsuppgifter överföras till det nya pensionsverket. Pensionsverket bör därvid överta delegationens arbetsuppgifter och den under delegationen lydande arbetsgruppen ingå i det nya verket såsom en särskild byrå.

De skäl som utredningsmannen redovisat för att pensioneringen av vissa grupper åtminstone tills vidare skall undantas från centraliseringen anser jag vara godtagbara. Jag tillstyrker sålunda, att pensioneringen av skogsarbetare vid domänverkets skogsförvaltning, personalen vid televerkets växelstationer och delägare i Enskilda järnvägarnes pensionskassa undantas från centraliseringen. Jag tillstyrker även utredningsmannens förslag att beviljandet av reservpensionsförmåner överflyttas till försvarets civilförvaltning. Chefen för försvarsdepartementet har tidigare denna dag vid anmälan av utgifterna inom försvarsdepartementets verksamhetsområde framlagt förslag om härav betingad personalförstärkning vid civilförvaltningen.

Utredningsmannens förslag angående personalpensionsverkets arbetsuppgifter har ej föranlett någon erinran från någon remissmyndighet. Jag har ej heller funnit någon anledning till avvikande mening på denna punkt.

Vad beträffar verksledningen har utredningsmannen föreslagit, att verket skall ledas av en styrelse bestående av verkschefen som ordförande samt cheferna för verkets föreslagna fyra byråer som ledamöter. På denna punkt har utredningsmannens förslag mötts med kritik från vissa remissmyndigheters sida. Statskontoret har sålunda hävdad, att i styrelsen bör ingå representanter för de statsanställdas huvudorganisationer och att även staten såsom arbetsgivare bör vara representerad i styrelsen. Även Statstjänarkartellen, SR, SACO och TCO har framhållit lämpligheten av att personalorganisationerna representeras i styrelsen. För egen del finner jag i likhet med statskontoret ändamålsenligt att såväl de statsanställdas huvudorganisationer som staten såsom arbetsgivare är representerade i styrelsen. Antalet ledamöter i styrelsen bör emellertid i möjligaste mån begränsas. Enligt min mening bör därför det nya pensionsverket ledas av en styrelse bestående av verkschefen — generaldirektör i Bp 6 — tre representanter för huvudorganisationerna samt tre representanter för staten såsom arbetsgivare. I styrelsen bör även ingå det antal suppleanter som Kungl. Maj:t bestämmer.

I detta sammanhang förtjänar att påpekas att nuvarande pensionsbestämmelser tillkommit efter förhandlingar med de statsanställdas huvudorganisationer. Det förhållandet att representanter för båda förhandlingsparterna föreslås ingå i pensionsverkets styrelse syftar icke till att förhandlingar beträffande bestämmelserna skall äga rum inom pensionsverkets styrelse. Denna representation kan däremot vara av värde vid behandlingen av sådana frågor av principiell natur, som ankommer på pensionsverket. Det torde i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare reglera formerna för verksstyrelsens arbete.

Utredningsmannens förslag i fråga om den normala ordningen för behandling av pensionsärenden synes mig väl avvägt, varför jag förordar en sådan ordning. Detta innebär, att den förberedande handläggningen av såväl enkla som mera komplicerade ärenden i regel skall ankomma på tjänsteman i mellangrad och att ärendet därefter överlämnas till förste byråsekreterare för vidare handläggning. Därest denne därvid finner att givna förutsättningar för tillämpning av en kortare handläggning — d. v. s. behandling som »tvåmansärende» — är uppfyllda, företar han ärendet till avgörande. I annat fall skall han föredra saken för byrådirektör, som beslutar i ärendet. Förslaget i denna del synes mig innebära en god hushållning med kvalificerad arbetskraft utan att säkerheten i handläggningen härigenom behöver äventyras. Självfallet skall viktigare ärenden avgöras av byråchef eller verkschefen.

Pensionsverket bör enligt min mening, i likhet med vad utredningsmannen föreslagit, under generaldirektören vara organiserat på fyra byråer, nämligen första och andra pensionsbyrån, utbetalningsbyrån och kanslibyrån. Var och en av byråerna bör ledas av en byråchef i Bo 1. En av dessa bör förordnas som generaldirektörens ställföreträdare och uppbära ställföreträdararvode om 2 100 kr. för år.

Ej heller utredningsmannens förslag angående fördelningen av ärendegrupper mellan de olika arbetsenheter inom det nya verket föranleder någon erinran från min sida. Jag anser dock, att det är nödvändigt att verkets ledning får viss frihet i fråga om arbetets fördelning mellan de olika sektionerna inom byråerna.

Jag övergår här efter till att behandla personaluppsättningen. Vad utredningsmannen föreslagit i denna fråga har mött gensaga från främst statskontoret och statens pensionsanstalt. Dessa två myndigheter redovisar i denna punkt motsatta åsikter. Sålunda hävdar statskontoret, att det skulle vara möjligt att relativt snart nå fram till ett förenklat handlägningsförfarande, som kräver mindre personalorganisation än den utredningen räknat med. Statens pensionsanstalt å sin sida framhåller, att det nya verket med utredningsmannens förslag redan från början kommer att lida av personalbrist, enär utredningsmannen utgått från nuläget och ej beaktat att pensionsanstaltens personalresurser ej avpassats efter utvecklingen av pensionsanstaltens åligganden. I likhet med pensionsanstalten har SACO framhållit som sin åsikt att utredningsmannens personalstater är för knappt tilltagna och före-

slagit en utökning med dels en förste byråsekreterare främst för vardera pensionsbyråns disposition, dels en byrådirektör för kanslibyrån.

Utredningsmannens förslag till personalorganisation innebär en viss minskning i förhållande till den personal som f. n. handlägger här aktuella arbetsuppgifter. Mot bakgrunden av det antal oavgjorda ärenden som pensionsanstalten redovisar, vilket tyder på att personalorganisationen varit för knappt tilltagen, synes det vanskligt att i enlighet med statskontorets förslag räkna med en nedskärning av den personalorganisation som utredningsmannen föreslagit. Jag anser mig därför böra i stort sett tillstyrka den personaluppsättning som utredningsmannen förordar. Statskontoret understryker angelägenheten av att detaljjustera personalorganisationen, då viss erfarenhet vunnits, och hävdar att den fasta personaluppsättningen i avvaktan på en sådan undersökning och på närmare erfarenheter av hur personalorganisationen kommer att fungera bör så begränsas, att en av undersökningen föranledd eller av annan orsak planerad justering ej försvåras. För denna synpunkt har jag förståelse och tillstyrker därför endast den fasta personalorganisation som jag bedömer oundgängligen erforderlig. Med den fortgående ökning av pensionsärendena, vilken f. n. beräknas normalt utgöra omkring fem procent för år, torde dock möjligheterna att göra organisationen mindre än den nuvarande vara mycket små. Enligt min mening är det i det kommande övergångsskedet av stor betydelse att personaluppsättningen blir tillräcklig för att arbetet i pensionsverket skall flyta lätt. Med hänsyn bl. a. till svårigheterna att exakt beräkna lönegrads- och löneklassplaceringen för nyanställd personal förordar jag att icke-ordinarieposten anvisas förslagsvis. Anslagsposten bör dock ej få överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. Ytterligare ett skäl för en sådan anordning är att, såsom jag anmält under för flera huvudtitlar gemensamma frågor, statens pensionsanstalt fr. o. m. den 1 januari 1963 skall handha arbetsuppgifter sammanhängande med frågan om grupplivförsäkring för statsanställda m. fl. och att handhavandet av denna fråga sålunda är en uppgift, som pensionsverket får överta och för vilken utredningsmannen ej kunnat beräkna någon personal. I nuvarade läge saknas möjlighet att avgöra, vilken personalorganisation som erfordras för här ifrågavarande arbete.

I fråga om de olika byråernas organisation ansluter jag mig i huvudsak till utredningsmannens förslag. Sålunda föreslår jag, att första pensionsbyrån indelas i fyra sektioner under ledning av var sin byrådirektör. Även i övrigt förordar jag utredningsmannens förslag angående personaluppsättningen på denna byrå.

Beträffande andra pensionsbyrån har statens pensionsanstalts argumentering i remissutlåtandet övertygat mig om nödvändigheten av att den av utredningsmannen föreslagna sektion 4 uppdelas i två sektioner, så att en särskild sektion tillskapas för handläggningen av de pensionsärenden, som utredningsmannen avsett skola handläggas på sektionens räkneexpedition. Jag förordar sålunda att andra pensionsbyrån indelas i fem sektioner, vardera under ledning av en byrådirektör. I övrigt godtar jag utredningsman-

nens förslag med den ändringen att den förste byråsekreterare, som utredningsmannen föreslagit såsom chef för räkneexpeditionen och avdelningen för personregistrering, utgår ur organisationen, att två amanuenser och en kansliskrivare utbyts mot kanslister i reglerad befordringsgång samt att fyra kontorsbiträden utbyts mot kontorister.

Av byrådirektörstjänsterna på pensionsbyråerna bör sex placeras i högst Ae 27 och tre i högst Ae 25. Samtliga förste byråsekreterartjänster på pensionsbyråerna bör vara placerade i högst Ae 23.

Vad beträffar utbetalningsbyrån anser jag i likhet med utredningsmannen, att den bör indelas i tre sektioner. Jag kan dock ej biträda förslaget att en av dessa sektioner skall förestås av en förste byråsekreterare. Chefen för sektion 2 bör vara placerad i högst Ae 27 och de övriga sektionscheferna i högst Ae 25. Tjänsterna som förste byråsekreterare bör vara placerade i högst Ae 23. De 15 tjänster som kontorrsskrivare i A 13, som utredningsmannen föreslagit på denna byrå, bör enligt min mening utbytas mot tjänster som kanslist i reglerad befordringsgång. Den av utredningsmannen föreslagna byråingenjörstjänsten bör placeras i A 21, varjämte en assistenttjänst bör uppflyttas från A 15 till A 17. Slutligen förordar jag inrättande av en tjänst som materialförvaltare i A 10 i stället för den av utredningen föreslagna tjänsten som förman i A 11 och två tjänster som kanslibitråde i stället för föreslagna tjänster som kontorsbiträde.

Vad till sist kanslibyrån angår anser statens pensionsanstalt det mest ändamålsenligt, att en särskild sektion under ledning av en byrådirektör tillskapas främst för informationsverksamheten. Utredningsmannen har särskilt framhållit, att det är obetingat nödvändigt att det nya verket ges resurser att bedriva sådan verksamhet. Statskontoret har i sitt utlåtande bl. a. framhållit betydelsen av att grundmaterialet för pensionsbestämmandet förbättras genom utförlig information till ledning för anställningsmyndigheternas matrikelföring samt att personalen hos pensionsverket specialutbildas för sina arbetsuppgifter. Även jag anser att här avsedda utbildnings- och informationsfrågor är av väsentlig betydelse. Med anledning härav anser jag att en sådan ändring bör göras i förhållande till utredningsmannens förslag, att en tjänst som förste byråsekreterare på sektion 1 utbyts mot en byrådirektörstjänst i högst Ae 25, avsedd för dessa frågor. Chefen för sektion 1 bör vara placerad i högst Ae 27 och chefen för sektion 2 i högst Ae 25. Även på denna byrå bör samtliga tjänster som förste byråsekreterare placeras i högst Ae 23. Den av utredningsmannen föreslagna tjänsten som kamrerare i A 23 bör enligt min mening ersättas av en tjänst som förste byråsekreterare i högst Ae 23. I övrigt har jag ingen annan erinran mot utredningsmannens förslag än att jag anser att skrivcentralen bör förstärkas med två tjänster som biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Mot den här föreslagna lönegradsplaceringen av tjänsterna i pensionsverket har vederbörande personalorganisationer förklarat sig inte ha någon erinran.

En tablå över de av mig föreslagna tjänsterna hos pensionsverket torde såsom *bilaga 1* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. Utöver vad

jag i det föregående framhållit om placeringen av vissa byrådirektörstjänster, anser jag att någon bindning av tjänster till viss byrå eller sektion icke bör ske utan att möjlighet bör finnas för verkets ledning att placera tjänsterna även på andra arbetsenheter än som framgår av tablån, då detta bedöms vara motiverat ur effektivitetssynpunkt.

Som framgår av det föregående har jag förordat s. k. högstlönegradssystem för tjänster som byrådirektör och som förste byråsekreterare. Vid angivandet av tjänstebenämningar har jag valt att använda endast den benämning som anknyter till den högsta lönegraden för respektive tjänster.

Jag förordar, att följande tjänster uppförs på ordinarie stat, nämligen generaldirektören Bp 6, fyra byråchefer Bo 1, en förste maskinoperatör Ao 12, tre kansliskrivare Ao 11, en förste expeditionsvakt Ao 9, 15 kontorister Ao 9, två maskinoperatörer Ao 7, en expeditionsvakt Ao 7, sex kanslibiträden Ao 7 och 31 kontorsbiträden Ao 5.

Enligt den organisation som jag i det föregående föreslagit för det nya pensionsverket skulle personalstyrkan uppgå till 205 tjänstemän. En sammanställning, utvisande personalstyrkan enligt förslaget och personaluppsättningen för motsvarande arbetsuppgifter inom nuvarande organ, torde såsom *bilaga 2* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. Av denna bilaga framgår att förslaget innebär ett oförändrat antal tjänster. Utredningsmannen har föreslagit en reducering med två tjänster. I likhet med utredningsmannen har jag förordat en väsentlig förstärkning beträffande högre tjänster. Därigenom torde pensionsverket kunna rekrytera och behålla kvalificerad personal.

Även ifråga om den kvalificerade biträdespersonalen innebär mitt förslag en avsevärd kvalitativ förstärkning i förhållande till nuläget. Sålunda förordar jag inrättande av 40 kanslisttjänster. Utredningsmannen har understrukit angelägenheten av att en särskild utbildningskurs snarast möjligt anordnas för att pensionsverkets behov av kanslister skall kunna tillgodoses inom en inte alltför avlägsen framtid. Pensionsanstalten har i denna fråga med hänsyn till de stora svårigheter, som kan förväntas uppkomma i fråga om personalresurserna i samband med den föreslagna omorganisationen, ansett att en intensifierad utbildning inom det egna verket skulle vara en lämpligare utbildningsväg just nu. Pensionsanstalten har därför hemställt, att någon kanslistkurs för här avsedd personal ej anordnas förrän tidigast under hösten 1964. För egen del inser jag de svårigheter som pensionsverket skulle komma i, därest en kanslistkurs anordnades i samband med omorganisationen. Jag anser det dock nödvändigt att en utbildningskurs för blivande kanslister i pensionsverket anordnas redan under 1963. Utbildningsverksamheten bör därvid så planläggas, att arbetet inom verket kan fortlöpa i görligaste mån obehindrat.

De av mig nu framlagda förslagen bör träda i kraft den 1 juli 1963. Vad statens pensionsanstalt i sitt remissutlåtande uttalat angående tidpunkten för genomförandet av omorganisationen har dock övertygat mig om nödvändigheten av att pensionsverket får övertaga pensionsbeviljandet från de af-färsdrivande verken successivt. Jag vill i detta sammanhang erinra om att

ett dylikt förfarande tillämpades, då delegationen för pensionsutbetalning övertog utbetalningsfrågorna. Jag förordar därför att statens personalpensionsverk inrättas fr. o. m. den 1 juli 1963 men att pensionsverket etappvis får överta pensionsbeviljandet från affärsverken. Jag förutsätter därvid, att tidpunkten för överföringen av pensionsfrågorna från avlämnande verk till det centrala pensionsverket avpassas så, att det löpande arbetet störs så litet som möjligt. Det bör ankomma på pensionsverket att i samråd med de berörda affärsverken planlägga överföringen. Denna bör dock vara fullt genomförd före utgången av budgetåret 1963/64. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta angående indragning av ordinarie tjänster hos affärsverken, som nu är inrättade för handläggning av pensions- och utbetalningsärenden och som efter omorganisationen ej längre behöver disponeras av dessa verk.

Ehuru det ligger i sakens natur, att huvuddelen av personalen inom nuvarande organisation kommer att kunna beredas anställning i det nya verket, bör någon direkt överföring av tjänstemän inte ske till detta verk. De föreslagna nya tjänsterna bör således tillsättas i vanlig ordning. Åtskilliga övergångsanordningar torde behöva komma att vidtagas i samband med organisationsförändringen. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t, såsom tidigare skett i liknande sammanhang, inhämtar riksdagens bemyndigande att vidta sådana åtgärder.

I likhet med utredningsmannen anser jag, att ersättning bör utgå från affärsverken för utbetalade personalpensionsförmåner samt att ersättning bör lämnas personalpensionsverket för socialförsäkringsförmåner, som verket utbetalar. Vad beträffar pensionsanstaltens nuvarande fondförvaltning finner jag, att denna bör övertas av det nya pensionsverket i avvaktan på bl. a. ställningstagandet till frågan om statskontorets fondförvaltning. Vad utredningsmannen i övrigt behandlat under avsnittet om kamerala frågor torde få avgöras av Kungl. Maj:t.

Avlöningskostnaderna för den personaluppsättning för statens personalpensionsverk, som jag i det föregående förordat, beräknar jag till 4 857 000 kr.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 818 100 kr.;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t 20 000 kr.;

avlöningar till icke-ordinarie personal 2 517 500 kr.;

rörligt tillägg 1 434 300 kr.;

komensation för höjda folkpensionsavgifter 67 100 kr.

XII. Hemställen

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna de av mig i det föregående förordade riktlinjerna för centraliserat pensionsbeviljande;

b) besluta att statens pensionsanstalt och delegationen för pensionsutbetalning skall upphöra med utgången av juni 1963;

c) besluta att fr. o. m. den 1 juli 1963 inrätta ett centralt pensionsverk, benämnt statens personalpensionsverk;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning för statens personalpensionsverk i enlighet med vad jag i det föregående förordat;

e) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångsanordningar och åtgärder i övrigt, som erfordras för förslagens genomförande;

f) godkänna följande avlöningsstat för statens personalpensionsverk, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	818 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 517 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 434 300
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	67 100
Summa kr.	4 857 000

g) till *Statens personalpensionsverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 4 857 000 kr.

[10] 6. Statens personalpensionsverk: Omkostnader

Utredningsmannen för personalpensioneringens organisation m. m. har överlämnat följande av statens pensionsanstalt i samråd med delegationen för pensionsutbetalning verkställda preliminära beräkning av omkostnadsanslaget för statens personalpensionsverk:

Omkostnadsanslaget beräknas till 1 396 000

Detta belopp fördelar sig på följande sätt:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	15 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	1 500
3. Expenser:	
a) Expenser för eget behov	
Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	21 500
Kostnader för pensioners utbetalande, <i>förslagsvis</i>	998 000
Övriga expenser för eget behov, <i>högst</i>	337 500
b) Expenser för annat än eget behov, <i>förslagsvis</i>	20 500
4. Depositionskostnader m. m., <i>förslagsvis</i>	2 000
Summa kr.	1 396 000

Motiv

Vid beräkningen av omkostnadsanslaget har statens pensionsanstalts nuvarande omkostnadsanslag lagts till grund för beräkningen. Härvid har använts en schematisk beräkningsmetod, enligt vilken de olika anslagsposterna räknats upp främst i proportion till det ökade antalet tjänstemän.

Departementschefen

Då någon mera exakt beräkningsmetod icke står till buds, har jag intet att erinra mot beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag. Anslaget torde alltså för nästa budgetår uppföras med 1 396 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens personalpensionsverk: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 396 000 kr.

[11] 7. **Statens personalpensionsverk: Utrustning och inredning av nya lokaler m. m.**

Statens pensionsanstalt i samråd med delegationen för pensionsutbetalning har i samband med förslaget till avlönings- och omkostnadsanslag för det nya pensionsverket framhållit att i omkostnadsanslaget inte inräknats medel för nyanskaffning av möbler och kontorsmaskiner för den nya personalen liksom inte heller för utrustning av nya lokaler. Med anledning härav föreslås upptagandet av ett reservationsanslag för utrustning och inredning av nya lokaler m. m. å 200 000 kr. Detta belopp föreslås skola äskas av riksdagen att disponeras av pensionsverket först efter särskild plan, som godkänts av Kungl. Maj:t.

Departementschefen

I överensstämmelse med föreliggande förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens personalpensionsverk: Utrustning och inredning av nya lokaler m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

[12] 8. **Statens personalbostadsdelegation**

Under denna rubrik, som är ny för innevarande budgetår, är nu uppfört ett förslagsanslag av 100 000 kr.

Statens personalbostadsdelegation föreslår, att anslaget höjes med 9 600 kr.

	Ökning
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 500
2. Rörligt tillägg	6 700
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	200
4. Omkostnader	1 200
	9 600

Motiv

1. Statens personalbostadsdelegation föreslår, att icke-ordinarieposten höjes med 1 500 kr. på grund av höjning av statstjänstemännens löner.

2. Anslagsposten till rörligt tillägg bör enligt personalbostadsdelegationen höjas med 6 700 kr.

3. Till kompensation för höjda folkpensionsavgifter beräknar personalbostadsdelegationen ett ökat medelsbehov om 200 kr.

4. Mot bakgrunden av belastningen under de senaste budgetåren föreslår personalbostadsdelegationen att posten till sjukvård höjes med 100 kr. I syfte att följa upp hyresutvecklingen bl. a. inom den kommunala bostadssektorn avser delegationen intensifiera kontakterna med kommuner, kommunala bostadsföretag m. fl. delvis genom överläggningar på platsen. Med anledning härav beräknar delegationen att behovet av medel till reseersättningar ökas med 600 kr. Delegationens utgifter för bl. a. stencilering av cirkulär i hyresfrågor, bränsleprislistor m. m. beräknas nödvändiggöra en ökning av posten till expenser med 500 kr. Delegationen hemställer sålunda att posten till omkostnader höjes med tillhoppa 1 200 kr.

Departementschefen

Jag tillstyrker personalbostadsdelegationens förslag om uppräknings av icke-ordinarieposten med 1 500 kr. Posten till rörligt tillägg bör uppräknas med 7 100 kr. och posten till kompensation för höjda folkpensionsavgifter med 200 kr. Vad delegationen förordat angående uppräknings av posten till omkostnader föranleder ingen erinran från min sida.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med $(100\,000 + 1\,500 + 7\,100 + 200 + 1\,200)$ 110 000 kr.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till icke-ordinarie personal 68 500 (+ 1 500) kr.;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t oförändrat 10 000 kr.;

rörligt tillägg 22 200 (+ 7 100) kr.;

kompensation för höjda folkpensionsavgifter 1 100 (+ 200) kr.;

omkostnader 8 200 (+ 1 200) kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för statens personalbostadsdelegation, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1963/64:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	68 500	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 000	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 200	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 100	101 800

Omkostnader

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	8 200	
		Summa kr. 110 000

b) till *Statens personalbostadsdelegation* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kr.

C. Pensionsväsendet

[13] 1. Personalpensionsförmåner m. m.

Under tolfte huvudtiteln å riksstaten är för innevarande budgetår upptagna under littera C. Statliga pensionsväsendet bl. a. anslag till egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst, till pensioner åt personal i försvarsväsendets reserver, till pensionering av viss flottans gemenskap och till familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst samt under littera D. Statsunderstödda pensionsväsendet ett anslag till bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt. Dessa anslag är uppförda med respektive 247 000 000, 5 000 000, 50 000, 63 000 000 och 170 000 000 kr. Den sammanlagda summan av här angivna belopp uppgår till 485 050 000 kr.

Medelsbehovet till det statsunderstödda pensionsväsendet är beroende av vilka grunder för avgiftsberäkningen, som framdeles kommer att tillämpas. Vid anmälan av anslaget till statens personalpensionsverk har jag nämnt att SPA-utredningen, som tillsatts för att verkställa utredning rörande nytt finansieringssystem för SPA-pensioneringen och vissa därmed sammanhängande spörsmål, överlämnat betänkande i ämnet men att beredningen av denna fråga ännu icke hunnit avslutas, varför förslag till proposition till 1963 års riksdag angående ändrade grunder för SPA-finansieringen senare kommer att framläggas.

Enligt min mening saknas anledning att längre bibehålla den nu bestående uppdelningen av anslagen på statliga och statsunderstödda pensions-

väsendet. Samtliga här redovisade anslag, vilka nu står till statens pensionsanstalts förfogande, bör sammanföras till ett enda anslag.

I avvaktan på särskild proposition i ämnet torde i riksstatsförslaget uppföras ett preliminärt beräknat, sammanlagt belopp av 616 000 000 kr., vilket i jämförelse med motsvarande belopp för innevarande budgetår innebär en höjning med 130 950 000 kr. Det preliminärt beräknade beloppet bör uppföras under rubriken Personalpensionsförmåner m. m.

Enligt av 1954 års riksdag beslutade grunder skall kostnaderna för egen- och familjepensioner till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket samt vägarbetare inräknas bland de kostnader, som helt eller delvis avräknas mot automobilskattemedlen. Det anslag, som ifrågakommer för sådan avräkning, blir förevarande anslag. Avräkning skall ske med belopp motsvarande nio tiondelar av de totala pensionskostnaderna. På grund härav bör under anslaget till personalpensionsförmåner m. m. 23 200 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Personalpensionsförmåner m. m.* för budgetåret 1963/64 beräkna ett förslagsanslag av 616 000 000 kr., därav 23 200 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedel.

[14] 2. Vadstena krigsmanshuskassa

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	385 000	330 538
1962/63	330 000	
1963/64 (förslag)	270 000	

Från detta anslag bestrides f. n. samtliga utgifter för de till Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare utgående förmånerna, däri inräknat dyrtidstillägg. Anslaget tillgodoföres krigsmanshuskassan tillkommande skatteavgifter. Från anslaget bestrides vidare dels vederbörligt statsbidrag till förutvarande Kalmar regementes pensionskassa och till Södra skånska infanteriregementets pensionskassa, dels kostnaderna för sådana svärdspensioner, gratifikationer m. m., som tidigare utgått från invalidhusfonden.

Försvarets civilförvaltning föreslår, att anslaget med hänsyn till beräknad minskning av antalet understödstagare sänkes med 60 000 kr.

Departementschefen

Då jag ej har något att erinra mot försvarets civilförvaltnings anslagsberäkning, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vadstena krigsmanshuskassa* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 270 000 kr.

[15] 3. Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	12 000	8 290
1962/63	12 000	
1963/64 (förslag)	10 000	

I enlighet med ett av sjöfartsstyrelsen avgivet förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lotsverket m. fl.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 10 000 kr.

[16] 4. Diverse pensioner och understöd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	5 400 000	6 722 500
1962/63	6 000 000	
1963/64 (förslag)	7 700 000	

Av anslaget bestrides utgifterna för i huvudsak *dels* pensioner i enlighet med för varje särskilt fall meddelade föreskrifter — huvudsakligen s. k. riksdagspensioner, beviljade av riksdagen eller av Kungl. Maj:t enligt riksdagens bemyndigande den 17 juli 1948 (rskr 448) — *dels* pensioner till vissa f. d. anställningshavare inom av staten efter vederbörandes pensionsavgång övertagen verksamhet *dels* periodiskt utgående avvecklingsersättningar till övertalig personal inom vissa statliga verksamhetsgrenar *dels* vissa livräntor och understöd, som allmän domstol i mål om skadestånd ålagt statsverket att utbetala, *dels* ock i vissa fall gratifikationer i form av engångsbelopp till f. d. anställningshavare i statens tjänst.

Statens pensionsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 1 700 000 kr.

Motiv

Ifrågavarande anslag disponeras förutom av statens pensionsanstalt av riksförsäkringsverket.

Med ledning av utgifterna under sistförflutna budgetår har för budgetåret 1963/64 det sammanlagda medelsbehovet för berörda myndigheter uppskattats till 7 700 000 kr.

Departementschefen

Då jag ej har något att erinra mot pensionsanstaltens beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Diverse pensioner och understöd m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 7 700 000 kr.

D. Allmänna indragningsstaten**[17] 1. Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	350 000	270 600
1962/63	320 000	
1963/64 (förslag)	250 000	

Från anslaget bestrides kostnaderna för avlöningar till personal å indragningsstat, inbegripet kostnaderna för rörliga tilläggsförmåner.

Statens pensionsanstalt föreslår med hänsyn till utgifterna under de sist förflutna månaderna, att anslaget sänkes med 70 000 kr.

Departementschefen

Med biträdande av pensionsanstaltens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kr.

E. Diverse**[18] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond**

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 229 000 kr.

[19] 2. Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	80 000 000	78 861 530
1962/63	100 000 000	
1963/64 (förslag)	130 000 000	

Från anslaget till arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen bestrides de avgifter till försäkringen för allmän tilläggspension, som staten i egenskap av arbetsgivare har att utgiva, utom beträffande i huvudsak affärsverken, riksbanken och riksgäldskontoret.

På grundval av inom civildepartementet gjorda beräkningar uppskattar jag för nästa budgetår medelsbehovet under anslaget till 130 000 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 000 kr.

[20] 3. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	24 000 000	23 601 341
1962/63	25 000 000	
1963/64 (förslag)	40 000 000	

Från förevarande anslag bestrides de bidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m., som staten i egenskap av arbetsgivare har att utgiva, utom beträffande i huvudsak affärsverken, riksbanken och riksgäldskontoret.

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med 15 000 000 kr. och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 000 kr.

[21] 4. Viss utbildningsverksamhet

Under denna rubrik, som är ny för innevarande budgetår, är nu uppfört ett reservationsanslag av 150 000 kr. Därjämte har riksdagen å tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår till viss utbildningsverksamhet anvisat ett reservationsanslag av 100 000 kr. Från ifrågavarande anslag bestrides efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande kostnader för kursledare och lärare, läroböcker, utbildningsmateriel, lokalhyror och andra dylika kostnader för kursverksamheten men däremot ej löner och reseersättningar för kursdeltagarna.

I den inledande översikten har jag lämnat en redogörelse för den kursverksamhet med deltagare från olika verk och förvaltningsområden som ägt rum 1962. Kostnaderna härför, vilka förut bestritts från kommittéanslaget, belastar numera förevarande anslag.

Efter den försöksverksamhet som hittills ägt rum står det klart, att ett starkt behov av ökad kursverksamhet föreligger. Enligt min mening är det nödvändigt, att den pågående försöksverksamheten fortsättes och att den bedrivs i större skala än hittills. Enligt det preliminära program för kursverksamheten, som för budgetåret 1963/64 uppgjorts inom personalutbildningsberedningen i kontakt med nämnden för viss utbildning, beräknas följande kurser skola anordnas, nämligen en högre förvaltningskurs, två ama-

nuenskurser, två kurser för utbildning av vårdpersonal vid anstalter inom fångvården, nykterhetsvården och ungdomsvården, en kurs för högre personal inom dessa vårdområden, tre kanslistkurser samt ca 30 introduktionskurser för biträden med skriv- och kontorsgöromål. Dessutom pågår inom personalutbildningsberedningen överväganden angående kurser i bl. a. arbetsledning, organisation, kursadministration m. m.

Jag finner det synnerligen värdefullt att den här skisserade försöksverksamheten genomföres. Medelsbehovet härför beräknar jag till 650 000 kr.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Viss utbildningsverksamhet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 650 000 kr.

[22] 5. Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	300 000	86 006
1962/63	300 000	
1963/64 (förslag)	300 000	

Från anslaget Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra, vilket finnes uppfört å riksstaten fr. o. m. budgetåret 1960/61 men börjat anlitas först under budgetåret 1961/62, skall — efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall — bestridas kostnaderna för avlöningsförmåner till vissa partiellt arbetsföra i statens tjänst, som ej kan beredas lämpligt arbete i den reguljära personalorganisationen.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 300 000 kr. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kr.

[23] 6. Kostnader för vissa förhandlingar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	10 000	2 700
1962/63	10 000	
1963/64 (förslag)	10 000	

Från förslagsanslaget Kostnader för vissa förhandlingar m. m. bestrides dels kostnaderna för sådana i kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 292) angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän avsedda förhandlingar, som äger rum mellan ombud, utsedda av Kungl. Maj:t, och förening av tjänste-

män, dels kostnaderna för den inom Kungl. Maj:ts kansli inrättade förhandlingsdelegation, vilken har att i vissa fall upptaga sådana statsdepartementen berörande frågor, som avses i förenämnda kungörelse, dels ock vissa kostnader för civildepartementets förhandlingsverksamhet.

Anslaget upptages för nästa budgetår med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa förhandlingar m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

[24] 7. *Kostnader för vissa nämnder m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1961/62	200 000	264 806
1962/63	100 000	
1963/64 (förslag)	100 000	

Från förslagsanslaget *Kostnader för vissa nämnder m. m.* bestrides kostnaderna för dyrortsnämnden, kontraktsdelegationen, statens befodringsnämnd, statens tjänstebostadsnämnd, statens nämnd för partiellt arbetsföra samt statens och kommunernas samarbetsnämnd i lönefrågor (såvitt avser statsverkets andel).

Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

Fördelning av pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1961/62

I utlåtande nr 12 till 1943 års riksdag har bankoutskottet i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till ändrad uppställning av dåvarande tolfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensionsväsendet, framhållit, att förslaget innebar, att den ditintills tillämpade uppdelningen av pensionskostnaderna på särskilda anslag för civila och militära befattningshavare m. fl. skulle slopas. Då emellertid nämnda kostnader i räkenskaperna skulle bokföras var för sig, uttalade utskottet det önskemålet, att uppgift å kostnadernas fördelning på civila ändamål och försvarsändamål skulle offentliggöras i lämplig form, exempelvis i statsverkspropositionerna. I anledning av bankoutskottets sålunda uttalade önskemål torde i statsrådsprotokollet få intagas följande sammanställning å kostnadsfördelningen under budgetåret 1961/62 inom de anslag, från vilka pensionskostnader för såväl civila som militära befattningshavare m. fl. bestritts.

Ans. ag	Utgifter för	
	civila pensioner	militära pensioner
Egenpensioner åt f. d. anställningshavare i statens tjänst	139 970 107	94 917 820
Familjepensioner åt efterlevande till anställningshavare i statens tjänst	34 856 237	25 388 839

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Magnus Huss

Tablå över föreslagna tjänster hos statens personalpensionsverk

Antal och tjänstebenenämning	Lönegrad	Antal och tjänstebenenämning	Lönegrad
1 Generaldirektör	Bp 6	<i>Sektion 4</i>	
Första pensionsbyrån		1 Byrådirektör	h. Ae 25
1 Byråchef	Bo 1	1 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23
<i>Sektion 1</i>		1 Kanslist	Af 9—Ae 13
1 Byrådirektör	h. Ae 27	1 Kontorist	A 9
2 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	1 Kanslibiträde	A 7
3 Kanslister	Af 9—Ae 13	1 Kontorsbiträde	Af 2—Ae 5
1 Kontorist	A 9	<i>Sektion 5</i>	
<i>Sektion 2</i>		1 Byrådirektör	h. Ae 25
1 Byrådirektör	h. Ae 27	3 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23
2 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	3 Kanslister	Af 9—Ae 13
3 Kanslister	Af 9—Ae 13	5 Kontorister	A 9
1 Kontorist	A 9	5 Kanslibiträden	A 7
<i>Sektion 3</i>		9 Kontorsbiträden	Af 2—Ae 5
1 Byrådirektör	h. Ae 27	<i>Gemensam personal</i>	
2 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	5 Amanuenser	Af 17—Ae 19
3 Kanslister	Af 9—Ae 13	1 Kontorsbiträde	Af 2—Ae 5
1 Kontorist	A 9	Utbetalningsbyrån	
<i>Sektion 4</i>		1 Byråchef	Bo 1
1 Byrådirektör	h. Ae 25	<i>Sektion 1 (Manuell databehandling)</i>	
2 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	1 Byrådirektör	h. Ae 25
3 Kanslister	Af 9—Ae 13	1 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23
1 Kontorist	A 9	5 Byråassistenter	A 19
<i>Gemensam personal</i>		5 Assistenten	A 15
2 Amanuenser	Af 17—Ae 19	13 Kanslister	Af 9—Ae 13
1 Kontorsbiträde	Af 2—Ae 5	1 Kansliskrivare	A 11
Andra pensionsbyrån		1 Materialförvaltare	A 10
1 Byråchef	Bo 1	14 Kontorister	A 9
<i>Sektion 1</i>		2 Expeditionsvakter	A 7
1 Byrådirektör	h. Ae 27	1 Kanslibiträde	A 7
2 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	15 Kontorsbiträden	Af 2—Ae 5
3 Kanslister	Af 9—Ae 13	1 Telefonist	Af 2—Ae 5
1 Kontorist	A 9	<i>Sektion 2 (Automatisk databehandling)</i>	
<i>Sektion 2</i>		1 Byrådirektör	h. Ae 27
1 Byrådirektör	h. Ae 27	1 Byråingenjör	A 21
2 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	2 Assistenten	A 17
3 Kanslister	Af 9—Ae 13	1 Förste maskinoperatör ..	A 12
1 Kontorist	A 9	1 Kansliskrivare	A 11
<i>Sektion 3</i>		1 Kontorist	A 9
1 Byrådirektör	h. Ae 27	1 Maskinoperatör	A 9
2 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	3 Kanslibiträden	A 7
3 Kanslister	Af 9—Ae 13	4 Maskinoperatörer	A 7
1 Kontorist	A 9	<i>Sektion 3 (Kontrollsektion)</i>	
<i>Sektion 3</i>		1 Byrådirektör	h. Ae 25
1 Byrådirektör	h. Ae 27	2 Kanslister	Af 9—Ae 13
2 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	1 Kansliskrivare	A 11
3 Kanslister	Af 9—Ae 13		
1 Kontorist	A 9		

Antal och tjänstebenenämning	Lönegrad	Antal och tjänstebenenämning	Lönegrad
<i>Samordningsärenden m. m.</i>		<i>Sektion 2</i>	
1 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	1 Byrådirektör	h. Ae 25
Kanslibyrån		1 Assistent	A 17
1 Byråchef	Bo 1	2 Kansliskrivare	A 11
<i>Sektion 1</i>		1 Förste expeditjonsvakt ..	A 9
1 Byrådirektör	h. Ae 27	2 Kontorister	A 9
1 Byrådirektör	h. Ae 25	1 Expeditjonsvakt	A 7
5 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23	2 Kanslibiträden	A 7
		9 Kontorsbiträden	Af 2—Ae 5
		1 Telefonist	Af 2—Ae 5
		<i>Gemensam personal</i>	
		1 Förste byråsekreterare ..	h. Ae 23
		2 Amanuenser	Af 17—Ae 19

Bilaga 2

Sammanställning över föreslagna tjänsteförändringar i samband med omorganisationen

A.

Tjänst	Löne- grad	F. n. (den 1. 7. 62)					SPV enligt för- slag	Ök- ning	Minsk- ning
		SPA	AV ¹	DP		Summa (kol. 3—6)			
		(exkl. psl i DP)	psl fr. SPA	övrig psl					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Generaldirektör	B 6	1	—	—	—	1	1	—	—
Byråchef	B 1	3	—	—	1	4	4	—	—
Byrådirektör	A 27	5	—	—	—	5	8	+ 3	—
"	25	2	—	—	—	2	7	+ 5	—
Förste aktuarie	23	—	—	1	—	1	—	—	— 1
" byråsekreterare	23	8	3	—	1	12	26	+ 14	—
Kamrerare	23	1	—	—	—	1	—	—	— 1
Förste byråsekreterare	21	9	4	—	1	14	—	—	— 14
Byråingenjör	—	—	—	—	1	1	1	—	—
Byråsekr./byråass.	19	2	—	3	2	7	5	—	— 2
Amanuens	högst 19	12	—	—	—	12	9	—	— 3
Personal i övrigt:	A 17	1	3	—	1	5	3	—	— 2
	15	—	2	—	1	3	5	+ 2	—
	13	4	4	3	2	13	40	+ 27	—
	12	—	3	—	1	4	1	—	— 3
	11	9	5	5	9	28	5	—	— 23
	10	—	—	—	2	2	1	—	— 1
	9	4	2	1	3	10	32	+ 22	—
	7	17	3	12	10	42	19	—	— 23
	5	27	—	20	—	47	38	—	— 9
		105	29	45	35	214	^a 205		
				80					

Använda förkortningar

SPA = statens pensionsanstalt

AV = de arbetsenheter inom de pensionsbeviljande affärsverken, som handlägger pensions-
ärenden

DP = arbetsgruppen hos delegationen för pensionsutbetalning

SPV = statens personalpensionsverk

psl = personal

¹ Avrundade tal^a Jfr p. B 2

B.

1. Antal uppehållna tjänster f. n. (kol. 7)	= 214
2. Antal tjänster inom SPV enligt förslag (kol. 8)	= 205
Tjänster inom de pensionsbeviljande affärsverken, vilka även framdeles behöver disponeras för handläggning av pensionsärenden	= 8
Tjänst inom försvarets civilförvaltning för handläggning av reservpensionsärenden	= 1
Summa	214

Register

Sid.		Kr.
1	Översikt	
	A. Civildepartementet m. m.	
	Civildepartementet:	
4	Avlöningar	1 644 000
5	Omkostnader	50 000
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	300 000
6	Extra utgifter	30 000
	Säger för civildepartementet m. m.	2 024 000

B. Vissa myndigheter

	Statens lönenämnd:	
6	Avlöningar	345 000
8	Omkostnader	6 000
	Statens avtalsnämnd:	
8	Avlöningar	512 000
10	Omkostnader	66 000
	Statens personalpensionsverk:	
11	Avlöningar	4 857 000
45	Omkostnader	1 396 000
46	Utrustning och inredning av nya lokaler m. m.	200 000
46	Statens personalbostadsdelegation	110 000
	Säger för vissa myndigheter	7 492 000

C. Pensionsväsendet

48	Personalpensionsförmåner m. m., därav 23 200 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen	*616 000 000
49	Vadstena krigsmanshuskassa	270 000
49	Understöd i vissa fall åt f. d. anställningshavare vid lots- verket m. fl.	10 000
50	Diverse pensioner och understöd m. m.	7 700 000
	Säger för pensionsväsendet	623 980 000

D. Allmänna indragningsstaten

51	Avlöningar till personal å indragningsstat m. m.	250 000
	Säger för allmänna indragningsstaten	250 000

* Beräknat belopp.

E. Diverse

Sld.		Kr.
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
51	Byggnadsstyrelsens delfond	229 000
51	Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen	130 000 000
52	Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.	40 000 000
52	Viss utbildningsverksamhet	650 000
53	Lönekostnader vid omplacering av partiellt arbetsföra	300 000
53	Kostnader för vissa förhandlingar m. m.	10 000
54	Kostnader för vissa nämnder m. m.	100 000
	Säger för diverse	171 289 000
	Summa	805 035 000

- 54 Fördelning av vissa pensionskostnader på civilförvaltningen och försvarsväsendet under budgetåret 1961/62.
- 56 Bilaga 1. Tablå över föreslagna tjänster hos statens personalpensionsverk.
- 58 Bilaga 2. Sammanställning över föreslagna tjänsteförändringar i samband med omorganisationen.

OFÖRUTSEDDA UTGIFTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 janu-
ari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter frågan om anvisande av anslag å riksstaten för budgetåret 1963/64 till oförutsedda utgifter och anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Trettonde huvudtiteln

Oförutsedda utgifter. För bestridande av oförutsedda utgifter är å riksstaten under särskild huvudtitel uppfört ett förslagsanslag å 1 000 000 kr., att under vissa angivna villkor stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av dels utgifter av så brådskande art, att frågan ej hinner underställas riksdagen, dels ock vissa andra kostnader enligt av riksdagen särskilt lämnade bemyndiganden.

Enligt Kungl. Maj:ts särskilda härefter angivna beslut har under år 1962 följande utgifter anvisats att utgå från förevarande anslag, nämligen:

Å utrikesdepartementets föredragning:

Till bestridande av kostnaderna i samband med utredning av
Ndola-katastrofen den 18 september 1961 (3/1) 80 005:19
Till täckande av vissa i utrikesdepartementets räkenskaper så-
som proprietalanser redovisade medelsbrister (28/6) 439 224:46

Å socialdepartementets föredragning:

Till täckande av kostnader för trafikskador (23/8, 30/8, 30/11) 7 464:54

Å i n r i k e s d e p a r t e m e n t e t s f ö r e d r a g n i n g :

Till täckande av kostnader för återbetalning till trafikförsäkringsföreningen av viss av karolinska sjukhuset uppburen ersättning för lönekostnader m. m. (15/8)	6 758: 75
Till täckande av kostnader för skadeersättningar (12/10, 19/10, 19/11)	20 876: 92
	Säger 554 329: 86

För budgetåret 1963/64 torde anslaget till oförutsedda utgifter i riksstaten uppföras med oförändrat belopp, en miljon kronor. Beträffande dispositionen av anslaget synes de för innevarande budgetår stadgade villkoren böra gälla.

Under en följd av år har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att från förevarande anslag bestrida belopp, som kronan genom lagakraftvunnen dom ålagts att utgiva, under förutsättning att andra medel ej står till förfogande för ändamålet. Därjämte har bemyndigandet från och med budgetåret 1961/62 utvidgats till att omfatta jämväl belopp som kronan till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse åtagit sig att utge som ersättning. Motsvarande bemyndigande torde böra inhämtas för nästkommande budgetår.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i proposition nr 183 medgav 1944 års riksdag (rskr 329), att från anslaget till oförutsedda utgifter fick, på sätt i det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet föreslagits, tills vidare under budgetåren 1943/44 och 1944/45 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom landet till personer, vilka i rikets tjänst vore där bosatta, ävensom till deras familjer och personliga tjänare. De förluster som avsågs var sådana som uppkommit på grund av krigsförhållandena. Samma bemyndigande lämnades av riksdagen för budgetåren 1945/46 och 1946/47. Något ytterligare bemyndigande i berörda hänseende ansågs däremot icke erforderligt för budgetåret 1947/48.

I proposition 1948: 282 upptogs emellertid ånyo frågan om ersättning för vissa förluster, varvid föredragande departementschefen anförde bland annat följande.

På grund av de under efterkrigstiden rådande osäkra förhållandena i vissa främmande länder har personer, vilka uppehåller sig i utlandet och är i rikets tjänst, ävensom deras familjemedlemmar och personliga tjänare, åsamkats förluster, som i stort sett är av samma natur som de, för vilka ersättning tidigare beretts av statsmedel. Det är att förvänta, att dylika förluster kan uppkomma även i fortsättningen. Det synes rimligt, att jämväl dessa personer tillerkännes ersättning efter enahanda grunder, som tillämpats i fråga om de genom krigsförhållandena uppkomna förlusterna. Framställningar om ersättning bör i så fall granskas på samma sätt som dittills skett.

Riksdagen medgav (rskr 406) i anledning av propositionen att från an-

slaget till oförutsedda utgifter fick tills vidare under budgetåret 1948/49 utgå ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, som uppehåller sig därstädes och är i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare. För budgetåren 1949/50—1962/63 har riksdagen lämnat motsvarande bemyndiganden.

Med hänsyn till de osäkra förhållanden som fortfarande råder i vissa främmande länder med risker för inbördeskrig, uppror, upplopp eller dylikt, synes hemställan böra göras hos riksdagen om förlängt bemyndigande att under nästa budgetår på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala ersättning för skador av ifrågavarande natur.

I anledning av proposition nr 38 medgav 1951 års riksdag (rskr 63) att från anslaget till oförutsedda utgifter fick tills vidare under budgetåren 1950/51 och 1951/52 utgå ersättning för genom tidigare krigsförhållanden uppkomna skador å egendom inom landet. För budgetåren 1952/53—1962/63 har riksdagen lämnat motsvarande bemyndiganden.

Med hänsyn till att fall av krigsskador, exempelvis genom minsprängning, allttjämt kan förekomma synes riksdagens bemyndigande böra inhämtas till att under nästa budgetår på oförändrade villkor från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala krigsskadeersättningar.

Slutligen får jag erinra om att senast i propositionerna 1962: 32 och 105 förutsatts, att de behov av medel utöver anvisade anslag, som eventuellt kunde uppkomma för organiserandet av svenska FN-styrkor m. m. respektive det svenska deltagandet i stilleståndsovervakningen i Korea, finge tillgodoses genom anlitande av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader skulle framdeles få anmälas. Riksdagen lämnade uttalandena utan erinran.

Även beträffande de särskilda bemyndigandena förutsattes att ifrågakommande dispositionsbeslut i likhet med övriga anvisningar bringas till riksdagens kännedom.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Oförutsedda utgifter* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr. att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för bestridande av utgifter, vilka är av så brådskande art, att frågan ej hinner underställas riksdagen, under villkor:

att utgiften är av den storlek, att vederbörande huvudtittels anslag till extra utgifter med hänsyn till därå förefintlig behållning icke lämpligen kan anlitas för ändamålet,

att utgiften är av beskaffenhet att ej kunna bestridas av andra till Kungl. Maj:ts förfogande stående medel,

att utgiften icke heller avser ändamål, för vilka anslag uppförts å sådan beredskapsstat, varom förmåles i § 63 regeringsformen,

samt att genast vid nästa riksdags början en särskild specificerad anmälan göres till riksdagen om de utgifter, Kungl. Maj:t under det senaste året anvisat att utgå av anslaget;

b) medge, att belopp, som kronan antingen genom lagakraftvunnen dom ålagts att utge eller till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse åtagit sig att utge som ersättning, må bestridas från anslaget till oförutsedda utgifter under förutsättning att andra medel icke står till förfogande för ändamålet;

c) medge, att från anslaget till oförutsedda utgifter må, på sätt i det föregående föreslagits, under budgetåret 1963/64 utgå *dels* ersättning för förlust av eller skada å egendom utom riket till personer, vilka uppehåller sig därstädes och är i rikets tjänst, ävensom till deras familjemedlemmar och personliga tjänare, *dels ock* krigsskadeersättning.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Lars Wettergren

BILAGA 16 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1963

RIKSDAGEN OCH DESS VERK M. M.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om anvisande av anslag för budgetåret 1963/64 till bestridande av kostnaderna för riksdagen och dess verk m. m. samt anför därvid följande.

DRIFTBUDGETEN

Fjortonde huvudtiteln

Riksgäldskontoret har med skrivelse den 22 november 1962 överlämnat beräkningar rörande de anslag under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m., som bör upptagas i riksstaten för budgetåret 1963/64. Jämte uppställning över anslagen har överlämnats specifikation, innefattande förslag till stater m. m. Beträffande innehållet i denna specifikation torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

Beträffande anslagsberäkningen inhämtas bl. a. följande av skrivelsen.

Arvoden till riksdagens ledamöter har beräknats i enlighet med förutsedd ändring av utgående arvoden och traktamenten. Kostnadsökningen i förhållande till beräkningarna för innevarande budgetår utgör 1 200 000 kr.

Anslaget till *reseersättningar till riksdagens ledamöter* har med hänsyn till dels stegrade biljettpreiser och dels ökat utnyttjande av inrikesflyget uppräknats från 1 600 000 kr. till 1 750 000 kr.

Kostnaderna för riksdagstrycket har uppräknats med 50 000 kr., beroende på stegrade trycknings- och bokbinderikostnader. Försäljningen av riksdagstryck beräknas öka med 125 000 kr. till följd av ökad efterfrågan och förhöjt försäljningspris. Nettoanslaget har därför minskats med 75 000 kr.

Under anslaget till *utgivande av särskilda publikationer* har beräknats kostnader för Uppslagsboken över riksdagens verksamhet med 40 000 kr. och för utgivande av publikationer i anslutning till representationsreformens 100-årsjubileum med samma belopp som innevarande budgetår, 40 000 kr.

Anslaget till *utgivande av otryckta ständsprotokoll* har beräknats till 75 000

kr., vilket belopp tillsammans med en den 31 oktober 1962 förefintlig anslagsbehållning på cirka 133 000 kr. torde fram t. o. m. budgetåret 1963/64 täcka såväl beräknade tryckningskostnader som redaktionsarvoden m. m.

Då kyrkomöte avses äga rum under hösten 1963 har anslaget till *allmänt kyrkomöte* uppförts med ett beräknat belopp av 550 000 kr.

Avlöningsanslagen till under huvudtiteln redovisade riksdagens verk har beräknats efter nu utgående grundlöner, allt i överensstämmelse med därom av civildepartementet den 16 maj 1962 lämnade allmänna direktiv. I anslutning här till har för samtliga verk anslagsposten till rörligt tillägg upptagits till 43 procent av grundlönkostnaderna och posten Kompensation för höjda folkpensionsavgifter till två procent av grundlönkostnaderna för ordinarie och icke-ordinarie personal.

Anslagsposten till icke-ordinarie personal under avlöningsanslagen till riksgäldskontoret och riksdagens ekonomibyrå har höjts med resp. 90 000 kr. och 50 000 kr., beroende bl. a. på nyanställning av biträdes- och vaktpersonal. Den under avlöningsanslaget för riksdagens ekonomibyrå upptagna inkomstposten till ersättning för utlånad personal har sänkts från 65 000 kr. under innevarande budgetår till 45 000 kr. Orsaken här till är att utlåningen av vaktmästare ej äger rum i den utsträckning som tidigare beräknats. *Pensionsanslagen* har beräknats enligt nu gällande grunder.

Anslaget till *kostnader vid emission av statslån m. m.* har minskats med 140 000 kr. genom sänkning av anslagsposterna till obligationspapper och värdepapperstryck.

Övriga omkostnader för riksdagen har höjts med 175 000 kr., varav 165 000 kr. utgöres av kostnader för ny telefonväxel i riksdagshuset samt därmed sammanhängande ändrade abonnemangsavgifter. För riksgäldskontorets del upptages oförändrat belopp, 275 000 kr. Ekonomibyråns expenser väntas öka med 25 000 kr. samtidigt som influtna hyror minskas med 15 000 kr., vilket innebär en nettoökning med 40 000 kr. jämfört med beräkningarna för innevarande budgetår.

Anslaget till *vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande* har med hänsyn till beräknat ökat sparande höjts med 75 000 kr. till 900 000 kr.

För innevarande budgetår har under fjortonde huvudtiteln upptagits ett förslagsanslag benämnt *Vinstutlottning i samband med allmänt lönsparande* på 1 000 000 kr. avsett att täcka kostnaderna för en ordinarie och en extra vinstutlottning. Vinstsumman vid de ordinarie utlottningarna skall utgöra 1/2 procent av nettoökningen på samtliga allmänna lönsparkonton (insättningarna minskade med uttagen) under kalenderåret (kvalifikationsåret) närmast före det år då resp. utlottning skall äga rum. Rätt att delta i vinstutlottning tillkommer envar allmän lönsparare, som under kvalifikationsåret ökat behållningen på sitt lönsparkonto med minst 500 kr. (utöver ränta) genom ett visst minimiantal månads- eller kvartalsvis gjorda insättningar. I den extra vinstutlottning, som skulle få anordnas under år 1962 eller vid annan lämplig tidpunkt, skulle — förutsatt att utlottningen ägde rum under år 1962 — få delta varje allmän lönsparare, som haft lönsparkonto med kapitalbehållning och som därå gjort visst angivet minimiantal insättningar under nämnda år samt vars behållning på kontot för den period den extra vinstutlottningen avsåg uppgått till minst 150 kr. Vinstsumman skulle utgå med ett belopp, motsvarande 1/2 procent av nettosparandet på samtliga allmänna lönsparkonton för den period (fem månader) den extra utlottningen avsåg.

Den första ordinarie vinstutlottningen på det allmänna lönsparandet kommer att äga rum i början av år 1963, eventuellt under mars månad. Någon extra vinstutlottning har ännu inte ägt rum. Enligt vad som under hand inhämtats planerar emellertid kommittén för allmänna lönsparandet en så-

dan utlottning, vilken skulle ske någon gång under budgetåret 1963/64. I riksgäldskontorets nu förevarande anslagsäskande har därför — i likhet med vad som skedde beträffande motsvarande anslag för innevarande budgetår — upptagits medel jämväl för ifrågavarande extra vinstutlottning. Anslaget har beräknats till sammanlagt 1 500 000 kr. för båda vinstutlottningarna.

I detta sammanhang föreslår riksgäldskontoret viss komplettering av reglerna för beräkningen av vinstsumman vid vinstutlottning i samband med det allmänna lönsparandet. Det skulle nämligen kunna inträffa, att under en kvalifikationsperiod lönsparkontouttagen sammantagna blev så stora i förhållande till insättningarna, att nettosparbeloppet skulle bli för litet för att ge underlag för en skäligen vinstsumma. Det skulle också kunna inträffa, att i stället för ett nettosparande en nettominskning av den totala kontobehållningen kunde uppkomma. För att utfästelsen om vinstutlottning även under nu angivna förhållanden skall kunna hållas, föreslår riksgäldskontoret att reglerna kompletteras med en bestämmelse, innebärande att vinstsumman skall utgöra minst ett belopp, motsvarande i fråga om de årliga ordinarie utlottningarna 2 kr. 50 öre (1/2 procent av 500 kr.) för varje lönsparkonto, som under kvalifikationsåret ökat med minst 500 kr. (utöver ränta), samt i fråga om den extra vinstutlottningen 75 öre för varje lönsparkonto, som under en kvalifikationsperiod av fem månader ökat med minst 150 kr. (utöver ränta).

Anslaget till *arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* har beräknats i enlighet med lag om allmän försäkring m. m., varvid bidragsprocenten satts till 1,5. Bidrag har härvid även beräknats för riksdagens ledamöter. Anslaget till *arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen* har bl. a. med hänsyn till uttagsprocentens höjning från 5 procent till 6 procent höjts med 160 000 kr.

Följande anslag har uppförts i överensstämmelse med framställningar i särskilda skrivelser från vederbörande myndigheter m. fl., nämligen anslagen till *Riksdagens interparlamentariska grupp*, *Riksdagsbiblioteket*, *Justitieombudsmannen och hans expedition*, *Militieombudsmannen och hans expedition*, *Riksdagens revisorer och deras kansli* samt *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli*. Skrivelserna kommer att överlämnas till 1963 års riksdags bankoutskott.

Anslaget till ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond torde i enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor böra beräknas till 120 000 kr.

Under åberopande av vad sålunda anförts gör jag under följande punkter hemställa om anslag för budgetåret 1963/64 till riksdagen och dess verk m. m.

[1] 1. Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Riksdagen: Arvoden till riksdagens ledamöter för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 13 900 000 kr.

[2] 2. Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Riksdagen: Reseersättningar till riksdagens ledamöter för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 750 000 kr.

4 *Statsverkspropositionen år 1963: Bil. 16: Riksdagen och dess verk m. m.*

[3] 3. Riksdagen: **Avlöningar till personal.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Avlöningar till personal* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 960 000 kr.

[4] 4. Riksdagen: **Kostnader för riksdagstrycket.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagstrycket* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.

[5] 5. Riksdagen: **Utgivande av särskilda publikationer.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av särskilda publikationer* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 79 000 kr.

[6] 6. Riksdagen: **Utgivande av otryckta ständsprotokoll.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Utgivande av otryckta ständsprotokoll* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kr.

[7] 7. Riksdagen: **Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Kostnader för riksdagens interparlamentariska grupp* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kr.

[8] 8. Riksdagen: **Övriga omkostnader.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagen: Övriga omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 725 000 kr.

[9] 9. Allmänt kyrkomöte. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmänt kyrkomöte* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kr.

[10] 10. Riksgäldskontoret: **Avlöningar.** Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 2 352 000 kr.

[11] 11. Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Kostnader vid emission av statslån m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 190 000 kr.

[12] 12. Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksgäldskontoret: Övriga omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kr.

[13] 13. Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 058 000 kr.

[14] 14. Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens ekonomibyrå: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 465 000 kr.

[15] 15. Riksdagsbiblioteket: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 573 000 kr.

[16] 16. Riksdagsbiblioteket: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

[17] 17. Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagsbiblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kr.

[18] 18. Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 575 000 kr.

[19] 19. Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kr.

[20] 20. Justitieombudsmannen och hans expedition: Utgivande av register till justitieombudsmannens ämbetsberättelser. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Justitieombudsmannen och hans expedition: Utgivande av register till justitieombudsmannens ämbetsberättelser* för budgetåret 1963/64 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kr.

[21] 21. Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 324 000 kr.

[22] 22. Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militieombudsmannen och hans expedition: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kr.

[23] 23. Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Arvoden till revisorerna* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kr.

[24] 24. Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 254 000 kr.

[25] 25. Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksdagens revisorer och deras kansli: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kr.

[26] 26. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Avlöningar. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Avlöningar* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 224 000 kr.

[27] 27. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Omkostnader. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Omkostnader* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 86 000 kr.

[28] 28. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 63 000 kr.

[29] 29. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i kostnaderna för tidskriften *Nordisk Kontakt*. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i kostnaderna för tidskriften Nordisk Kontakt* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kr.

[30] 30. Pensioner åt f. d. riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. riksdagsmän* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 680 000 kr.

[31] 31. Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till riksdagsmän* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 435 000 kr.

[32] 32. Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 025 000 kr.

[33] 33. Pensioner åt efterlevande till befattningshavare. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensioner åt efterlevande till befattningshavare* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kr.

[34] 34. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Under återopande av vad jag inledningsvis anför t hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kr.

[35] 35. Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 900 000 kr.

[36] 36. Vinstutlottning i samband med allmänt lönsparande. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vinstutlottning i samband med allmänt lönsparande* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kr.

[37] 37. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

[38] 38. Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen m. m.* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 195 000 kr.

[39] 39. Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsgivaravgift till den allmänna tilläggspensioneringen* för budgetåret 1963/64 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

Slutsumman av huvudtiteln för riksdagen och dess verk m. m. kommer, vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, att i riksstaten för budgetåret 1963/64 utgöra 35 026 000 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till gällande riksstat med 3 351 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Wettergren

RIKSGÄLDSFONDEN

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1963/64 m. m. samt anför därvid följande.

Med skrivelse den 22 november 1962 har riksgäldskontoret överlämnat förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1963/64. Å utgiftssidan upptages i detta förslag räntor till ett belopp av 855 426 000 kr. och kapitalrabatter m. m. om sammanlagt 1 601 000 kr. Den största delen av utgiftsräntorna, eller 467 194 354 kr., är hänförlig till de räntelöpande obligationslånen. Fördelningen av detta belopp på de olika lånen framgår av följande uppställning.

Specifikation av ränta å räntelöpande obligationslån:

	Kr.
1934 års 3 % lån	4 529 982
1937 » 3 % amorteringslån av 1/2	1 477 824
1937 » 3 % » » 1/3	984 936
1939 » 2 3/4 % lån	3 151 327
1941 » 3 1/2 % »	11 249 487
1942 » 3 1/2 % »	11 505 512
1943 » 3 1/2 % » av 15/3	8 103 610
1943 » 3 1/2 % » » 15/4	12 490 678
1943 » 3 1/2 % » » 1/11	11 216 100
1944 » 3 1/2 % » » 15/3	7 492 888
1944 » 3 1/2 % » » 15/12	17 015 565
1945 » 3 % » » 1/7	10 998 180
1945 » 3 % » » 1/11	7 613 670
1946 » 3 % » » 1/2	17 817 300
1946 » 3 % » » 15/12	6 860 790
1950 » 3 1/4 % »	6 588 628

		Kr.
1951 års	3 1/2 % lån	9 045 365
1952	3 1/2 %	7 000 000
1953	3 1/2 % av 5/10	7 000 000
1953	3 1/2 % 14/12	7 000 000
1954	3 1/2 % 15/3	7 000 000
1954	3 3/4 % Sfrs-lån av 1/5	2 218 195
1954	3 1/2 % lån av 15/10	8 916 705
1954	4 % 10/11	26 879 300
1954	3 3/4 % Sfrs-lån av 30/11	2 661 834
1955	4 1/2 % lån av 9/5	19 543 028
1956	4 1/2 % 20/3	11 250 000
1956	4 3/4 % 10/12	9 519 000
1957	4 1/4 % amorteringslån av 15/5	272 850
1957	5 1/4 % lån av 15/9	6 562 500
1958	5 1/4 % 20/1	10 500 000
1958	5 1/4 % 28/4	10 500 000
1958	4 5/8 % 15/11	27 750 000
1959	5 % 5/2	7 500 000
1959	4 5/8 % 15/3	25 437 500
1959	5 % 5/10	15 000 000
1959	4 1/2 % 15/11	15 846 600
1960	5 1/2 % 12/4	59 070 000
1962	5 % 18/5	5 000 000
1962	4 1/2 % 18/8	13 500 000
1962	4 3/8 % 6/9	13 125 000
Summa kr.		467 194 354

Vinsterna å premielånen beräknas uppgå till sammanlagt 82 390 000 kr., med den fördelning på de olika lånen som framgår av efterföljande uppställning.

Specifikation av vinster å premieobligationslån:

	Kr.
1942 års premielån	9 872 000
1943	2 626 500
1944	5 991 500
1951	4 200 000
1954	4 500 000
1955	4 500 000
Bostadspremielånet	1 000 000
1958 års premielån	4 500 000
1959	10 900 000
1960	6 550 000
1961	18 500 000
1962	9 250 000
Summa kr.	82 390 000

Då inkomsterna å riksgäldsfonden beräknas till 37 027 000 kr., utvisar förslaget till stat ett underskott att avföras å riksstaten om 820 000 000 kr., vilket innebär oförändrat belopp i förhållande till det i riksstaten för innevarande budgetår upptagna underskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna bilagda förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1963/64 (*bihang*);
- b) för *Riksgäldsfonden* å driftbudgeten för budgetåret 1963/64 upptaga ett underskott av 820 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Wettergren

Förslag till stat för riksgäldsfonden för budgetåret 1963/64**Utgifter****A. Räntor å statsskulden:**

1.	Ränta å räntelöpande obligationslån, <i>förslagsvis</i>	467 194 354	
2.	Vinster å premieobligationslån, <i>förslagsvis</i>	82 390 000	
3.	Ränta å statsskuldförbindelser, <i>förslagsvis</i>	59 000 000	
4.	» » sparobligationer, emission 5, <i>förslagsvis</i>	100 000	
5.	» » sparobligationer av år 1960 och 1961, <i>förslagsvis</i>	12 000 000	
6.	» » av staten övertagna lån, <i>förslagsvis</i>	400 000	
7.	» » lån hos statsinstitutioner och fonder m. m., <i>förslagsvis</i>	34 000 000	
8.	Årsanslaget till Hans Maj:t Konungen	300 000	
9.	Ränta å köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	90 000	
10.	» » konung Carl XIII:s hemgiftskapital	7 500	
11.	» » Göta kanals reparationsfond	7 045	
12.	» » kortfristig upplåning hos banker m. fl., <i>förslagsvis</i>	10 000 000	
13.	» » skattkammарväxlar, <i>förslagsvis</i>	170 000 000	
14.	» » beräknad ny upplåning, <i>förslagsvis</i>	19 937 101	
			855 426 000

B. Kapitalrabatter m. m.:

1.	Kapitalrabatter, <i>förslagsvis</i>	1 000 000	
2.	Inlösningsprovisioner m. m., <i>förslagsvis</i>	600 000	
3.	Kursförluster, <i>förslagsvis</i>	1 000	1 601 000
		Summa kr.	857 027 000

Inkomster**A. Räntor:**

1.	Ränta å uppköpta obligationer	20 000	
2.	» » rörliga krediter	35 000 000	
3.	» » utlånade medel m. m.	200 000	85 220 000

B. Uppgäld och kursvinster:

1.	Uppgäld	1 000	
2.	Kursvinster	1 000	2 000

C. Diverse inkomster:

1.	Preskriberade obligationer och kuponger m. m.	1 600 000	
2.	Dragningslistor å premielånen	200 000	
3.	Övriga diverse inkomster	5 000	1 805 000
			37 027 000

Underskott att avföras å riksstatens driftbudget

Summa kr. 857 027 000

AVSKRIVNING AV NYA KAPITALINVESTERINGAR

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
3 januari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler frågan om anslag till *avskrivning av nya kapitalinvesteringar* för budgetåret 1963/64 samt anför därvid följande.

Under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar uppföres anslag för täckning av den investeringsförlust som uppstår i samband med genomförandet av helt eller delvis oräntabla nya kapitalinvesteringar. I likhet med vad som gäller för investeringsanslagen ställes avskrivningsanslagen direkt till de fondförvaltande myndigheternas förfogande. Avsikten är därvid att i första hand dessa anslag skall utnyttjas för investeringsutgifternas bestridande.

Föreliggande riksstatsförslag innefattar åtskilliga anslag å kapitalbudgeten, beträffande vilka en investeringsförlust måste beräknas. Jag torde nu få i korthet redogöra för de fall där så är förhållandet. Hemställan göres i anslutning till denna översikt om att erforderliga avskrivningsanslag skall äskas eller ock upptagas med beräknade belopp i riksstatsförslaget.

Investeringsförlusten står i relation till statens förräntningskrav. Det får anses ligga i sakens natur, att detta överensstämmer med den sedan år 1943 för varje budgetår fastställda normalräntan för lån från statens utlåningsfonder. Normalräntan — som fastställes av Kungl. Maj:t omedelbart före budgetårets ingång i enlighet med av riksdagen godkända principer (prop. 1943: 343, rskr 487) — beräknas på grundval av medelförräntningen på viss del av statsskulden. Kungl. Maj:t har fastställt normalräntan för innevarande budgetår till 5 procent (SFS 1962: 374). Jag har vid beräkningen av

avskrivningsanslagen följaktligen utgått från ett förräntningskrav på 5 procent.

Statens affärsverksfonder. I överensstämmelse med vad chefen för kommunikationsdepartementet förordar, bör enligt gällande principer för försvarsberedskap vid televerket och statens järnvägar beräknade medel avskrivas med 12 100 000 kr. respektive 4 500 000 kr. Sammanlagt erfordras således för avskrivningsändamål under statens affärsverksfonder ett belopp av 16 600 000 kr.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt gällande regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivning vid nybyggnader för ämbetsverk 25 procent av anläggningskostnaden och vid nybyggnader för fångvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50 procent. Beträffande säkerhetsanstalter för sjöfarten utgör grundavskrivningen 50 procent, dock avskrives hamn- och fyranläggningar omedelbart i sin helhet. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Med tillämpning av dessa grunder bör avskrivningsanslag i riksstatsförslaget uppföras på sätt framgår av följande sammanställning. Beträffande de investeringsanslag, vilka i riksstatsförslaget upptagits med beräknat belopp, har de däremot svarande avskrivningsanslagen likaledes beräknats.

Anslag	Investering Kr.	Avskrivning Kr.
Justitiedepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten för fångvården	18 000 000	8 250 000
Utrikesdepartementet:		
Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen	5 300 000	3 100 000
Försvarsdepartementet:		
Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten	1 575 000	788 000
Socialdepartementet:		
Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna	4 600 000	2 300 000
Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare	1 000	—
Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddsverksamhet m. m.	1 530 000	765 000
Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium	3 000 000	1 500 000
Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens rättsläkarstation vid Stockholm	700 000	350 000

Anslag	Investering Kr.	Avskrivning Kr.
Vissa byggnadsarbeten vid statens mentalsjukhus m. m.	*58 000 000	*29 000 000
Vissa byggnadsarbeten för statens skol- och yrkeshem för barn med komplicerad utvecklingshämning	3 700 000	1 850 000
Utbyggande av karolinska sjukhuset	*6 000 000	*3 000 000
Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	*9 000 000	*4 500 000
Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund	*2 000 000	*1 000 000

Kommunikationsdepartementet:

Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm	300 000	75 000
Radiohus	12 000 000	—
Televisionshus	11 900 000	—
Kontorshus i kvarteret Murmästaren i Stockholm	10 000 000	2 500 000
Byggnadsarbeten för statens bilinspektion	2 100 000	525 000
Merkostnader för vissa byggnadsarbeten	180 000	90 000
Säkerhetsanstalter för sjöfarten	1 450 000	1 310 000

Finansdepartementet:

Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.	140 000	35 000
---	---------	--------

Ecklesiastikdepartementet:

Nybyggnad för riksarkivet	1 547 000	387 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala	*5 901 000	*2 951 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund	5 220 000	2 610 000
Byggnadsarbeten vid universitetet i Göteborg ..	1 000	—
Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm ..	7 438 000	3 719 000
Byggnadsarbeten vid karolinska mediko-kirurgiska institutet	2 010 000	1 005 000
Byggnadsarbeten vid medicinska högskolan i Umeå	*2 188 000	*1 094 000
Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Stockholm	8 404 000	4 202 000
Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola	22 464 000	11 232 000
Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund ..	*13 000 000	*6 500 000
Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik	325 000	163 000

* Beräknat belopp

† I Bihang till riksdagens protokoll 1963. 1 saml. Nr 1. Bil. 18

Anslag	Investering Kr.	Avskrivning Kr.
Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning	2 000 000	1 000 000
Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.	4 006 000	2 003 000
Jordbruksdepartementet:		
Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt	175 000	88 000
Byggnadsarbeten vid statens växtskyddsanstalt	80 000	40 000
Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan	4 260 000	2 130 000
Byggnadsarbeten vid Svenska Reproduktions Aktiebolaget	4 000 000	2 000 000
Inrikesdepartementet:		
Byggnadsarbeten för länsstyrelserna	6 000 000	1 500 000
Inköp av fastigheter för förvaltningsändamål ..	4 000 000	—
Nybyggnad för statens polisskolas huvudskola i Stockholm	4 500 000	2 250 000
Vissa skyddsrumsanläggningar	8 600 000	8 600 000
Anordnande av en civilförsvarsskola m. m. ..	300 000	150 000
Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret	750 000	375 000
Summa		258 645 000 114 937 000

Anslaget till vissa skyddsrumsanläggningar bör liksom hittills avskrivas helt.

I investeringsanslaget till inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen ingår kostnader för inköp av byggnader, vilka bör avskrivas helt, medan å andra sidan några avskrivningsmedel inte erfordras för under samma anslag beräknade belopp för markförvärv. Anslaget till vissa byggnadsarbeten för fångvården innefattar likaledes till viss del markförvärv.

Beträffande anslaget till radiohus erinrar jag om, att detta enligt riksdagens beslut (rskr 1955:288) helt skall finansieras med radiolicensmedel. Motsvarande finansieringsform tillämpas beträffande investeringar i televisionshuset. Några avskrivningsanslag å riksstaten erfordras således icke för dessa ändamål.

Försvarets fonder. För investeringar i försvarets fastighetsfond skall enligt av riksdagen godkända regler avskrivningsbehovet beräknas schablonmässigt till 50 procent av investeringen i kasernbyggnaders delfond, medan total avskrivning tillämpas för befästningars delfond. Kostnader för markförvärv avskrives icke.

Under kasernbyggnaders och befästningars delfonder upptages preliminärt investeringsanslag om tillhoppa 100 625 000 respektive 156 800 000 kr. Härav avses för markförvärv 7 600 000 kr. under kasernbyggnaders delfond samt 1 000 000 kr. under befästningars delfond. Avskrivningsanslagen under delfonderna bör alltså beräknas till 46 513 000 respektive 155 800 000 kr.

Statens utlåningsfonder. Investeringsanslaget till lånefonden för bostadsbyggande tas för nästa budgetår upp med 740 000 000 kr. Då räntan å de lån som utgår från denna fond som regel är 4 procent bör med hänsyn till att förräntningskravet å statens investeringar fastställts till 5 procent denna investering avskrivas med 20 procent eller 148 000 000 kr.

För investeringar i statens lånefond för universitetsstudier samt allmänna studielånefonden torde liksom hittills total avskrivning böra ske. Avskrivningsanslagen upptas alltså till 15 300 000 kr. för vardera ändamålet. Även anslaget till värnpliktslånefonden bör avskrivas helt och avskrivningsanslaget uppföres således med 500 000 kr.

Beträffande lånefonden för allmänna samlingslokaler, ur vilken utgår lån som till viss del är räntefria, uppföres avskrivningsanslaget med 5 400 000 kr. Lånen från fiskerilånefonden löper med en ränta av 4 procent och nyinvesteringer å 2 700 000 kr. bör därför avskrivas med 540 000 kr.

Fonden för låneunderstöd. Anslaget till räntefria lån till bostadsbyggande beräknas för nästa budgetår till 20 000 000 kr. Avskrivningsbehovet uppgår till samma belopp. I fråga om anslagen till lån till nybyggnader m. m. vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare, lån till föreningen Melansjö skolhem för vissa byggnadsarbeten, lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten samt lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby bör total avskrivning ske och avskrivningsanslagen upptas följaktligen till 784 000, 210 000, 380 000 respektive 825 000 kr. Likaledes bör anslagen till bidrag till Internationella utvecklingsfonden å 32 102 000 kr. och till kreditgivning m. m. för utvecklingsändamål å 30 000 000 kr. avskrivas med 100 procent, varför avskrivningsanslagen beräknas till motsvarande belopp. Även för anslagen till lån till Uppsala studentkår å 419 000 kr. och till lån till Bibliotekstjänst aktiebolag å 990 000 kr. beräknas avskrivningsbehovet uppgå till samma belopp som anslagen. Ur anslaget till lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. skall utgå lån med en räntesats av 4 procent. Jag upptar för ändamålet ett avskrivningsanslag av 70 000 kr.

I fråga om lån till utbyggnad av oljelagringen upptages investeringsanslag med 2 600 000 kr. för det program som — efter en viss tidsförskjutning — beräknas vara avslutat under år 1963 samt 59 000 000 kr. för det oljelagringsprogram som avser perioden 1963—1969. Liksom fallet är för den nu löpande lagringsperioden avses statens bidrag under det nya programmet utgå i form av ränte- och amorteringsfria lån till de lagringsskyldiga. Följaktligen bör anslagen i sin helhet avskrivas.

Diverse kapitalfonder. Investeringsanslaget under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond till anordnande av drivmedelsförråd bör avskrivas med 100 procent och avskrivningsanslaget uppföres alltså med 2 000 000 kr.

Sammanfattning och hemställan. Avskrivningsanslagen uppgår till sammanlagt 668,3 milj. kr. En översikt över hur anslagen fördelar sig på olika fonder och departement lämnas i följande tablå.

	Statens affärs- verks- fonder	Statens allmänna fastighets- fond	Försvarets fonder
II. Justitiedepartementet	—	8 250 000	—
III. Utrikesdepartementet	—	3 100 000	—
IV. Försvarsdepartementet	—	788 000	202 313 000
V. Socialdepartementet	—	44 265 000	—
VI. Kommunikationsdepartementet.	16 600 000	4 500 000	—
VII. Finansdepartementet	—	35 000	—
VIII. Eckleslastikdepartementet	—	36 866 000	—
IX. Jordbruksdepartementet	—	4 258 000	—
X. Handelsdepartementet	—	—	—
XI. Inrikesdepartementet	—	12 875 000	—
Summa kr	16 600 000	114 937 000	202 313 000

	Statens utlånings- fonder	Fonden för låne- understöd	Diverse kapital- fonder	Summa
II. Justitiedepartementet	—	—	—	8 250 000
III. Utrikesdepartementet	—	—	—	3 100 000
IV. Försvarsdepartementet	500 000	—	—	203 601 000
V. Socialdepartementet	—	2 199 000	—	46 464 000
VI. Kommunikationsdepartementet.	—	—	—	21 100 000
VII. Finansdepartementet	—	62 102 000	—	62 137 000
VIII. Eckleslastikdepartementet	30 600 000	1 409 000	—	68 875 000
IX. Jordbruksdepartementet	540 000	70 000	—	4 868 000
X. Handelsdepartementet	—	61 600 000	2 000 000	63 600 000
XI. Inrikesdepartementet	153 400 000	20 000 000	—	186 275 000
Summa kr	185 040 000	147 380 000	2 000 000	668 270 000

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, under förutsättning att motsvarande investeringsanslag beviljas, anvisa följande *reservationsanslag* till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1963/64 i härefter angivna fonder, nämligen

Televerkets fond:

Kommunikationsdepartementet:

Teleanläggningar m. m. 12 100 000

Statens järnvägars fond:**Kommunikationsdepartementet:**

<i>Järnvägar m. m.</i>	4 500 000
-----------------------------	-----------

Statens allmänna fastighetsfond:**Justitiedepartementet:**

<i>Vissa byggnadsarbeten för fångvården</i>	8 250 000
---	-----------

Utrikesdepartementet:

<i>Inköp, uppförande och istandsättande av fastigheter för utrikesrepresentationen</i>	3 100 000
--	-----------

Försvarsdepartementet:

<i>Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten</i>	788 000
--	---------

Socialdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna</i>	2 300 000
---	-----------

<i>Vissa byggnadsåtgärder för strålskyddssamhet m. m.</i>	765 000
--	---------

<i>Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens bakteriologiska laboratorium</i>	1 500 000
---	-----------

<i>Till- och ombyggnadsarbeten m. m. vid statens rättsläkarstation vid Stockholm</i>	350 000
--	---------

<i>Vissa byggnadsarbeten för statens skol- och yrkeshem för barn med komplicerad utvecklingshämning</i>	1 850 000
---	-----------

Kommunikationsdepartementet:

<i>Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm</i>	75 000
--	--------

<i>Kontorshus i kvarteret Murmästaren i Stockholm</i>	2 500 000
---	-----------

<i>Byggnadsarbeten för statens bilinspektion ..</i>	525 000
---	---------

<i>Merkostnader för vissa byggnadsarbeten</i>	90 000
--	--------

<i>Säkerhetsanstalter för sjöfarten</i>	1 310 000
---	-----------

Finansdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid tullverkets kust- och gränsbevakning m. m.</i>	35 000
--	--------

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Nybyggnad för riksarkivet</i>	387 000
--	---------

<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Lund ..</i>	2 610 000
--	-----------

<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Stockholm</i>	3 719 000
--	-----------

Statsverkspropositionen år 1963: Bil. 18:

<i>Byggnadsarbeten vid karolinska mediko-kirurgiska institutet</i>	1 005 000
<i>Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Stockholm</i>	4 202 000
<i>Byggnadsarbeten vid Chalmers tekniska högskola</i>	11 232 000
<i>Nybyggnad för forskningslaboratorium i Studsvik</i>	163 000
<i>Byggnadsarbeten vid seminarierna för huslig utbildning</i>	1 000 000
<i>Byggnadsarbeten vid statens blind- och dövskolor m. m.</i>	2 003 000
Jordbruksdepartementet:	
<i>Byggnadsarbeten vid statens centrala frökontrollanstalt</i>	88 000
<i>Byggnadsarbeten vid statens växtskyddsanstalt</i>	40 000
<i>Byggnadsarbeten vid lantbrukshögskolan ...</i>	2 130 000
<i>Byggnadsarbeten vid Svenska Reproduktions Aktiebolaget</i>	2 000 000
Inrikesdepartementet:	
<i>Byggnadsarbeten för länsstyrelserna</i>	1 500 000
<i>Nybyggnad för statens polisskolas huvudskola i Stockholm</i>	2 250 000
<i>Vissa skyddsrumsanläggningar</i>	8 600 000
<i>Anordnande av en civilförsvarsskola m. m. ...</i>	150 000
<i>Uppförande av förrådsbyggnader för civilförsvaret</i>	375 000
Statens utlåningsfonder:	
Försvarsdepartementet:	
<i>Värnpliktslånefonden</i>	500 000
Ecklesiastikdepartementet:	
<i>Statens lånefond för universitetsstudier</i>	15 300 000
<i>Allmänna studielånefonden</i>	15 300 000
Jordbruksdepartementet:	
<i>Fiskerilånefonden</i>	540 000
Inrikesdepartementet:	
<i>Lånefonden för bostadsbyggande</i>	148 000 000
<i>Lånefonden för allmänna samlingslokaler</i> ...	5 400 000

Fonden för låneunderstöd:

Socialdepartementet:

<i>Lån till nybyggnader m. m. vid erkända vård- anstalter för alkoholmissbrukare</i>	784 000
<i>Lån till föreningen Mellansjö skolhem för vis- sa byggnadsarbeten</i>	210 000
<i>Lån till Svenska diakonsällskapet för vissa byggnadsarbeten</i>	380 000
<i>Lån till Gotlands läns landsting för utbyggande av lasarettet i Visby</i>	825 000

Finansdepartementet:

<i>Bidrag till Internationella utvecklingsfonden</i>	32 102 000
<i>Kreditgivning m. m. för utvecklingsändamål</i>	30 000 000

Ecklesiastikdepartementet:

<i>Lån till Uppsala studentkår</i>	419 000
<i>Lån till Bibliotekstjänst aktiebolag</i>	990 000

Jordbruksdepartementet:

<i>Lån till främjande av beredning och avsätt- ning av fisk m. m.</i>	70 000
---	--------

Handelsdepartementet:

<i>Lån till utbyggnad av oljelagringen</i>	2 600 000
<i>Lån till utbyggnad av oljelagringen 1963— 1969</i>	59 000 000

Inrikesdepartementet:

<i>Räntefria lån till bostadsbyggande</i>	20 000 000
---	------------

Diverse kapitalfonder:

Handelsdepartementet:

<i>Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond: Anordnande av drivmedelsförråd</i>	2 000 000
---	-----------

dels i avbidan på särskild proposition beräkna följande
reservationsanslag till avskrivning av nya kapitalinve-
steringar för budgetåret 1963/64 i häfter angivna fonder,
nämligen

Statens allmänna fastighetsfond:

Socialdepartementet:

<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens mental- sjukhus m. m.</i>	29 000 000
--	------------

*Statsverkspropositionen år 1963: Bil. 18:
Avskrivning av nya kapitalinvesteringar*

<i>Utbyggande av karolinska sjukhuset</i>	<i>3 000 000</i>
<i>Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala</i>	<i>4 500 000</i>
<i>Uppförande av en barnpsykiatrisk klinik vid lasarettet i Lund</i>	<i>1 000 000</i>
Ecklesiastikdepartementet:	
<i>Byggnadsarbeten vid universitetet i Uppsala</i>	<i>2 951 000</i>
<i>Byggnadsarbeten vid medicinska högskolan i Umeå</i>	<i>1 094 000</i>
<i>Byggnadsarbeten vid tekniska högskolan i Lund</i>	<i>6 500 000</i>

Försvarets fonder:

Försvarsdepartementet:

Försvarets fastighetsfond:

<i>Kasernbyggnaders delfond</i>	<i>46 513 000</i>
<i>Befästningars delfond</i>	<i>155 800 000</i>

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Wettergren

AVSKRIVNING AV OREGLERADE KAPITALMEDELSFÖRLUSTER

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
3 januari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler de frågor som rör anslag till *avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* för budgetåret 1963/64 samt anför därvid följande.

I anslutning till 1938 års budgetreform upprättades per den 30 juni 1938 en fond för oreglerade kapitalmedelsförluster för redovisning av förluster, som uppkommit på statens kapitalfonder och överförts till fonden i den ordning Kungl. Maj:t för varje särskilt fall bestämt. A fonden, som står under riksgäldskontorets förvaltning, skall icke redovisas följande förluster på statens kapitalfonder, nämligen förluster för riksbanksfonden, sådana förluster för statens affärsverksfonder, statens pensionsfonder och riksgäldsfonden som är av den mindre omfattning att de normalt bör täckas av löpande inkomster samt förluster, för vilka täckning kan beredas av inom vederbörande fond verkställda avsättningar till förnyelsefond eller värde-minskningskonto. Innan jag ingår på de frågor om avskrivning av på fonden redovisade förluster som nu bör anmälas för riksdagen, torde jag på sedvanligt sätt få anmäla spörsmålet om redovisning av vissa ackordsuppgörelser.

Ackordsuppgörelser angående lån från statens utlåningsfonder m. m. Med bifall till propositionen nr 281 har 1940 års lagtima riksdag (rskr 373) be-myndigat Kungl. Maj:t att i fråga om vissa statliga lån, i den mån ej annat föranledes av särskilda föreskrifter för viss låneverksamhet, efter prövning av omsländigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller utom gäldenärs eller löftesmans konkurs, ävensom att eljest vid gäldenärs eller löftesmans obestånd helt eller delvis efterge långivarens rätt, så ock att, där

särskilt vägande skäl därtill föranleder, medge betalningsanstånd även i fall, då sådant anstånd ej påkallas av gäldenärs eller löftesmans iråkade obe-
ständ.

Bemyndigandet gäller i fråga om lån från statens utlåningsfonder; lånefordringar under fonden för låneunderstöd, vilka hänför sig till anslag för viss lånerörelse; statens lappfond; samt lån från folkpensioneringsfonden för ändamål, som avses i § 4 mom. 1 punkt 8 i reglementet angående förvaltningen av nämnda fond.

Riksdagen medgav tillika, att befogenheten fick av Kungl. Maj:t delegeras åt underordnad myndighet, respektive riksbanken och riksgäldskontoret.

Vid lämnandet av detta bemyndigande uttalade riksdagen emellertid önskemålet, att redovisning i någon lämplig form årligen skulle lämnas riksdagen för beslut rörande ackordsuppgörelser och andra efterskänkanden, som fattats på grund av bemyndigandet.

Den begärda redovisningen torde på sätt tidigare skett få lämnas riksdagen i den formen, att avskrifter av de under föregående kalenderår fattade besluten angående biträdande av ackord ävensom andra efterskänkanden av statens rätt, som innefattar mera än ett medgivande av betalningsanstånd, jämte en sammanfattande förteckning tillställas riksdagens vederbörande utskott.

I enahanda ordning torde redovisning få lämnas för de fall, i vilka Kungl. Maj:t under föregående kalenderår tagit i anspråk det av 1942 års riksdag (prop. 241; rskr 388) lämnade bemyndigandet att tills vidare efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall biträda ackord i fråga om kronans fordringar för försåld fast egendom.

Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster. Enligt av 1939 års lagtima riksdag godkända principer skall under denna rubrik årligen äskas ett anslag till belopp, som kan antagas genomsnittligt bereda täckning för de förluster som för varje år brukar uppkomma. I gällande riksstat är anslaget uppfört med en milj. kr. för reglering av uppkommande smärre kapitalmedelsförluster.

Med skrivelse den 15 november 1962 har riksgäldskontoret överlämnat en redogörelse angående överföring till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster under budgetåret 1961/62 av förluster å statens kapitalfonder.

Av redogörelsen framgår, att följande förluster av fondförvaltande myndigheter anmälts och per den 30 juni 1962 överförts till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster:

Myndighet och fond

Fortifikationsförvaltningen:

Försvarets fastighetsfond	348 153: 04
---------------------------------	-------------

Bostadsstyrelsen:

Lånefonden för bostadsbyggande	89 463: 19
--------------------------------------	------------

Statskontoret:

Fonden för låneunderstöd: statskontorets delfond	21 765 000:—
Lånefonden för allmänna samlingslokaler	178 847:89
Fonden för statens aktier: Svenska skifferoljeaktiebolaget	19 000 000:—

Statens reproduktionsanstalts fond	198 452:36
--	------------

Sjöfartsstyrelsen:

Sjöfartsverkets båtlånefond	57 667:12
-----------------------------------	-----------

Riksbanken:

Statens bosättningslånefond	173 162:22
Fonden för låneunderstöd: riksbankens delfond	279 293:35

Riksgäldskontoret:

Fonden för förslag till statsverket: förskott till vissa plan- kostnader	227:50
---	--------

Summa kr. 42 090 266:67

Såsom ingående balans redovisades å fonden den 1 juli 1961 6 127 878 kr. 94 öre. Fonden har under budgetåret 1961/62 gottskrivits *dels* 8 812 kr. 92 öre, som influtit å tidigare avskrivna, fonden påförda förluster, *dels* 1 000 000 kr., utgörande anslag å driftbudgeten för avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster, *dels* 21 455 000 kr. för avskrivning av lån till Svenska skifferoljeaktiebolaget och *dels* 19 000 000 kr. för nedskrivning av aktier i nämnda bolag. Då enligt den lämnade redogörelsen fonden samtidigt belastats för förluster med tillhopa 42 090 266 kr. 67 öre, utgjorde per den 30 juni 1962 balansen av disponibla medel för reglering av smärre oreglerade kapitalmedelsförluster 5 501 425 kr. 19 öre.

För nästa budgetår synes anslaget kunna upptagas med oförändrat en milj. kr. för reglering av uppkommande smärre kapitalmedelsförluster. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag av 1 000 000 kr.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Wettergren

BILAGA 20 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1963

STATENS

ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1963.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1963/64 och anför därvid följande.

Översikt av fastighetsfondens ställning m. m.

Statens allmänna fastighetsfond är en kapitalfond för redovisning av civila statliga fastigheter, som ej är att hänföra till affärsverken. Fonden omfattar allmänna förvaltningsbyggnader, fångvårdsanstalter, fastigheter för undervisningsändamål, sjukhusbyggnader m. m. Allmänna fastighetsfonden är uppdelad på tio delfonder allt efter det ändamål för vilket fastigheterna nyttjas, nämligen *slottsbyggnadernas, fångvårdsstyrelsens, beskickningsfastigheternas, byggnadsstyrelsens, generaltullstyrelsens, Uppsala universitets, Lunds universitets, sjöfartsstyrelsens, medicinalstyrelsens och karolinska sjukhusets* delfonder. Av dessa förvaltas slottsbyggnadernas, beskickningsfastigheternas och byggnadsstyrelsens delfonder av byggnadsstyrelsen samt de övriga av respektive myndigheter.

Fastighetsfondens inkomster och utgifter liksom dess kapitalbehållning redovisas i rikshuvudboken. Inkomst- och utgiftsstat för fonden fastställs årligen av Kungl. Maj:t och riksdagen. Fonden är konstruerad såsom en produktiv fond, vars överskott — som redovisas å särskild titel å riksstatens inkomstsida — i princip är beräknat såsom en mot statens förräntningskrav svarande förräntning av det investerade nettokapitalet. Undantag från denna regel utgör slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder. Erforderligt inkomsttillskott erhålles — förutom av hyresinkomster för lokal-

upplåtelser till enskilda m. fl. inkomster — genom att de olika huvudtitlarna påföres hyreskostnader i form av ersättningsanslag till vederbörande delfond för upplåtna lokaler.

Av riksrevisionsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1961/62 framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1962 var följande (milj. kr).

	Tillgångar		Skulder		Kapital (netto)
	Fast egendom (brutto)	Ford- ringar å statsreg- lerings- fonden	Avskriv- nings- konton	Övriga diverse medel	
1. Slottsbyggnadernas delfond	108,5	3,4	44,2	3,4	64,3
2. Fångvårdsstyrelsens delfond	101,0	1,9	56,5	1,9	44,5
3. Beskickningsfastigheternas delfond	39,9	1,0	11,9	1,0	28,0
4. Byggnadsstyrelsens delfond	1 021,9	13,2	538,4	13,2 + 2,2 ¹	481,3
5. Generaltullstyrelsens delfond	8,5	0,1	3,1	0,1	5,4
6. Uppsala universitets delfond	106,9	1,2	53,9	35,7 + 0,4 ¹	18,1
7. Lunds universitets delfond	44,6	0,4	25,8	1,2	18,0
8. Sjöfartsstyrelsens delfond	23,3	0,1	19,7	0,1	3,6
9. Medicinalstyrelsens delfond	478,7	1,9	300,7	1,9	178,0
10. Karolinska sjukhusets delfond	102,0	0,7	56,5	20,9	25,3
Summa	2 035,3	23,9	1 110,7	79,4 + 2,6¹	866,5

¹ övriga skulder.

I förhållande till fondens ställning per den 1 juli 1961 innebär de redovisade siffrorna en ökning av bruttovärdet av fondens fasta egendom med 182,9 milj. kr., varav 153,6 milj. kr. tillkommit genom nyinvestering och 29,3 milj. kr. genom invärderingar och omföringar mellan kapitalfonder. Nettoökningen av fondens kapital under budgetåret uppgår till 60,2 milj. kr.

Den för budgetåret 1961/62 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 107,2 milj. kr. Inkomsterna beräknades till detta belopp, medan utgifterna och överskottet upptogs till respektive 82,2 och 25,0 milj. kr. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen (s. 146 ff.) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 30,1 milj. kr., vilket belopp alltså tillförts driftbudgeten. Till reparations- och underhållskostnader m. m. har åtgått 40,2 milj. kr. Behållningen av reservationsmedel har under budgetåret ökat från 16,1 till 23,6 milj. kr.

Den för innevarande budgetår gällande staten för fastighetsfonden är fastställd genom brev den 9 mars 1962 (statsverksprop. bil. 20, rskr 86).

Från och med budgetåret 1944/45 har genomförts en omläggning av arbetsåret för reparationsverksamheten, varigenom detta lösgjorts från sin förutvarande bundenhet vid budgetåret och i stället börjar i månaderna mars — april. Härigenom kan reparationsverksamheten förläggas till vår- och försommarmånaderna, så att den icke liksom tidigare sammanfaller med byggnadsindustriens högsäsong i slutet av sommaren och början av hösten. En förutsättning härför är, att Kungl. Maj:ts förslag till stat för fastighetsfonden framlägges i statsverkspropositionen och att staten fastställs av riksdagen under dess tidigare skede.

Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1962/63

Staten för statens allmänna fastighetsfond skall jämlikt riksdagens beslut upptaga följande titlar, nämligen å inkomstsidan A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Diverse inkomster samt å utgiftssidan A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningsskonto, C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna upptager jag först fondens utgifter till behandling.

Det förslag till stat för allmänna fastighetsfonden som framlägges i det följande (*bilaga*) slutar på ett belopp av 145 501 000 kr., vilket innebär en ökning av omslutningssumman med 18 177 000 kr. Av ökningen faller lika stor del på posterna till reparations- och underhållskostnader (5 597 000 kr.) och hyresutgifter (5 586 000 kr.), varjämte fondens överskott ökar med 6 141 000 kr. Posten för avsättning till värdeminskningsskonto förutsättes öka med 853 000 kr. På inkomstsidan beräknas hyresinkomsterna öka med 809 000 kr. och diverse inkomster med 71 000 kr. Slutligen betingar balansen i staten en uppräknig av ersättningsanslagen till fonden med sammanlagt 17 297 000 kr.

Till grund för förslaget till stat för fastighetsfonden ligger av vederbörande förvaltningsmyndigheter avgivna statförslag för respektive delfonder, varöver riksrevisionsverket den 10 december 1962 avgivit infordrat utlåtande.

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreskrivit har de fondförvaltande myndigheterna avgivit redogörelser för användningen under budgetåret 1961/62 av medel, som under här ifrågavarande anslagsposter ställts till förfogande. Beträffande redogörelsernas innehåll torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

I detta sammanhang må erinras, att vid behandlingen av förslaget till stat för fastighetsfonden vid 1943 års riksdag (prop. 71) ställning togs till frågan om principerna för beräkningen av medelsbehovet för reparationsändamål. De av Kungl. Maj:t i nämnda sammanhang godkända beräkningsgrun-

derna, mot vilka riksdagen icke riktat erinran, innebär huvudsakligen följande.

Beloppet av erforderliga reparationsmedel erhålles genom multiplicering av byggnadsbeståndets bokförda värde med en viss procentsats, underhållsprocenten. I byggnadsbeståndets bokförda värde ingår icke de byggnader, som färdigställas under det budgetår, som närmast föregår det budgetår statförslaget avser. Underhållsprocenten anpassas efter byggnadernas ålder. Sålunda fastställs ett visst procenttal för gamla byggnader och ett annat för nya byggnader. Under de första åtta åren halveras vidare underhållsprocenten för de nya byggnaderna. Underhållsprocenten eller det erhållna reparationsmedelsbehovet omräknas slutligen med hänsyn till inträffade förändringar i prisläget på byggnadsmarknaden, vilka förändringar framgår av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex.

De sålunda procentberäknade underhållsmedlen utgör en ram för det normala fastighetsunderhållet. För extraordinära reparationsåtgärder samt ändrings- och ombyggnadsarbeten, som inte eller endast i begränsad mån höjer fastighetens värde, beräknas medel å reparations- och underhållskostnadsanslagen efter prövning i varje särskilt fall. Då vissa av de anslag som av de fondförvaltande myndigheterna äskats å kapitalbudgeten avser ändamål av sistnämnda karaktär, kommer desamma att i stället redovisas i förevarande sammanhang.

I brev den 1 mars 1946 förklarade Kungl. Maj:t, att beräkningen av medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader tills vidare från och med budgetåret 1946/47 skulle beträffande fångvårdsstyrelsens, medicinalstyrelsens, byggnadsstyrelsens, Uppsala universitets och Lunds universitets delfonder ske i enlighet med de principer, som förordats i förenämnda proposition, och att härvid värdena å nyuppförda byggnader i förekommande fall skulle omräknas till 1935 års prisnivå i enlighet med de i 1946 års statsverksproposition, del 22, s. 6—7 återgivna, av byggnadsstyrelsen förordade principerna.

De byggnadsvärden, som byggnaderna skulle ha betingat, därest de uppförts år 1935, bestämmes från och med budgetåret 1949/50 med tillämpning av byggnadsstyrelsens nybyggnadskostnadsindex, som av styrelsen årligen kompletteras med hänsyn till inträffade förändringar i kostnadsläget på byggnadsmarknaden.

Beträffande reparationskostnadsindex har byggnadsstyrelsen anmält, att denna med 1935 som basår per den 1 juli 1962 beräknats till 415, vilket jämfört med motsvarande tidpunkt 1961 innebär en höjning med 38 enheter eller 10 procent.

1. **Slottsbyggnadernas delfond.** Reparationskostnadsposten för denna delfond är uppdelad i fyra delposter. Medelsanvisningen å dessa under de senaste åren framgår av följande tabell.

	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader, kr.	959 000	994 000	1 080 000	1 132 000
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga, kr.	325 000	335 000	345 000	355 000
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m., kr. ..	334 000	345 000	422 000	438 000
d) Vissa istandsättningsarbeten, kr.	300 000	1 025 000	1 650 000	1 415 000
Summa	1 918 000	2 699 000	3 497 000	3 340 000

Under *delposten a)* har för innevarande budgetår för det normala underhållet anvisats 1 092 000 kr., vilket belopp bör uppräknas med 109 000 kr., motsvarande indexhöjningen, till 1 201 000 kr. Med hänvisning till vad styrelsen i tidigare statförslag anført i fråga om skärpta krav på förbättring och modernisering av tjänstebostäderna, hemställer styrelsen, att samma belopp som för innevarande år eller 40 000 kr. upptages för nästa budgetår. I enlighet härmed föreslås att *delposten a)* upptages till (1 201 000 + 40 000 =) 1 241 000 kr.

Från *delposten b)* skall bestridas dels de normala underhållskostnaderna, inklusive utgifter för skatter, centraluppvärmning, vatten, belysning och renhållning m. m. och dels kostnaderna för en fortlöpande upprustning och modernisering av vissa av uthyrningslägenheterna. Det förra slaget av utgifter uppgår för närvarande till i runt tal 210 000 kr. per år, under det att hyresinkomsterna uppgår till omkring 400 000 kr. per år. För det behov som ännu föreligger i fråga om upprustning och modernisering av uthyrningsfastigheterna hemställer styrelsen att (400 000 — 210 000 =) 190 000 kr. får disponeras under det kommande budgetåret, varför *delposten b)* bör upptagas med (210 000 + 190 000 =) 400 000 kr.

I fråga om *delposten c)* framhåller byggnadsstyrelsen ånyo angelägenheten av att anslagen för denna delpost måtte utgå med belopp som möjliggör att de i vårt land fåtaliga historiska minnesmärkena åtminstone nöjaktigt kan vårdas och underhållas. I *delposten* ingår för innevarande budgetår för det normala underhållet ett belopp av 338 000 kr. Detta belopp bör till följd av ökningen i byggnadskostnadsindex uppräknas med 10 procent till 372 000 kr. Med hänvisning till det anförda hemställer dock styrelsen, att *delposten fr. o. m. nästa budgetår* upptages med 500 000 kr.

För innevarande budgetår har ett särskilt belopp av 100 000 kr. anvisats

för vissa förbättrings- och istandsättningsarbeten gällande delfondens minnesmärken. Beloppet har styrelsen i huvudsak disponerat för fortsatta fasadreparationer vid Läckö slott. Arbetena har pågått sedan sommaren 1959 och har nu fortskridit så långt, att slottsbyggnadens östra och norra fasader är färdigställda. Ett fullföljande av fasadreparationerna är oundgängligen nödvändigt och bör enligt styrelsens uppfattning ske etappvis under ytterligare 4—5 år. Detta medför ett behov av 100 000 kr. även för budgetåret 1963/64. Styrelsen hemställer vidare om ett belopp av 120 000 kr. för restaurering av fasaderna till Kalmar slotts inre borggård samt om 110 000 kr. för förstärkning och injektering av den genom vittring allt mer försämrade berggrunden under vissa murpartier vid Borgholms slottsruin. För båda dessa ändamål har medel tidigare äskats. Delposten c) bör således enligt byggnadsstyrelsen upptagas med $(500\,000 + 100\,000 + 120\,000 + 110\,000 =)$ 830 000 kr.

I fråga om *delposten d)* har för flertalet kungliga slott med tillhörande byggnader fr. o. m. budgetåret 1946/47 inräknats särskilda belopp för vissa istandsättningsarbeten, som utöver det löpande underhållet ansetts ofrånkomliga för att icke äventyra byggnadernas bestånd. För innevarande budgetår har anvisats 1 415 000 kr. Härav avsåg 500 000 kr. åtgärder för grundförstärkning av Logårdsflyglarna å Stockholms slott. Styrelsen anmäler härmed, att en utredning numera verkställts om kostnaderna för att anordna ett garage under viss del av Logårdsterrassen. Utredningen har givit vid handen att totala kostnaden för ett garage med 60 bilplatser skulle uppgå till närmare 3 000 000 kr., medan samtidiga kostnadsbesparingar genom förenklingar i grundförstärkningsarbetena inte kunde beräknas till mer än 250 000 kr. Även om byggnadsstyrelsen finner anordnande av berörda garage angeläget, anser sig styrelsen på grund av de höga kostnaderna icke nu kunna framlägga förslag i frågan. — Beträffande Logårdsflyglarnas grundförstärkningsarbeten kommer dessa att igångsättas under innevarande höst. Med hänsyn till den förskjutning som av skilda anledningar uppstått i fråga om arbetenas igångsättning räknar styrelsen med att först till budgetåret 1964/65 behöva återkomma med framställning om ytterligare medel för arbetenas bedrivande.

För nästa budgetår begär byggnadsstyrelsen medel för följande ändamål.

	Kr.
1. Stockholms slott, inre restaureringsarbeten	90 000
2. Stockholms slott, renovering av västra huvudfasaderna	280 000
3. Stockholms slott, restaurering av kommendantsflygelns portik mot yttre borggården	85 000
4. Ulriksdals slott, anslutning av avloppssystemet med Käppala- ledningen	350 000
5. Gripsholms slott, yttre restaureringsarbeten	235 000
	1 040 000

Beträffande de olika medelsäskandena inhämtas följande ur byggnadsstyrelsens statförslag.

1. För restaureringsarbeten inom slottet, omfattande återställandet av kulturhistoriskt värdefulla rumsinredningar, har för budgetåret 1962/63 anvisats 55 000 kr. Härigenom möjliggöres upprustning och istandsättning av riksmarskalkens ämbetslokaler. Angelägenheten av att dylika restaureringsarbeten med åtföljande revideringar av de bristfälliga och brandfarliga el-installationerna inom slottet fortlöpande bedrives har styrelsen under en följd av år framhållit. Ett belopp av 90 000 kr. bör anvisas för nästa budgetår.

2. Arbetena med slottsfasadernas restaurering bör snarast återupptagas. Byggnadsstyrelsen föreslår att nästa etapp måtte omfatta omputsning och därmed sammanhängande konservering av natursten på slottets västra huvudfasad inklusive riksmarskalksflygelns västra och norra fasader. Kostnaderna härför beräknas till 280 000 kr.

3. Styrelsen finner angeläget att kommandantsflygelns portik mot yttre borggården restaureras i likhet med vad som utförts på den motstående högvaktsflygel och föreslår att 85 000 kr. anvisas för ändamålet för nästa budgetår.

4. Sedan Stockholms norra förortskommuners kommunalförbund beslutat om gemensamt avloppssystem med reningsverk i Käppala har hälsovårdsnämnden i Solna anhållit om vidtagande av åtgärder för anslutning av Ulriksdals kungsgårds avlopp till nämnda avloppssystem.

Avloppsledningarna från kungsgårdsområdets byggnader är otillfredsställande, då de utmynnar i Edsviken respektive Brunnsviken utan effektiv rening. Byggnadsstyrelsen har därför låtit upprätta program till avloppssystemets anslutning till Käppaledningen. I programhandlingarna har även medtagits revidering och omläggning av vissa bristfälliga eller för klena dimensionerade vattenledningar, varjämte åtgärder föreslagits för ett rationellare ledningssystem. Kostnaderna beräknas uppgå till omkring 350 000 kr. Byggnadsstyrelsen finner det ofrånkomligt att arbetena snarast påbörjas för att vara avslutade i samband med Käppalaverkets färdigställande år 1965.

5. Av riksantikvarieämbetet och slottsarkitekten verkställda undersökningar av fasaderna på slottets inre borggård har bekräftat att den på 1890-talet vidtagna restaureringen utförts på ett sätt som icke tagit hänsyn till historiska fakta. Vid undersökningarna har sålunda blottats byggnadsdetaljer som ur antikvarisk synpunkt är av största vikt för en klarläggande komplettering av slottets byggnadshistoria. Byggnadsstyrelsen framhåller samtidigt, att fasadputsen mot inre borggården är av mindre god beskaffenhet. Bl. a. har sockelpartierna lossnat från underlaget till fara för murverket. Gårdens ursprungliga markplan bör framtas och dräneras, så att i källarlocalerna inträngande vatten undvikes och olägenheterna av fukt elimineras. Styrelsen, som finner angeläget att restaureringsarbetena snarast igångsättes, har beräknat kostnaderna härför till 235 000 kr.

Det totala medelsbehovet under slottsbyggnadernas delfond uppgår sålunda, inberäknat ett belopp av 1 000 kr. avseende ett formellt överskott på fonden, till (1 241 000 + 400 000 + 830 000 + 1 040 000 + 1 000 =) 3 512 000 kr.

2. Fångvårdsstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader m. m. för denna delfond har varit anslagna följande belopp under respektive budgetår.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
Kr.	1 707 000	2 523 000	2 639 000	3 749 000

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen har 1 397 000 kr. beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 2 352 000 kr., för vissa större reparations- och ändringsarbeten, som inte kunnat utföras inom ramen för det normala reparationsanslaget.

1. Löpande underhåll. I statförslaget för budgetåret 1963/64 har fångvårdsstyrelsen beräknat det för normala reparations- och underhållsarbeten erforderliga anslaget enligt samma grunder som tidigare. Underhållskostnaderna framgår av följande uppställning.

	Byggnads- värde reducerat till 1935 års prisnivå, kr.	Index- korrigera- d under- hålls- procent	Repara- tions- medel, kr.
Äldre byggnader.....	14 446 880	7,05	1 018 505
Nya byggnader över 8 år	7 214 721	2,79	201 290
Nya byggnader ej över 8 år	16 407 709	1,40	229 707
	Kr. 38 069 310	—	1 449 502

Till det erhållna beloppet, som avrundats till 1 449 500 kr., har lagts kostnader för underhåll för av fångvården disponerade baracker m. m. Styrelsen hemställer om oförändrat 103 500 kr. för dessa ändamål. För normalt underhåll beräknar fångvårdsstyrelsen sålunda ($1\,449\,500 + 103\,500 =$) 1 553 000 kr.

II. Särskilda arbeten. För nästa budgetår äskar fångvårdsstyrelsen medel för följande ändamål.

	Kr.
1. Installation av alarmanordningar och omläggning av elektriska ledningar	235 000
2. Utbyte av värmepannor m. m.	300 000
3. Omläggning av värmesystemet vid vissa fångvårdsanstalter ..	70 000
4. Modernisering av tjänstebostäder	350 000
5. Brandskyddsanordningar	150 000
6. Slutförande av takreparationer vid vissa fångvårdsanstalter ..	110 000
7. Moderniseringsarbeten vid äldre fångvårdsanstalter	1 200 000
	Summa 2 415 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur fångvårdsstyrelsens statskrivelse.

1. Till installation av alarmanordningar och omläggning av elektriska ledningar har särskilda medel anvisats under flera år, senast för budgetåret 1962/63 med sammanlagt 40 000 kr. Fångvårdsstyrelsen har numera i samråd med byggnadsstyrelsen låtit projektera en kapacitetsalarmanordning, avsedd att anbringas på anstaltsmurarnas krön. Styrelsen avser att låta utföra en försöksanläggning, sammansatt av två olika system, vid ungdomsanstalten Hällby. Kostnaden härför har beräknats till 70 000 kr. — Vid av vederbörande brandmyndigheter påfordrade revisionsbesiktningar av fångvårdsanstalternas elektriska anordningar har framkommit, att dessa i stor utsträckning är behäftade med fel och brister av beskaffenhet att kunna medföra brand- och personskador. Föregående år beräknades kostnaderna för att avhjälpa då kända brister till ett belopp av ca 200 000 kr. Trots det för innevarande budgetår erhållna anslaget har denna summa nu ökat till 400 000 kr. Det totala medelsbehovet för de under förevarande punkt angivna arbetena uppgår alltså till sammanlagt 470 000 kr. Styrelsen räknar med att arbetena skall kunna utföras under en tvåårsperiod och hemställer därför om en uppräknings av medelsanvisningen för budgetåret 1963/64 till 235 000 kr.

2. För utbyte av värmepannor m. m. har särskilda medel varit anvisade under en följd av år, senast för budgetåret 1962/63 med 50 000 kr. VVS-anläggningarna är vid många äldre fångvårdsanstalter i mycket dåligt skick. Styrelsen vidtager regelmässigt erforderliga åtgärder i samband med moderniseringen av de äldre anstalterna. Medlen för normala underhållsarbeten förslår emellertid icke för att tillgodose alla uppkommande behov. Styrelsen hemställer därför i likhet med föregående år om en särskild medelsanvisning på 300 000 kr.

3. Förslag har framförts till styrelsen om omläggning av värmesystemet vid bl. a. flera fångvårdskolonier genom övergång från ved till olja. Vedeldade värmepannor förekommer vid flertalet kolonier, där centralvärme finns. Bränslekaffningen bereder emellertid koloniföreståndarna i många fall stora svårigheter. Härtill kommer att uppvärmningskostnaderna på grund av de höga vedpriserna blir alltför höga. Styrelsen finner därför synnerligen motiverat att vid de flesta kolonier låta installera oljeeldning. I första hand anser sig styrelsen böra föreslå, att sju kolonier förses med oljeeldning. Erfarenheten har visat, att driftkostnadsvinsten förräntar och amorterar anläggningskostnaderna på 2—3 år. Styrelsen hemställer om medelsanvisning för omläggning av värmesystemet vid vissa fångvårdsanstalter med ett belopp av 70 000 kr.

4. För budgetåren 1954/55—1962/63 har sammanlagt 550 000 kr. anvisats för modernisering av tjänstebostäder. Bostäderna vid de äldre anstalterna är av dålig beskaffenhet och ligger långt under den standard, som numera anses vedertagen. De saknar sålunda som regel moderna uppvärmningsanordningar, badrum och tvättstuga. Kravet på modernisering har ytterligare skärpts under innevarande år, dels på grund av den då genomförda hyresregleringen och dels genom att vissa bostäder riskerar att bli utdömda, sedan hyresgäster påkallat besiktning hos vederbörande hälsovårdsnämnder. För att inom rimlig tid få ifrågavarande bostadsbestånd moderniserat begär styrelsen en uppräknings av medelsanvisningen till 350 000 kr. för budgetåret 1963/64.

5. För brandskyddsanordningar har för budgetåren 1959/60—1962/63 anvisats 345 000 kr. Genom av riksbrandinspektören till vederbörande brand-

myndigheter lämnade direktiv kommer ytterligare förebyggande brand-skyddsåtgärder att krävas vid ett flertal anstalter. Det direkta brandförsvaret skall därutöver utbyggas och förstärkas. För budgetåret 1963/64 beräknar styrelsen medelsbehovet till 150 000 kr.

6. För takreparationer vid fångvårdsanstalterna i Malmö och på Långholmen har senast för budgetåret 1961/62 anvisats sammanlagt 250 000 kr. För slutförandet av erforderliga takarbeten vid nämnda anstalter erfordras ytterligare 60 000 respektive 50 000 kr. Styrelsen hemställer därför om en särskild medelsanvisning för budgetåret 1963/64 på 110 000 kr.

7. Fångvårdsstyrelsen erinrar om att enligt beräkningar som gjordes år 1957 rörande de äldre fångvårdsanstalternas disposition och upprustningsbehov skulle vid bibehållande av alla fångvårdsanstalter erfordras 1 200 000 kr. per år för en upprustning inom 10 år och 600 000 kr. per år för en upprustning inom 20 år. För budgetåret 1962/63 har anvisats 800 000 kr., som disponerats med 611 978 kr. Medelsbehov föreligger f. n. för följande angelägena ändamål:

Kristianstad (in- och utvändiga arbeten)	250 000
Falun (»)	95 000
Östersund (»)	110 000
Västervik (»)	200 000
Gävle (tak- och fasadreparationer)	135 000
Härlanda (plåt- och fasadreparationer)	360 000
Västerås (fasadreparationer)	65 000
Visby (»)	30 000
Murar med flera rymningshindrande åtgärder	300 000
Sammanlagt	1 545 000

Vid bifall till dessa arbeten beräknar styrelsen medelsbehovet för budgetåret 1963/64 till 1 200 000 kr.

Fångvårdsstyrelsen föreslår alltså, att anslagsposten till reparationer och underhåll uppföres med (1 553 000 + 2 415 000 =) 3 968 000 kr.

I särskild framställning har fångvårdsstyrelsen sedermera hemställt om särskilda medel — utöver vad som anvisats för innevarande budgetår — för ombyggnadsarbeten vid fångvårdsanstalten Växjö. Härom anföres bl. a. följande.

För budgetåret 1962/63 har under anslaget Vissa byggnadsarbeten för fångvården å kapitalbudgeten beräknats ett belopp av 500 000 kr. Till en ny verkstadsbyggnad. Ett lika stort belopp har för samma budgetår under fångvårdsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden beräknats för vissa ombyggnadsarbeten vid anstalten. Den planerade separata verkstadsbyggnaden vid anstalten kan av stadsplaneskäl inte komma till stånd. Fångvårdsstyrelsen har därför nödgats omarbета sitt tidigare förslag till disposition av anstaltslokalerna. En verkstad måste sålunda inrymmas inom den befintliga anstaltskroppen. Därvid kan platsantalet vid anstalten inte sättas högre än till 65.

För att anstalten skall kunna i fortsättningen användas för säkerhets Klientel måste den avsevärt förstärkas. Det är nödvändigt med en omedelbar upprustning av anstalten i huvudsaklig överensstämmelse med vad styrelsen ti-

digare föreslagit. Kostnaderna för att inom anstalten bereda utrymme för en verkstad samt för att förstärka och upprusta anstalten beräknas uppgå till sammanlagt 600 000 kr. Fångvårdsstyrelsen hemställer, att för erforderliga ombyggnadsarbeten vid fångvårdsanstalten Växjö ett belopp av ytterligare 100 000 kr. beräknas under fångvårdsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond.

Anslagsposten skulle alltså härigenom komma att uppgå till 3 968 000 + 100 000 =) 4 068 000 kr.

3. **Beskickningsfastigheternas delfond.** Den för denna delfond uppförda anslagsposten är uppdelad på en obetecknad delpost för reparations- och underhållskostnader för delfondens fastigheter och en förslagsvis beräknad delpost till uppvärmning och belysning av kanslilokaler och tjänstebostäder i statens fastigheter för utrikesförvaltningen. För nämnda ändamål har anvisats följande belopp.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m., kr.	1 275 000	1 345 000	1 300 000	1 875 000
b) Bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i> , kr.	565 000	570 000	600 000	630 000

Delposten a). Vid beräkningen av reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. för budgetåret 1963/64 har styrelsen liksom föregående år utgått från de kända för fastigheterna årligen löpande driftkostnaderna samt beträffande löpande reparations- och underhållsarbeten bedömt kostnaderna härför på grundval av föregående års erfarenhetsvärden.

Det till delfonden hörande fastighetsbeståndet har per den 30 juni 1962 upptagits till ett bokfört värde av 39 926 516 kr., varav byggnadsvärdet utgör 29 557 665 kr.

Med utgångspunkt från för dagen gällande valutakurser och priser har styrelsen beräknat reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m. för budgetåret 1963/64 på följande sätt.

Driftkostnader. Årligen löpande driftkostnader såsom skatter, vattenavgifter, sotning, renhållning, hissbesiktning, trädgårdsskötsel, etc. har för innevarande budgetår beräknats till 410 000 kr.

På basis av verkställda efterkalkyler utgår styrelsen från ett oförändrat grundbelopp om 410 000 kr. För nytillkomna fastigheter i Haag och det s. k. Sverigehuset i New York har beräknats 85 000 kr. Genom att förvärvet av fastigheterna i Haag skett under innevarande budgetår erfordras 10 000 kr. för täckande av från innevarande budgetårs anslag förskotterade medel. Sedan 1962 års riksdag godkänt utrikesdepartementets förslag till reglering av den utsända personalens bostadskostnader har beträffande privatanskaffade bostäder kostnader för bevakning upptagits bland övriga

ersättningsgilla bostadskostnadsutgifter. För att erhålla likformig handläggning av ärenden rörande bevakningskostnader avseende statsägda fastigheter föreslår styrelsen, att ett belopp om 10 000 kr. anvisas för detta ändamål. Beloppet bör sedermera justeras i den mån sedvanliga efterkalkyler ger anledning härtill.

I anslagsposten ingår även löner åt fastighetsskötande personal och trädgårdsmästare. Ett undantag härvidlag har tidigare utgjort den vid sändebudsbostaden i Ottawa anställda trädgårdsmästaren, som avlönats av utrikesdepartementet. Från och med innevarande budgetår har kostnaderna dock påförts beskicksfastigheternas delfond. För täckande av denna kostnad för innevarande samt för nästkommande budgetår äskas ett belopp om sammanlagt ($15\,000 + 15\,000 =$) 30 000 kr. Totalt skulle således för löpande utgifter, avseende driftkostnader för budgetåret 1963/64 erfordras ett belopp av ($410\,000 + 85\,000 + 10\,000 + 10\,000 + 30\,000 =$) 545 000 kr., varav 25 000 kr. avser utgifter av engångsnatur för fastigheterna i Haag och Ottawa.

Lö p a n d e u n d e r h å l l. Beträffande kostnaderna för reparations- och underhållsarbeten i normal omfattning utgår styrelsen ifrån ett oförändrat belopp om 890 000 kr. — inklusive kostnader för erforderliga besiktningsresor — för fastighetsbeståndet per den 30 juni 1961. För de nytillkomna fastigheterna i Haag och New York räknar styrelsen med en ökning av medelsbehovet med sammanlagt 60 000 kr. Då fastigheterna i Haag tillkommit redan under innevarande budgetår, måste erforderliga medel för deras löpande underhåll förskottas från anslaget. Detta förskott bör täckas genom en engångsanvisning om 15 000 kr.

Ändringar av valutakurser har inte varit av sådan omfattning eller storleksordning, att de föranleder någon justering av denna anslagspost.

För de tre senaste budgetåren har medelsbehovet för löpande underhåll beräknats på grundval av prisnivån den 1 juli 1959 på respektive ort. Den fortgående stegringen av byggnadskostnaderna i praktiskt taget alla länder medför ett behov av förstärkning av anslagsposten. Med stöd av inhämtade uppgifter om prisstegringarna fram till den 1 juli 1962 har den årliga merkostnaden från denna tidpunkt beräknats till 125 000 kr., motsvarande en genomsnittlig årlig kostnadsstegring av drygt 4 procent under de tre senaste budgetåren. Vid beräkningen har hänsyn tagits till att begränsade valutanedskrivningar i några länder motverkat den i övrigt erforderliga uppräknings av anslagsposten.

För normalt underhåll av fastighetsbeståndet beräknar styrelsen sålunda ett belopp av ($890\,000 + 60\,000 + 15\,000 + 125\,000 =$) 1 090 000 kr.

S ä r s k i l d a a r b e t e n. I det för innevarande budgetår anvisade underhållsanslaget ingår ett belopp om 400 000 kr., avsett för större ombyggnads- och istandsättningsarbeten. Till dessa arbeten hör en relativt genomgripande ombyggnad av beskicksfastigheten i Wien liksom upprustning av generalkonsulatets i Istanbul byggnader.

Upprustningen av generalkonsulatets i Istanbul byggnader har hittills

begränsats till omläggning av huvudbyggnadens yttertak jämte nyinstallation av det elektriska belysningsnätet i samma byggnad för en kostnad av 30 000 kr. Kommande åtgärder i övrigt avser i första hand en rivning av basarbyggnaderna, då det visat sig att byggnaderna icke kan istandsättas på ekonomiskt godtagbara villkor. Rivning av dessa byggnader samt i anslutning här till uppförande av murinhägnader m. m. mot gatan anstår i avvaktan på en uppgörelse i fråga om hyresgästernas avhysning. — Vidare har 60 000 kr. disponerats för en utvändig istandsättning av beskickningsfastigheten i Reykjavik.

Sammanlagt har sålunda av beloppet, 400 000 kr., disponerats 90 000 kr. Återstående medel, 310 000 kr., har reserverats såsom delkostnad för ombyggnadsarbeten i Wien, varom redogöres mera ingående i det följande.

Behovet av särskilda medelsanvisningar för större arbeten framgår av följande uppställning.

	Kr.
1. Arbeten i samband med skiften å chefsposter	100 000
2. Beskickningsfastigheten i Budapest, ombyggnad och modernisering (delkostnad)	450 000
3. Beskickningsfastigheten i Canberra, istandsättning av trädgård samt vattenreningsanläggning	40 000
4. Beskickningsfastigheten i Haag, ändringsarbeten m. m. inom sändebudsbostaden	25 000
5. Sändebudsbostaden i Kapstaden, uppförande av garage samt iordningställande av infart	20 000
6. Sändebudsbostaden i London, kompletteringsarbeten i samband med hissinstallation	25 000
7. Sändebudsbostaden i Oslo, fasadrenovering m. m.	175 000
8. Sändebudsbostaden i Ottawa, istandsättning av fasader samt dränering av grundmurar	50 000
9. Konsulatslokalerna i San Francisco, omläggning av värmeledningssystemen	80 000
10. Beskickningsfastigheten i Warszawa, fasadrenovering samt utbyte av elektriska ledningssystemet	175 000
11. Beskickningsfastigheten i Wien, upprustning och ombyggnad (delkostnad)	190 000
	Summa 1 330 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna.

1. För innevarande budgetår har för mer omfattande arbeten i samband med skiften å chefsposter anvisats 100 000 kr., som efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall, där ianspråktagandet gäller mer än 30 000 kr., kan disponeras av byggnadsstyrelsen. Styrelsen föreslår att för nästa budgetår ett belopp av oförändrat 100 000 kr. beräknas för ändamålet.

2. I statsverkspropositionen 1962, bil. 5, har anmälts att den nuvarande statsägda fastigheten i Budapest, i vilken beskickningens kansli och samt-

liga personalbostäder är inrymda, är i behov av en genomgripande reparation och modernisering. Sedan ett nybyggnadsprojekt av ekonomiska skäl måst uppgivas, har fastställts att den nuvarande beskickningsfastigheten tills vidare måste utnyttjas, varvid dock förutsättes att erforderliga reparations- och moderniseringsarbeten successivt genomföres. Uppvärmningen av fastigheten har hittills skett medelst lokala eldstäder i form av kakelugnar och järnkaminer. Fasadputsen har på ett flertal ställen lossnat från underlaget och fallit bort, och fukt intränger i byggnaden genom de otäta källarmurarna. Yttertak, som skadades vid en häftig storm år 1961, har sedan dess endast provisoriskt reparerats.

Styrelsen har utarbetat ett skissprogram för fastighetens istandsättning, innebärande bl. a. inrättande av centralvärmeanläggning med pannrum och i samband härmed viss omdisponering av tillgängliga utrymmen, översyn och i erforderlig omfattning utbyte av de föråldrade sanitetstekniska och elektriska systemen, nyinredning av kök och badrum, isolering av grundmurar och omputsning av fasader, utbyte av plåtdetaljer samt omläggning av yttertak och istandsättning av den omgivande trädgården.

Den totala kostnaden härför har beräknats till ca 900 000 kr., varav för budgetåret 1963/64 450 000 kr. och för nästkommande budgetår resterande 450 000 kr.

3. Det löpande underhållet av beskickningsfastighetens i Canberra trädgård har kommit att kräva en stor arbetsinsats. Styrelsen föreslår därför vissa omdispositioner av trädgården. Då tillgången på vatten är mycket begränsad, bör härjämte en egen brunn anordnas. Av sanitära skäl bör denna kompletteras med en vattenreningsanläggning inom beskickningsfastigheten. Kostnaderna för arbetena har beräknats till totalt ca 40 000 kr.

4. Under budgetåret 1961/62 har vissa grannfastigheter till sändebudsbostaden i Haag, Lange Voorhout 28, förvärvats av statsverket, vilket medfört att man räknar med att på ett ändamålsenligt sätt kunna lösa aktuella lokalfrågor samtidigt som man fått en tomtkonsolidering för den kulturhistoriskt värdefulla sändebudsbostaden. En utredning rörande de aktuella fastigheternas framtida disposition har igångsatts. I avvaktan härpå har förslag till utnyttjande av den till fastigheterna hörande trädgården upprättats, vilket erfordrat vissa omdispositioner och ändringsarbeten. Den totala kostnaden härför inklusive trädgårdens iordningställande beräknas till ca 25 000 kr.

5. Den för donationsmedel anskaffade sändebudsbostaden i Kapstaden saknar garage. Infartsvägen löper, sedan en nödvändig tomtavstyckning verkställt, över grannfastigheten. Möjligheter finnes att på ett ändamålsenligt sätt undanröja dessa nackdelar genom att ordna en direkt infart från allmän väg, varvid även en lämplig parkeringsplats kan anläggas i anslutning till infarten. Enligt inhämtade kostnadsuppgifter kan arbetena inklusive anordnande av garage genomföras för 20 000 kr.

6. Under våren 1962 har igångsatts en nödvändig upprustning av sändebudsbostaden i London, omfattande bl. a. utbyte av hiss, istandsättning av de kulturskyddade interiörerna i representationsvåningarna samt i anslutning därtill vissa nödvändiga kompletteringsarbeten. För detta ändamål har under budgetåret 1959/60 reserverats 75 000 kr. och för innevarande budgetår 75 000 kr. Infordrade anbud har visat att totalkostnaden för dessa arbeten kommit att överskrida beräknat belopp, främst på grund av kostnadsstegringar till följd av den långa leveranstiden för hissen samt kostnader för oförutsedda förstärkningsarbeten i samband med installationsarbetet. Sammanlagda merkostnaderna uppgår till 25 000 kr.

7. Fasadytorna på sändebudsbostaden i Oslo uppvisar omfattande puts-

skador. En partiell iståndsättning av dessa är tekniskt ogenomförbar. Styrelsen bedömer det därför nödvändigt att företaga en total omputsning av byggnaden. Förutom dessa yttre arbeten, såsom utbyte av plåtdetaljer, översyn av yttertak, utvändiga snickerier, ornament m. m., bör även inredas en toalettgrupp i bostadens representationsvåning. Kostnaderna har totalt beräknats till 175 000 kr.

8. Beträffande sändebudsbostaden i Ottawa har konstaterats att byggnadens höga ålder, dess tämligen låga byggnadstekniska standard samt dess relativt komplicerade form och uppbyggnad föranleder att avsevärda underhållskostnader kan förväntas under dess återstående livstid. Styrelsen räknar dock f. n. med att tills vidare bibehålla fastigheten och att temporärt avhjälpa de mest påtagliga bristerna. Sålunda bör en översyn och omläggning av yttertaget inklusive utbyte av plåttäckningar utföras, fasaderna iståndsättas, grundmurar vattenisolerats och omgivande mark dräneras och utfyllas för avledning av ytvatten från byggnadens omedelbara närhet. Kostnaden för dessa arbeten har beräknats till 50 000 kr.

9. I styrelsens petitaframställning för budgetåret 1962/63 anmäldes beträffande San Francisco, att en modernisering av konsultatsfastigheternas uppvärmningssystem aktualiserats. De båda byggnaderna uppvärms f. n. av två olika system av föråldrad konstruktion, vilket medför olägenheter ur service- och skötselsynpunkt. I samband med en upprustning av uppvärmningssystemet har det befunnits rationellt att sammankoppla fastigheternas värmeledningssystem till en gemensam anläggning. Kostnaderna härför beräknar styrelsen till 80 000 kr. inklusive kostnader för tillhörande mindre byggnadsarbeten.

10. Det har under senare år visat sig att den under kriget skadade beskickningsbyggnaden i Warszawa, som år 1945 reparerades med icke fullgoda material, påkallar vissa åtgärder främst beträffande fasaderna och det elektriska systemet. Sålunda behöver samtliga fasader omputas och fastighetens elektriska ledningsnät genomgås och utbytas. Kostnaderna härför har av styrelsen beräknats till 175 000 kr.

11. Som tidigare omnämnts har under budgetåret 1962/63 anvisats särskilda medel för vissa större ombyggnads- och iståndsättningsarbeten inom beskickningsfastigheten i Wien. I huvudsak erfordras utbyte och modernisering av ledningssystemen för elektricitet, värme, sanitet och ventilation samt omdisposition av bl. a. kökslokalerna, som avses flyttade från källaren till representationsvåningen och vaktmästarbostaden, som måste flyttas från nuvarande hälsovådliga belägenhet i källaren till bottenvåningen. Dessutom fordras vissa utvändiga arbeten, såsom översyn av yttertak, renovering av fasaderna samt upprustning av trädgård och murinhägnad.

Kostnaderna för berörda arbeten kan icke beräknas med större säkerhet förrän arbetena projekterats mer i detalj. Med ledning av de preliminära uppgifter, som lämnats av anlitad platsexpertis, uppskattar styrelsen kostnaderna till 1 000 000 kr. Medelsanvisningen synes kunna delas lika på två budgetår. Då hittills 310 000 kr. enligt det föregående reserverats under innevarande budgetår, räknar styrelsen med att härutöver bör anvisas 190 000 kr. under budgetåret 1963/64 för igångsättande av ifrågakommande ombyggnad av beskickningsfastigheten i Wien.

Under delpost a) redovisar således styrelsen ett sammanlagt medelsbehov av (545 000 + 1 090 000 - 1 330 000 =) 2 965 000 kr.

Delposten b). Kostnaderna för uppvärmning och belysning av kansliökaler och tjänstebostäder för budgetåret 1963/64 har, jämfört med motsva-

rande utgifter innevarande budgetår, uppskattats öka med 110 000 kr. och upptagits till ett sammanlagt belopp av 740 000 kr. Højningen beror i allt väsentligt på dels den tidigare redovisade ökningen av fastighetsbeståndet, dels tillkommande ersättning för kostnaden för gas och elektricitet i vissa personalbostäder, där bostadsinnehavarna själva tidigare svarat för dessa utgifter, och dels av sedvanlig efterkalkyl föranledda justeringar av vissa delbelopp.

Styrelsen anmäler slutligen, att förhandlingar sedan någon tid pågår rörande förvärv av bostad åt chefen för den nyupprättade representationen i Nairobi. Ett ställningstagande i förvärvsfrågan väntas kunna tagas under hösten 1962. Om ett köp av det aktuella objektet kommer till stånd, torde utgiftsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. böra uppräknas dels med 30 000 kr. för driftkostnader och löpande underhåll, dels 5 000 kr. för uppvärmning och belysning, eller med totalt 35 000 kr., inberäknat ersättning för under återstoden av innevarande år förskotterade medel.

4. **Byggnadsstyrelsens delfond.** Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats följande belopp.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
Kr.	16 660 000	18 392 000	25 152 000	30 105 000

Av de för innevarande budgetår anvisade medlen har 17 088 000 kr. beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 13 077 000 kr., för vissa ändrings- och förbättringsarbeten.

I sitt förslag till stat för byggnadsstyrelsens delfond för budgetåret 1963/64 har styrelsen beräknat erforderliga reparations- och underhållsmedel till sammanlagt 41 569 000 kr., varav 22 826 000 kr. faller på löpande underhåll och 18 743 000 kr. på särskilda ändamål.

I. **L ö p a n d e u n d e r h å l l.** Det sammanlagda byggnadsvärdet på de under styrelsens delfond bokförda fastigheterna utgjorde enligt den till styrelsens bokslut den 30 juni 1962 hörande specifikationen av fastighetsvärdet 791 941 955 kr. 18 öre. Därav utgjorde 85 388 329 kr. 94 öre sammanlagda värdet av dels byggnader under uppförande, dels byggnader, beträffande vilka styrelsen icke har att bestrida underhållet, dels byggnader, för vilka styrelsen endast bekostar det yttre underhållet, dels Harpsund och dels Kasern II på Skeppsholmen. Skillnaden mellan det sammanlagda bokförda byggnadsvärdet 791 941 955 kr. 18 öre och nyss angivna värde 85 388 329 kr. 94 öre utgör 706 553 625 kr. 24 öre.

Utöver de byggnader som ingår i sistnämnda byggnadsvärde har styrelsen att räkna med underhållet av dels ett antal med byggnader försedda fastigheter, som i fastighetsförteckningen endast bokförts med markvärden, dels ock vissa fastigheter, som av olika orsaker ej finnes redovisade på delfonden. Byggnadsvärdet av dessa uppgår till sammanlagt 1 173 000 kr.

Sammanlagda värdet av de byggnader för vilka styrelsen skall bestrida underhållet utgör sålunda (706 553 625: 24 + 1 173 000 =) 707 726 625 kr.

24 öre. Vid beräkning av underhållsanslaget har i enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 1 mars 1946 värdena på byggnader, uppförda efter år 1935, omräknats till 1935 års prisnivå med tillämpning av byggnadsstyrelsens nybyggnadskostnadsindex. Enligt de principer som förordats i prop. 1943: 71 skall underhållsprocenten differentieras med hänsyn till byggnadernas ålder. De för styrelsens delfond vedertagna procentsatserna utgör vid 1935 års prisläge 1,5 procent för äldre byggnader, uppförda före år 1935, 1 procent för nya byggnader, uppförda under år 1935 eller senare men vilkas ålder överstiger 8 år, och 0,5 procent för byggnader, vilkas ålder icke överstiger 8 år. Erforderliga underhållsmedel vid 1935 års prisnivå har beräknats i enlighet med följande tabell.

	Byggnads- värde, kr.	Byggnads- värde redu- cerat till 1935 års prisinivå, kr.	Under- hålls- procent	Erforderliga underhållsme- del vid 1935 års prisnivå, kr.
Äldre byggnader	140 176 605	140 176 605	1,5	2 102 649
Nya byggnader över 8 år ..	322 979 163	163 871 120	1,0	1 638 711
Nya byggnader ej över 8 år	244 570 857	76 918 370	0,5	384 592
Kr.	707 726 625	380 966 095	—	4 125 952

Utöver de sålunda redovisade byggnaderna har byggnadsstyrelsen att helt eller delvis svara för underhållet av ytterligare ett antal byggnader. Kostnaderna för underhåll av dessa har uppskattats till 121 500 kr. vid 1935 års prisläge. Erforderliga underhållsmedel vid 1935 års prisläge för redovisade byggnader uppgår sålunda sammanlagt till $(4\,125\,952 + 121\,500 =) 4\,247\,452$ kr.

Då indextalet beträffande underhållskostnader för år 1962 stigit till 415 jämfört med 100 år 1935, har det löpande reparationsmedelsbehovet för budgetåret 1963/64 beräknats till $(4,15 \times 4\,247\,452 =)$ i runt tal 17 700 000 kr.

Med hänvisning till vad som anförts i tidigare års petita äskar styrelsen som tillägg till de på sedvanligt sätt framräknade underhållsmedlen dels 1 300 000 kr. för utgifter av onerakarakter och dels 3 000 000 kr. för att täcka de på grund av underhållskostnadernas stegring (10 procent) uppkomna merutgifterna för de under innevarande budgetår anvisade medlen. För ordinarie underhåll av här redovisade fastighetsbestånd och utgifter för på fastigheterna belöpande onera samt kompensation för inträffade kostnadsstegringar erfordras sålunda enligt byggnadsstyrelsen ett belopp av $(17\,700\,000 + 1\,300\,000 + 3\,000\,000 =) 22\,000\,000$ kr.

Härutöver erfordras medel för underhåll och drift m. m. av huvudbyggnaden med tillhörande anläggningar vid *Harpsund*. I statförslaget för innevarande budgetår har dessa kostnader, inklusive ett belopp av 4 000 kr. för konservering av konst, möbler och övrigt konsthantverk, upptagits till 128 000 kr. T. o. m. budgetåret 1961/62 har avlöningar till fast anställd personal bestridits av underhållsanslag. Dessa personalkostnader beräknades av byggnads-

styrelsen uppgå till ca 47 000 kr. för budgetåret 1962/63 och upptogs till detta belopp i styrelsens petita. Framställningen föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Byggnadsstyrelseutredningen föreslog i sitt betänkande, att avlöningarna i fråga fr. o. m. budgetåret 1962/63 skulle bestridas från avlöningsanslag. Då Kungl. Maj:t icke biträdde detta förslag, saknar styrelsen täckning för utgifterna, som efter den generella löneökningen den 1 januari 1962 uppgår till ca 52 000 kr. För budgetåret 1963/64 beräknas personalavlöningarna komma att uppgå till ca 55 000 kr. Detta innebär ett medelsbehov för nästa år av $(128\,000 + 52\,000 + 55\,000 =)$ 235 000 kr.

Vidare erfordras medel för underhåll av teleteknisk utrustning i *viss anläggning*, vilka kostnader enligt överenskommelse skall bestridas av byggnadsstyrelsen. För innevarande budgetår har för ändamålet beräknats 130 000 kr. De för nästa budgetår erforderliga medlen har av vederbörande huvudman beräknats till 170 000 kr. För budgetåren 1957/58—1961/62 har anvisats sammanlagt 335 000 kr. Enligt från huvudmannen nu inkomna räkningar uppgår de verkliga underhållskostnaderna för denna tidsperiod till ca 341 000 kr., varför erfordras ytterligare 6 000 kr. eller sammanlagt 176 000 kr.

I avvaktan på resultatet av förhandlingar angående tomt för Sovjetambassaden å *Marieberg* utnyttjas två av de större byggnaderna på tomten, benämnda kanslihuset och befälsbyggnaden, för bland annat folk- och bostadsräkningen. För driftsutgifter i samband härmed såsom sophämtning, renhållning, ytterbelysning samt allmän tillsyn hemställer styrelsen om 40 000 kr. för nästa budgetår.

I avvaktan på en invärdering av *fastigheten kvarteret Björnen* i Stockholm beräknar styrelsen erforderliga underhållsmedel för fastigheten för nästa budgetår till 160 000 kr.

Förutom de yrkesskolor, som invärderats på delfonden och för vilka skolor styrelsen innevarande år på sedvanligt sätt beräknat erforderliga underhållsmedel har styrelsen att svara för vård och underhållet av byggnaderna vid *Margretelunds och Råby yrkesskolor*, som äges av särskilda stiftelser och disponeras av staten. Styrelsen har beräknat att erforderliga underhållsmedel för dessa fastigheter för nästa budgetår belöper sig till 100 000 kr.

Den 3 juni 1960 har Kungl. Maj:t medgivit att socialstyrelsen får disponera medel till *provisoriska förläggningsbyggnader vid vissa ungdomsvårdsskolor m. m.* samt föreskrivit att byggnaderna tills vidare skall stå under byggnadsstyrelsens vård och förvaltning. Erforderliga underhållsmedel för dessa byggnader för nästa budgetår har styrelsen beräknat till 10 000 kr.

I brev den 5 maj 1961 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att fullfölja avtal om inköp av *fastigheten Håkanstorp 1^a i Västra Vingåkers socken*, vilken sedan några år disponeras för verksamheten inom barn- och ungdomsvården, samt i enlighet med avtalet tillträda fastigheten. Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 3 juli 1962 begärt att utöver inköpsvärdet avseende byggnaderna (20 000 kr.) fondvärdet måtte uppskrivas med 140 000

kr. Tillkommande underhållsmedel för fastigheten för budgetåret 1963/64 har av byggnadsstyrelsen beräknats uppgå till 10 000 kr.

I skrivelse den 21 oktober 1958 har arbetsmarknadsstyrelsen uppdragit åt byggnadsstyrelsen att såsom statligt beredskapsarbete uppföra nybyggnad för *vägförvaltningen i Kristianstad*. Byggnaden var inflyttningsklar den 1 juli 1961, varför byggnadsstyrelsen i avvaktan på en invärdering på fastighetsfonden beräknat erforderliga underhållsmedel för budgetåret 1963/64. Dessa belöper sig till 9 000 kr.

Enligt avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Västerbottens läns landsting skall samtliga driftskostnader för *seminariet för huslig utbildning i Umeå* fr. o. m. den 1 juli 1961 övertagas av kronan. Byggnadsstyrelsen har beräknat erforderliga underhållsmedel för fastigheten för budgetåret 1963/64 till 20 000 kr.

Kungl. Maj:t har bemyndigat byggnadsstyrelsen att med anlitan­de av ordinarie underhållsmedel låta inköpa och uppföra *3 stycken träbyggnader att disponeras av bl. a. farmaceutiska institutet respektive statens provningsanstalt samt byggnadsstyrelsen*. Erforderliga underhållsmedel för nästa budgetår har av byggnadsstyrelsen beräknats till 3 000 kr.

I prop. 1962: 115 har föreslagits att fr. o. m. den 1 oktober 1963 *byggnader och tomtmark vid vissa skogsskolor* måtte överföras från domänfonden till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond. Under förutsättning att skolorna fr. o. m. nämnda tidpunkt kommer att förvaltas av byggnadsstyrelsen, har styrelsen beräknat erforderliga underhållsmedel för resterande delen av budgetåret till 55 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har yttrat sig angående ifrågasatt överföring till styrelsens förvaltning av vissa av domänstyrelsen upplåtna *byggnader åt skogshögskolans övningskogar inom kronoparkerna Kloten och Bogesund*. Under förutsättning att ifrågavarande byggnader kommer att överföras per den 30 juni 1963 har byggnadsstyrelsen för nästa budgetår beräknat erforderliga underhållsmedel till 8 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet för det löpande fastighetsunderhållet har således av byggnadsstyrelsen beräknats till $(22\,000\,000 + 235\,000 + 176\,000 + 40\,000 + 160\,000 + 100\,000 + 10\,000 + 10\,000 + 9\,000 + 20\,000 + 3\,000 + 55\,000 + 8\,000 =) 22\,826\,000$ kr.

Särskilda arbeten

A. Byggnadsstyrelsens statförslag

Utöver sålunda beräknade medel för normala underhållsarbeten hemställer styrelsen på sätt framgår av det följande om särskilda medel för vissa större ombyggnads- och reparationsarbeten m. m. Härmed avses arbeten, som måst uppskjutas dels på grund av under tidigare år företagna beskränningar av underhållsmedlen, dels på grund av att tillgängliga underhållsmedel under alltjämt rådande lokalsvårigheter måst i viss utsträckning ta-

gas i anspråk för smärre ändringsarbeten, varigenom möjliggjorts ett mera rationellt utnyttjande av lokalerna. Styrelsen äskar jämväl särskilda medel för vissa ändrings- och inredningsarbeten m. m., för vilka kostnaderna inte utan men för de normala underhållsarbetena kan bestridas av underhållsanslaget. Då arbetena är av den art, att fastigheternas värden därigenom icke väsentligt ökas, bör för ändamålet inte anvisas investeringsanslag utan medel beräknas på underhållsanslaget. Ett antal av de ifrågavarande arbetena skall enligt Kungl. brev den 30 juni 1961 och den 18 maj 1962 projekteras av byggnadsstyrelsen som beredskapsarbeten i investeringsreserven.

Styrelsen meddelar även, att utredning igångsatts rörande ombyggnad och upprustning av fastigheten Fredsgatan 2, *Kungl. Akademien för De Fria Konsterna*. Utredningen, som är beroende av bl. a. planerad utflyttning till annan fastighet av arkitekturskolan, har ännu inte kunnat slutföras. Hittills har styrelsen endast kunnat genomföra installation av ny värmecentral jämte vissa smärre underhållsarbeten. Beträffande omfattning och tidpunkt för arbetenas utförande i sin helhet har styrelsen för avsikt att återkomma i ett senare skede av utredningen.

De ändamål, för vilka styrelsen äskar särskilda medelsanvisningar är följande.

	Kr.
1. Utrikesministerhotellet, modernisering av tjänstebostad	250 000
2. Venngarns vårdanstalt, ombyggnads- och moderniseringsarbeten å bostadshusen Ekbacken, Grindtorp Övre m. fl.	335 000
3. Gamla skogsinstitutet, installation av centralvärmeanläggning m. m.	135 000
4. Landsarkivet, Visby, utökning av arkivutrymmen samt installation av brandalarm	50 000
5. Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, Åkarp, reparationsarbeten inom elevförläggningen i huvudbyggnaden	72 000
6. Hammargårdens yrkesskola, anordnande av stängsel samt utökning av ytterbelysningen	74 000
7. Råby yrkesskola, Lund, modernisering av ekonomiavdelningen, m. m.	110 000
8. Naturhistoriska riksmuseet, ombyggnad av paleozoologiska och evertebratavdelningarna	145 000
9. Svartsjö vårdanstalt, modernisering av Park- och Trekantsvillorna	430 000
10. Folkskoleseminariet, Karlstad, ombyggnad av kemi- och biologiföreläsningarna samt installation av hiss	170 000
11. Fagareds yrkesskola, Lindome, stängsel kring special- och mottagningsavdelningarna	115 000
12. Gräskärns yrkesskola, Uddevalla, stängsel kring special- och mottagningsavdelningarna	115 000

	Kr.
13. Lövsta skolhem och yrkesskola, Vagnhärad, modernisering av bostäder	140 000
14. Margretelunds yrkesskola, Lidköping, modernisering av köksavdelningen samt centralisering av värmeförsörjningen	325 000
15. Göta hovrätt, Jönköping, omtäckning av yttertak på domstolsbyggnaden	60 000
16. Vennngarns vårdanstalt, permanentbeläggning av vägar	65 000
17. Johannisbergs yrkesskola, Kalix, ändrad disposition av gamla snickeriverkstaden samt inredning av vindsvåningar i personalbostadshus	95 000
18. Långanäs yrkesskola, Eksjö, omläggning av skolans tillfartsväg	30 000
19. Garnisonssjukhusets byggnader, reparation av huvudbyggnadens fasader	500 000
20. Kungl. tekniska högskolan, installation av hiss	90 000
21. Kvarteret Vega, omläggning av värmesystem samt anslutning till gemensam värmecentral av farmaceutiska institutets byggnad m. m.	530 000
22. Kvarteret Grönlandet norra, ombyggnadsarbeten för tandläkarhögskolan	230 000
23. Chalmers tekniska högskola, Göteborg, modernisering av ventilationsanläggning samt automatisering av värmedistributionen för vissa byggnader	90 000
24. Rostads folkskoleseminarium, Kalmar, iordningställande av elevrum	35 000
25. Annedals folkskoleseminarium, Göteborg, installation av hiss	110 000
26. Folkskoleseminariet, Uppsala, installation av hiss samt iordningställande av läkarmottagning m. m., iordningställande av elev- och lärarrum samt bibliotekslokal	370 000
27. Folkskoleseminariet, Falun, anordnande av lärarrum samt installation av hiss	120 000
28. Brännans folkskoleseminarium, Härnösand, omläggning av tak samt reparation av gymnastikbyggnadens fasader m. m.	100 000
29. Folkskoleseminariet, Luleå, utbyte av staket	80 000
30. Statens hingstdepå och stuteri, Flyinge, omdisponering och renovering av övervåningen i Scholarlängan	77 000
31. Hammargårdens yrkesskola, ombyggnad av centralköket och av skolbyggnaden	420 000
32. Lövsta skolhem och yrkesskola, Vagnhärad, ombyggnad av centralköket	285 000
33. Råby yrkesskola, Lund, ombyggnad av administrationsbyggnaden och av elevhemmet Borgen	300 000

	Kr.
34. Statens vårdanstalt å Brotorp, Hidingebro, modernisering av anstaltens kök jämte anordning av nytt kylrum	50 000
35. Sundbo yrkesskola, Fagersta, tillbyggnad av bilverkstaden..	120 000
36. Statens skol- och yrkeshem, Salbohed, modernisering och utökning av en personalbostad	20 000
37. Vemyra skolhem, Sollefteå, ombyggnad av Tegeskolan till verkstäder	80 000
38. Ungdomsvårdsskolorna, brandskyddsåtgärder (460 000), upp- rustning av vatten- och avloppsanläggningar (600 000), upp- rustning av yttre elektriska anläggningar (600 000) samt an- ordnande av arkivlokaler (125 000)	1 785 000
39. Svea livgardes f. d. kasernbyggnad, utbyte av fönstersnicke- rier, etapp 1	210 000
40. Kvarteret Raketkåren, planering av tomtedel	70 000
41. Harpsunds egendom, ombyggnad av matsal, iständsättande av inredning samt modernisering av gästrum m. m., etapp 2	250 000
42. Aerologiska stationen, Torslanda, uppförande av byggnad för påfyllning av ballonger med vätgas	12 000
43. Nationalmuseum, reparation av fasader samt om- och till- byggnad av toaletter för allmänheten	455 000
44. Kvarteret Mimer (Stockholms universitet), anslutning av Wenner-Gren-institutets värme- och varmvattenledningar till fysiska institutionens panncentral	145 000
45. Kvarteret Kungsstenen (Stockholms universitet), omläggning av värmesystemet	125 000
46. Kvarteret Vega (Stockholms universitet), ombyggnad av entré och anordnande av reception i huvudbyggnaden	35 000
47. Gymnastiska centralinstitutet, anordnande av verkstadslokal	80 000
48. Etnografiska museet, permanentbeläggning av Museivägen ..	110 000
49. Folkskoleseminariet, Lund, ombyggnad av lokaler för ekono- miska fakulteten vid Lunds universitet, etapp 2	1 160 000
50. Göteborgs universitet, ombyggnad för institutionerna för med. kemi, med. fysik och fysiologi	350 000
51. Sötvattenslaboratoriet och statens vatteninspektion på Lovö, anordningar för ökad tillförsel av sjövattnen	20 000
52. Lantbrukshögskolan, Ultuna, omläggning av huvudvattenled- ningar	300 000
53. Tönnersjöhedens försökspark, Simlångsdalen, ombyggnad av den s. k. skogsstugan	33 000
54. Skogshögskolan, Garpenberg, modernisering av köksavdel- ningen	100 000
55. Lantmäterikontoret, Luleå, inrednings- och ändringsarbeten inom lantmäterikontoret samt installation av automatiskt brandalarm	65 000

	Kr.
56. Statens hantverksinstitut, vissa ombyggnadsarbeten	55 000
57. Svenska institutet för konserveringsforskning, Göteborg, installation av ny ventilationsanläggning i mikrobiologiska laboratoriet	30 000
58. Statens civilförsvårsskola, Rosersberg, ombyggnad av Nedergården till bostäder för ekonomibiträden (115 000) samt anslutning till Märsta kommuns vattenledningsnät (260 000) ..	375 000
59. Halmstads slott, omläggning av yttertaket	100 000
60. Bränslebesparande åtgärder	300 000
61. Permanentbeläggning av skolplaner och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m.	300 000
62. Anslag till anordnande av tjänstelokaler m. m.	5 000 000
63. Anslag till anordnande av lokaler m. m. vid Uppsala och Lunds universitet	1 000 000
	Summa 18 743 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna i ärendet.

1—30. I fråga om dessa ändamål har framställningar gjorts tidigare år, dock utan att föranleda någon särskild medelsanvisning. (Beträffande motiven se statsverksprop.: 1—2) år 1959 bil. 21 s. 19 och 23; 3—7) år 1960 bil. 21 s. 19, 21—22, 27; 8—14) år 1961 bil. 22 s. 21—22, 25—26; 15—30) år 1962 bil. 20 s. 22—24, 26, 28—31.)

31. Hammargårdens yrkesskola har under senare år erhållit ett väsentligt platstillskott. Centralköket har genom den utbyggnad som gjorts blivit helt otillräckligt. Byggnadsstyrelsen har därför i samråd med socialstyrelsen låtit upprätta ett förslag till ombyggnad av centralköket, innebärande i huvudsak utbyte och omplacering av köksapparaturen, inredande av kylrum samt utökning av kökets övriga bilokaler. Kostnaden för ombyggnaden har uppskattats till 350 000 kr.

För budgetåret 1960/61 anvisades 130 000 kr. för ombyggnad av skolbyggnaden till administrationslokaler vid skolan. Vid beräkning av anslaget förutsattes, att eleverna vid skolan i största möjliga utsträckning skulle biträda med ombyggnadsarbetena. Skolans ledning har emellertid ej kunnat ställa erforderlig arbetskraft till förfogande, och kostnaderna, baserade på inkomna anbud, beräknas nu uppgå till 200 000 kr. För genomförande av planerade arbeten erfordras således ytterligare 70 000 kr.

32. För utökning av ytterbelysning, ombyggnad av centralkök samt utbyte av värme pannor m. m. vid Lövsta skolhem och yrkesskola anvisades för budgetåret 1961/62 sammanlagt 170 000 kr. I detta belopp ingick ombyggnadsarbetena inom centralköket med 65 000 kr. Sedan det till grund för anslaget liggande förslaget upprättades har skolan väsentligt utökats. Vidare fungerar numera köket som ett centralkök för såväl skolhemmet som yrkesskolan, vilket innebär ett med ca 35 ökat portionstal. Den vid skolan bedrivna personalutbildningen har även fått en betydligt större omfattning. Man torde här få räkna med ytterligare 20 befattningshavare. Socialstyrelsen har med hänsyn därtill begärt, att personalmatsalen måtte dimensioneras för ca 50

personer. I anledning härav har byggnadsstyrelsen i samråd med socialstyrelsen låtit utarbeta ett, i förhållande till 1959 års, utökat förslag. Kostnaden för arbeten enligt det utökade förslaget har beräknats till 350 000 kr. Byggnadsstyrelsen föreslår att utöver tillgängliga medel anvisas ytterligare 285 000 kr. för budgetåret 1963/64.

33. Socialstyrelsen har anmält, att administrationslokalerna vid Råby yrkesskola är otillräckliga och att vidare ett läkarrum bör inredas vid skolan. Det har visat sig möjligt att tillgodose det erforderliga lokalbehovet genom ombyggnad och omDispositionering av administrationsbyggnaden. Kostnaden har beräknats till 150 000 kr. och byggnadsstyrelsen föreslår att detta belopp anvisas för nästa budgetår.

Vid inspektion av skolan sommaren 1961 anmärktes från medicinalstyrelsens sida på de sanitära förhållandena i elevhemmet Borgen. Anmärkningarna gällde främst snyggningsrum, tvättrum, toaletter och torkrum, vilka rubricerades som ohygieniska och i behov av omedelbar renovering. I anledning härav har byggnadsstyrelsen låtit upprätta ett förslag till ombyggnad, som avhjälper de påtalade bristerna. Kostnaden för ombyggnaden har beräknats till 150 000 kr., vilket belopp föreslås anvisat för nästa budgetår.

34. Vid vårdanstalten å Brotorp är köket olidsenligt och tungarbetat, och behov föreligger sedan länge av modernisering av såväl lokaler som utrustning. Detta behov har väsentligt ökat, sedan anstalten år 1961 byggts ut för att kunna taga emot ett större antal patienter. Nämnda utbyggnad har vidare nödvändiggjort anordnande av ett nytt kylrum inom anstalten vars ocentrala läge kräver fullgoda förvaringsrum för livsmedel. Kostnaderna för modernisering av köket samt anordnande av ett kylrum har av byggnadsstyrelsen beräknats uppgå till 50 000 kr.

35. Bilverkstaden vid Sundbo saknar avdelning för sprutlackering. Skolan har därför icke möjlighet att åtaga sig alla typer av reparationer på bilar. Då arbetet på verkstaden är mycket omtyckt av eleverna, har socialstyrelsen hemställt att byggnadsstyrelsen ville utreda möjligheterna att anordna en sprutbox jämte erforderliga bilokaler. Frågan kan icke lösas utan en mindre tillbyggnad av verkstaden. Byggnadsstyrelsen har beräknat kostnaden för arbetet till 120 000 kr. och hemställer att detta belopp ställes till förfogande för nästa budgetår.

36. Förslag till angelägen modernisering och utökning av en av personalbostäderna i byggnad nr 14 har uppgjorts redan år 1957, men byggnadsstyrelsen har i avvaktan på resultatet av pågående utredning om hemmets framtida disposition hiftills icke gjort någon framställning om medel. Då det nu står klart att bostaden erfordras även framdeles, bör moderniseringen och utökningen verkställas snarast. Kostnaderna har av byggnadsstyrelsen beräknats till 20 000 kr.

37. För budgetåret 1961/62 har å kapitalbudgeten anvisats medel till en ny skolbyggnad vid Vemyra skolhem. Därvid har förutsatts att de nuvarande lokalerna i Tegeskolan omändras till verkstadslokaler för enhetsskolans praktiska gren. Med anledning härav har byggnadsstyrelsen låtit upprätta ett förslag till ombyggnad av nämnda skollokal. Kostnaderna har beräknats till 80 000 kr.

38. I föregående års petita redovisades en allmän utredning rörande behovet av brandskyddsåtgärder vid ungdomsvårdsskolorna. Totalkostnaden för ett genomförande av de åtgärder, som påfordrats av brandmyndigheterna, beräknades uppgå till sammanlagt 2 450 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. De erforderliga arbetena föreslogs uppdelade i två etapper, kostnads-

beräknade till 1 550 000 respektive 900 000 kr. För genomförande av de angivna brandskyddsåtgärderna har för budgetåren 1960/61—1962/63 anvisats sammanlagt 1 140 000 kr. Då det är angeläget att etapp 1 snarast möjligt kan slutföras, föreslås att resterande belopp, med hänsyn till byggnadskostnadsstegringen uppräknat till 460 000 kr., anvisas för nästa budgetår.

Styrelsen har i tidigare års petita anmält behov av medel för upprustning av vatten- och avloppsanläggningar vid vissa ungdomsvårdsskolor. För ändamålet har för budgetåren 1958/59—1962/63 anvisats sammanlagt 1 659 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har till en sammanlagd kostnad av 550 000 kr. slutfört utbyggnaden av vattenförsörjningsanläggningar vid Hammargården och Brättegårdens yrkesskolor, vatten- och avloppsanläggningar vid Bistagårdens, Hårsjögårdens och Stigby yrkesskolor, avloppsreningsanläggning samt vissa avloppsledningar vid Sundbo yrkesskola samt omläggning av vissa ledningar vid Johannisbergs yrkesskola. Omläggning av avloppsledningarna vid Ekenäs yrkesskola, utbyggnad av vattenförsörjningsanläggningen vid Lövsta skol- och yrkeshem samt utbyggnad och anslutning till Lunds stad av vatten- och avloppsledningarna vid Råby yrkesskola pågår för en beräknad kostnad om sammanlagt 500 000 kr. Byggnadsstyrelsen avser vidare att inom den närmaste tiden och till en beräknad kostnad om sammanlagt 300 000 kr. påbörja arbeten med avloppsledningar och avloppsreningsverk vid Hornö yrkesskola, anslutning till Söderköpings stad av avloppet från Broby skolhem samt ny högreservoar vid Fagareds yrkesskola.

Den av byggnadsstyrelsen verkställda utredningen om erforderliga åtgärder för upprustning av vatten- och avloppsanläggningarna vid ungdomsvårdsskolorna visar att arbeten vid nio ungdomsvårdsskolor återstår. På grundval av upprättade huvudhandlingar beräknas återstående arbeten draga en kostnad av 1 550 000 kr.

Den sammanlagda kostnaden för upprustningen av vatten- och avloppsanläggningarna vid ungdomsvårdsskolorna har således beräknats till 2 900 000 kr. Då tidigare anvisats 1 659 000 kr. för detta ändamål, skulle för arbetenas genomförande erfordras ytterligare 1 241 000 kr. Byggnadsstyrelsen anser att åtgärder för avhjälpande av kvarstående brister snarast måste vidtagas och föreslår för nästa budgetår ett belopp av 600 000 kr.

Byggnadsstyrelsen konstaterade i samband med övertagandet av vården och förvaltningen av ungdomsvårdsskolornas byggnadsbestånd, att förutom vatten- och avloppssystemen även de yttre elektriska anläggningarna vid de flesta ungdomsvårdsskolorna var överbelastade och dessutom i mycket dåligt skick. Styrelsen påbörjade därför en allmän utredning om erforderliga åtgärder till avhjälpande av bristfälligheterna. Då denna utredning är mycket omfattande och har varit beroende av de förslag till utbyggnad av respektive skolor som framlagts under senare år, kan något mera detaljerat förslag ännu ej redovisas. Styrelsen uppskattar emellertid de sammanlagda kostnaderna för en upprustning av de yttre elektriska anläggningarna vid skolorna till i runt tal 1 250 000 kr. För förstärkning och omläggning av befintliga servis- och huvudledningar samt för nedläggning av kablar för blivande ytterbelysning vid skolor där byggnadsarbeten pågår erfordras ett belopp om 600 000 kr. för nästa budgetår.

Byggnadsstyrelsen har i samråd med riksarkivet konstaterat att reglementsenliga arkiv saknas för de handlingar — elevakter m. m. — som skolorna är skyldiga att vårda och förvara. I anledning härav har byggnadsstyrelsen låtit utreda möjligheterna att vid de olika ungdomsvårdsskolorna anordna lämpliga arkivlokaler. Utredningen visar att i fråga om tolv skolor

kan goda arkiv inredas i befintliga byggnader för en uppskattad kostnad av 250 000 kr. Arbetena med inredande av nämnda tolv arkiv föreslås uppdelade på två etapper. För nästa budgetår erfordras 125 000 kr.

39. Sedan Svea livgardes f. d. kasernbyggnad överförs till byggnadsstyrelsens förvaltning, har särskilda medel tidigare anvisats för omputsning av fasaderna. Redan vid framställningen om dessa medel övervägdes att samtidigt med omputsningen även utbyta de befintliga fönstersnickerierna av äldre typ med icke kopplade bågar mot modernare fönster. Med hänsyn till de höga kostnaderna och svårigheten att vid tillfället erhålla medel för fönsterbyte ställdes dock frågan härom på framtiden. Fönstersnickerierna är nu i så dåligt skick — speciellt på södra fasaden — att ett utbyte här är mycket angeläget. För en första etapp, omfattande södra fasaderna, har byggnadsstyrelsen beräknat kostnaderna till 210 000 kr.

40. Genom den nya stadsplanen för Mariebergssområdet i Stockholm har tomten för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och luftfartsstyrelsens byggnader i kvarteret Raketkåren utökats. På den nya tomtedel som gränsar mot de allmänna trafiklederna väster om byggnaderna måste, bl. a. med hänsyn till omgivningen och pågående omläggning av gator och gångbanor, vissa planeringsarbeten utföras. Härvid kommer ett antal parkeringsplatser att iordningställas för ämbetsverken. Kostnaderna för de arbeten som ankommer på byggnadsstyrelsen har beräknats till ca 70 000 kr.

41. För innevarande budgetår har under byggnadsstyrelsens delfond anvisats ett särskilt belopp av 250 000 kr. för påbörjande av arbeten vid Harpsunds egendom, vilka med hänsyn till byggnadernas fortlöpande användning måste utföras i etapper. Första etappens arbeten är under projektering och beräknas kunna utföras under vinterhalvåret 1962/63. Under budgetåret 1963/64 beräknas för en andra etapp 250 000 kr. bli erforderliga.

42. Påfyllning av väderballonger sker för närvarande i en mindre förrådsbyggnad av plåt, som inrymmer samtliga vätgastuber. Detta strider mot sprängämnesinspektionens säkerhetsföreskrifter, varför uppförande av en separat byggnad avsedd uteslutande för påfyllning av ballonger får anses nödvändigt. Kostnaderna för en sådan byggnad jämte framdragningsledning från förrådsbyggnaden för vätgastuber har beräknats till 12 000 kr.

43. För budgetåren 1956/57—1962/63 har anvisats sammanlagt 1 250 000 kr. för reparation av stenbeklädningen på fasaderna till Nationalmuseum. Som styrelsen i sin petita för innevarande budgetår anmält, beräknas de slutliga kostnaderna komma att uppgå till ca 2 700 000 kr., enligt prisläget den 1 juli 1961. För det fortsatta arbetet erfordras enligt styrelsens beräkningar ett belopp av 400 000 kr. under nästa budgetår.

I samband med pågående ombyggnad av Nationalmuseum har om- och utbyggnad av de för allmänheten avsedda toaletterna planerats. Då de ordinarie underhållsmedlen icke är tillräckliga för om- och utbyggnaden av toaletterna hemställde byggnadsstyrelsen i sin petita för innevarande budgetår om 100 000 kr. för ändamålet. Framställningen har emellertid icke föranlett någon åtgärd. Toaletterna är nu i så dåligt skick att byggnadsstyrelsen ser sig nödsakad att under innevarande budgetår om- och tillbygga en av de två toalettavdelningarna med anlitande av underhållsmedel. För om- och tillbyggnad av den återstående toalettavdelningen erfordras 55 000 kr.

44. Utrustningen i Wenner-Gren-institutets panncentral, som försörjer jämväl djurhuset och försäkringsmatematikbyggnaden, är totalt nedsliten. Kostnaderna för en ombyggnad har uppskattats till omkring 100 000 kr. Byggnadsstyrelsen har dock funnit ändamålsenligt att man, i stället för att bygga om Wenner-Gren-institutets panncentral, ökar den intilliggande fysiska institutionens panncentral till sådan kapacitet att den täcker behovet för

såväl nyssnämnda nybyggnad som de tre byggnader, som är anslutna till panncentralen i Wenner-Grens institut. Kostnaderna för erforderlig utökning av panncentralen i fysiska institutionen jämte anordnande av en kulvert mellan denna och Wenner-Gren-institutet, vars nuvarande panncentral i fortsättningen kommer att tjänstgöra som undercentral, har beräknats till 145 000 kr. Vid värmeförsörjningens ordnande enligt sistnämnda alternativ beräknas driftkostnaderna kunna nedbringas med omkring 6 000 kr. per år, motsvarande ca 13 procent av kostnadsskillnaden mellan de båda alternativen.

45. Byggnaden i kvarteret Kungsstenen (Stockholms universitet) uppvärms medelst en lågtrycksånganläggning, eldad med koks. Rörsystemet är i relativt gott skick medan värmepannorna, som installerades åren 1934—36, är i snart behov av utbyte. Vidare är anordningarna för bränslebeskickning otillfredsställande från brandsynpunkt. Bränslekostnaden uppgår för närvarande till ca 40 000 kr. per år. Vid en övergång till oljeeldning kan en årlig besparing av ca 21 000 kr. göras. Dessutom nedbringas arbetet med anläggningens skötsel. Byggnadsstyrelsen föreslår därför, att värmepannorna byts mot nya och att panncentralen utrustas med oljeeldningsanläggning. Kostnaderna har uppskattats till ca 125 000 kr.

46. Skriv- och vaktmästarpersonal, gemensam för ett antal institutioner inom kvarteret Vega, är för närvarande inrymd i en f. d. portvaktslägenhet om 1 rum och kök i huvudbyggnaden. Lägenheten tjänstgör som receptionslokal och är inte lämplig för den nuvarande verksamheten. Vidare är huvudbyggnadens entré i behov av ombyggnad. Det synes byggnadsstyrelsen angeläget att skaffa lokaler, som ger personalen möjlighet till effektivt arbete och universitetsbyggnaden en ändamålsenlig entré och reception. Kostnaderna för erforderlig ombyggnad och inredning beräknas uppgå till 35 000 kr.

47. Sedan gymnastiska centralinstitutet inrymdes i de nuvarande lokalerna, har vissa krav på ökat utrymme uppstått. Detta gäller särskilt den fysiologiska institutionen, vars verksamhet väsentligt utökats och väntas ytterligare öka. Till följd härav har bl. a. institutionens verkstadslokaler blivit helt otillräckliga. Sålunda användes ett rum intill verkstaden, avsett för elcentral, för vissa verkstadsarbeten, och har ett av institutionens djurstallar tagits i anspråk för lagring av järn, rör och annat material, som användes vid tillverkning av fysiologisk apparatur. Såväl elcentralrummet som djurstallet är nu behövliga för de ändamål de inretts för, och en ny verkstadslokal måste därför anordnas. Institutets direktion har föreslagit, att ett delvis outgrävt utrymme om ca 70 m² i administrationsbyggnadens undre källarvåning inredes till sådan lokal. Då utrymmet ligger nära den fysiologiska institutionen och från yrkesinspektionens sida intet finnes att erinra, tillstyrker byggnadsstyrelsen förslaget. Kostnaderna, inklusive utgrävning av källaren, beräknas uppgå till 80 000 kr.

48. Etnografiska museet och tekniska museet, belägna på ömse sidor av Museivägen på Norra Djurgården, har i gemensam framställning till Djurgårdsförvaltningen begärt permanentbeläggning av nämnda väg. Djurgårdsförvaltningen som anser sig icke ha att befatta sig med denna väg har med anledning härav hemställt hos Stockholms stads gatukontor, att staden måtte ombesörja permanentbeläggningen i fråga och ikläda sig kostnaderna för vägens underhåll. Förvaltningen har i framställningen hänvisat till de åtaganden beträffande vägarna på Norra Djurgården som enligt ett år 1926 tecknat avtal mellan de två parterna åvilar staden. Gatukontoret har förklarat sig icke kunna biträda framställningen, då Museivägen från trafik- och parksynpunkt icke kan jämföras med de vägar för vilka staden enligt

avtalet har underhållsskyldighet. Förvaltningen har därför hänskjutit ärendet till byggnadsstyrelsen. Med hänsyn till att vägen befinner sig i dåligt skick och att trafiken till de två museerna under senare år väsentligt ökat, finner byggnadsstyrelsen angeläget att permanentbeläggningen kommer till stånd.

Kostnader för permanentbeläggning av Museivägen samt vägen upp till den s. k. underofficersbostaden har beräknats till 110 000 kr.

49. I skrivelse den 9 juli 1962 anmälde byggnadsstyrelsen att sammanlagda kostnaderna för seminariets ombyggnad till ekonomisk fakultet uppskattades till ca 1 850 000 kr. utöver under budgetåret 1961/62 utförda åtgärder, för vilka anvisades ett belopp av 200 000 kr. under utgiftsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. på byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden och för vilka ca 110 000 kr. av detta belopp togs i anspråk. Kungl. Maj:t bemyndigade den 9 juli 1962 byggnadsstyrelsen att för omändringsarbeten vid seminariet i Lund disponera *dels* de från budgetåret 1961/62 ej ianspråktaga medlen (ca 90 000 kr.), *dels* ock 600 000 kr. som beräknats i staten för budgetåret 1962/63. För arbetenas slutförande erfordras för budgetåret 1963/64 (1 850 000 — 690 000 =) 1 160 000 kr.

50. Arbeten berörande institutionerna för anatomi, histologi, med. kemi, med. fysik och fysiologi vid Göteborgs universitet anmälades i byggnadsstyrelsens petita för budgetåret 1962/63 och pågår, sedan Kungl. Maj:t ställt vissa medel till byggnadsstyrelsens disposition, för närvarande inom de två förstnämnda institutionerna. Arbetena inom de övriga institutionerna avses bli utförda under sommaren 1963. Såsom redovisats i byggnadsstyrelsens skrivelser till Konungen den 2 juli och den 26 juli 1962 beträffande arbeten inom institutionerna för anatomi och histologi har kostnaderna, beräknade sedan erforderliga handlingar utarbetats, visat sig avsevärt överstiga vad som tidigare preliminärt uppskattats. Beträffande arbetena inom institutionerna för med. kemi, med. fysik och fysiologi föreligger för närvarande ej underlag för kostnadsberäkning, men en fördyring motsvarande den som inträffat för institutionerna för anatomi och histologi kan förväntas. Byggnadsstyrelsen föreslår, att för fortsatta ombyggnadsåtgärder under budgetåret 1963/64 350 000 kr. anvisas.

51. Verksamheten vid sötvattenslaboratoriet och statens vatteninspektion på Lovö har väsentligt utökats, bl. a. med akvarie- och liknande försök. Detta medför tidvis brist på sjövattnet, vilket i sin tur har till följd dels kraftig stegring av vatteninköpen från Lovöverket, dels avbrott i och i vissa fall nedläggning av sådana undersökningar som kräver sjövattnet. Då det uppgivits, att det är av största vikt att försöksverksamheten kan vidmakthållas i avsedd omfattning, bör tillförseln av sjövattnet ökas. Detta kräver installation av ytterligare en pump samt uppdimensionering av ett antal rörledningar. Kostnaderna har av byggnadsstyrelsen beräknats till 20 000 kr.

52. Inom lantbrukshögskolans område befintliga huvudvattenledningar är delvis i mycket dåligt skick. Detta gäller främst de 700 och 1 400 m långa ledningarna, nedlagda år 1897 respektive 1937, från västpatologiska institutionen till administrationsbyggnaden och botanisk-genetiska institutionen. I båda fallen gäller, att reparationskostnaderna numera uppgått till onormalt höga belopp samt att ledningarnas dimension är för klen i förhållande såväl till högskolans ledningsnät i övrigt som till vattenbehovet. Kostnaderna för erforderlig omläggning kan beräknas uppgå till ca 300 000 kr.

53. Den s. k. skogsstugan vid Tönnersjöhedens försökspark, Simlångsdalen, som används som förläggning för 8—10 skogselever, har nyligen överförts till byggnadsstyrelsens vård och förvaltning. Vid övertagandet konsta-

terades, att underhållet var starkt eftersatt och att byggnaden i sitt nuvarande skick måste anses mindre lämplig för bostadsändamål. För att byggnaden skall kunna fylla sitt ändamål fordras ändrad rumsdistribution, förbättring av uppvärmningsanordningarna samt sanitär och elektrisk installation. Kostnaderna beräknas uppgå till 33 000 kr.

54. Skogshögskolans förläggning i Garpenberg har sedan länge varit föremål för utredningar om verksamhetens omfattning. Till följd härav har förhållandevis begränsade åtgärder vidtagits i fråga om byggnadsbeståndet.

Nu beslutad omläggning av kursplanen medför att under vissa tidsperioder två kurser samtidigt skall vara förlagda till skolan. Detta innebär för köksavdelningens del en betydande ökning av antalet serverade portioner och motsvarande större krav på avdelningens kapacitet, varför snara moderniseringsåtgärder är nödvändiga. Byggnadsstyrelsen anser, att åtgärder måste vidtagas för att ge avdelningen en rationell planlösning och tillgodose behovet av modern utrustning och därigenom skapa drägliga arbetsförhållanden för personalen. Kostnaderna för erforderliga åtgärder har uppskattats till 100 000 kr.

55. Överlantmätaren har, med tillstyrkan av lantmäteristyrelsen, begärt att vindsvåningen i den av lantmäterikontoret i Luleå disponerade byggnaden inredes till tjänsterum samt att vissa ändringsarbeten utföres i källaren och i våningen en trappa upp. De föreslagna åtgärderna är nödvändiga för att man skall kunna samla kontorets hela personal inom en byggnad och inom denna få en från arbetssynpunkt rationell lokaldistribution. Kostnaderna för arbetets utförande kan beräknas till 56 000 kr.

Överlantmätaren har vidare framhållit önskvärdheten av automatiskt brandalarm. Kostnaden för en dylik installation beräknas uppgå till 9 000 kr.

56. Den stegrade verksamheten vid statens hantverksinstitut — en föröbling under de senaste fem åren — nödvändiggör att mera ändamålsenliga expeditions- och administrationslokaler iordningställes. För att möjliggöra detta har byggnadsstyrelsen för institutets räkning förhyrt lokaler i fastigheten Nytorgsgatan 17, dit en del av institutets verksamhet överförts. De genom förhyrningen friställda lokalerna i hantverksinstitutets byggnad avses att iordningställas dels till en central expeditionslokal med utrymme för bl. a. en omfattande tryckeriverksamhet och ett stort adressregister, dels till kassalokaler med utbetalningsdisk m. m. För att iordningställa ytterligare arbetsplatser inom de befintliga administrationslokalerna, vilka är oförändrade sedan institutets tillkomst år 1941, måste vissa ändringsarbeten utföras.

Kostnaderna för nu nämnda, enligt byggnadsstyrelsens mening nödvändiga arbeten har av styrelsen beräknats till sammanlagt 55 000 kr.

57. Enligt av Kungl. Maj:t utfärdade stadgar skall institutet för konserveringsforskning medverka vid utbildning av tekniker vid Chalmers tekniska högskola inom de områden som beröres av institutets verksamhet. Sådan utbildning pågår från och med höstterminen 1961, från vilken tid institutets mikrobiologiska laboratorium användes jämväl av studerande vid högskolan. Laboratoriets ventilationsanläggning har sedan länge varit otillräcklig, och den sålunda tillkomna utbildningsverksamheten, som dels medfört ökning av antalet personer som samtidigt vistas i lokalerna, dels krävt ökat antal gasolbrännare och andra värmeavgivande apparater, har ökat olägenheterna på sådant sätt att de inverkar menligt på såväl arbetsprestationer som trivsel och hälsa. Laboratoriet torde med nuvarande ventilationsanordningar icke uppfylla yrkesinspektionens krav på anläggningar

av detta slag. Kostnaderna för en ny ventilationsanläggning vid institutets mikrobiologiska laboratorium har av byggnadsstyrelsen beräknats uppgå till 30 000 kr.

58. Sedan civilförsvarsskolan påbörjat sin verksamhet vid Rosersberg, har det visat sig att bristen på bostäder i nära anslutning till anläggningen i hög grad försvårat möjligheterna att anställa och behålla särskilt ekonomipersonal. Avståndet till bostäder i öppna marknaden, om sådana finnes, är mycket långt och kommunikationerna till skolan är dåliga. Dessa missförhållanden är särskilt märkbara för biträdespersonalen, som i regel börjar sitt arbete mycket tidigt på morgonen.

Byggnadsstyrelsen har funnit, att en byggnad vid skolan kallad Nedergården skulle vara lämpad för iordningställande till bostäder för kvinnlig personal. Genom omdisposition och ombyggnad av befintliga två lägenheter kan dels 6 enkelrum och dels för personalen gemensamma dag- och badrum jämte pentry erhållas. Byggnaden bör samtidigt förses med centralvärme, som nu saknas. Möjlighet att friställa byggnaden för ombyggnad föreligger. Kostnaderna har beräknats till 115 000 kr.

Vattenförsörjningen vid civilförsvarsskolan i Rosersberg tillgodses f. n. från Mälaren via ett till skolan hörande vattenreningsverk med kloreringsanläggning. Verkets kapacitet är i minsta laget och vid högförbrukning helt otillräcklig. Redan under den tid anläggningen utnyttjades för militära ändamål var vattenförsörjningen föremål för utredning. Sålunda har fortifikationsförvaltningen slutit avtal med Märsta kommun om anslutning av skolans vattenledningar till kommunens vattenledningsnät och utgivit bidrag till kommunen för sådan uppdimensionering av kommunens ledning fram till områdets gräns att en anslutning kan utföras. Styrelsen, som finner angeläget, att vattenförsörjningen till skolan tryggas, har beräknat kostnaderna till omkring 260 000 kr.

I detta sammanhang framhåller styrelsen även att styrelsen upptagit till utredning en anslutning av skolans avloppsledningssystem till det så kallade Käppalaförbundet, som kommer att passera skolans tomtområde med en till förbundets avloppsreningsverk ansluten huvudavloppsledning. Det är styrelsens avsikt att återkomma i denna fråga så snart möjlighet till en sådan anslutning föreligger.

59. Takbeläggningen å Halmstads slott, som utgöres av skifferplattor från 17- och 1800-talen, är i angeläget behov av renovering sedan det konstaterats, att avsevärda skador i form av läckage och röta i underliggande träkonstruktion uppstått genom långvarigt korrosionsangrepp på plattornas fastsättningsanordningar. En fullständig omläggning av taket synes ofrånkomlig. Enligt byggnadsstyrelsens uppfattning bör denna omläggning samordnas med den fasadrenovering för vilken medel är tillgängliga och som avses komma till utförande våren-sommaren 1963. Ett sådant förfaringssätt är ur teknisk-ekonomisk synpunkt fördelaktigt genom förenklat entreprenadförfarande, gemensamt ställningsbyggande o. dyl. Kostnaderna för takomläggningen har beräknats till 100 000 kr.

60. Under utgiftsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. har för innevarande budgetår anvisats ett särskilt belopp av 200 000 kr. för bränslebesparande åtgärder. Förslag till dylika åtgärder föreligger redan i sådan omfattning att det tillgängliga anslaget i sin helhet kommer att disponeras. Då ett omfattande behov av ytterligare bränslebesparande åtgärder föreligger inom de av styrelsen förvaltade fastigheterna, finner styrelsen det angeläget att för nästa budgetår ett belopp av 300 000 kr. för ändamålet inräknas i underhållsposten.

61. För innevarande budgetår har för permanentbeläggning av skolplaner

och vägar samt anordnande av parkeringsplatser m. m. anvisats ett belopp av 150 000 kr. För att föreliggande behov skall kunna helt tillgodoses, erfordras — på sätt styrelsen framhöll redan i sina anslagsäskanden hösten 1958 — att medel för ändamålet anvisas under förevarande utgiftspost ett antal år framåt. För att tillgodose de mest trängande behoven av åtgärder bör för nästa budgetår upptagas ett belopp av 300 000 kr.

62. Anslag till anordnande av tjänstelokaler m. m. har från och med budgetåret 1959/60 upptagits under utgiftsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. i staten för byggnadsstyrelsens delfond av allmänna fastighetsfonden. För innevarande budgetår anvisades för ändamålet 5 000 000 kr. Styrelsen räknar med att hela det anvisade beloppet kommer att förbrukas under budgetåret. Anslaget är avsett att till lösande av lokalfrågor, som uppkommer under löpande budgetår, tagas i anspråk för ändrings- och ombyggnadsarbeten, inredning av vindar och dylikt. Behovet av medel för detta ändamål har hittills ökat år från år, beroende på den ständigt växande lokalbristen, och någon minskning i behovet kan för närvarande icke förutses. Bland mera kostnadskrävande arbetsobjekt under budgetåret 1963/64 märkes universiteten i Stockholm och Göteborg samt länsstyrelserna, vilkas planerade utökning av uppbördsverksamheten torde komma att kräva betydande om- och tillbyggnadsarbeten. Anslaget till anordnande av tjänstelokaler m. m. för olika grenar av statsverksamheten bör för nästa budgetår upptagas med ett belopp av 5 000 000 kr.

63. Från ecklesiastikdepartementet har till byggnadsstyrelsen under hand anmälts behov av medel för vissa ändrings- och ombyggnadsarbeten vid universiteten i Uppsala och Lund, vilka förutses bli aktuella under nästa budgetår men vilkas omfattning för närvarande icke kan i detalj överblickas.

Med hänsyn till att de arbeten, varom här är fråga, som regel projekteras och utföres av byggnadsstyrelsen, och då erforderliga anslag icke anses böra bindas till någondera av universitetens delfonder, önskar ecklesiastikdepartementet att medel upptages under byggnadsstyrelsens delfond. Även om en sådan ordning rent formellt icke kan anses riktig, har byggnadsstyrelsen i detta fall intet att erinra. Behovet av medel för ifrågavarande arbeten har för budgetåret 1963/64 uppskattats till 1 000 000 kr.

B. Medelsäskanden å kapitalbudgeten. I enlighet med principen, att medel för reparations-, ändrings- och ombyggnadsarbeten som icke eller endast i mindre grad höjer en byggnads värde skall anvisas under fastighetsfondens stat, har vissa arbeten, för vilka anslag äskats å kapitalbudgeten för nästa budgetår, ansetts böra redovisas i förevarande sammanhang.

	Kr.
1. Statens växtskyddsanstalt, Bergshamra, inrednings- och ändringsarbeten i huvudbyggnaden	60 000
2. Statens skogsmästarskola, Skinnskatteberg, ytterligare medel till ombyggnad av elevmäss m. m.	80 000
3. Svenska institutet för konserveringsforskning, vissa inredningsarbeten	45 000
	Summa 185 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna.

1. Statens växtskyddsanstalt har vid olika tillfällen dels framhållit olägenheterna med att ha en bullersam verkstad placerad i huvudbyggnadens källarvåning och dels anmält behov av ett större och ändamålsenligare lunchrum för personalen. Anstalten har föreslagit att verkstaden flyttas ut till en provisorisk barack och att de nuvarande verkstadsutrymmena inredes till lunchrum. De utrymmen som blir lediga i bottenvåningen sedan lunchrummet flyttats därifrån skulle kunna utnyttjas till kontor, vilket anstalten likaledes anser sig ha behov av. Ehuru växtskyddsanstalten tillhör de statliga organ vilka avses lokalisera till annan plats än Stockholmsområdet, har byggnadsstyrelsen ansett sig böra stödja anstaltens krav på ändamålsenligare och bättre utrymmen, bl. a. med hänsyn till att omlokaliseringen enligt vad nu kan bedömas kommer att dröja avsevärd tid. Byggnadsstyrelsen har låtit upprätta ett ritningsförslag till en provisorisk flyttbar verkstadsbarack, samt förslag till ändringsarbeten inom huvudbyggnaden. Kostnaderna för arbetena har uppskattats till sammanlagt 140 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961, varav 60 000 kr. avser nu aktuella inrednings- och ändringsarbeten i huvudbyggnaden.

2. För budgetåret 1962/63 anvisades till byggnadsarbeten vid statens skogsmästarskola i Skinnskatteberg ett belopp av 400 000 kr., varav 370 000 kr. avsåg ombyggnad av den s. k. gamla elevmässen. Sedan huvudhandlingar för byggnadsföretaget nu färdigställts och en kostnadskontroll gjorts har det visat sig, att den tidigare uppskattade kostnadsramen om 370 000 kr. kommer att överskridas med 80 000 kr., varför den sammanlagda kostnaden nu uppgår till 450 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961. Den i samband med projekteringen gjorda noggranna uppmätningen och undersökningen av byggnaden gav nämligen vid handen att bjälklag och väggar ej — såsom tidigare antagits — kan användas i nuvarande skick utan omfattande förstärkningsanordningar erfordras. Vidare har ljudisolering av väggarna i några rum blivit nödvändiga liksom installation av vissa brandsäkerhetsanordningar såsom livlinor m. m., vilka åtgärder tidigare ej medräknats. Befintligt ventilationssystem och en del andra byggnadsdelar såsom räcken, ledstänger m. m. har utdömts och måste nu ersättas med nyinstallationer. Byggnadsstyrelsen hemställer därför att ytterligare 80 000 kr. måtte anvisas för ändamålet.

3. För installation av hiss och för inredande av lokaler för ett kemiskt analyslaboratorium inom institutet för konserveringsforskning har innevarande budgetår anvisats sammanlagt 320 000 kr. Institutet har hemställt att vissa ytterligare arbeten, som inte ingick i det ursprungliga byggnadsprogrammet, måtte komma till utförande, nämligen installation av korridor-skåp och dragskåp samt anordnande av brädgolv på fabriksflygelns vind. För närvarande använder institutet till förråd den oinredda källare, i vilken redan beslutade inredningsarbeten skall utföras. Den dyrbara utrustning som nu förvaras där kan enligt institutet inte utan risk för att snart förstöras förvaras utomhus eller i ej uppvärmda lokaler. Som ersättning för de nuvarande förrådsutrymmena har institutet hemställt, att ett enkelt brädgolv anordnas på fabriksflygelns vind. Kostnaderna för de föreslagna ytterligare arbetena, som inte kan utföras inom ramen för redan anvisade medel, har av byggnadsstyrelsen uppskattats till ca 45 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1962.

Enligt förenämnda redovisning har således under byggnadsstyrelsens delfond anmälts ett sammanlagt medelsbehov för normalt underhåll och sär-

skilda arbeten, äskade i styrelsens statskrivelse och såsom investeringsanslag, av (22 826 000 + 18 743 000 + 185 000 =) 41 754 000 kr.

5. Generaltullstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader har under denna delfond anvisats följande belopp.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
Kr.	170 000	219 000	228 000	247 000

Löpande underhåll. För nästa budgetår har generaltullstyrelsen uppskattat medelsbehovet för det löpande underhållet till 245 000 kr. Styrelsen har härvid beräknat underhållskostnaderna med tillämpning av indextalet 415 i byggnadsstyrelsens reparationskostnadsindex. Av beloppet avser 19 000 kr. beräknade fastighetsskatter.

Några medel för särskilda arbeten har inte äskats av generaltullstyrelsen.

6. Uppsala universitets delfond. Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader m. m. för dels akademiska sjukhuset, dels övriga fastigheter anvisats följande belopp.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
a) Akademiska sjukhuset, kr. ..	610 000	654 000	713 000	750 000
b) Övriga fastigheter, kr.	952 000	974 000	1 031 000	1 114 000
Summa	1 562 000	1 628 000	1 744 000	1 864 000

I. Löpande underhåll. Till grund för uppskattningen av medelsbehovet för normala underhållsarbeten under budgetåret 1963/64 har bokföringsvärdet av de på delfonden redovisade byggnaderna beträffande såväl akademiska sjukhuset som övriga byggnader uppdelats efter de olika byggnadernas ålder, varefter behovet av reparationsmedel vid 1935 års prisnivå framräknats med tillämpning av gällande procentsatser. Resultatet härav framgår av följande tabell.

	Byggnads- värde re- ducerat till 1935 års pris- nivå, kr.	Under- hålls- procent	Repara- tionsmedel vid 1935 års pris- nivå, kr.
<i>Akademiska sjukhuset:</i>			
Äldre byggnader	7 261 000	1,5	108 915
Nya byggnader över 8 år	7 347 200	1,0	73 472
Nya byggnader ej över 8 år	2 810 000	0,5	14 050
Kr.	17 418 200	—	196 437
<i>Övriga fastigheter:</i>			
Äldre byggnader	13 676 000	1,5	205 140
Nya byggnader över 8 år	5 790 200	1,0	57 902
Nya byggnader ej över 8 år	6 955 600	0,5	34 778
Kr.	26 421 800	—	297 820

De sålunda erhållna summorna 196 437 och 297 820 kr. har multiplicerats med indextalet 4,15, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av för akademiska sjukhuset 815 000 kr. och för övriga fastigheter 1 236 000 kr. Till det för akademiska sjukhuset beräknade beloppet har, i avvaktan på att byggnadsvärdet blir fastställt, lagts ett belopp av 10 000 kr., utgörande beräknade underhållskostnader för panncentralen.

Sammanlagt erfordras således för löpande underhåll 2 061 000 kr.

II. Särskilda arbeten. I särskild skrivelse har större akademiska konsistoriet i Uppsala äskat medel för bestridande av kostnaderna för vissa omändringsarbeten i institutionens för fysiologisk botanik föreläsningssal, vilka anses böra utföras i samband med pågående om- och tillbyggnad av institutionen. De ändringsarbeten som avses innefattar viss omdisponering och renovering av föreläsningssalen, anordnande av arbetsrum och förrådsutrymmen, m.m. Kostnaderna har beräknats till 85 000 kr.

Under Uppsala universitets delfond äskas således sammanlagt (2 061 000 + 85 000 =) 2 146 000 kr.

7. Lunds universitets delfond. För denna delfond har tidigare till reparations- och underhållsarbeten m. m. anslagits följande belopp.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
Kr.	533 000	578 000	655 000	750 000

I. L ö p a n d e u n d e r h å l l. Till grund för uppskattningen av medelsbehovet för löpande reparations- och underhållsarbeten under budgetåret 1963/64 har, i enlighet med de principer som legat till grund för bestämmande av reparationsanslaget för innevarande budgetår, lagts bokföringsvärdet av de på delfonden den 30 juni 1962 redovisade byggnaderna. Från detta värde, 41 716 068 kr., har dragits värdet av byggnader under uppförande, 4 699 723 kr. Reparationsmedelsbehovet vid 1935 års nivå har därefter uppskattats med ledning av de av byggnadsstyrelsen tillämpade procentsatserna för normalt underhåll. Drätselnämndens beräkningar redovisas i följande tabell.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kr.	Under- hålls- procent	Reparations- medel vid 1935 års prinsnivå, kr.
Äldre byggnader	7 880 790	1,5	118 212
Nya byggnader över 8 år	5 937 753	1,0	59 378
Nya byggnader ej över 8 år	5 522 030	0,5	27 610
Kr.	19 340 573	—	205 200

Det sålunda erhållna beloppet 205 200 kr. har multiplicerats med index-talet 4,15, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av 851 580 kr.

Härutöver beräknar drätselnämnden 6 300 kr. för underhållet av en av AB Svensk torvförädling förvärvad fastighet, vilken ännu inte invärderats på fonden. Sammanlagt erfordras således $(851\,580 + 6\,300 =)$ avrundat 858 000 kr. för ordinarie underhåll.

II. Särskilda arbeten. Utöver ordinarie medel för reparations- och underhållskostnader hemställer drätselnämnden, att särskilda medel måtte beviljas för följande ändamål.

Önskemål har anmälts att en *barack med laboratorielokaler för medicinsk fysik* måtte uppföras. Den medicinska fysiken bör få en fastare organisation med permanenta lokaler inom relativt kort tid. Då emellertid formerna för den medicinska fysikens integration med fysiologien i övrigt ännu inte avgjorts definitivt, skulle uppförandet av en barack med laboratorielokaler täcka ett angeläget behov utan att låsa utvecklingen. Kostnaderna beräknas till 35 000 kr.

I petita till 1962 års riksdag äskade byggnadsstyrelsen 150 000 kr. för påbörjande av arbeten för en utvändig *restaurering av universitetshuset* (statsverksprop. 1962 bil. 20 s. 41). Framställningen föranledde icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Drätselnämnden understryker nu nödvändigheten av att åtgärder snarast vidtages för universitetsbyggnadens såväl inre som yttre restaurering. Taket i aulan förstöres årligen mer och mer. De totala kostnaderna för en utvändig restaurering har uppskattats till ca 290 000 kr. och för renovering av aulan till 455 000 kr. vartill kommer kostnader för arkitekt- och ingenjörssarvoden samt för konsultationer. Drätselnämnden äskar för nästa budgetår ett belopp av 150 000 kr. för påbörjande av universitetshusets yttre och inre restaurering.

Drätselnämnden framför åter sitt i föregående års petita lämnade förslag om *reparation av fastigheten Absalon nr 8* (statsverksprop. 1962 bil. 20 s. 41). Kostnaderna beräknas till 75 000 kr. enligt prisläget den 1 juli 1961.

De lokaler som blir friställda i och med att nybyggnaden för växtfysiologiska institutionen blir färdigställd skall enligt drätselnämndens beslut övertagas av *institutionen för systematisk botanik*. Kostnadsberäkningar har utförts för en ombyggnad av lokalerna och tre alternativa ombyggnadsförslag redovisas. De olika alternativen uppskattas till 1 050 000 kr., 600 000 kr. respektive 270 000 kr. Drätselnämnden, som inte tagit definitiv ställning till alternativen, har i sitt statförslag räknat med det högre beloppet.

Enligt den lämnade redovisningen äskas således under Lunds universitets delfond sammanlagt $(858\,000 + 35\,000 + 150\,000 + 75\,000 + 1\,050\,000 =)$ 2 168 000 kr.

Över drätselnämndens förslag i vad avser institutionen för systematisk botanik har byggnadsstyrelsen avgivit infordrat utlåtande. Enligt styrelsen synes det knappast framsynt att utan mera ingående utredning om

de verkliga lokalbehoven på längre sikt och om alternativa möjligheter att tillgodose sådana behov lägga ned något större belopp i en gammal byggnad och därmed permanenta mindre goda arbetsförhållanden. Styrelsen anser därför att den lägre kostnaden, 270 000 kr. varav 60 000 kr. skulle utgöra kostnad för inredning, förefaller mest rimlig. Vidare anför styrelsen.

Drätselnämndens beslut att botaniska laboratoriet skall övertagas av institutionen för systematisk botanik har fattats utan föregående samråd med byggnadsstyrelsen. Under styrelsens pågående generalplanearbete har emellertid förutsatts att den lokalökning, som kommer växtfysiologien till del genom nybyggnaden norr om Sölvegatan och Tornavägen, bör åtföljas av en motsvarande lokalökning för systematisk botanik och att denna lokalökning lämpligen skulle lösas inom botaniska trädgårdens ram. Det har därvid visserligen ifrågasatts om det kan vara lämpligt att förlägga nämnda institutioner så pass åtskilda som vid en sådan lösning skulle bli fallet. Bådas lokalbehov kan emellertid icke lösas i botaniska trädgården. Genom växtfysiologens avflyttning från botaniska laboratoriet beredes en möjlighet till lokalökning för systematisk botanik. Huruvida dessa lokaltillskott motsvarar de verkliga behoven för systematisk botanik undandrar sig för närvarande styrelsens bedömande.

Under alla förhållanden finner byggnadsstyrelsen det ofrånkomligt att programfrågan för systematisk botanik blir utredd. Denna fråga, liksom andra viktiga frågor för styrelsens arbete med Lunds universitets generalplan, bör såsom styrelsen tidigare föreslagit utredas av en särskild programkommitté.

8. Sjöfartsstyrelsens delfond. Under denna delfond har till reparations- och underhållskostnader anslagits följande belopp.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
Kr.....	495 000	525 000	590 000	630 000

Med hänsyn till de särskilda förhållanden som gäller för det å sjöfartsstyrelsens delfond redovisade fastighetsbeståndet förordades i 1959 års statsverksproposition, bilaga 21, s. 49, att vid beräkning av reparations- och underhållsmedel för delfonden skulle en något högre underhållsprocent än som gäller för fastighetsfonden i övrigt tillämpas. Häremot hade riksdagen ingen erinran. I enlighet härmed har sjöfartsstyrelsen uppdelat det bokförda värdet på fonden på dels äldre byggnader invärderade på fonden år 1940, dels nya byggnader över åtta år och dels nya byggnader ej över åtta år. Bokföringsvärdena har reducerats till 1935 års kostnadsnivå, och medelsbehovet för normalt underhållsarbete vid förenämnda kostnadsnivå har erhållits genom tillämpning av procentsatserna 1,7, 1,2 och 0,5 på de reducerade bokföringsvärdena för respektive grupper av byggnader.

Sjöfartsstyrelsens beräkningar framgår av följande uppställning.

	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kr.	Under- hålls- procent	Reparations- medel vid 1935 års prinsnivå, kr.
Äldre byggnader	7 145 031	1,7	121 466
Nya byggnader över 8 år	2 807 679	1,2	33 692
Nya byggnader ej över 8 år	2 974 096	0,5	14 870
	Kr. 12 926 806	—	170 028

Det sålunda erhållna beloppet, 170 028 kr., har multiplicerats med index-
talet 4,15, varefter erhållits ett reparationsmedelsbehov av avrundat 705 000
kr.

9. Medicinalstyrelsens delfond. Till reparations- och underhållskostnader
m. m. har för denna delfond anvisats följande belopp.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
Kr.	7 164 000	7 946 000	8 890 000	9 482 000

I. L ö p a n d e u n d e r h å l l. De för budgetåret 1963/64 erforderliga un-
derhållsmedlen har beräknats efter fastställda riktlinjer, innebärande bl. a.
att procentsatserna 1,5, 1,0 och 0,5 tillämpats för äldre byggnader, nya bygg-
nader över åtta år respektive nya byggnader ej över åtta år. Förenämnda
procentsatser har uppräknats med index för reparations- och underhålls-
kostnader, som utgör 415.

Medicinalstyrelsens beräkningar framgår av följande uppställning.

	Bokfört byggnads- värde, kr.	Byggnadsvärde reducerat till 1935 års pris- nivå, kr.	Indexkor- rigerad under- hålls- procent	Erforderliga underhålls- medel vid nuvarande prinsnivå, kr.
Äldre byggnader	116 691 669	116 691 669	6,225	7 264 056
Nya byggnader över 8 år ..	153 600 565	65 092 667	4,15	2 701 346
Nya byggnader ej över 8 år	134 499 096	41 943 025	2,075	870 318
	Kr. 404 791 330	223 727 361	—	10 835 720

Erforderliga medel för det löpande fastighetsunderhållet har medicinal-
styrelsen således beräknat till 10 835 720 kr. eller avrundat 10 836 000 kr.

II. S ä r s k i l d a a r b e t e n. Utöver beräknade medel för normala un-
derhållsarbeten hemställer styrelsen om särskilda medel för vissa större om-
byggnads- och reparationsarbeten m. m. De ändamål för vilka särskilda me-
delsanvisningar äskas är följande.

	Kr.
1. Larmanläggning för panncentraler	350 000
2. Renovering av vårdpaviljonger vid S:t Sigfrids sjukhus	450 000

	Kr.
3. Renovering av vårdpaviljonger vid Vipeholms sjukhus	400 000
4. Renovering av vårdpaviljonger vid Restads sjukhus	400 000
5. Renovering och modernisering av vårdpaviljongerna vid Sid-sjöns sjukhus	300 000
	Summa 1 900 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna i ärendet.

1. I samband med pågående upprustning av mentalsjukhusen avvecklas användandet av högtrycksånga. Eftersom härigenom eljest erforderlig kontinuerlig övervakning inom panncentralerna kan slopas blir dessa obemänskade nattetid. Detta förhållande medför dock risk för att ett eldsvådetillbud inte omedelbart observeras eller att en störning av för sjukhusets drift väsentliga funktioner inom panncentralen inte upptäcks tidigt nog för vidtagande av erforderliga motåtgärder.

I en nyligen företagen utredning anges den beräknade kostnaden till sammanlagt ca 400 000 kr. för larminstallationer inom de panncentraler där så erfordras. Omfattningen av de föreslagna installationerna synes dock kunna något begränsas. Styrelsen äskar för arbetenas huvudsakliga genomförande ett anslag av 350 000 kr.

2. I prop. 1962: 76 har en plan framlagts för upprustning av S:t Sigfrids sjukhus. I denna plan anges att vårdpaviljongerna K 35 — K 37 och MK 41 bör ombyggas för varaktigt bruk i slutskedet av sjukhusets upprustning. Intill dess avses inom dessa paviljonger i viss utsträckning övergångsplatser skola reserveras sedan vissa renoveringsarbeten av underhållskaraktär utförts. De sanitetstekniska installationerna är i behov av modernisering och komplettering, vilket medför vissa smärre ändringar av lokaldispositionen. Dessutom erfordras hel ommålning, justering och komplettering av golvbeläggningen m. m.

Totala kostnaden beräknas uppgå till ca 2 300 000 kr. Vid en beräknad arbetstid av fyra år uppgår kostnaden per år till 575 000 kr. I staten för fastighetsfondens underhållsanslag under innevarande budgetår har medicinalstyrelsen reserverat 300 000 kr. för påbörjande av renoveringen av paviljong MK 41. För slutförande av denna renovering samt påbörjande av motsvarande arbeten inom ytterligare en paviljong erfordras under budgetåret 1963/64 ett anslag å 450 000 kr. Återstående kostnad, (575 000 — 450 000 =) 125 000 kr., beräknas kunna täckas ur till styrelsens disposition ställda allmänna underhållsmedel.

3. Vårdpaviljongerna vid Vipeholms sjukhus är i behov av genomgripande renovering och modernisering. En av dessa, paviljong M2, har under de senaste två åren istandsatts med anlitande av till styrelsens disposition ställda allmänna underhållsmedel. Kostnaderna har uppgått till 700 000 kr., motsvarande 4 400 kr./vårdplats. För paviljongerna M3 och M4 beräknas kostnaden till samma belopp. Ombyggnadstiden beräknas med hänsyn till svårigheten att åstadkomma tillräckligt antal evakueringsplatser för patienterna till 1 1/4—1 1/2 år per paviljong, innebärande en kostnad av ca 500 000 kr. per år. För budgetåret 1963/64 erfordras ett anslag å 400 000 kr. Återstående kostnad, (500 000 — 400 000 =) 100 000 kr., beräknas kunna täckas ur till styrelsens disposition ställda allmänna underhållsmedel.

4. I prop. 1962: 76 har en plan framlagts för upprustning av Restads sjuk-

hus. I denna plan anges att under upprustningsarbetet erforderliga övergångsplatser lämpligen kan inrymmas bl. a. i paviljongerna K6, K7 och M3. Med anledning härav erforderliga underhållsåtgärder förutsättes skola vidtagas genom medicinalstyrelsens försorg. Organisationen av sjukavdelningarna inom dessa paviljonger har omändrats högst avsevärt, vilket medfört olägenheter för det rent praktiska avdelningsarbetet liksom i sanitärt hänseende. Serveringsköken är alltför små, antalet wc-lokaler är för litet, varm- och kallvattenförsörjningen är otillfredsställande, den elektriska belysningen är underdimensionerad m. m. Detta innebär att de för paviljongernas bibehållande under upprustningstiden erforderliga underhållsåtgärderna måste bli relativt omfattande oavsett den återhållsamhet, som motiveras av paviljongernas begränsade återstående livstid.

Kostnaden torde erfarenhetsmässigt och oavsett all möjlig begränsning av arbetenas omfattning icke kunna understiga 5—6 000 kr./vårdplats, d. v. s. för de sammanlagt ca 400 vårdplatserna minst 2 000 000 kr. För arbetenas genomförande beräknas en tidrymd av fyra år, motsvarande en årskostnad av minst 500 000 kr. Innevarande budgetår har medicinalstyrelsen reserverat 100 000 kr. för arbetenas påbörjande. För arbetenas fortsättande under budgetåret 1963/64 erfordras ett anslag å 400 000 kr. Återstående kostnad, (500 000 — 400 000 =) 100 000 kr., beräknas kunna täckas ur till styrelsens disposition ställda allmänna underhållsmedel.

5. Vårdpaviljongerna vid Sidsjöns sjukhus uppfördes under åren 1939—1943. Med anledning av krigssituationen under denna tid förelåg i flera avseenden brist på fullgott rörtekniskt och elektriskt material, varför ersättningsmaterial av mindre god och hållbar kvalitet måste anlitas. På grund av materialbristen framtvängades även i vissa fall ett alltför förenklat utförande av rent byggnadstekniska arbeten med försämrad hållbarhet som följd. En allmän renovering av vårdpaviljongerna är därför nödvändig. Mentalsjukvårdsberedningen har under hand framhållit att i samband med renoveringsarbetena vissa omdispositioner bör vidtagas.

Den fullständiga renoveringen av vårdpaviljongerna torde draga en tidrymd av minst ca 8 år.

Samtliga vårdpaviljonger — med undantag för paviljong K3 som redan renoverats — är redan nu i så bristfälligt skick beträffande sprickbildning i väggar, målning och golvbeläggningar att en snabb, yttlig uppsnygning måste genomföras snarast möjligt utan att avvakta den kommande mera genomgripande upprustningen.

De sju vårdpaviljonger, som är i behov av renovering, kommer efter arbetenas färdigställande att inrymma 544 vårdplatser, varav 3 paviljonger med vardera 96 vårdplatser samt 4 paviljonger med vardera 64 vårdplatser.

Renoveringskostnaden beräknas till:

a) för hel upprustning	4 200 kr./vårdplats
b) för uppsnygning	1 600 »
c) för upprustning av tidigare uppsnyggad paviljong	3 500 »

Enligt en av medicinalstyrelsen utarbetad tidsplan kommer fram till budgetåret 1966/67 att erfordras sammanlagt 2 574 000 kr., varav 526 000 kr. under budgetåren 1962/63 och 1963/64. Eftersom 150 000 kr. reserverats innevarande budgetår och 76 000 kr. beräknas kunna täckas ur allmänna underhållsmedel skulle för budgetåret 1963/64 erfordras 300 000 kr.

Sammanlagt redovisas således ett medelsbehov under medicinalstyrelsens delfond av (10 836 000 + 1 900 000 =) 12 736 000 kr.

10. Karolinska sjukhusets delfond. Rubriken för reparations- och underhållskostnader m. m. är för denna delfond i staten uppdelad på två anslagsposter, avseende den ena karolinska sjukhuset och den andra serafimerlasarettet. Under dessa rubriker har anslagits följande belopp.

Budgetår	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
a) Karolinska sjukhuset, kr. . .	737 000	1 349 000	2 170 000	3 495 000
b) Serafimerlasarettet, kr.	239 000	189 000	215 000	278 000
Summa	976 000	1 538 000	2 385 000	3 773 000

Av de för karolinska sjukhuset för innevarande budgetår anvisade medlen har 1 340 000 kr. beräknats för löpande reparations- och underhållsarbeten och återstoden, 2 155 000 kr., för vissa större arbeten. För serafimerlasarettet är motsvarande belopp 185 000 respektive 93 000 kr.

I. Löpande underhåll. För nästa budgetår har direktionen för karolinska sjukhuset uppskattat medelsbehovet för det löpande underhållet av *karolinska sjukhuset* till 1 620 000 kr. Direktionen har därvid i likhet med föregående år tillämpat de beräkningsprinciper som förordats i propositionen nr 71 år 1943, och som gäller bl. a. för medicinalstyrelsens delfond, enligt vilka underhållsprocenten för byggnader över åtta år bestäms till 1 procent och för yngre byggnader till 0,5 procent. Underhållsprocenten har justerats med hänsyn till underhållskostnadsindex, som beräknats till 415.

För det löpande underhållet å *serafimerlasarettet* hemställer direktionen om en medelsanvisning av 230 000 kr. I detta belopp har inräknats dels 30 000 kr. för fortsatta reparationer å vatten- och avloppsledningsnätet och dels 15 000—20 000 kr. för vissa mera kostnadskrävande arbeten i maskinavdelningen.

Medelsbehovet för det löpande underhållet för *karolinska sjukhuset* uppgår således till 1 620 000 kr. och för *serafimerlasarettet* till 230 000 kr.

II. Särskilda arbeten. De ändamål för vilka direktionen för karolinska sjukhuset i sitt statförslag för delfonden för nästa budgetår begärt särskilda medelsanvisningar framgår av följande förteckning.

Karolinska sjukhuset	Kr.
1. Ombyggnad av vån. 1 tr. i kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet	75 000
2. Omläggning av avloppsnätet	330 000
3. Uppförande av ny bostadspaviljong	285 000
4. Omläggning av takterrass över huvudkomplexet	150 000
5. Nya lokaler för den centrala administrationen	100 000
6. Ombyggnad av sektion C inom röntgendiagnostiska sektionen	75 000
7. Anordnande av undervisningslokaler	90 000
8. Anordnande av lokal för s. k. helkroppsmätning	75 000
9. Inköp av nya maskiner till tvätteriet	135 000

	Kr.
10. Anordnande av omklädningslokaler för medicine kandidater vid kvinnokliniken	60 000
11. Ökade kostnader för beslutade ombyggnadsåtgärder på grund av ändrat prisläge	42 000
	Summa 1 417 000

I fråga om de olika ändamålen inhämtas följande ur sjukhusdirektionens skrivelse.

1. Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande hemställde i sina anslagsäskanden för budgetåret 1962/63 om anvisande av bl. a. 70 000 kr. för renovering av vissa av kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet nu disponerade utrymmen. Till ifrågavarande åtgärder, vilka ansågs vara av sådan beskaffenhet att kostnaderna för desamma borde bestridas från sjukhusets fastighetsunderhållsanslag, beräknades emellertid icke medel när ställning togs till vissa andra arbeten för laboratoriets räkning (prop. 1962: 77). Direktionen har emellertid funnit den av kommittén föreslagna renoveringen ofrånkomlig. Enär det för löpande underhåll avsedda anslaget icke ger utrymme för ifrågavarande arbeten, hemställer direktionen, att särskilda medel anvisas för ändamålet. Med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar beräknar direktionen kostnaderna härför till 75 000 kr.

2. Bland de ändamål, för vilka medel äskades för innevarande budgetår under sjukhusets delfond av statens allmänna fastighetsfond, ingick omläggning av sjukhusets avloppsledning. Ifrågavarande åtgärder kan emellertid icke komma till utförande inom ramen av det anslag, som ställts till direktionens förfogande. Enär behovet av en förnyelse av avloppsledningarna är överhängande framför direktionen på nytt detta äskande. Kostnaderna för de berörda arbetena, som numera i detalj utretts av sakkunnig konsult, uppgår till 330 000 kr.

3. Budgetåret 1961/62 anvisades å tilläggsstat medel för inköp från arbetsmarknadsstyrelsen samt för uppförande och utrustning av fyra s. k. industri-paviljonger (bostadspaviljonger) inom karolinska sjukhusets område. De ifrågavarande paviljongerna är sedan omkring ett halvt år tagna i bruk. De har visat sig på ett utmärkt sätt komplettera sjukhusets övriga bostadsbestånd, och de befattningshavare, som bebor desamma, har förklarat sig vara helt nöjda med denna typ av bostäder.

Svårigheterna att rekrytera främst vårdpersonal och tillgången på bostäder som ett verksamt medel att avhjälpa dessa svårigheter, består alltså jämt.

Direktionen har därför ånyo vänt sig till arbetsmarknadsstyrelsen och med styrelsen träffat avtal om förhyrande av en bostadspaviljong om 22 enrumslägenheter att uppföras i nordöstra delen av sjukhusområdet, omedelbart norr om befintligt bostadshus för sjuksköterskor, det s. k. punkt-huset. Förberedelsearbetena är igångsatta och paviljongen beräknas vara färdig att tagas i bruk i början av december detta år. Arbetsmarknadsstyrelsen har i anslutning till hyresavtalet förutsatt, att direktionen i årets anslagsäskanden begär medel för inlösen av byggnaden och att, därest medel erhålles, inlösen sker omedelbart vid ingången av budgetåret 1963/64. Kostnaden för paviljongen inklusive frakt och anslutningar av vvs- och el-ledningar uppgår till 285 000 kr.

4. Takterrassen över södra delen av huvudkomplexet har under många år varit otät och varje år uppstår skador i underliggande lokaler på grund av läckage. Under somrarna har försök gjorts att tätat terrassen, men nya läc-

kor har ideligen uppstått. För en del år sedan lät direktionen lägga om de båda flyglarnas takterrasser, vilka då utvisade de värsta bristerna. Omläggningen utfördes med mycket gott resultat enligt en metod som utarbetats av expertis på området. Angivna metod bör därför tillämpas även vid omläggning av återstående del av takterrassen. Denna är belägen mitt över den kirurgiska operationsavdelningen, vars verksamhet vintertid svårt störes av läckagen. Direktionen hemställer om anvisande av de för ändamålet erforderliga medlen 150 000 kr.

5. Den centrala administrationen, vars successivt ökande lokalbehov i det s. k. västra bostadshuset senast tillgodosågs genom ombyggnad under budgetåret 1958/59, börjar ånyo lida brist på tjänsterum. Redan nu har man måst taga i anspråk två dagrum, tillhörande bostadsvåningarna. I flera av de minsta rummen har 2 å 3 befattningshavare måst placeras, vilket är olämpligt ur bl. a. effektivitetssynpunkt. Nu nämnda förhållanden motiverar i och för sig utökade lokaler. Därtill kommer behovet av en förstärkning av den centrala administrationens personalresurser. Behovet av ökade utrymmen kan tillgodoses endast genom ianspråktagande av ytterligare en bostadsvåning. För iordningställande av de nuvarande bostäderna till tjänsterum erfordras ett anslag om 100 000 kr.

6. Den röntgendiagnostiska institutionen arbetar f. n. under utomordentligt svåra betingelser. Lokalerna har på grund av den ökade frekvensen av röntgenundersökningar, upptagande av nya undersökningsmetoder och det alltmer svällande röntgenfilmarkivet blivit alltför trånga. Bristen på lokaler gör arbetet på avdelningen jäktigt och otrivsamt. Personalläget vid avdelningen är ägnat att ingiva allvarliga bekymmer. Den försämrade rekryteringen synes till stor del bero på de besvärliga arbetsförhållandena för personalen. Vissa lokalförbättringar, vilka i kostnadshänseende varit av den storleksordning att de bedömts kunna genomföras under innevarande budgetår, har vidtagits eller beslutats. En av de viktigaste åtgärderna, nämligen att genom ombyggnad av sektion C öka dess kapacitet, så att den kan fungera som ständig jouravdelning, är emellertid så kostnadskrävande att den icke låter sig utföras inom ramen av de för löpande underhåll anslagna medlen. Den föreslagna ombyggnaden som bl. a. skulle tillföra sektionen ett nytt laboratorium för artrografi, ansluter sig till generalplanedelegationens kommande förslag rörande framtida organisation av den röntgendiagnostiska verksamheten vid sjukhuset. Ändringsarbetena bör komma till utförande snarast möjligt. Direktionen hemställer att för ändamålet anvisas 75 000 kr.

7. I sjukhusets regi bedrivs en betydande undervisningsverksamhet, omfattande vid sjukhuset anställd personal av olika kategorier. Ehuru ifrågasatt undervisning enligt av statsmakterna nyligen fattat beslut delvis avses bli överförd till yrkesskolorna, kommer sjukhuset även i fortsättningen att svara för viss utbildning av olika personalkategorier. Hittills har kursverksamheten bedrivits i stängda vårdavdelningar, men det är givetvis angeläget att dessa så snart möjligheter föreligger tages i bruk för sitt egentliga ändamål. Det oaktat bör man icke räkna med att kursverksamheten för framtiden skall kunna bedrivas i stängda vårdavdelningar, när dessa måste utnyttjas som evakueringsplatser i samband med den planerade upprustningen av sjukhuset. Mot bakgrund härav anser direktionen, att permanenta lokaler för undervisningen nu bör tillskapas. Erforderligt utrymme kan utvinnas i vindsvåningen över den thoraxkirurgiska kliniken, som är inredd med isolerade ytterväggar och tak samt försedd med fönster. Inredningskostnaderna beräknas därför endast uppgå till 90 000 kr. Direktionen hemställer, att angivna belopp måtte anvisas för nästa budgetår.

8. Överläkaren vid medicinska kliniken har hemställt, att direktionen

måtte medverka vid planerandet och uppförandet av lokal för s. k. helkroppsmätare, en apparat som användes vid diagnos av olika sjukdomstillstånd med hjälp av radioaktiva isotoper. Överläkaren anför härom, att användandet av radioaktiva isotoper erbjuder stora diagnostiska möjligheter. Dessa möjligheter har hittills icke kunnat utnyttjas, men de föreliggande svårigheterna har nu eliminerats genom framställning av särskild apparatur som möjliggör ett allsidigt utnyttjande av radioaktiva isotoper vid rutin-diagnostiken. Medel för en dylik apparat — en s. k. helkroppsmätare — har erhållits genom donation.

För apparatens uppställning och användande erfordras specialbyggda lokaler, varav ett rum helt inneslutet i tjocka stålväggar, avsedda att skärma apparaten från bakgrundsstrålning. Plats för dessa lokaler kan beredas i souterrängvåningen av huvudkomplexet, medan däremot installationskostnaderna, beräknade till 75 000 kr., icke kan täckas av anslaget för löpande underhåll. Direktionen hemställer därför att angivna belopp upptages i staten för nästa budgetår.

9. Karolinska sjukhusets tvätteri om- och tillbyggdes i början av 1950-talet. Kapacitetsbehovet beräknades därvid till 6 000 kg tvättgods per dag, vilken mängd mot bakgrunden av dåvarande tvättgodsförbrukning, per vård-dag räknat, ansågs ge en betryggande kapacitetsreserv för sjukhusets utbyggande till omkring 2 300 vårdplatser. Utvecklingen har för länge sedan kullkastat denna beräkning. Vid sjukhuset tvättas redan nu i genomsnitt 7 000 kg per dag och toppbelastningen uppgår till inemot 8 000 kg per dag. Antalet i bruk tagna vårdplatser utgör f. n. omkring 1 600. Tendensen mot fortsatt ökad tvättgodsmängd per vård dag räknat är tydlig. Såväl maskinpark som lokalutrymmen är redan nu otillräckliga. I fråga om lokalbehovet kan f. n. inga åtgärder vidtagas. Beträffande maskinparken finnes däremot möjlighet att utbyta vissa apparater mot nya eller komplettera befintliga i syfte att öka tvätteriets kapacitet. De sammanlagda kostnaderna för av direktionen föreslagna åtgärder uppgår till 135 000 kr.

10. Vid kvinnokliniken är behovet av förbättrade omklädningsmöjligheter m. m. för de medicine studerandena särskilt trängande med hänsyn till den speciellt krävande tjänstgöringen under kursen i obstetrik och gynekologi. En sådan förbättring kan åstadkommas genom ianspråktagandet av dels ett utrymme i souterrängvåningen under kvinnokliniken, vilket provisoriskt nyttjas av parkavdelningen, dels en mindre del av den intilliggande badavdelningen, tillhörande klinikens förlossningsavdelning. Därigenom frigöres en yta om sammanlagt ca 90 kvm, inom vilken två omklädningsrum med toaletter och duschar samt två sällskaps- och vilrum med pentry kan anordnas. Ifrågavarande åtgärder ligger i linje med generalplanedelegationens överväganden. Direktionen anser, att dessa ombyggnadsåtgärder bör vidtagas snarast möjligt och hemställer därför att det för ändamålet erforderliga beloppet, 60 000 kr., anvisas för nästa budgetår.

11. För innevarande budgetår har riksdagen under sjukhusets delfond av statens allmänna fastighetsfond anvisat ett anslag om 1 200 000 kr. för vissa byggnadsföretag. Kungl. Maj:t har sedermera beslutat, att av ifrågavarande anslag ett belopp om tillhoppa 864 000 kr. skall disponeras för anordnande inom sjukhusets huvudkomplex av intensivvårds- och jouravdelningar samt provisorisk sterilisationscentral. Den fortsatta utredningen har utvisat att det icke blir möjligt att hålla kostnaderna inom denna ram, varför icke oväsentliga nedskärningar av de uppgjorda programmen måst vidtagas. En av orsakerna till kostnadsökningarna är de förändringar i prisläget, som inträffat, sedan de ursprungliga beräkningarna gjordes. Enligt byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex för sjukhusbyggnad av sten har index-

talet, som den 1 juli 1961 utgjorde 313,9, på ett år stigit till 326,9, motsvarande en kostnadsstegring av i runt tal 4 procent. Direktionen hemställer om erforderliga medel för täckande av denna kostnadsökning och beräknar för ändamålet ett belopp av 42 000 kr.

Sammanlagt redovisas således ett medelsbehov för karolinska sjukhuset av $(1\,620\,000 + 1\,417\,000 =) 3\,037\,000$ kr. och för serafimerlasarettet av 230 000 kr.

Departementschefen

För innevarande budgetår har å fastighetsfondens stat till reparations- och underhållskostnader m. m. anvisats sammanlagt 56 445 000 kr., varav 36 648 000 kr. beräknats till löpande underhållsarbeten och 19 797 000 kr. till särskilda arbeten av reparations- och underhållskaraktär, vilka inte ansetts kunna inrymmas inom det ordinarie underhållsanslaget.

Förvaltningsmyndigheterna har i sina statförslag för nästa budgetår för respektive delfonder hemställt om anvisande av sammanlagt 73 935 000 kr., innebärande en höjning med 17 490 000 kr. Av ökningen hänför sig 8 762 000 kr. till det löpande fastighetsunderhållet och 8 728 000 kr. till särskilda arbeten. I enlighet med den föregående redovisningen av medelsäskandena under de olika delfonderna har emellertid vid den departementala behandlingen av statförslaget för nästa budgetår ett sammanlagt belopp av 405 000 kr., som av myndigheterna äskats å kapitalbudgeten eller varom framställningar eller förslag gjorts i annan ordning, ansetts böra redovisas å fondens stat. Sammanlagt uppgår således de medelsäskanden för nästa budgetår som anmälts under fastighetsfondens reparationspost till $(73\,935\,000 + 405\,000 =) 74\,340\,000$ kr.

Som jag anfört vid min anmälan av fondens stat för de senaste budgetåren, innebär redovisningen på fastighetsfondens stat av vissa äskanden av medel för ombyggnads- och ändringsarbeten m. m. en ändamålsenlig åtgärd. Genom att medel för sådana byggnadsåtgärder som inte eller endast i lägre grad höjer en fastighets värde anvisas å fastighetsfondens stat, undvikes att byggnaderna erhåller oriktigt höga bruttovärden, som skulle konstituera en för hög tilldelning av procentberäknade medel för normalt underhåll. Vidare undvikes att fonden påföres oegentliga kapitalvärden. I enstaka fall kan å andra sidan en uppskrivning av fastighetsvärden finnas erforderlig vid en utvidgad medelsanvisning för särskilda arbeten i sistnämnda form.

Även om återhållsamhet givetvis måste iakttagas beträffande fastighetsfondens underhållsanslag, bör dock reparations- och underhållskostnadsposterna beräknas på sådant sätt att behovet av ett normalt fastighetsunderhåll nöjaktigt tillgodoses. Förvaltningsmyndigheternas enligt vedertagna principer gjorda beräkningar av anslagsbehovet för löpande underhåll kan jag i stort sett godtaga. Jag räknar emellertid därvid med, att myndigheterna skall finna det möjligt att inom ramen för de löpande underhållsmedlen inrymma åtskilliga av de arbeten, för vilka särskild medelsanvisning begärts. Mot

bakgrunden härav har jag i det följande tillstyrkt särskild medelsanvisning endast för sådana istandsättnings- och ombyggnadsarbeten som jag bedömt nödvändiga eller särskilt angelägna.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att de riktlinjer som numera tillämpas vid handläggningen av byggnadsärenden (statsverksprop. 1960, bil. 2, p. 8), förutom vid ny- och tillbyggnader av hus för statens räkning även skall tillämpas i fråga om mera kostnadskrävande ombyggnader. Undantagna är bl. a. reparations- och underhållsarbeten. I det följande kommer jag att föreslå särskilda medelsanvisningar för vissa större ombyggnadsarbeten, där kostnaderna beräknas överstiga 300 000 kr. Såsom jag framhåller i varje särskilt fall, förutsätter jag att respektive förvaltningsmyndighet ånyo underställer Kungl. Maj:t ärendet sedan arbetet projekterats. Erforderliga kostnader för projekteringsarbetet torde få bestridas ur det för ändamålet beräknade beloppet.

Utöver vad jag i det följande särskilt nämner förutsätter jag, att myndigheterna inhämtar Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall för att utföra sådana arbeten som bekostas med medel för löpande underhåll och därvid drar en kostnad överstigande 200 000 kr.

Under *slottsbyggnadernas delfond* tillstyrker jag 1 201 000 kr. för löpande reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader samt 40 000 kr. för den fortsatta angelägna upprustningen av tjänstebostäderna vid de kungl. slotten. — Delposten för reparations- och underhållskostnader för de uthyrda lägenheterna vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga upptar jag till 355 000 kr. — I fråga om reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m. beräknar jag 372 000 kr. för löpande underhållsarbeten och 100 000 kr. för fortsatta fasadreparationer vid Läckö slott. Därjämte föreslår jag, att förstärkningsarbeten vid Borgholms slottsruin, som kostnadsberäknats till 110 000 kr., blir utförda. — Under delposten till vissa istandsättningsarbeten beräknar jag för Stockholms slott 90 000 kr. för fortsatta restaureringsarbeten, 280 000 kr. för renovering av västra huvudfasaderna samt 85 000 kr. för restaurering av kommendantsflygelns portik mot yttre borggården. Slutligen vill jag tillstyrka en medelsanvisning av 350 000 kr. för omläggning av avloppssystemet vid Ulriksdals slott. — Totalbeloppet för slottsbyggnadernas delfond skulle alltså för nästa budgetår uppgå till 2 983 000 kr.

I fråga om *fångvårdsstyrelsens delfond* godtar jag de av styrelsen gjorda beräkningarna av normala underhållskostnader, innebärande ett medelsbehov av 1 553 000 kr. Därutöver beräknar jag för särskilda arbeten 1 695 000 kr. Jag upptar därvid 200 000 kr. för utbyte av värme pannor och omläggning av värmesystemet vid vissa fångvårdsanstalter, 150 000 kr. för modernisering av tjänstebostäder, 125 000 kr. för brandskyddsåtgärder vid de gamla anstalterna och 110 000 kr. för takreparationer vid fångvårdsanstalterna i Malmö och på Långholmen. För alarmanordningar och förbättringar av de

äldre anstalternas elektriska system beräknar jag 110 000 kr. och förutsätter därvid, att den föreslagna alarmanordningen på Hällby kommer att utprovas. Slutligen föreslår jag, att sammanlagt 900 000 kr. anvisas för fortsatta förbättringsarbeten vid de äldre fångvårdsanstalterna samt ytterligare 100 000 kr. för att nya verkstadslokaler skall iordningställas i samband med de redan beslutade ombyggnadsarbetena vid fångvårdsanstalten i Växjö. — Delfondens totalbelopp beräknar jag således till 3 248 000 kr.

För *beskickningsfastigheternas delfond* beräknar jag i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag 1 665 000 kr. för det löpande fastighetsunderhållet, varvid jag även tagit hänsyn till att den omförmälda fastigheten i Nairobi numera inköpts. Beträffande medel för särskilda arbeten föreslår jag, att ett belopp om sammanlagt 900 000 kr. upptages. Jag har då bl. a. velat bereda utrymme för de föreslagna omfattande ombyggnadsarbetena vid beskickningsfastigheterna i Wien och Budapest. Dessa arbeten torde i sedvanlig ordning ånyo underställas Kungl. Maj:t, sedan projektering utförts. I övrigt torde ianspråktagande av beloppet böra underställas Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall, där frågan gäller disposition av större belopp än 100 000 kr. — Anslagsposten till bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder bör uppföras med 745 000 kr., vilket innebär en automatisk uppräknings med 110 000 kr. samt därutöver en ökning med 5 000 kr. för den nyinköpta Nairobifastigheten. — Totalbeloppet under delfonden kommer således att uppgå till 3 310 000 kr.

Anslaget för det löpande fastighetsunderhållet under *byggnadsstyrelsens delfond* uppför jag med ett belopp av 20 399 000 kr. De procentberäknade underhållsmedlen har jag därvid i enlighet med av riksrevisionsverket gjord korrigering upptagit med 17 553 000 kr. I vad gäller styrelsens förslag att därutöver erhålla täckning för utgifter av onerakarakter m. m. torde jag få anmäla, att jag med Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat en utredningsman för att närmare pröva principerna för beräkning av medelsbehovet för underhåll av till fastighetsfondens olika delfonder hörande byggnader. För nästa budgetår beräknar jag i avvaktan på resultatet av nämnda undersökning ytterligare 2 000 000 kr. för löpande underhåll. Därigenom skapas också ökat medelsutrymme för sådana arbeten, till vilka särskild anvisning äskats. Jag erinrar även om vad jag anförde i föregående års statsverksproposition, bil. 20, nämligen att förevarande delpost torde utnyttjas för mindre byggnadsåtgärder vid konstnärlig utsmyckning av statliga byggnader, där det inte är fråga om nya byggnadsföretag. — Emot styrelsens uppskattningar av kostnaderna för löpande underhåll för ej invärderade fastigheter har jag inte något att erinra.

Jag torde här få anmäla, att styrelsen för svenska studenthemmet i Paris hemställt att utöver nu utgående årsbidrag till visst arvode erhålla ett anslag för underhåll av hemmet. Då jag finner det angeläget att underhållet av studenthemmet inte eftersättes, har jag inte något att erinra mot att byggnadsstyrelsen med anlitande av underhållsmedel bestrider erforderliga kostnader. Jag har för nästa budgetår inräknat ett belopp av 20 000 kr. för

ändamålet och förutsätter att byggnadsstyrelsen fortsättningsvis i sina *petita* upptar medel för studenthemmets underhåll.

Byggnadsstyrelsen har i sitt statförlag för nästa budgetår bl. a. äskat medel för reparation av utrikesministerhotellet. Då jag inhämtat att byggnaden kommer att stå kvar enligt det nu aktuella förslaget till stadsplan, anser jag det angeläget att huset får genomgå en fullständig upprustning, varvid särskilt avseende bör fästas vid att bostadsdelen anpassas till moderna krav och att erforderliga ombyggnader med hänsyn till personalen vidtages. Jag beräknar för ändamålet 800 000 kr., vilket belopp torde disponeras efter Kungl. Maj:ts medgivande när ombyggnadsarbetena projekterats.

Bland övriga ändamål för vilka byggnadsstyrelsen äskat särskilda medel tillstyrker jag 430 000 kr. för modernisering av vissa bostadslägenheter vid Svartsjö vårdanstalt, 100 000 kr. för ombyggnad av vissa undervisningslokaler vid folkskoleseminariet i Karlstad samt 110 000 kr. för installation av hiss vid Annedals folkskoleseminarium. För vissa åtgärder i fråga om värmesystemet vid farmaceutiska institutets byggnad i Stockholm upptar jag 530 000 kr. Ianspråktagande av beloppet torde få prövas av Kungl. Maj:t sedan arbetena projekterats. De föreslagna ombyggnaderna av centralköket och skolbyggnaden vid Hammargårdens yrkesskola för 420 000 kr. vill jag också tillstyrka, men förutsätter i fråga om centralköket att ärendet ånyo underställes Kungl. Maj:t när projekteringen avslutats. För Lövsta skolhem och yrkesskola beräknar jag 285 000 kr. för ombyggnad av centralköket och för statens vårdanstalt å Brotorp 50 000 kr. för modernisering av kökslokaler.

Byggnadsstyrelsens förslag att vid ungdomsvårdsskolorna avhjälpa konstaterade bristfälligheter vid de yttre elektriska anläggningarna finner jag väl motiverat. Jag upptar för detta ändamål samt för fortsatta brandskyddsåtgärder och upprustning av vatten- och avloppsanläggningarna vid nämnda skolor sammanlagt 1 300 000 kr. Fönstersnickerierna vid Svea livgardes f. d. kasernbyggnad torde i enlighet med styrelsens förslag böra utbytas mot nya för en beräknad kostnad av 210 000 kr. För fullföljande av arbeten vid Harpsunds egendom beräknar jag 250 000 kr., för viss anläggning vid aerologiska stationen i Torslanda 12 000 kr. samt för fortsatta fasadreparationer vid nationalmuseum 400 000 kr. De föreslagna åtgärderna för ordnande av Wenner-Gren-institutets värmeförsörjning synes ändamålsenliga och jag tillstyrker därför en medelsanvisning av 145 000 kr.

I fråga om folkskoleseminariet i Lund har byggnadsstyrelsen innevarande budgetår bemyndigats disponera ca 690 000 kr. för ombyggnadsarbeten för ekonomiska fakulteten. Styrelsen, som uppskattar de totala kostnaderna till ca 1 850 000 kr., har hemställt om anvisande av ytterligare 1 160 000 kr. Då jag ej blivit övertygad om att kostnaderna för det uppgjorda programmet för ombyggnaden jämte vissa ytterligare lokaltillskott inte kan reduceras, begränsar jag mig till att för nästa budgetår föreslå en medelsanvisning av 800 000 kr. Jag förutsätter att styrelsen överarbetar sitt förslag i kostnads-

besparande syfte, dock utan att ge avkall på utrymmesstandarden, och där-
efter inkommer till Kungl. Maj:t med ny redovisning. Jag vill i detta sam-
manhang framhålla, att det vid dispositionen av seminariebyggnaden m. m.
bör eftersträvas, att det blir en ur utbildningens synpunkt rimlig fördelning
av lokalerna mellan de ämnen — om möjligt de fem huvudämnena inom
sambällsvetenskap och företagsvetenskap — som avses skola inrymmas i
nämnda byggnad m. m.

Beträffande arbetena inom institutionerna för med. kemi, med. fysik och
fysiologi vid Göteborgs universitet föreligger ännu inte färdiga kostnadsbe-
räkningar. Under dessa förhållanden är jag i princip inte beredd att räkna
med högre kostnader än vad som utgjorde underlaget för beräkningarna i
prop. 1962: 104. Med vidtagen indexkorrigerings kommer jag fram till ett be-
lopp av 220 000 kr. Beloppet torde få disponeras först sedan en fullständig
kostnadsberäkning redovisats.

Byggnadsstyrelsens förslag i fråga om lantbrukshögskolan i Ultuna, skogs-
högskolan i Garpenberg, statens hantverksinstitut — fr. o. m. nästa bud-
getår kallat Statens institut för hantverk och industri — och civillärover-
skolan i Rosersberg kan jag godtaga och uppför således 300 000, 100 000,
55 000 respektive 375 000 kr. för dessa ändamål. För permanentbeläggningar
och anordnande av parkeringsplatser beräknar jag 200 000 kr. och för bräns-
lebesparande åtgärder likaledes 200 000 kr. Sistnämnda belopp torde liksom
för närvarande få disponeras efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje enskilt
fall. Även för nästa budgetår torde 5 000 000 kr. böra beräknas till anord-
nande av tjänstelokaler m. m. Gentemot förslaget att under byggnadsstyrel-
sens delfond beräkna medel för anordnande av lokaler vid Uppsala och Lunds
universitet har jag av redovisningstekniska skäl vissa betänkligheter och
ämnar i stället i det följande under universitetens delfonder, föreslå att visst
medelsutrymme beredes för uppkommande lokalbehov, som kan tillgodoses
genom ändrings- och ombyggnadsarbeten.

Slutligen kan jag acceptera förslagen i fråga om växtskyddsanstalten i
Bergshamra, statens skogsmästarskola i Skinnskatteberg och institutet för
konserveringsforskning och upptar för dessa ändamål 60 000, 80 000 respek-
tive 45 000 kr.

Delposten under byggnadsstyrelsens delfond torde i enlighet med vad jag
nu anfört böra upptagas med sammanlagt 32 876 000 kr.

Under *generaltullstyrelsens delfond* beräknar jag i likhet med styrelsen ett
belopp om 245 000 kr.

För *Uppsala universitets delfond* godtar jag drätselnämndens beräkningar
av det löpande underhållet och upptar 2 061 000 kr. Därutöver föreslår jag
att ett belopp av 300 000 kr. beräknas för att såsom nyss nämnts vid behov
möjliggöra anskaffning av lokaler för universitetet genom ändrings- och
ombyggnadsarbeten. Disposition av beloppet torde få prövas av Kungl.
Maj:t i varje särskilt fall.

I fråga om *Lunds universitets delfond* bör 858 000 kr. beräknas för det lö-
pande fastighetsunderhållet. Drätselnämndens förslag att påbörja en inre

och yttre restaurering av universitetshuset kan jag tillstyrka såtillvida, att jag anser att en projektering av restaureringsåtgärderna bör komma till utförande. Det torde få ankomma på byggnadsstyrelsen att utföra nämnda projektering, vartill 100 000 kr. bör anvisas. — Med anledning av byggnadsstyrelsens utlåtande över förslaget till ombyggnad av lokaler för institutionen för systematisk botanik är jag inte beredd att nu taga ställning till ifrågavarande arbeten. Jag förutsätter att drätselnämnden efter samråd med byggnadsstyrelsen ånyo underställer Kungl. Maj:t ärendet. För anordnande av lokaler för universitetet beräknar jag under hänvisning till vad jag uttalade under byggnadsstyrelsens delfond ett belopp av 500 000 kr., som torde få disponeras efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall.

Under *sjöfartsstyrelsens delfond* beräknar jag för ordinarie underhåll ett belopp av 705 000 kr.

Det under *medicinalstyrelsens delfond* föreslagna beloppet för löpande underhåll, 10 836 000 kr., kan jag godtaga. Därutöver tillstyrker jag 350 000 kr. för larmanläggningar för panncentraler och sammanlagt 1 000 000 kr. för renovering av vårdpaviljonger vid vissa mentalsjukhus.

I fråga om *karolinska sjukhusets delfond* har jag inte något att erinra mot direktionens beräkning av löpande underhållsmedel. För karolinska sjukhuset bör alltså anvisas 1 620 000 kr. och för serafimerlasarettet 230 000 kr. I fråga om särskilda arbeten vid karolinska sjukhuset beräknar jag sammanlagt 820 000 kr. Jag har därvid godtagit direktionens förslag rörande förnyelse av avloppsledningarna, omläggning av en takterrass, utökade administrationslokaler, ombyggnad inom röntgendiagnostiska institutionen, anordnande av lokaler för undervisning samt installation av en s. k. helkroppsmätare. — I enlighet med mina förslag skulle karolinska sjukhusets delfond uppföras med totalt 2 670 000 kr., varav 2 440 000 kr. för karolinska sjukhuset och 230 000 kr. för serafimerlasarettet.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt skulle till reparations- och underhållskostnader m. m. för å fastighetsfonden redovisade byggnader för nästa budgetår upptagas sammanlagt 62 042 000 kr. med den fördelning å de olika delfonderna som framgår av bilagan. Detta innebär en ökning i förhållande till staten för innevarande budgetår med 5 597 000 kr.

B. Avsättning till värdeminskningskonto

För avskrivning av de å statens allmänna fastighetsfond bokförda tillgångarna tillämpas vissa allmänna, av riksdagen godkända grunder, vilka i huvudsak innebär, att avskrivningen å fondens byggnadsvärden avpassas så, att avskrivningstiden skall utgöra 60 år i normalfall men 40 år för byggnader, beträffande vilka ett extraordinärt avskrivningsbehov anses föreligga (fängelser, sjukhus, forskningsinstitutioner och skolor). Grundavskrivning skall ske i det förra fallet med 25 procent, i det senare med 50 procent; avskrivningen skall i båda fallen fullföljas genom en årlig avsättning till värdeminskningskonto, beräknad till 1,25 procent. För grundavskrivningen

anvisas erforderliga anslag å riksstatens driftbudget under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar. Medel till den årliga avsättningen till värdeminskningskonto anslås å fastighetsfondens stat under förevarande rubrik. Enligt de av 1943 års riksdag godkända grunderna påbörjas den årliga avsättningen först under andra budgetåret efter det under vilket en byggnad färdigställts. Härigenom vinnes den fördelen att statberäkningen bygger på kända förhållanden.

I enlighet med angivna grunder har riksrevisionsverket vid den slutliga beräkningen av årsavskrivningen för budgetåret 1962/63 upptagit denna årsavskrivning till 16 113 462 kr.

Vid beräkningen av det belopp, som skall upptagas för avsättning till värdeminskningskonto å allmänna fastighetsfondens stat för nästa budgetår, hör till de för innevarande budgetår fastställda årsavskrivningarna läggas beloppet av den årliga avskrivningen å under budgetåret 1961/62 tillkomna värden för färdiga byggnader. I övrigt bör vid beräkningen hänsyn endast tagas till de avskrivningsbelopp, som bortfaller på grund av slutförda årsavskrivningar. Riksrevisionsverket har under iakttagande härav beräknat avsättningsbehovet för budgetåret 1963/64 till 16 973 000 kr. Fördelningen av detta belopp på de olika delfonderna framgår av bilagan.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden

Fångvårdsstyrelsens delfond. Delposten har för innevarande budgetår upptagits med 255 000 kr. Styrelsen föreslår, att delposten för nästa budgetår uppräknas till 450 000 kr. Ökningen är föranledd av arrendering av en större jordbruksegendom vid fångvårdsanstalten Hall och av i övrigt väntade kostnadsstegringar.

Beskickningsfastigheternas delfond. Utgifterna för grundhyra, uppvärmning och belysning samt sådana övriga löpande årsomkostnader, som i varje särskilt fall kontraktenslignat åligger statsverket såsom hyresgäst att betala, uppgår till avrundat 3 335 000 kr. för det förhyrda lokalbeståndet per den 1 juli 1962, innebärande att delposten jämfört med innevarande budgetår ökar med 505 000 kr. För nyanskaffning av lokaler samt hyreshöjningar under budgetåret 1963/64 föreslår styrelsen, att härutöver reserveras ett belopp om förslagsvis 400 000 kr. — För sådana reparations- och underhållsarbeten m. m., vilka statsverket såsom hyresgäst har att bekosta, har för innevarande budgetår anvisats 560 000 kr., varav 150 000 kr. för istandsättning av lokaler i Djakarta och 410 000 kr. för löpande underhåll, inberäknat arbeten i nyförhyrda lokaler samt installation och ersättning av luftkonditioneringsapparat. Belastningen på delposten för normala reparationer har för 1960/61 varit 497 220 kr. och för 1961/62 506 695 kr. En anledning till de stegrade kostnaderna är den alltmer ökade anskaffningen av kanslilokaler och bostäder i länder med en relativt låg teknisk standard, vilket medför såväl betydande initialkostnader i samband med förhyrningar som fort-

löpande reparationskostnader under hyrestiden. Styrelsen föreslår därför, att delposten för reparationer i förhyrda lokaler upptages till 525 000 kr. inberäknat kostnaden för normalt underhåll och luftkonditionering. — I likhet med vad som är fallet beträffande chefsbostäder i statsägda fastigheter uppkommer även i förhyrda sändebudsbostäder merkostnader för sådana mera omfattande arbeten, som utföres i samband med omflyttningar vid skiften på chefsposter. För sådana åtgärder räknar styrelsen med ett medelsbehov av 50 000 kr. för budgetåret 1963/64. — För beskickningen i Peking förhyres såväl kansli som chefsbostad och övriga personalbostäder. Med hänsyn till rådande speciella platsförhållanden torde man få räkna med att tills vidare bibehålla dessa förhyrningar, varvid dock en genomgripande upprustning bör komma till stånd. Kostnaderna härför, som måste bestridas av svenska staten, uppskattas till sammanlagt 100 000 kr. För ifrågavarande reparations- och underhållsarbeten m. m. skulle sålunda erfordras ($525\,000 + 50\,000 + 100\,000 =$) 675 000 kr. — Anslagsposten bör alltså i sin helhet upptagas till ett belopp av ($3\,335\,000 + 400\,000 + 675\,000 =$) 4 410 000 kr.

Byggnadsstyrelsens delfond. För nu löpande budgetår har delposten beräknats till 20 020 000 kr. För nästa budgetår uppskattar byggnadsstyrelsen utgifterna till 24 178 000 kr., vartill kommer de hyresutgifter, som icke skall ersättas från ersättningsanslagen och som beräknas uppgå till 150 000 kr. Utgiftsposten uppgår således sammanlagt till 24 328 000 kr.

Generaltullstyrelsens delfond. Anslaget har för nästkommande budgetår upptagits med 240 000 kr. vilket innebär en ökning med 40 000 kr.

Uppsala universitets delfond. För innevarande budgetår är delposten uppförd med 500 000 kr., vilket belopp föreslås höjt till 600 000 kr.

Lunds universitets delfond. Anslaget har för nästkommande budgetår upptagits med 600 000 kr., vilket innebär en ökning med 200 000 kr. Ökningen är föranledd av det ökade behovet av undervisningslokaler.

Sjöfartsstyrelsens delfond. För nästa budgetår har styrelsen uppskattat hyresutgifterna till 115 000 kr., vilket innebär en ökning med 8 000 kr. i förhållande till gällande stat.

Medicinalstyrelsens delfond. För nästa budgetår har delposten upptagits till 65 000 kr., vilket innebär en minskning med 35 000 kr.

Karolinska sjukhusets delfond. För innevarande budgetår har delposten upptagits med 1 370 000 kr. Direktionen för sjukhuset föreslår för nästa budgetår en nedräkning av posten med 580 000 kr. till 790 000 kr.

Departementschefen

Myndigheternas förslag till hyres- och arrendeutgifter för fastighetsfonden kan jag i huvudsak godtaga. Dock beräknar jag ytterligare 730 000 kr. under byggnadsstyrelsens delfond med anledning av nyligen företagen förhyrning för försvarets intendenturverks räkning, varjämte jag för Lunds universitets delfond anser mig böra begränsa uppräkningsen till 100 000 kr. Enligt mitt förslag bör hyres- och arrendeutgifterna upptas med 32 228 000

kr., vilket innebär en ökning med 5 586 000 kr. i förhållande till gällande stat.— I vissa fall tages vid nyförhyrningar belopp i anspråk från posten för bestridande av kostnader för ändrings- och inredningsarbeten, som erfordras för att lokalerna skall fylla sitt ändamål. Disposition av medel i fråga om arbeten, som beräknas draga en kostnad av mer än 50 000 kr., torde i varje särskilt fall böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler

Den fastighetsfonden tillkommande ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler bestämmes för samtliga delfonder utom slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder så, att full förräntning erhålles å det av respektive delfonder disponerade statskapitalet. Den räntefot, vid vilken full förräntning skall anses vara för handen, har satts till 5 procent. För slottsbyggnadernas delfond upptages av redovisningstekniska skäl en formell överskottspost om 1 000 kr. Det belopp, som vid fördelningen av ersättningsanslaget under slottsbyggnadernas delfond härigenom blir erforderligt för att balansera nettoutgiften för reparation och underhåll av de under delfonden invärderade byggnaderna, hänföres till sjätte huvudtiteln.

Kapitalbehållningarna den 1 juli 1963 för de olika delfonderna utom slottsbyggnadernas och byggnadsstyrelsens delfonder framgår av följande sammanställning, vilken — i överensstämmelse med vad som tidigare tillämpats — beräknats med utgångspunkt från att vid ingången av budgetåret 1962/63 för investering i ifrågavarande delfonder disponibla medel i sin helhet tagits i anspråk före nämnda budgetårs utgång. Även om de på detta schablonmässiga sätt beräknade överskotten skulle komma att över- eller understiga de faktiska, påverkas statsregleringen likväl icke härav, eftersom ersättningsanslagen upptages i anslutning till de beräknade överskotten och sedermera belastas i anslutning till de faktiska överskotten.

Kapitalbehållningarna för fastighetsfondens nämnda delfonder den 1 juli 1963 har sålunda beräknats till följande belopp:

	Kr.
för fångvårdsstyrelsens delfond	58 309 256
för beskickningsfastigheternas delfond	35 148 496
för generaltullstyrelsens delfond	5 486 799
för Uppsala universitets delfond	25 448 710
för Lunds universitets delfond	23 887 546
för sjöfartsstyrelsens delfond	3 688 637
för medicinalstyrelsens delfond	211 323 840
för karolinska sjukhusets delfond	29 569 157

I nästföljande tabell har för här ifrågavarande åtta delfonder sammanförts dels de till 5 procent å förenämnda kapitalbehållningar beräknade överskotten, dels de i det föregående tillstyrkta utgifterna, dels ock de i det

följande beräknade inkomsterna. För slottsbyggnadernas delfond har angivits reparationsutgifterna, nyssnämnda formella överskottspost samt de beräknade inkomsterna. Ur dessa uppgifter framräknas så de erforderliga ersättningsanslagen. För fullständighetens skull har i tablån även medtagits de för byggnadsstyrelsens delfond enligt den följande redogörelsen framräknade beloppen.

Delfond	Överskott kr.	Utgifter kr.	Summa kr.	Andra in- komster än ersättnings- anslag kr.	Ersätt- nings- anslag kr.
Slottsbyggnadernas	1 000	2 983 000	2 984 000	496 000	2 488 000
Fångvårdsstyrelsens	2 915 000	4 713 000	7 628 000	751 000	6 877 000
Beskickningsfastigheternas	1 755 000	8 062 000	9 817 000	138 000	9 679 000
Byggnadsstyrelsens	14 617 000	65 020 000	79 637 000	4 535 000	75 102 000
Generaltullstyrelsens	275 000	586 000	861 000	251 000	610 000
Uppsala universitets	1 270 000	4 114 000	5 384 000	616 000	4 768 000
Lunds universitets	1 195 000	2 423 000	3 618 000	99 000	3 519 000
Sjöfartsstyrelsens	185 000	938 000	1 123 000	166 000	957 000
Medicinalstyrelsens	10 565 000	17 421 000	27 986 000	2 326 000	25 660 000
Karolinska sjukhusets	1 480 000	4 983 000	6 463 000	1 161 000	5 302 000
Summa	34 258 000	111 243 000	145 501 000	10 539 000	134 962 000

Ersättningen till *slottsbyggnadernas delfond* bör för nästa budgetår upptagas med 32 000, 41 000 respektive 90 000 kr. under fjärde, åttonde och elfte huvudtitlarna. Till följd härav bör under sjätte huvudtiteln uppföras (2 488 000 — 163 000 =) 2 325 000 kr. eller det belopp som erfordras för att ett formellt överskott å 1 000 kr. skall erhållas å delfonden.

För *byggnadsstyrelsens delfond* beräknas ersättningen till fastighetsfonden med stöd av de kalkylerade hyresvärdena för de olika i delfonden ingående fastigheterna och förhyrda lokalerna, dock att hyresutgifterna för bankinspektionen och försäkringsinspektionen ersättes från inspektionernas specialbudgeter. Byggnadsstyrelsen har i statförslaget verkställt beräkningar rörande ifrågakvarande hyresvärden med uppdelning på olika anslag efter hyresvärdet (hyresutgiften) för lokaler åt de till respektive huvudtitlar hörande statsmyndigheterna. Beträffande de av statsverket förhyrda lokalerna sker numera, jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 8 maj 1953, av redovisningstekniska skäl styrelsens beräkning av de belopp, som årligen skall tillföras förevarande delpost, på grundval av hyresutgifterna för tiden den 1 april—den 31 mars. I beräkningarna av ersättningsanslagen för nästa budgetår, beträffande vilkas detaljer torde få hänvisas till handlingarna i ärendet, kommer summan av anslagen att uppgå till avrundat 75 102 000 kr., varav 30 482 000 kr. faller på åttonde huvudtiteln.

Med utgångspunkt från ersättningsanslagen från driftbudgeten å sammanlagt 75 102 000 kr. med tillägg av övriga inkomster enligt den föregående sammanställningen å tillhoppa 4 535 000 kr. samt med avdrag av utgifter

å sammanlagt 65 020 000 kr. framkommer ett överskott för byggnadsstyrelsens delfond av 14 617 000 kr.

Ersättningsanslagen torde fördelas å de skilda huvudtitlarna enligt den följande sammanställningen.

De sålunda beräknade ersättningsanslagen äskas i annat sammanhang denna dag under vederbörande huvudtitlar.

Huvudtitel		Ersättningsanslag			
		till slotts- byggnadernas delfond kr.	till bygg- nadsstyrelsens delfond kr.	till annan delfond kr.	Summa kr.
Andra	huvudtiteln	—	1 967 000	¹ 6 877 000	8 844 000
Tredje	»	—	585 000	² 9 629 000	10 214 000
Fjärde	»	32 000	1 129 000	³ 50 000	1 211 000
Femte	»	—	6 733 000	³ 32 548 000	39 281 000
Sjätte	»	2 325 000	6 260 000	⁴ 957 000	9 542 000
Sjunde	»	—	1 625 000	⁵ 610 000	2 235 000
Åttonde	»	41 000	30 482 000	⁶ 6 701 000	37 224 000
Nionde	»	—	7 985 000	—	7 985 000
Tionde	»	—	2 663 000	—	2 663 000
Elfte	»	90 000	15 224 000	—	15 414 000
Tolfte	»	—	229 000	—	229 000
Fjortonde	»	—	120 000	—	120 000
Summa		2 488 000	75 102 000	57 372 000	134 962 000

¹ Fångvårdsstyrelsens delfond. — ² Beskickningsfastigheternas delfond. — ³ Därav till Uppsala universitets delfond 1 586 000 kr., till medicinalstyrelsens delfond 25 660 000 kr. och till karolinska sjukhusets delfond 5 302 000 kr. — ⁴ Sjöfartsstyrelsens delfond. — ⁵ Generaltullstyrelsens delfond. — ⁶ Därav till Uppsala universitets delfond 3 182 000 kr. och till Lunds universitets delfond 3 519 000 kr.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden

Förvaltningsmyndigheterna har för budgetåret 1963/64 beräknat förevarande inkomstpost efter samma grunder som för innevarande budgetår. I allmänhet har inkomsterna uppskattats till högre belopp än tidigare med hänsyn till genomförda eller planerade hyreshöjningar. Med godtagande av myndigheternas beräkningar föreslår jag, att delposten för budgetåret 1963/64 uppföres med 9 580 000 kr.

C. Diverse inkomster

Under denna delpost anser jag mig kunna godtaga förvaltningsmyndigheternas förslag och förordar, att under delposten upptages sammanlagt 959 000 kr. med den fördelning på olika delfonder som framgår av bilagan.

Hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna bilagda förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1963/64.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Wettergren

**Förslag till stat för statens allmänna fastighetsfond
för budgetåret 1963/64**

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:

1. Slottsbyggnadernas delfond	2 488 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	6 877 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	9 679 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	75 102 000	
5. Generaltullstyrelsens »	610 000	
6. Uppsala universitets »	4 768 000	
7. Lunds universitets »	3 519 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	957 000	
9. Medicinalstyrelsens »	25 660 000	
10. Karolinska sjukhusets »	5 302 000	134 962 000

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:

1. Slottsbyggnadernas delfond	400 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	750 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	137 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	4 300 000	
5. Generaltullstyrelsens »	250 000	
6. Uppsala universitets »	45 000	
7. Lunds universitets »	48 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »	165 000	
9. Medicinalstyrelsens »	2 325 000	
10. Karolinska sjukhusets »	1 160 000	9 580 000

C. Diverse inkomster:

1. Slottsbyggnadernas delfond	96 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	1 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	1 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	235 000	
5. Generaltullstyrelsens »	1 000	
6. Uppsala universitets delfond:		
a) Bidrag från universitetets egendoms- och skogsförvaltning	250 000	
b) Bidrag från Uppsala läns landsting	320 000	
c) Övriga diverse inkomster	1 000	571 000
7. Lunds universitets delfond:		
a) Bidrag från universitetets egendomsförvaltning	50 000	
b) Övriga diverse inkomster	1 000	51 000

8. Sjöfartsstyrelsens	delfond	1 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	1 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	1 000	959 000
		Summa kr.	145 501 000

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:

1. Slottsbyggnadernas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader för de kungl. slotten med tillhörande byggnader	1 241 000		
b) Reparations- och underhållskostnader för uthyrda lägenheter vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga	355 000		
c) Reparations- och underhållskostnader för vissa historiska byggnader och byggnadsminnesmärken m. m.	582 000		
d) Vissa istandsättningsarbeten	805 000	2 983 000	
2. Fångvårdsstyrelsens delfond		3 248 000	
3. Beskickningsfastigheternas delfond:			
a) Reparations- och underhållskostnader i allmänhet m. m.	2 565 000		
b) Bränsle och lyse för kanslilokaler och tjänstebostäder, <i>förslagsvis</i>	745 000	3 310 000	
4. Byggnadsstyrelsens delfond		32 876 000	
5. Generaltullstyrelsens »		245 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset	825 000		
b) Övriga fastigheter	1 536 000	2 361 000	
7. Lunds universitets delfond		1 458 000	
8. Sjöfartsstyrelsens »		705 000	
9. Medicinalstyrelsens »		12 186 000	
10. Karolinska sjukhusets delfond:			
a) Karolinska sjukhuset	2 440 000		
b) Serafimerlasarettet	230 000	2 670 000	62 042 000

B. Avsättning till värdeminskningskonto:

2. Fångvårdsstyrelsens	delfond, <i>förslagsvis</i>	1 015 000	
3. Beskickningsfastigheternas	», <i>förslagsvis</i>	342 000	
4. Byggnadsstyrelsens	», <i>förslagsvis</i>	7 086 000	
5. Generaltullstyrelsens	», <i>förslagsvis</i>	101 000	
6. Uppsala universitets delfond:			
a) Akademiska sjukhuset, <i>förslagsvis</i>	597 000		
b) Övriga fastigheter, <i>förslagsvis</i>	556 000	1 153 000	
7. Lunds universitets	delfond, <i>förslagsvis</i>	465 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	», <i>förslagsvis</i>	118 000	
9. Medicinalstyrelsens	», <i>förslagsvis</i>	5 170 000	
10. Karolinska sjukhusets	», <i>förslagsvis</i>	1 523 000	16 973 000

Statsverkspropositionen år 1963: Bil. 20
Statens allmänna fastighetsfond

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:

2. Fångvårdsstyrelsens	delfond, förslagsvis	450 000	
3. Beskickningsfastigheternas	» , förslagsvis	4 410 000	
4. Byggnadsstyrelsens	» , förslagsvis	25 058 000	
5. Generaltullstyrelsens	» , förslagsvis	240 000	
6. Uppsala universitets	» , förslagsvis	600 000	
7. Lunds universitets	» , förslagsvis	500 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	» , förslagsvis	115 000	
9. Medicinalstyrelsens	» , förslagsvis	65 000	
10. Karolinska sjukhusets	» , förslagsvis	790 000	32 228 000

Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:

1. Slottsbyggnadernas	delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens	»	2 915 000	
3. Beskickningsfastigheternas	»	1 755 000	
4. Byggnadsstyrelsens	»	14 617 000	
5. Generaltullstyrelsens	»	275 000	
6. Uppsala universitets	»	1 270 000	
7. Lunds universitets	»	1 195 000	
8. Sjöfartsstyrelsens	»	185 000	
9. Medicinalstyrelsens	»	10 565 000	
10. Karolinska sjukhusets	»	1 480 000	34 258 000
		Summa kr.	145 501 000

BILAGA 21 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1963

BEREDSKAPSSTAT FÖR FÖRSVARSVÄSENDET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1963.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1963/64 och anför därvid följande.

Enligt § 63 regeringsformen skall riksdagen årligen antaga beredskapsstat för försvarsväsendet. Den för innevarande budgetår gällande beredskapsstaten (statsverkspropositionen, bil. 21; rskr. nr 60) har fastställts, bland annat, med ledning av en av överbefälhavaren år 1953 överlämnad utredning rörande medelsbehovet för viss försvarsberedskap. Staten upptager å driftbudgeten anslag om sammanlagt 825 miljoner kr. och å kapitalbudgeten ett anslag av 50 miljoner kr. Driftbudgetanslagen fördelar sig med 745 miljoner kr. på fjärde huvudtiteln, med 5 miljoner kr. på sjunde huvudtiteln, med 10 miljoner kr. på tionde huvudtiteln samt med 65 miljoner kr. på elfte huvudtiteln. Av det under fjärde huvudtiteln uppförda beloppet avses för löpande utgifter för armén, marinen och flygvapnet respektive 330, 70 och 45 miljoner kr., för engångsutgifter 150 miljoner kr. samt för övriga försvarsutgifter 150 miljoner kr. Anslaget under sjunde huvudtiteln avses för vissa civila försvarsberedskapsåtgärder (kostnader för förstärkning av gränsbevakning, polis, brandväsen, m. m.). Å tionde huvudtiteln har uppförts ett anslag för finansiering av erforderliga pris- och handelsreglerande åtgärder m. m. Under elfte huvudtiteln redovisas anslag för sjukvårdsberedskapens och civilförsvarets löpande utgifter med 10 respektive 35 miljoner kr. För sistnämnda verksamhetsområden har under samma huvudtitel jämväl upptagits engångsanslag om 5 respektive 15 miljoner kr.

Anslaget å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket avses för försvarsberedskapens stärkande i allmänhet.

Vid anmälan av förslaget till beredskapsstat för försvarsväsendet föregående år anförde jag, att en undersökning borde göras om det aktuella medelsbehovet för den försvarsberedskap som beredskapsstaten avser. I enlighet med senare erhållna uppdrag har överbefälhavaren, medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, civilförsvarsstyrelsen och överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap inkommit med utredningar rörande ifrågavarande medelsbehov. Utredningarna har avsett att klarlägga medelsbehovet för högsta försvarsberedskap under en tid av två månader. Med hänsyn till ärendets natur bör en redogörelse för ifrågavarande utredningar icke lämnas till statsrådsprotokollet. Närmare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

För egen del vill jag anföra följande.

Den tid, under vilken de å staten uppförda anslagen avses skola förslå, synes mig kunna väljas kortare än vad myndigheterna förutsatt; jag utgår vid mina beräkningar i det följande från en tid av trettio dagar av högsta försvarsberedskap.

Hittills har å beredskapsstaten beräknats anslag för de militära och civila utgifter som omedelbart föranleds av beslut om förstärkt försvarsberedskap. Härmed torde ha avsetts främst löpande utgifter. Anslag å beredskapsstaten för materielanskaffning har däremot upptagits endast för sådana fall att anskaffningen bedömts vara så brådskande att särskild medelsanvisning från riksdagen icke kan avvaktas. Övrig materielanskaffning har avsetts skola bekostas med särskilda anslag på riksstat eller tilläggsstat (jfr prop. 1955: 1, bil. 33). — Enligt min mening bör alltjämt å beredskapsstaten i princip beräknas medel för de militära och civila utgifter som omedelbart föranleds av beslut om förstärkt försvarsberedskap. Härvid bör dock undantagas medel för sådana utgifter som kan bestridas från förslagsanslag, uppfört på riksstaten, och som icke härvid skall belasta av riksdagen maximerad anslagspost; undantaget bör göras med hänsyn till att bemyndigande att ta i anspråk erforderliga medel formellt redan föreligger. Med beaktande av det anförda bör, vad gäller krigsmakten, å beredskapsstaten under fjärde huvudtiteln beräknas *dels* medel för förbandens utrustning m. m., vilka medel skall täcka utgifter för att tillföra förbanden den utrustning som enligt gällande planer skall anskaffas vid mobilisering genom rekvisition, förfogande eller köp i öppna marknaden, kostnader för förbandens underhåll och verksamhet under en månad i den mån dessa utgifter inte normalt belastar förslagsanslag ävensom kostnader för anskaffning av marketerivaror, *dels* medel för materielanskaffningar för komplettering av förbandens utrustningsbehov av materiel som ej kan erhållas i öppna marknaden samt medel för påbörjande av krigsproduktion, *dels* medel för anläggningsarbeten m. m., avseende huvudsakligen utförande av trupp- och fältbefästningar samt reparationer och smärre ändringsarbeten på befint-

liga anläggningar, dels ock medel för övriga utgifter i första hand för anskaffning av förnödenheter m. m. för myndigheter och institutioner inom krigsmakten. För sjukvårdsberedskapen och civilförsvaret bör såsom hittills å beredskapsstaten under egentliga statsutgifter finnas uppförda anslag dels för de löpande utgifterna, dels ock för engångsutgifter. Anslagen bör uppföras för sjukvårdsberedskapen under femte huvudtiteln och för civilförsvaret under elfte huvudtiteln. För det ekonomiska försvarets del bör under tionde huvudtiteln det nuvarande anslaget utbytas mot två, varav ett för löpande utgifter och ett för engångsutgifter. Sistnämnda två anslag bör avse även sådana åtgärder på det ekonomiska försvarets område som faller under annat departement än handelsdepartementet, exempelvis åtgärder avseende arbetsmarknad och livsmedelsförsörjning. För övriga civila försvarsberedskapsåtgärder, för vilka medel bör beräknas å ifrågavarande beredskapsstat, torde såsom hittills få upptagas ett samlingsanslag under sjunde huvudtiteln. För utgifter av kapitalbudgetnatur för stärkande av krigsmaktens försvarsberedskap och för stärkande av den civila försvarsberedskapen i allmänhet bör uppföras anslag å kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket.

Ifråga om utnyttjandet av den genom beredskapsstaten erhållna finansfullmakten har hittills förutsatts följande. Medel för de av de utomordentliga förhållandena föranledda utgifterna ställes till förfogande genom att Kungl. Maj:t i den ordning som § 63 regeringsformen anger fastställer förskottsstat upptagande anslag som uppförts å beredskapsstaten. Under krig skulle härvid förskottsstaten kunna användas för samtliga kostnader för krigföringen, för folkförsörjningens tryggnad och för upprätthållande av ordningen inom landet (jfr prop. 1955: 1, bil. 33). Vid krigsfara däremot skulle förskottsstatens användning begränsas till sådana utgifter som omedelbart föranleds av åtgärder för tryggnad av rikets fred. Jag anser mig icke i detta sammanhang ha anledning att ta ställning i frågan om vilket förfarande som bör utnyttjas vid krig eller krigsfara för att, genom fastställande av förskottsstat, utnyttja genom beredskapsstaten erhållen fullmakt. Denna fråga torde i stället få lösas i varje särskilt fall med hänsyn till då föreliggande omständigheter. Det bör framhållas att, på grund av att i beredskapsstaten upptagna anslagsposter är förslagsvis betecknade, Kungl. Maj:t härvidlag besitter all erforderlig handlingsfrihet.

Med utgångspunkt i vad jag här har anfört samt med ledning av de av myndigheterna lämnade uppgifterna bör den försvarsberedskapsstat, som skall fastställas för budgetåret 1963/64, upptaga anslag å driftbudgeten om sammanlagt 3 150 miljoner kr. och anslag å kapitalbudgeten om sammanlagt 440 miljoner kr. Driftbudgetens anslag fördelar sig med 2 495 miljoner kr. på fjärde huvudtiteln, med 120 miljoner kr. på femte huvudtiteln, med 20 miljoner kr. på sjunde huvudtiteln, med 85 miljoner kr. på tionde huvudtiteln samt med 430 miljoner kr. på elfte huvudtiteln. De under fjärde huvudtiteln uppförda beloppen fördelar sig med 1 700 miljoner kr. på förbandens utrustning m. m., 510 miljoner kr. på materielanskaffningar, 265

miljoner kr. på anläggningsarbeten m. m. och 20 miljoner kr. på övriga utgifter. Av de under femte, tionde och elfte huvudtitlarna uppförda beloppen avser 90 miljoner kr., 45 miljoner kr. resp. 270 miljoner kr. löpande utgifter samt 30 miljoner kr., 40 miljoner kr. resp. 160 miljoner kr. engångsutgifter. — Kapitalbudgetanslagen fördelar sig med 190 miljoner kr. på stärkande av krigsmaktens försvarsberedskap och 250 miljoner kr. på stärkande av den civila försvarsberedskapen i allmänhet. De nu föreslagna beloppen är avsevärt högre än de som för närvarande är uppförda å beredskapsstaten. En direkt jämförelse mellan nuvarande och här föreslagna belopp försvåras dock av att beräkningsgrunderna delvis är ändrade. Bland omständigheter som i och för sig verkat i höjande riktning må nämnas dels de prishöjningar som skett sedan år 1955 då nuvarande belopp första gången uppfördes å beredskapsstaten, dels den fortsatta motoriseringen inom krigsmakten med åtföljande ökad uttagning av civila motorfordon, dels ock fortskridandet av planläggningen på de civila områdena av totalförsvaret.

I enlighet med det anförda upprättat förslag till beredskapsstat för budgetåret 1963/64 torde såsom *bihang* få fogas vid protokollet i ärendet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna det vid detta protokoll fogade förslaget till beredskapsstat för försvarsväsendet för budgetåret 1963/64.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Wettergren

Bihang**Förslag till beredskapsstat för försvarsväsendet för
budgetåret 1963/64****Driftbudgeten****A. Egentliga statsutgifter:**

IV. Försvarsdepartementet	2 495 000 000	
V. Socialdepartementet	120 000 000	
VII. Finansdepartementet	20 000 000	
X. Handelsdepartementet	85 000 000	
XI. Inrikesdepartementet	430 000 000	3 150 000 000
	Summa kr.	3 150 000 000

Kapitalbudgeten**Kapitalinvestering:**

VIII. Fonden för förlag till statsverket	440 000 000
--	-------------

Egentliga statsutgifter**IV. Försvarsdepartementet****C. Försvarskrafterna**

a	Förbandens utrustning m. m., <i>förslagsvis</i>	1 700 000 000	
b	Materielanskaffningar, <i>förslagsvis</i>	510 000 000	
c	Anläggningsarbeten m. m., <i>förslagsvis</i>	265 000 000	2 475 000 000
			2 475 000 000

F. Diverse

a	Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	20 000 000
	Summa kr.	2 495 000 000

V. Socialdepartementet**F. Medicinalstyrelsen m. m.**

Sjukvårdsberedskapen:

a	Löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	90 000 000	
b	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	30 000 000	120 000 000
	Summa kr.		120 000 000

VII. Finansdepartementet

a	Civila utgifter för försvarsberedskap, <i>förslagsvis</i>	20 000 000
---	---	------------

X. Handelsdepartementet

a	Löpande utgifter för det ekonomiska försvaret, <i>förslagsvis</i>	45 000 000	
b	Engångsutgifter för det ekonomiska försvaret, <i>förslagsvis</i>	40 000 000	85 000 000
	Summa kr.		85 000 000

XI. Inrikesdepartementet**F. Civilförsvaret m. m.****Civilförsvaret:**

a	Löpande utgifter, <i>förslagsvis</i>	270 000 000	
b	Engångsutgifter, <i>förslagsvis</i>	160 000 000	430 000 000
		Summa kr.	430 000 000

Kapitalinvestering**VIII. Fonden för förlag till statsverket****Försvarsdepartementet:**

a	Stärkande av krigsmaktens försvarsberedskap, <i>förslagsvis</i>	190 000 000	
---	--	-------------	--

Finansdepartementet:

b	Stärkande av den civila försvarsberedskapen i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	250 000 000	440 000 000
		Summa kr.	440 000 000